unicef

Ipsos

GLOBAL KIDS ONLINE CRNA GORA

Vlada Crne Gore

Djeca na internetu – mogućnosti, rizici i bezbjednost

Izvještaj za Crnu Goru

Jul, 2016.

Izvještaj pripremili: Svetlana Logar, Dunja Anzelm, Danica Lazić i Vuk Vujačić

Sadržaj

1. Rezime 5

2.Predstavljanje istraživanja i konteksta politika 10

2.1. Ciljevi projekta i kontekst 10

2.2. Kontekst zemlje 11

2.2.1. Ključni indikatori 11

2.2.2. Mjere politike i ključne zainteresovane strane 12

3.1. Uvod 17

3.2. Pristup i mogućnosti 22

Prevalenca i učestalost upotrebe interneta: Koliko djece koristi internet i koliko često to čine? 22

Mjesta i uređaji za pristup internetu: Gdje i kako djeca pristupaju internetu? 23

Koliko vremena djeca provode na internetu? 25

Šta djeca smatraju da su dobre stvari za njih na internetu? 26

Šta djeca najčešće rade na internetu? 27

Internet i škola 30

3.3 Vještine i prakse 32

Koje ključne internet vještine djeca posjeduju? 35

Vještine informisanja/pretraživanja 36

Znanja i veštine vezane za digitalni trag koji djeca ostavljaju na internetu 37

Kreativne vještine djece na internetu 38

3.4 Rizici 44

Šta djeca smatraju da uznemirava njih ili njihove vršnjake na internetu? 44

Koliko djece je u toku prethodne godine imalo uznemirujuće iskustvo na internetu i koliko često se to dešavalo? 47

Kako se osjećaju djeca usljed uznemirujućih i sličnih incidenata na internetu? 48

Šta većina djece radi kada ih nešto na internetu uznemiri? 48

Sa kim djeca u većini slučajeva razgovaraju kada ih nešto uznemiri na Internetu? 48

5. Prilozi 84

5.1. Metodologija 84

Ciljevi istraživanja 84

Ciljevi projekta 84

Etika istraživanja 88

Uzorak 89

Rad na terenu 96

Obrada i analiza podataka 99

Adaptacija priručnika 100

5.4.1. Načini pristupa i mogućnosti na internetu 502

5.4.1.1 Učestalost korišćenja interneta i razlozi za njegovo korišćenje 502

5.4.1.3 Korišćenje YouTube-a 504

5.4.1.4 Ostale aktivnosti na internetu 505

5.4.1.5 Upotreba interenta za potrebe obrazovanja 505

5.4.2. Vještine korišćenja interneta 509

5.4.2.1. Samoprocjena sopstvenih vještina 509

5.4.2.2 Primjena veština za potrebe obrazovanja 510

5.4.2.3 Primjena veština potrebnih za unaprjeđenje bezbjednosti na internetu 511

5.4.2.4 Poželjne vještine 511

5.4.3. Rizici na internetu 512

5.4.3.1. Hakovanje profila 512

5.4.3.2 Izloženost neprijatnim sadržajima 512

5.4.3.3 Vršnjačko nasilje i internet 513

5.4.3.4 Iskustva sa kontaktiranjem od strane nepoznatih ljudi 515

5.4.4. Rizični i protektivni faktori 516

5.4.4.1 Percepcija i doživljaj internet rizika 516

5.4.4.2 Načini reagovanja na internet rizike u zavisnosti od pola i uzrasta djece 516

5.4.4.3 Posredovanje roditelja u bezbednosti djece na internetu 517

5.4.4.4 Posredovanje škole u bezbjednosti djece na internetu 520

5.4.4.5 Internet sada, internet u budućnosti 520

1. Rezime

Pregled glavnih nalaza za kreatore politike

Internet je sveprisutan u svakodnevnom životu djece u Crnoj Gori. Čak 91% djece uzrasta od 9 do 17 godina koristi internet, a većina – 87% njih, koristi internet svakodnevno. Korišćenje interneta se povećava kako djeca rastu, tako da 97% djece uzrasta od 15 do 17 godina koristi internet svakodnevno, a 71% nekoliko puta svakog dana.

Djeca prepoznaju širok dijapazon mogućnosti koje nudi internet, ali ga koriste neuporedivo više za zabavu i održavanje društvenih odnosa na društvenim mrežama. Na primjer, 65% djece je reklo da posjećuje društvene mreže svakog dana (ili nekoliko puta dnevno), dok je samo jedna trećina izjavila da svakodnevno koristi internet kako bi naučili nešto novo putem pretrage, a svako četvrto dete navelo je da koristi internet svakodnevno za školski rad.

Pametni telefon je neuporedivo najkorišćeniji uređaj za pristupanje internetu. Kako im je takav telefon uvijek pri ruci, **mogućnost djece da pristupe internetu postaje zaista ogromna**.

Veća upotreba interneta znatno jača digitalne vještine djece. Naime, djeca postaju znatno vještija kako odrastaju. Dok su **starija djeca ocijenila svoje vještine prilično visokim ocjenama, djeca uzrasta od 9 do 11 godina ocijenila su svoje vještine nešto ispod prosječnih, uključujući vještine bezbjednog rukovanja internetom**. Na primjer, manje od polovine djece uzrasta od 9 do 11 godina zna da izmijeni bezbjednosna podešavanja, koje informacije na internetu treba, a koje ne treba da dijeli, te kako da ukloni određene osobe sa liste kontakata.

Stavovi djece prema bezbjednosti korišćenja interneta prilično su neodređeni. Veliki broj djece nije upućen u moguće rizike (29%) ili nijesu sasvim sigurna da postoje uznemirujući sadržaji na internetu (34%), pri čemu se samo 37% njih izričito slaže da postoje sadržaji na internetu koji smetaju ili uznemiravaju osobe njihovog uzrasta. Djeca uzrasta od 9 do 11 godina najmanje su upoznata sa postojanjem uznemirujućih sadržaja na internetu – samo se 27% njih slaže sa izjavom da na internetu postoje stvari koje smetaju djeci njihovog uzrasta.

S druge strane, uprkos većoj svijesti i naprednim digitalnim vještinama, **starija djeca češće se upuštaju u rizične aktivnosti na internetu i češće doživljavaju incidente na internetu**.

Čak 72% djece ima svoj profil na nekoj društvenoj mreži, i to: 47% djece uzrasta od 9 do 11 godina, 77% djece uzrasta od 12 do 14 godina i 86% djece od 15 do 17 godina. Znatan broj njih je u velikoj mjeri otvoren za komunikaciju pod sopstvenim identitetom:

- **90%** otkriva **svoje prezime** na profilu,
- **89%** pokazuje **sliku na kojoj se jasno vidi njihovo lice,**
- **53%** daje **ime svoje škole,**
- **35%** daje **svoju adresu,**

- **26%** ima „javni profil" tako da **svako može da ga vidi,**
- **18%** komunicira sa **više od 50 ljudi,**
- **13% prihvata sve zahtjeve.**

Pored toga, 27% djece reklo je da su bila u kontaktu preko interneta s nekim koga nijesu ranije lično upoznala, a 13% djece je izjavilo da su se uživo sastali s nekim koga su prvo upoznali preko interneta.

Kad je riječ o **iskustvima na internetu u prethodnoj godini, 38% djece izjavljuje da je doživjelo makar neki od uznemirujućih događaja u barem jednoj od sledeće četiri oblasti:** desilo se nešto što ih je uznemirilo; neko je postupao s njima na uvredljiv način; vidjeli su slike sa seksualnim sadržajem; primili su poruke sa seksualnim sadržajem.

- **14%** djece kaže da im se **desilo nešto uznemirujuće,**
- **12%** tvrdi da je **neko postupao s njima na uvredljiv ili ružan način,**
- **29%** tvrdi da su **vidjeli slike na internetu sa očigledno seksualnim sadržajem,**
- **7%** tvrdi da su **primili poruke sa seksualnim sadržajem.**

Ta iskustva su dosta prisutnija među dječacima nego djevojčicama, a broj takvih iskustva **znatno se povećava kako djeca rastu** (23%, 39% i 49% za tri starosne grupe koje su doživjele najmanje jedan od pomenutih događaja).

Međutim, upečatljivo je to što je većina djece koja je imala uznemirujuća iskustva rekla da ih to zapravo nije uznemirilo. Na primjer, od 29% djece koja su vidjela slike sa seksualnim sadržajem, 69% je reklo da ih te slike nijesu uopšte uznemirile ili su ih samo malo uznemirile; a od 7% djece koja su primila poruke sa seksualnim sadržajem više od polovine je reklo da nijesu bili uznemireni. **Takav prilično ležeran stav prema uznemirujućim događajima nesporno umanjuje obazrivost djece u odnosu na bezbjednost na internetu**. Time se može takođe objasniti činjenica da je na pitanje da li su im se desile uznemirujuće stvari, samo 14% odgovorilo da im se takve stvari jesu desile, dok je zapravo znatno veći broj njih zaista imao neprjatna iskustva.

Pored toga, istraživanje je pokazalo da su na internetu **djeca često izložena sadržaju s nasiljem**.

- Djeca koja su rekla da na internetu ima loših stvari uglavnom su izjavila da je ružna stvar nasilje;
- U fokus grupama, djeca su rekla da se društvene mreže često koriste za organizovanje fizičkih tuča među vršnjacima. Tuče se snimaju i snimci objavljuju na društvenim mrežama;
- Ukupno 22% djece vidjelo je snimak tuče vršnjaka koju su snimili i objavili njihovi prijatelji;
- Većina djece koja je izjavila da su se neke osobe prema njima ponašale na uvredljiv način na internetu rekla je da je to bio vršnjak iz njihove škole;
- Nastavnici i roditelji u fokus grupama takođe su pomenuli uvredljivo ponašanje na internetu među đacima, smatrajući takvo ponašanje sve izraženijim problemom.

Djeca nemaju naviku da prijavljuju uznemirujuće događaje na internetu zvaničnom tijelu. Djeca koja su rekla da su im se desile uznemirujuće stvari na internetu **obično samo zatvore prozor ili aplikaciju sa**

ovakvim sadržajem. Većina njih je takođe rekla da su **o tome razgovarali sa svojim roditeljima**. Međutim, **svega nekolicina je rekla da su taj problem prijavili preko interneta, a čak i manji broj je rekao da su razgovarali s nekim čiji je posao da pomognu djeci**. Takav stav je dodatno potvrđen u fokus grupama.

Učešće roditelja u aktivnostima djece na internetu prilično je ograničeno.
Djeca veoma rijetko traže podršku roditelja. Tek svako četvrto dijete tvrdi da često započinje razgovor sa roditeljem o tome šta radi na internetu. Učestalost razgovora koje su pokrenula djeca opada kod starije djece: dok je 35% djece uzrasta od devet do 11 godina reklo da često započinju razgovor sa roditeljima, to je slučaj sa svega 20% djece od 15 do 17 godina.

Posredovanje roditelja u korišćenju interneta među djecom takođe je sporadično i uglavnom podrazumijeva razgovor s djecom. Prema ocjeni djece, posredovanje roditelja je čak i slabije zastupljeno. Ukratko, najčešće učešće roditelja odnosi se na sljedeće:

- 55% roditelja tvrdi da često razgovaraju sa djecom o tome šta ona rade na internetu, dok 39% djece tvrdi da to roditelji često čine;
- 51% roditelja tvrdi da često objašnjavaju svojoj djeci zašto su neki veb-sajtovi prikladni ili neprikladni, dok 29% djece kaže da njihovi roditelji to često čine;
- 49% roditelja tvrdi da svojoj djeci često ukazuju na načine bezbjednog korišćenja interneta, dok 45% djece kaže da njihovi roditelji to često čine;
- 39% roditelja tvrdi da razgovaraju sa svojom djecom o tome šta da urade ako ih nešto na internetu uznemirava i isti procent djece kaže da njihovi roditelji to često čine.

Restriktivno posredovanje roditelja je još sporadičnije. Većina djece se bavi različitim aktivnostima na internetu bez ograničenja roditelja. Roditeljske zabrane su nešto prisutnije samo među najmlađom grupom djece.

Tehničko posredovanje roditelja je najmanje prisutno. Samo 5–7% roditelja tvrdi da koriste određene mogućnosti kontrole. Jedini izuzetak je softver kojim se spriječava primanje neželjenih mejlova i virusa (takav softver koristi 20% roditelja). Roditelji su nešto aktivniji samo u pogledu vremena koje njihova djeca provode na internetu: 35% roditelja je izjavilo da definiše pravila o tome koliko dugo ili kada je djetetu dozvoljeno da bude na internetu, a 11% koristi uslugu ili ugovor koji ograničava vrijeme koje njihovo dijete provodi na internetu.

Roditelji su samo djelimično svjesni loših stvari koja se dešavaju njihovoj djeci na internetu. Razlika između izjava djece i roditelja u vezi sa iskustvom djece sa slikama sa seksualnim sadržajem na internetu dobro ilustruje takvo stanje – dok 29% djece kaže da je vidjelo takve slike, samo 4% roditelja tvrdi da se to desilo njihovom djetetu. Pored toga, 22% roditelja ne zna da li se to desilo.

Štaviše, **69% roditelja smatra da nije vjerovatno da će se u bliskoj budućnosti desiti nešto na internetu što će uznemiriti ili smetati njihovoj djeci;** 13% smatra da je to prilično vjerovatno, a 3% smatra da je to veoma vjerovatno (15% ne zna). **Takav stav nesporno dodatno umanjuje obazrivost roditelja u pogledu aktivnosti njihove djece na internetu**.

Konačno, sa izuzetkom roditelja djece uzrasta od 9 do 11 godina, **digitalne vještine roditelja (staratelja) koji su najviše uključeni u aktivnosti djece na internetu** (izabrani ispitanici) **prilično su slabe u poređenju s vještinama njihove djece.** Pored toga, **20% njih uopšte ne koristi internet**. To dodatno umanjuje sposobnost roditelja da pomognu svojoj djeci i da ih kontrolišu pri korišćenju interneta.

Uloga škole je zanemarljiva. Preko polovine djece smatra da se njihovi nastavnici uopšte ne bave pitanjima koja se tiču njihovog korišćenja interneta (počev od definisanja pravila o tome šta djeca mogu da rade na internetu u školi, podsticanja djece da istražuju i uče na internetu, do bezbjednosnih pitanja, kao što su savjeti za bezbjedno korišćenje interneta i pružanje pomoći onda kada djeci nešto zasmeta na internetu).

S druge strane, **preko polovine roditelja ukazalo je na školu koju njihovo dijete pohađa kao poželjan izvor informacija i savjeta o načinima pomaganja i pružanja podrške djeci na internetu, kao i osiguranja bezbjednosti djece u budućnosti**.

Implikacije u pogledu mjera politike

Nalazi istraživanja upućuju na nekoliko pravaca djelovanja. Prikupljeni podaci ukazuju na potrebu za višedimenzionalnom kampanjom koja bi uključila sve relevantne zainteresovane strane (Vladu, nevladine organizacije, internet industriju – naročito kompanije koje pružaju internet usluge i pružaoce usluga društvenih mreža). Kampanja treba da se sastoji od široko rasprostranjenih, međusobno povezanih aktivnosti – od podizanja svijesti opšte javnosti o bezbjednosti na internetu do unaprijeđenja digitalnih vještina i vidljivijih bezbjednosnih opcija na internetu koje su bolje prilagođene korisnicima.

Opšti prioritet je podizanje svijesti opšte javnosti o rizicima u vezi sa internetom. Svijest o problemu uvijek predstavlja osnovu za djelovanje i dopiranje do ciljane grupe u dovoljno efikasnoj mjeri.

Podaci prikupljeni u okviru istraživanja pokazuju da su djeca i njihovi roditelji u velikoj mjeri ambivalentni kad je riječ o rizicima u vezi sa internetom. Samo četvoro od desetoro djece smatra da postoje uznemirujući sadržaji na internetu. Pored toga, većina djece koja su imala ružna iskustva rekla je da nijesu bili uznemireni. S druge strane, roditelji su samo djelimično upoznati s ružnim stvarima koja su se desila njihovoj djeci. Štaviše, većina roditelja smatra da nije zaista vjerovatno da će se neke ružne stvari na internetu desiti njihovoj djeci. Takvi donekle opušteni stavovi i djece i roditelja prema bezbjednosnim pitanjima lako umanjuju obazrivost prema rizicima na internetu. Zbog toga je neophodno podići svijest opšte javnosti o rizicima u vezi sa internetom.

Potrebno je ojačati odgovarajuće mehanizme prevladavanja ružnih iskustava na internetu. Istraživanje je pokazalo da znatan broj roditelja i djece nema samouvjerenosti i/ili sposobnosti da djelotvorno odgovori na bezbjednosni problem na internetu. Suočena s uznemirujućim sadržajima, djeca najčešće prosto zatvore prozor ili aplikaciju sa uznemirujućim ili neprijatnim sadržajem ili, u najboljem slučaju, koriste dugme za blokiranje. Djeca takođe razgovaraju s roditeljima o uznemirujućim iskustvima. Međutim, samo četvoro od desetoro roditelja osjeća se potpuno sposobno da pomogne svojoj djeci da se izbore sa uznemirujućim sadržajima na internetu. Pored toga, i djeca i roditelji rijetko obavještavaju nadležne službe

o incidentu, bilo preko ili interneta ili uživo. Roditeljima i djeci je stoga potrebna obuka za prevladavanje uznemirujućih iskustava na internetu.

Pored toga, djecu i roditelje **treba podstaći da prijavljuju probleme** jer će na taj način internet učiniti bezbjednijim za sve. Ali da bi se to ostvarilo, **potrebno je podići i svijest centara za pomoć i drugih nadležnih tijela za podršku, a potrebno je ojačati i povjerenje u te organizacije**.

Potrebno je posvetiti veću pažnju digitalnoj pismenosti, posebno kada je riječ o nastavnicima, roditeljima i mlađoj djeci. Prema rezultatima istraživanja, manje od polovine djece uzrasta od 9 do 11 godina zna kako da izmijeni bezbjednosna podešavanja, koje informacije na internetu treba a koje ne treba da dijeli i kako da ukloni određene osobe sa liste kontakata. Međutim, pokazalo se da stariju djecu treba podstaći da unaprijede svoje strategije postupanja s različitim sadržajima na internetu, kao i digitalne vještine u vezi sa bezbjednošću i prijavljivanjem problema na internetu.

Jačanje uloge škole vjerovatno predstavlja ključni preduslov za uspjeh kampanje i njeno efikasno sprovođenje. Istraživanje je pokazalo da škole imaju potencijala da igraju ključnu ulogu u različitim kampanjama u vezi sa korišćenjem interneta. Djeca doživljavaju školu kao prijateljsko okruženje, dok roditelji vide školu kao željeni izvor informacija i savjeta o korišćenju interneta za njihovu djecu. Škole su nesumnjivo u najboljoj poziciji da svu djecu informišu o bezbjednosnim pitanjima na internetu i da garantuju najveći obuhvat svih povezanih kampanja. Pored toga, škole su u jedinstvenoj poziciji da podstaknu djecu da koriste različite pozitivne mogućnosti na internetu i da prošire upotrebu interneta u obrazovanju.

2.Predstavljanje istraživanja i konteksta politika

2.1. Ciljevi projekta i kontekst

Crna Gora je učestvovala na Svjetskom samitu „Zaštitimo djecu na internetu" koji je organizovala Vlada Ujedinjenog Kraljevstva u Londonu, 10–11. decembra 2014. godine. Zajedno sa više od 50 zemalja svijeta i predstavnicima industrije informaciono-komunikacionih tehnologija, Crna Gora je potpisala izjavu o djelovanju kojom se obavezala da preduzme aktivnosti na svjetskom planu u vezi sa prepoznavanjem i zaštitom žrtava, uklanjanjem materijala o seksualnom zlostavljanju djece sa interneta, kao i jačanjem globalne saradnje kako bi se pronašli počinioci i izgradili kapaciteti na svjetskom nivou radi borbe protiv seksualnog iskorišćavanja djece na internetu.

Nakon Svjetskog samita, kancelarija UNICEF-a u Crnoj Gori počela je sa sprovođenjem nove inicijative, kao dio Globalnog programa UNICEF-a za borbu protiv seksualnog iskorišćavanja djece na internetu, kako bi pružila podršku Vladi da spriječi takvo iskorišćavanje i zaštiti djecu od njega, te da na taj način ispuni obavezu koju je dala u okviru Svjetskog samita i svjetske alijanse za borbu protiv seksualnog zlostavljanja djece na internetu.

U okviru ove inicijative sprovedeno je istraživanje među djecom uzrasta od 9 do 17 godina, njihovim roditeljima i predstavnicima škola. Istraživanje je sprovedeno po uzoru na projekat „Djeca svijeta na internetu" (*Global Kids Online*), koji je finansirao UNICEF tokom 2015–2016. godine i kojim su zajednički koordinirali istraživači sa Londonske škole ekonomije i političkih nauka i Kancelarije UNICEF-a *Research-Innocenti*. Kako je navedeno u dokumentu projekta „Djeca svijeta na internetu", cilj projekta je da se saznaju iskustva djece i na taj način pomogne kreatorima politika, prosvjetnim radnicima i vladama da internet učine boljim za djecu na svakom mjestu.

Radi ostvarenja glavnog cilja projekta, posebni ciljevi istraživanja u Crnoj Gori bili su sljedeći:

- Izrada robustnog instrumenta za kvantitativno istraživanje kako bi se utvrdile ključne dimenzije iskustava djece na internetu, u skladu sa modelom „Djeca svijeta na internetu" koji je prilagođen lokalnom kontekstu;
- Izrada robustnog instrumenta za kvantitativno istraživanje kako bi se prepoznala iskustva roditelja, njihova praksa i bojazni u vezi sa iskustvima djece na internetu, u skladu sa modelom „Djeca svijeta na internetu" koji je prilagođen lokalnom kontekstu;
- Izrada instrumenata za kvalitativno istraživanje koji će odgovarati istim ključnim dimenzijama kao u instrumentima kvantitativnog istraživanja, u skladu sa temama projekta „Djeca svijeta na internetu";
- Sprovođenje kvantitativnih istraživanja na nacionalnom reprezentativnom uzorku djece starosti od 9 do 17 godina i njihovih roditelja, uz mogućnost generalizacije podataka na cjelokupnu populaciju;
- Sprovođenje kvalitativnog istraživanja kako bi se bolje razumjela iskustva djece na internetu i stavova u društvenom okruženju (roditelji i nastavnici);
- Analiza podataka iz kvantitativnih i kvalitativnih istraživanja na način koji će dati osnovne nalaze za ključne dimenzije, utvrđivanje ključnih faktora na osnovu kojih se pravi razlika između iskustava djece, rizika i blagostanja, kao i sveobuhvatna poređenja relevantnih demografskih podgrupa (pol, godište, socio-ekonomski status, region i vrsta naselja);

– Izrada pisanog izvještaja koji sadrži relevantne informacije u cilju podrške inicijativi kancelarije UNICEF-a u Crnoj Gori i u cilju poređenja iskustava različitih zemalja.

U istraživanje su bile uključene sljedeće grupe zainteresovanih strana u različitim fazama:

- U *predterenskoj fazi*, obavljene su konsultacije u vezi sa stanjem na lokalnom nivou sa organizacijom civilnog društva Udruženje roditelja, predstavnicima osnovnih i srednjih škola, nacionalnim pružaocima internet usluga (*Domen* i *digitalizuj.me*), Ministarstvom unutrašnjih poslova i Ministarstvom za informaciono društvo i telekomunikacije;
- U *pilot fazi*, uz podršku kancelarije UNICEF-a u Crnoj Gori, škole su bile uključene u organizovanje pilot fokus grupa (pomoć u regrutovanju učesnika i obezbjeđivanje prostora u školama za vođenje fokus grupa), dok su relevantni resursni centri bili uključeni u odabir djece s posebnim potrebama za pojedinačne razgovore;
- *U fazi prikupljanja podataka za kvalitativno istraživanje*, osnovne i srednje škole opet su bile uključene u organizovanje fokus grupa s djecom, roditeljima i nastavnicima. Pored toga, relevantni resursni centri bili su uključeni u organizovanje fokus grupa i pojedinačnih razgovora s djecom s posebnim potrebama i djecom u korektivnoj instituciji (Centar za djecu i omladinu sa posebnim potrebama „Podgorica", Centar Za djecu i mlade "Ljubović", Dječji dom ''Mladost'').

Istraživanje je sprovedeno uz odobrenje Ministarstva prosvjete Crne Gore.

Kvantitativno istraživanje sprovedeno je na stratifikovanom slučajnom reprezentativnom uzorku od 1002 domaćinstava: intervjuisano je 1002 djece i 1002 roditelja (jedno dijete i jedan roditelj po domaćinstvu). Intervjui su vođeni lice u lice u domaćinstvima ispitanika, uz odjeljak sa osjetljivim pitanjima za samostalno popunjavanje (za više pojedinosti vidjeti metodološki dio u Dodatku 5.1.).

Kvalitativno istraživanje obuhvatilo je 36 fokus grupa i 12 individualnih intervjua**:**

– 16 fokus grupa s djecom iz opšte populacije;
– 12 fokus grupa s djecom iz marginalizovanih grupa (djeca iz romskih porodica, djeca iz ekonomski ugroženih porodica, djeca u institucijama sistema socijalne i dječije zaštite i djeca u korektivnoj instituciji);
– pet fokus grupa s roditeljima (opšta populacija, Romi, ekonomski deprivirane porodice i roditelji s djecom s posebnim potrebama koja pohađaju redovne škole i resursne centre);
– tri fokus grupe sa nastavnicima (razredne starješine u četvrtom razredu, nastavnici koji predaju određene predmete u razredima od petog do devetog, kao i nastavnicima prva dva razreda srednje škole);
– 12 individualnih intervjua s djecom sa fizičkim i intelektualnim smetnjama (djeca sa fizičkom smetnjom, oštećenjem sluha ili vida i djeca sa blažim intelektualnim smetnjama):

2.2. Kontekst zemlje

2.2.1. Ključni indikatori

Osnovne činjenice o Crnoj Gori:

- ***Stanovništvo***: 620.029 (popis iz 2011. godine)
- ***Starosna struktura:***

0–14 godina: 15,18% (dječaka 48,138/djevojčica 50.095),
15–24 godina: 10,27% (momaka 30.681/djevojaka 35.776),
25–54 godina: 47,02% (muškaraca 164.104/žena 140.142),
55–64 godina: 13,12% (muškaraca 42.354/žena 42.542),
65 godina i više: 14,41% (muškaraca 37.040/žena 56.201) (procjena za 2015).

- ***Obrazovanje*** (popis iz 2011. godine): Bez škole: 2%, osnovna škola ili dio osnovne škole: 28%, srednja škola: 52%, viša škola ili fakultet 17% (bez podataka za 2%).
- ***Bruto koeficijent upisa***, osnovna škola, oba pola 2012: 95,3% (Svjetska banka).
- ***Stopa nezaposlenosti,*** 2013: 19,5%, 2014: 18,0%, 2015: 17,6% (MONSTAT, Anketa o radnoj snazi).
- ***Bruto nacionalni dohodak po glavi stanovnika****, 2014* (obračunato u američkim dolarima): 7320 američkih dolara (Svjetska banka).
- ***Linija siromaštva,*** 2013: 8,6% (MONSTAT).

Osnovne činjenice o informaciono-komunikacionim tehnologijama i internet vezi:

Procenat domaćinstava sa pristupom internetu*, 2014* (MONSTAT, procjena u okviru istraživanja):

Ukupno: 63,6% Urbani: 68,9% Ruralni: 53,1%

Mobilne linije*, april 2016.* (Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, Crna Gora): Ukupno: 958.191; pretplata na sto stanovnika**:** 159
U poređenju sa istim periodom 2015. godine, procenat pretplatnika povećan je za 1,55%.

Prema podacima iz istraživanja koje je sprovela agencija Ipsos Strategic Marketing 2015. godine, čak 78% mladih uzrasta od 10 do 19 godina u Crnoj Gori koristi internet svakodnevno.

Prema rezultatima najnovijeg istraživanja „Djeca svijeta na internetu“ (*GKO – Global Kids Online*), koje je sprovedeno u junu 2016. godine, 91% djece uzrasta od devet do 17 godina koristi internet, dok je 79% na internetu svakog dana, ili nekoliko puta svakog dana. Pametni telefoni su daleko najčešće korišćen uređaj za pristup internetu. Samo 11% djece nikada ne koristi pametni telefon, a 72% koristi taj telefon svakodnevno / skoro svakodnevno ili nekoliko puta dnevno. Među djecom koja koriste pametni telefon, 79% koristi telefon samo za sopstvene potrebe.

2.2.2. Mjere politike i ključne zainteresovane strane

Bez obzira na stabilno povećanje broja djece na internetu u Crnoj Gori, ne postoje sistematični podaci o njihovom korišćenju interneta, njihovim iskustvima i upoznatošću s rizicima od zloupotrebe i iskorišćavanja. Štaviše, nije bilo preventivnih kampanja za podizanje svijesti i iniciranje zaštite djece na sistematičniji način.

Zainteresovane strane konsultovane u predterenskoj fazi složile su se da, uprkos sve većoj svijesti o problemu bezbjednosti djece na internetu, tom pitanju nije posvećena odgovarajuća pažnja od strane državnih institucija, organizacija civilnog društva, prosvjetara i kreatora politike uopšte.

Škole su u znatnoj mjeri upoznate s rizicima korišćenja interneta od strane djece. Školsko osoblje generalno tvrdi da većina djece, dok su u školi, pristupa internetu preko svojih pametnih telefona bez kontrole. Na primjer, nastavnik u jednoj školi rekao je da je uhvatio đake kako na času gledaju pornografske slike na internetu preko pametnog telefona. Pored toga, pojava vršnjačkog nasilja na internetu prijavljuje se u većoj mjeri i vjeruje se da je prisutnija nego što su to percipirali školska uprava i roditelji. Isto tako, prema tvrdnji školskih uprava, roditelji nijesu dovoljno svjesni rizika kojima su njihova djeca izložena na internetu niti

imaju dovoljno digitalne pismenosti da bi kontrolisali svoju djecu, savjetovali ih i pomogli im da koriste internet na bezbjedniji način.

Sličan stav imaju nacionalni pružaoci internet usluga (*Domen* i *digitalizuj.me*), Ministarstvo unutrašnjih poslova i Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije.

Svijest o značaju pitanja korišćenja interneta od strane djece generalno i bezbjednosti korišćenja konkretno veoma je prisutna među zainteresovanim stranama. Takođe su uvedene (dole pomenute) mjere na polju zakonodavstva, inicijative za podizanje svijesti javnosti i edukativne aktivnosti u oblasti bezbjednijeg korišćenja interneta. Međutim, postoji opšta suglasnost da ove inicijative još uvijek ozbiljno zaostaju za izazovima i da je stoga potreban sistematičniji program koji bi se odnosio i na mogućnosti i na rizike korišćenja interneta od strane djece.

Zakonodavstvo u Crnoj Gori

Crna Gora je potpisala i ratifikovala sve međunarodne dokumente u oblasti borbe protiv nasilja nad djecom na internetu i na druge načine. Važeće krivično zakonodavstvo koje uređuje seksualno iskorišćavanje djece na internetu u velikoj mjeri je usaglašeno sa međunarodnim standardima.

- *Opšti međunarodni pravni standardi u borbi protiv seksualne zloupotrebe i iskorišćavanja djece na internetu*

Konvencija o pravima djeteta[1] je najsveobuhvatniji dokument o pravima djeteta. Ova Konvencija i njen **treći Fakultativni protokol o prodaji djece, dječjoj prostituciji i dječjoj pornografiji**[2] sadrže najvažnije smjernice za ostvarenje dječjih prava u vezi sa seksualnim iskorišćavanjem i zloupotrebom na internetu.

- *Posebni međunarodni standardi*

Konvencija Savjeta Evrope o zaštiti djece od seksualnog iskorišćavanja i seksualnog zlostavljanja (Konvencija iz Lanzarotea) je prvi ugovor koji se bavi zaštitom djece od seksualnog nasilja u kontekstu izazova koje postavlja tehnološki razvoj i koji predviđa krivično djelo vrbovanja djece u svrhe seksualnog iskorišćavanja putem informaciono-komunikacionih tehnologija, što se često zove „uznemiravanjem“ (*grooming* na engleskom). Cilj Konvencije iz Lanzarotea je iskorjenjivanje svih vidova seksualnog iskorišćavanja i zloupotrebe djece. Ona zahtijeva kriminalizaciju seksualnog iskorišćavanja i zloupotrebe, krivično gonjenje počinilaca, kao i djelotvorne pravne lijekove i podršku djeci koja su žrtve nasilja.

Konvencija Savjeta Evrope o visokotehnološkom kriminalu (Konvencija iz Budimpešte) uvodi krivična djela protiv i preko kompjuterskih sistema, uključujući dječju pornografiju, obezbjeđuje organima za sprovođenje zakona djelotvorna sredstva za istragu u oblasti visokotehnološkog kriminala i sigurne elektronske dokaze, i daje okvir za međunarodnu policijsku i sudsku saradnju u kompjuterskim slučajevima koji se odnose na zločine protiv djece.

---

[1] Konvencija o pravima djeteta, usvojena i otvorena za potpisivanje, ratifikovanje i pristupanje rezolucijom Generalne skupštine Ujedinjenih nacija 44/25 od 20. novembra 1989; stupila na snagu 2. septembra 1990, u skladu sa članom 49.

[2] Fakultativni protokol uz Konvenciju o pravima djeteta, o prodaji djece, dječjoj prostituciji i dječjoj pornografiji, usvojen i otvoren za potpisivanje, ratifikovanje i pristupanje rezolucijom Generalne skupštine A/RES/54/263 od 25. maja 2000; stupio na snagu 18. januara 2002.

Konvencije iz Lanzarotea i Budimpešte predstavljaju međunarodne standarde koji mogu poslužiti kao osnova za podršku usaglašavanju krivičnog zakonodavstva čiji je cilj zaštita djece od seksualnog iskorišćavanja i zloupotrebe.

Imajući u vidu potrebu za zajedničkom i organizovanom borbom protiv seksualnog iskorišćavanja djece na internetu na svjetskom planu, Crna Gora je učestvovala na oba svjetska samita „Zaštitimo djecu na internetu“, koji su **održani u Londonu u decembru 2014. i u Abu Dabiju u novembru 2015. godine, s ciljem jačanja aktivnosti protiv seksualnog iskorišćavanja djece na internetu na globalnom nivou. Tom prilikom, Crna Gora je potpisala izjavu o djelovanju, zajedno sa više od 50 država svijeta, predstavnicima industrije informacionih tehnologija i nevladinog sektora**.

- *Zakonodavstvo u Crnoj Gori*

Važeće krivično zakonodavstvo Crne Gore koje uređuje seksualno iskorišćavanje djece na internetu u velikoj mjeri je usklađeno s međunarodnim standardima. Krivični zakonik Crne Gore, koji je stupio na snagu 2013. godine, uveo je veliki broj krivičnih djela u poglavlju „Krivična djela protiv polne slobode“. Krivičnim zakonikom se predviđaju kazne za sva ponašanja u vezi sa seksualnim iskorišćavanjem i zloupotrebom djece na internetu i na drugi način. Štaviše, tretman djece koja su žrtve i svjedoci zločina, ali i počinioci, uređen je drugim zakonima, kao što je Zakon o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku, Zakon o krivičnom postupku i dr.

Krivična djela seksualne zloupotrebe i iskorišćavanja djece propisana su u **18. Glavi Krivičnog zakonika Crne Gore pod nazivom „Krivična djela protiv polne slobode“**[3]**.**

Zakonodavstvo koje uređuje odgovornost pružaoca internet usluga ili drugih kompanija iz privatnog sektora da obavijeste policiju ako saznaju da se materijali o seksualnoj zloupotrebi djece čuvaju ili prenose preko njihovih mreža uključuje **Zakon o elektronskoj trgovini**, koji pokriva pružaoce internet usluga, i **Zakon o odgovornosti pravnih lica za krivična djela**[4], koji pokriva druge kompanije iz privatnog sektora (član 23).

Najvažnije inicijative i kampanje u Crnoj Gori

Pored donošenja propisa, tokom prethodnih nekoliko godina pokrenut je niz inicijativa u Crnoj Gori u vezi s bezbjednijim korišćenjem interneta.

- *Dan sigurnog interneta*

Od 2012. godine, Crna Gora obilježava Dan sigurnog interneta radi podsticanja bezbjednijeg i odgovornog korišćenja interneta i modernih tehnologija, s posebnim akcentom na djecu i mlade.

U februaru ove godine, skup povodom Dana sigurnog interneta otvorilo je Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije i Ministarstvo prosvjete. Pored ministra za informaciono društvo i telekomunikacije prof. dr Vujice Lazovića, govornici su bili sledeći: ministar prosvjete Predrag Bošković, izvršni direktor kompanije „Telenor Crna Gora“ Sandra Štajner, izvršni direktor kompanije „M:tel“ Vladimir

[3] „Službeni list RCG“, br. 70/2003, i ispravka, br. 13/2004, izmijenjeno 2015.
[4] Zakon o odgovornosti pravnih lica za krivična djela („Službeni list RCG“, br. 2/2007 i 13/2007).

Lučić, pomoćnik izvršnog direktora kompanije „Crnogorski Telekom“ Vladimir Beratović i Andrea Mićanović, prosvjetni radnik i član projekta za borbu protiv govora mržnje na internetu iz Volonterskog kluba osnovne škole „Slobodan Škerović“. Ovaj događaj je privukao pažnju velikog broja predstavnika medija. Sve nacionalne televizijske stanice i novine prenijele su poruke sa događaja.

Ministar za informaciono društvo i telekomunikacije Vujica Lazović istakao je da zaštita djece na internetu predstavlja obavezu savremene civilizacije i apelovao je na obrazovne institucije da podstaknu djecu da koriste internet u prave svrhe.

Ministar prosvjete Predrag Bošković rekao je da će njegovo ministarstvo biti dio obrazovnog sistema kako bi se djeci pokazalo kako da internet koriste na bezbjedan način.

U svojoj izjavi povodom Dana sigurnog interneta u Crnoj Gori, ministar za informaciono društvo i telekomunikacije primijetio je da je samo mali broj korisnika upoznat sa dobrom praksom prilikom korišćenja pametnog telefona ili surfovanja po društvenim mrežama.

Predstavnici kompanija „M:tel“ i „Crnogorski Telekom“ istakli su da će nastaviti da pružaju podršku u edukovanju, naročito mladih ljudi, i razvoju informacionog društva.

- *Nacionalni tim za odgovor na sajber incidente (CIRT)*

Godine 2011. Vlada je usvojila odluku o osnivanju Nacionalnog tima za odgovor na sajber incidente, koji od tada djeluje u okviru Ministarstva za informaciono društvo i telekomunikacije. Tim je zadužen za reagovanje u slučaju visokotehnoloških napada na državne organe, privredna društva i pojedince.

Pored reagovanja na pomenute incidente, uloga Tima je i obrazovna. Naime, tokom prethodnih godina Tim je održao niz obuka i prezentacija u oblasti visokotehnološke bezbjednosti. Postavljen je i novi portal Tima (www.cirt.me) zbog znatnog povećanja broja žalbi i problema s kojima se građani suočavaju. Portal će sadržati najnovije vijesti iz oblasti kompjuterske bezbjednosti, preporuke u vezi s korišćenjem društvenih mreža i različita uputstva i savjete.

Zakon o informacionoj bezbjednosti, između ostalog, precizno definiše ulogu Tima za odgovor na sajber incidente kao tijela koje koordinira aktivnosti državnih organa, organa državne uprave i organa lokalne samouprave u sprovođenju mjera informacione bezbjednosti.

Povodom Dana sigurnog interneta, Tim za odgovor na sajber incidente u Podgorici održao je prezentaciju „Sajber kultura i bezbjednost na internetu“ za nastavnike škola u Podgorici.

- *Elektronska linija za prijavu ugroženih prava djece na internetu*

U saradnji sa Ombudsmanom Crne Gore, Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije otvorilo je elektronsku liniju za prijavu nelegalnog sadržaja kojim se, na bilo koji način, ugrožavaju prava djece na internetu.

- Evropska licenca za rad na kompjuteru (ECDL)

Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije i regionalne kancelarije ECDL (*European Computer Driving License* – Evropska licenca za rad na kompjuteru) priključili su se akciji Evropske unije „Elektronske vještine za radna mjesta u 2015“ (*eSkills for Jobs in 2015*).

Povodom Dana sigurnog interneta, sekretar Ministarstva za informaciono društvo i telekomunikacije i sekretar Ministarstva prosvjete uručili su ECDL sertifikate nastavnicima koji su uspješno završili modul iz informacione bezbjednosti.

- *Surfuj pametno*

Inicijativa „Surfuj pametno“, koju je pokrenuo Telenor 2012. godine, često se pominje kao primjer dobre prakse. Cilj kampanje je usvajanje vještina i edukovanje djece, njihovih roditelja i nastavnika kako bi se internet učinio pozitivnim iskustvom, uz istovremeno jačanje osjećanja bezbjednosti u digitalnom okruženju. Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije i Ministarstvo prosvjete nastavili su da rade sa „Telenorom“ na ovom projektu, a novi partneri koji su im se priključili su Udruženje roditelja i nevladina organizacija „Teatar mladih“. Inicijativa se uspješno sprovodi četvrtu godinu zaredom.

- *Inicijativa kancelarije UNICEF-a u Crnoj Gori*

Kancelarija UNICEF-a u Crnoj Gori, kao dio Globalnog programa UNICEF-a za borbu protiv seksualnog iskorišćavanja djece na internetu, počela je sa sprovođenjem nove inicijative kako bi pružila podršku Vladi da spriječi takvo iskorišćavanje i zaštiti djecu od njega, te da na taj način ispuni obavezu koju je dala u okviru Svjetskog samita i svjetske alijanse za borbu protiv seksualne zloupotrebe djece na internetu. Kao dio te inicijative, u Crnoj Gori je sprovedeno istraživanje „Djeca svijeta na internetu“ (*GKO – Global Kids Online*). Inicijativa je prva te vrste koja pomaže kreatorima politike da definišu politiku na osnovu podataka.

Neusaglašenost mjera politike

Na osnovu nalaza istraživanja „Djeca svijeta na internetu“ u Crnoj Gori, u tekućim vladinim kampanjama za zaštitu djece na internetu najprimjetnija su dva propusta: ograničen obuhvat i nepostojanje programa za sistematsko angažovanje škola.

Ne postoje precizni podaci o broju korisnika inicijativa kojima se promovišu mogućnosti i rizici korišćenja interneta ili o dijelu javnosti do koje su doprle poruke o bezbjednijem korišćenju interneta. Međutim, prema ocjeni zainteresovanih strana u konsultacijama, sve te inicijative, bez obzira na njihovu uspješnost, još uvijek dopiru do veoma ograničenog dijela javnosti, naročito kad je riječ o djeci i njihovim roditeljima.

U najmanju ruku, neki podaci iz najnovijeg istraživanja „Djeca svijeta na internetu“ potvrđuju taj stav. Na primjer, samo 37% djece složilo se sa izjavom da na internetu postoje stvari koje smetaju ili uznemiruju osobe njihovog uzrasta. Pored toga, i roditelji i nastavnici istakli su u fokus grupama da ne znaju da li se državne institucije uopšte bave problemom bezbjednijeg interneta u okviru svojih tekućih programa.

I roditelji i nastavnici složili su se da bi uključivanje škola bio efikasan pristup edukaciji o korišćenju interneta. Uvođenje sistematskih obrazovnih programa u škole imalo bi za rezultat maksimalnu pokrivenost djece, a povećao bi se i nivo saradnje nastavnika i roditelja. Kreatori politike do sada nijesu obraćali dovoljno pažnje na takvu ulogu škola. Iako je prepoznat značaj uloge škola, do sada nije sačinjen plan za njihovo sistematsko uključivanje u smislu podizanja svijesti djece i roditelja o bezbjednom korišćenju interneta i u smislu mogućnosti koje internet nudi u obrazovanju i širem uključivanju djece u školski život. Najnovije istraživanje „Djeca svijeta na internetu“ takođe je pokazalo da se internet rijetko

koristi u školama za učenje, a čak i manje za komunikaciju sa nastavnicima i uključivanje djece u školski život uopšte.

3. Ključni nalazi

3.1. Uvod

Ovaj izvještaj sadrži glavne nalaze istraživanja koje je sprovedeno s ciljem jačanja politika zasnovanih na podacima radi bezbjednijeg korišćenja interneta u Crnoj Gori. Istraživanje je sprovedeno po uzoru na projekat „Djeca svijeta na internetu" (*Global Kids Online*), koji je finansirao UNICEF tokom 2015–2016. godine i kojim su zajednički koordinirali istraživači sa Londonske škole ekonomije i političkih nauka i Kancelarije UNICEF-a *Research-Innocenti*.

Istraživanje se zasnivalo na kvantitativnim i kvalitativnim metodama prikupljanja podataka. Kvantitativno istraživanje sprovedeno je na stratifikovanom slučajnom reprezentativnom uzorku od 1002 domaćinstava i obuhvatilo je djecu uzrasta od 9 do 17 godina i njihove roditelje (jednog roditelja koji je najviše uključen u aktivnosti djeteta na internetu). Istraživanje je vođeno metodom lice u lice u domaćinstvima ispitanika, uz odjeljak sa osjetljivim pitanjima za samostalno popunjavanje. Kvalitativno istraživanje je obuhvatilo 36 fokus grupa sa roditeljima, djecom i nastavnicima, i 12 pojedinačnih intervjua s djecom s fizičkim i intelektualnim smetnjama (za više pojedinosti vidjeti metodološki dio u Dodatku 5.3).

Ovaj izvještaj sadrži samo glavne nalaze prema osnovnim demografskim varijablama (pol djeteta, starosna grupa i socijalno-ekonomski status) u četiri ključne oblasti: pristup i mogućnosti, vještine i prakse, rizici i faktori ranjivosti i zaštite (podsticaja). Radi potpunijeg tumačenja nalaza potrebne su kompleksnije analize odnosa između varijabli. Pokazatelj koji daje opšti uvid, kao što je, na primjer, indeks rizika, omogućio bi procjenu prisustva rizika među djecom, uključujući i najvažnije varijable uticaja.

Ukratko, ključne tačke u četiri oblasti su sledeće:

- Pristup i mogućnosti

Internet je postao sastavni dio svakodnevnog života djece u Crnoj Gori. Velika većina djece uzrasta od 9 do 17 godina (91%) koristi internet, a većina njih – 87%, svakodnevno koristi internet.

Pametni telefon je neuporedivo najkorišćeniji uređaj za pristupanje internetu i većina djece ima svoj lični pametni telefon.

Vrijeme provedeno na internetu znatno se povećava sa uzrastom djece. U prosjeku, **procjenjuje se da djeca uzrasta od 15 do 17 godina koriste internet skoro četiri sata svakog dana**. Roditelji ne odobravaju činjenicu da njihova djeca provode toliko sati na internetu i smatraju da korišćenje interneta ide na štetu aktivnosti koje su potrebne za zdrav rast djece (fizičke aktivnosti – vježbe, aktivnosti na vazduhu, druženje sa vršnjacima i drugim osobama).

Većina djece – **70%, slaže se da na internetu ima dosta sadržaja koji su dobre za djecu njihovog uzrasta.** Međutim, samo se 23% u potpunosti slaže, a troje od desetoro djece ne slaže se s tim stavom.

Postoji prilično neslaganje između onoga šta djeca smatraju da su dobri sadržaji na internetu i onoga šta ona najčešće rade na internetu. Sadržaji koje djeca uzrasta od 12 do 17 godina najčešće pominju kao dobre su učenje / stvari za školu, dok stvari koje najčešće rade na internetu prevashodno se odnose na zabavu (slušanje muzike, gledanje video zapisa) i društvene odnose (posjećivanje društvenih mreža).

Internet se dosta sporadično koristi u obrazovanju. Velika većina djece izjavila je da koristi internet za školske aktivnosti rjeđe nego jednom nedjeljno ili ga uopšte ne koristi. Roditelji i nastavnici smatraju da je korišćenje interneta u obrazovanju veoma korisno i podsticajno, ali, s druge strane, naglašavaju da internet takođe daje brojne mogućnosti za bjekstvo od sticanja pravog znanja i preuzimanja odgovornosti.

- Vještine i prakse

Većina djece ocijenila je svoje digitalne vještine prilično visokim ocjenama. Djeca postaju znatno vještija sa uzrastom. Na skali od 1 do 4, prosječna ocjena najstarije grupe djece je 3,4, dok je prosječna ocjena djece od devet do 11 godina – 2,2.

Među roditeljima (starateljima) koji su najviše uključeni u aktivnosti djece na internetu (izabrani ispitanici), 20% nikada ne koristi internet. Kad je riječ o roditeljima koji koriste internet, samo su roditelji djece uzrasta od devet do 11 godina ocijenili svoje vještine višom ocjenom nego njihova djeca. Prednost djece nad roditeljima primjetno se povećava kako djeca rastu. Fokus grupe su potvrdile da se i **roditelji i nastavnici osjećaju inferiornima u odnosu na djecu kad je riječ o digitalnim vještinama**.

Procjena vještina među djecom prilično je uravnotežena u oblastima operativnih vještina, vještina informisanja / pretraživanja, društvenih i mobilnih vještina, ali je ta procjena nešto manje objašnjena u oblasti kreativnih vještina.

Mlađa djeca dosljedno ocjenjuju svoje vještine nižim ocjenama, uključujući bezbjednosne vještine. Na primjer, samo 30% djece od 9 do 11 godina zna kako da izmjeni bezbjednosna podešavanja, dok 68% djece od 12 do 14 godina i 90% djece od 15 do 17 godina zna kako to da uradi; 49% djece od 9 do 11 godina zna koje informacije na internetu treba a koje ne treba da dijeli, dok 87% djece od 12 do 14 godina i 97% djece od 15 do 17 godina to zna; 49% djece od 9 do 11 godina zna kako da ukloni osobe sa liste kontakata, dok 87% djece od 12 do 14 godina i 97% djece od 15 do 17 godina zna kako to da uradi.

- Rizici

Znatan procenat djece ne smatra da na internetu postoje sadržaji koji smetaju ili uznemiruju osobe njihovog uzrasta: samo 37% definitivno se slaže s tim viđenjem, jedna trećina nije sigurna, a 29% se ne slaže. Starija djeca, uzrasta od 12 do 17 godina, imaju taj stav u znatno većem broju nego mlađa djeca (41% i 27% respektivno). Djeca koja smatraju da internetu ima uznemirujućih sadržaja **najčešće ukazuju na nasilje (27%), svađe i uvredljive riječi (13%), pri čemu se i sadržaji neprikladni za njihov uzrast, seksualni sadržaji / pornografija i pedofilija takođe često pominju** (19%, 11% i 4% respektivno).

Među djecom uzrasta od 12 do 17 godina[5]**, 13% je izjavilo da su se u prethodnoj godini bavili nekim od četiri rizične aktivnosti najmanje svake nedjelje** (slali lične podatke nekome koga nikada nijesu lično upoznali, dodavali nekoga koga nikada nijesu lično upoznali među prijatelje ili kontakte, pretvarali se da su neka druga/drugačija osoba, slali sliku nekome koga nikada nijesu lično upoznali). Broj rizičnih aktivnosti se povećava kako djeca rastu – 13% djece od 15 do 17 godina upuštalo se u jednu do dvije rizične aktivnosti najmanje jednom nedjeljno, a 4% njih upuštalo se u tri do četiri takve aktivnosti.

Kad je riječ o **iskustvima na internetu u prethodnoj godini dana, 38% djece reklo je da su doživjela najmanje jednu od uznemirijućih iskustava na internetu u najmanje jednoj od sledeće četiri oblasti: desilo se nešto što ih je uznemirilo; neko se ponašao prema njima na uvredljiv način; vidjeli su slike sa seksualnim sadržajem; primili su poruke sa seksualnim sadržajem.**[6] Ta iskustva su dosta prisutnija među dječacima (41%) nego djevojčicama (35%) i njihova učestalost znatno se povećava kako djeca rastu (23%, 39% i 49% respektivno za tri starosne grupe). Ukupno, **5% djece imalo je uznemirijuća iskustva u tri do četiri oblasti** (2% u sve četiri oblasti).

Međutim, **znatno manje djece reklo je da su ih ta iskustva zaista uznemirila.**

Podaci za svaku od četiri oblasti su sledeći:

- **14%** djece kaže da im se **desilo nešto uznemirujuće** najmanje jednom, ali 57% tvrdi da ih je to iskustvo samo malo uznemirilo, dok samo 14% kaže da ih je to veoma uznemirilo (2% u ukupnoj populaciji);
- **12%** tvrdi da je **neko postupao s njima na uvredljiv ili ružan način** najmanje jednom (36% kaže da se to desilo samo uživo);
- **29%** (41% djece od 15 do 17 godina) tvrdi da su **vidjeli slike na internetu sa očigledno seksualnim sadržajem** (7% nije sigurno), dok 69% tvrdi da ih to iskustvo nije uopšte uznemirilo ili ih je samo malo uznemirilo;
- **7%** tvrdi da su **primili poruke sa seksualnim sadržajem** najmanje jednom (2% nije sigurno), ali 56% tvrdi da ih to iskustvo nije uopšte uznemirilo ili ih je samo malo uznemirilo.

Fokus grupe su pokazale da se društvene mreže koriste za organizovanje tuča među vršnjacima (riječ je o realnim, a ne virtuelnim tučama), koje se snimaju pametnim telefonima, a **video snimci se objavljuju na društvenim mrežama**. U kvantitativnom istraživanju, **22%** djece reklo je da su **vidjeli video snimak tuče** koju su snimili i objavili njihovi prijatelji.

Pored toga, **27%** djece reklo je da su **bila u kontaktu preko interneta s nekim koga nijesu ranije lično upoznala** (42% djece od 15 do 17 godina), a **13%** je izjavilo da su se **uživo sastali s nekim koga su prvo upoznali preko interneta** (23% djece od 15 do 17 godina).

---

[5] Ovo pitanje nije postavljeno djeci od devet do 11 godina.

[6] (Pozitivno su odgovorili na pitanja: Da li se u prethodnoj godini kada si bio/bila na internetu dogodilo nešto što ti je smetalo ili te je na neki način uznemirilo; Da li se u poslednjoj godini neko ponašao prema tebi na uvredljiv ili ružan način makar jednom; Da li si u protekloj godini na internetu vidio/vidjela slike koje očigledno imaju seksualan sadržaj makar jednom; Da li si u protekloj godini dana primio/primila poruke sa seksualnim sadržajem?).

Većina djece koja su rekla da su im se desile uznemirujuća iskustva (14%) izjavila su da su o tom problemu razgovarali sa nekim odraslim (uglavnom sa roditeljima/starateljima), ali samo 4% prijavilo je problem preko interneta (npr. pritisnuli su dugme za prijavljivanje zloupotrebe, kontaktirali su savjetnika na internetu ili pružaoca internet usluga).

Roditelji često nijesu upoznati sa iskustvima svoje djece na internetu, naročito kad je riječ o seksualnim sadržajima. Na primjer, dok je 29% djece reklo da su na internetu vidjeli slike sa očigledno seksualnim sadržajem, samo je 4% roditelja kazalo da su njihova djeca vidjela takve slike na internetu.

- Faktori ranjivosti i zaštite

Sudeći prema rezultatima istraživanja, većina djece je generalno srećna u životu. Na zamišljenoj lestvici od deset stepenika, 85% djece rangira svoj život na tri najviša stepenika, dok samo 4% rangira svoj život na najnižih pet stepenika.

Iako je internet postao duboko ukorijenjen u život djece, **većina njih ipak se osjeća prijatnije i sigurnije u realnoj sredini** (u svojoj kući i okruženju) **nego u digitalnom okruženju:**

- 96% djece kaže da se osjeća bezbjedno kod kuće, 94% osjeća se bezbjedno u sredini gdje živi, dok se **samo 47% osjeća bezbjedno na internetu;**
- 95% djece kaže da njihove porodice zaista pokušavaju da im pomognu, 89% kaže da im je lako da razgovaraju s roditeljima o stvarima koja ih uznemiruju, 85% smatra da je moguće vjerovati ljudima u svom okruženju, dok **svega 30% smatra da su ljudi na internetu ljubazni i voljni da im pomognu.**

Ipak, **26%** djece reklo je da im je **lakše da budu ono što jesu na internetu nego uživo sa ljudima**; **16% govori na internetu o drugačijim stvarima nego uživo sa ljudima**; **10% govori na internetu o privatnim stvarima o kojima ne pričaju sa ljudima uživo.** Ukupno 7% djece reklo je da su sve te tri izjave potpuno ili bar prilično tačne za njih.

U svakom slučaju, djeca su veoma aktivna u digitalnom okruženju. Čak **72% njih ima sopstveni profil na društvenim mrežama**, a **znatan dio njih prilično je otvoren za komunikaciju pod sopstvenim identitetom.** Prema rezultatima, od 72% djece koja imaju svoj profil na društvenim mrežama:

- **90% otkriva svoje prezime** na profilu,
- **89%** ima postavljenu **sliku na kojoj se jasno vidi njihovo lice,**
- **53%** ima objavljeno **ime svoje škole,**
- **35%** ima objavljenu **svoju adresu,**
- **26%** ima "javni profil" tako da **svako može da ga vidi,**
- **18%** komunicira sa **više od 50 ljudi,**

- **13% prihvata sve zahtjeve** ljudi koji žele da postanu njihovi „prijatelji“ na internetu.

Iako je većina djece rekla da osjećaju iskrenu podršku svoje porodice, **uključenost roditelja u život djece na internetu veoma je ograničena**.

Djeca rijetko traže podršku roditelja. Posredovanje roditelja je prilično sporadično, i iz perspektive djece i iz perspektive roditelja. Procenti ukazuju na oblike posredovanja roditelja koji su najprisutniji u ocjenama djece, čime se dobro ilustruje navedeni problem:

- 45% djece kaže da im roditelji predlažu načine bezbjednog korišćenja interneta (bezbjednosno posredovanje roditelja);
- 39% djece kaže da im roditelji govore šta da rade ako dožive nešto uznemirujuće na internetu (bezbjednosno posredovanje roditelja);
- 39% djece kaže da im roditelji često ili veoma često govore šta da rade na internetu (aktivno posredovanje roditelja);
- 25% djece kaže da ih roditelji ograničavaju u igranju igrica s drugim ljudima na internetu (to mogu rade uz dozvolu ili im to uopšte nije dozvoljeno) (restriktivno posredovanje roditelja);
- 22% kaže da ih roditelji primoravaju da koriste softver kojim se spriječava primanje neželjenih imejlova i virusa (tehničko posredovanje roditelja).

Samo 7% djece tvrdi da njihovi roditelji koriste softver za bezbjednosnu kontrolu (kao što je softver kojim se ograničavaju osobe sa kojima dijete može biti u kontaktu, kontrola roditelja / načini blokiranja određenih veb-sajtova ili praćenje veb-sajtova koje dijete posjećuje itd).

Konačno, iako se djeca generalno osjećaju bezbjedno i sigurno u školi, **kad je riječ o korišćenju interneta, škola je slabo uključena u život djece na internetu**. Više od polovine djece tvrdi da im njihovi nastavnici rijetko ili nikad ne govore o različitim temama u vezi sa internetom (pitanja bezbjednosti, prihvatljivosti sadržaja na internetu itd).

3.2. Pristup i mogućnosti

Prevalenca i učestalost upotrebe interneta: Koliko djece koristi internet i koliko često to čine?

Internet je postao sastavni deo svakodnevnog života djece u Crnoj Gori. Velika većina djece, 91% njih, svakodnevno koristi internet a većina njih, tačnije 87% su na internetu svakodnevno. (Grafikon 3.2.1. i 3.2.2).

Oni koji ne koriste internet su uglavnom uzrasta između 9 i 11 godina i iz porodica sa niskim socio-ekonomskim statusom, uglavnom iz sjevernog dijela zemlje i u udaljenim ruralnim područjima. Djeca su navela tri osnovna razloga zbog kojih ne koriste internet: Nemaju nikakav uređaj preko kojeg bi mogli pristupiti internetu (27%), nemaju internet u svojim domaćinstvima (32%), i roditelji im ne dozvoljavaju upotrebu interneta, bez obzira na to što imaju uređaj i pristup internetu (34%).

Velika većina korisnika interneta, njih 87%, svakodnevno su na internetu (ili skoro svakodnevno), pa čak i nekoliko puta na dan. [7] Upotreba interneta se povećava sa uzrastom djeteta, tako da 97% omladine, uzrasta od 15 do 17 godina koristi internet svakodnevno, a 71% njih ga koristi nekoliko puta dnevno. (Grafikon 3.2.2) .

[7] Štaviše, prikazani su samo rezultati za djecu koja koriste internet, tako da se sve cifre odnose samo na ovaj dio populacije (tj. 91% djece između 9 i 17 godina života).

Rezultati dobijeni iz fokus grupa pokazuju da mlađa djeca mnogo rjeđe koriste internet, ne zato što imaju manju želju za tim, već zbog roditeljskih zabrana koje, u njihovim godinama, i dalje moraju da poštuju.

Mjesta i uređaji za pristup internetu: Gdje i kako djeca pristupaju internetu?

Djeca koriste internet na različitim mjestima, ali kuća je jedno od mjesta na kojem najčešće koriste internet: 76% njih je izjavilo da internet kod kuće koristi svakog dana, ili nekoliko puta na dan, dok je pristupanje mreži sa drugih mesta rjeđe. (Grafikon 3.2.3).

Međutim, kako djeca odrastaju i kako korišćenje interneta počinje da uzima sve više njihovog vremena, učestalost korišćenja interneta na različitim mjestima takođe se u skladu sa tim povećava. (Grafikon 3.2.3a).

U prosjeku, djeca uzrasta između 9 i 11 godina izjavila su da koriste internet svakodnevno/skoro svakodnevno (ili nekoliko puta na dan) na samo jednom mjestu, djeca uzrasta između 12 i 14 godina izjavila su da ga koriste na jednom do dva mjesta (1.6), a djeca uzrasta između 15 i 17 godina na dva do tri mjesta (2.3). Dnevna upotreba interneta na četiri ili više mjesta je zapažena kod svake četvrte mlade osobe uzrasta između 15 i 17 godina, kod 11% djece uzrasta između 12 i 14 godina i kod 4% djece uzrasta između 9 i 11 godina.

Grafikon 3.2.3: Koliko često koristiš internet na sljedećim mjestima?

Grafikon 3.2.3a: Koliko često koristiš internet na sljedećim mjestima?
% Svakog dana ili Nekoliko puta dnevno

Pametni telefon je najzastupljeniji uređaj koji se koristi za pristup internetu. Samo 11% djece nikada ne koriste pametne telefone, a njih 72% pametne telefone koriste svakodnevno / skoro svakodnevno, ili nekoliko puta na dan. (Grafikon 3.2.4). Među djecom koja koriste pametne telefone, njih 79% imaju svoj lični pametni telefon, što svakako omogućava raširenu upotrebu interneta.

Upotreba pametnih telefona povećava se sa uzrastom, pa tako 88% mladih, uzrasta između 15 i 17 godina koriste pametne telefone za pristup internetu svakog dana (ili nekoliko puta na dan); 73% djece uzrasta između 12 i 14 godina, dok njih 46% uzrasta između 9 i 11 godina.

Rezultati istraživanja sprovedenog na fokus grupama pokazali su da djeca više vole da koriste pametne telefone u odnosu na druge uređaje, ne samo zbog mogućnosti da ih uvek imaju pri ruci, već takođe zbog činjenice da im pametni telefon olakšava pristup aplikacijama koje najčešće koriste.

U prosjeku, djeca koriste približno 2 uređaja na mjesečnom nivou. Broj uređaja, u prosjeku, neznatno se povećava sa godinama uzrasta djeteta (prosječno 2.3, 2.4, i 2.5 uređaja u odnosu na starosne grupe).

Grafikon 3.2.4: Kada koristiš internet, koliko često koristiš neki od ovih uređaja da se prikačiš na internet?

Većina djece, njih 89%, koristi unaprijed plaćeni internet. Skoro svi, njih 94%, pristupaju internetu bez ičije pomoći (83% djece uzrasta između 9 i 11 godina, 98% uzrasta između 12 i 14 godina i 99% uzrasta između 15 i 17 godina).

Koliko vremena djeca provode na internetu?

Djeca uzrasta između 12 i 17 godina ocjenjuju da u prosjeku provode više od tri sata (205 minuta) dnevno na internetu.[8] U prosjeku, djeca uzrasta između 15 i 17 godina ocjenjuju da na internetu provode skoro četiri sata (227 minuta) dnevno, a djeca uzrasta između 12 i 14 godina provode tri sata (181 minuta) svakog dana.

Rezultati fokus grupa su pokazali da je internet u tolikoj meri sastavni dio života djece da im procjena koliko zapravo vremena provode na internetu predstavlja poteškoću. Izjava četrnaestogodišnjeg dječaka najbolje ilustruje ovaj osećaj:

"Koliko vremena provodim na internetu? Ja sam na internetu 24 časa dnevno."

Roditelji se protive tome da djeca provode toliko vremena na internetu. Prilikom diskusija na fokus grupama roditelji su u velikoj mjeri bili složni po pitanju toga da je internet bitno smanjio aktivnosti koje smatraju neophodnim za zdrav razvoj djeteta, poput fizičkih aktivnosti (vježbanje, aktivnosti u prirodi) kao i interakciju uživo sa njihovim vršnjacima i drugim ljudima.

Većina djece se slaže da internet zauzima veliki deo njihovih života, ali ne dijele stav svojih roditelja da ih internet sprječava u tome da dožive neka zaista važna iskustva. Naprotiv, oni smatraju da bi nedostatak interneta ugrozio neka od najvažnijih iskustava u njihovim životima. Izjava četrnaestogodišnje djevojčice to najbolje ilustruje:

[8] Djeci između 9 i 11 godina nije postavljeno ovo pitanje.

Sada kada smo svi na internetu 24 časa dnevno/7 dana u nedelji, ako bi internet iznenada nestao, bila bi opšta histerija

Međutim, barem neka djeca u fokus grupama složila su se sa svojim roditeljima da provođenje puno vremena na internetu može da bude štetno po njihov zdrav rast. Na primer, trinaestogodišnja devojčica je izjavila:

Ponekad mi roditelji kažu da ne izlazim napolje dovoljno i uzeli su mi telefon na 48 sati, dok su bili na poslu nije mi bilo prijatno pošto su me svi u školi zapitkivali da li sam vidjela na internetu nešto što se tad događalo, ali mislim da su mi roditelji bili u pravu.

Šta djeca smatraju da su dobre stvari za njih na internetu?

Većina djece, njih 70%, složila se da na internetu postoji mnogo stvari koje su dobre za djecu njihovog uzrasta. Međutim, uprkos široko rasprostranjenoj upotrebi interneta, samo 23% djece se u potpunosti složilo sa ovom izjavom, njih 47% smatraju je uglavnom tačnom, a skoro jedna trećina se ne slaže (12% njih je izjavilo da je uglavnom netačno, 8% smatra da je to potpuno netačno, a 10% nije bilo sigurno – ne zna). Rezultati fokus grupe ukazuju na to da je moguće da su stavovi djece koja su izjavila da internet ne pruža mnogo dobrih stvari za njih, odraz stavova njihovih roditelja.

Stvari koje djeca smatraju dobrim za njih na internetu variraju u zavisnosti od uzrasta: djeca uzrasta između 12 i 17 godina najčešće su navela učenje/dobre stvari za školu (47% djece uzrasta između 12 i 14 godina, 40% djece uzrasta između 15 i 17 godina, i 30% djece uzrasta između 9 i 11 godina), **dok su djeca uzrasta između 9 i 11 godina najčešće navodila igranje video igrica** (46% djece uzrasta između 9 i 11 godina, 23% djece uzrasta između 12 i 14 godina, i samo 6% djece uzrasta između 15 i 17 godina). (Grafikon 3.2.5).

Grafikon 3.2.5: Koje stvari na internetu misliš da su dobre za djecu / mlade ljude tvog uzrasta? (82% ciljne grupe koji se slažu da postoje dobre stvari na internetu + oni koji smatraju da to uglavnom nije istina)

Šta djeca najčešće rade na internetu?

Ono što djeca prema njihovim izjavama rade na internetu nije u skladu sa onim što ocjenjuju kao dobro za njih. Ono što djeca najčešće rade na internetu uglavnom je u vezi sa zabavom ili društvenim mrežama. (Grafikon 3.2.6)

Većina djece, njih 67%, izjavilo je da svakog dana (ili nekoliko puta dnevno) koriste internet da slušaju muziku (dok je samo 12% njih navelo muziku kao dobru stvar na internetu); njih 55% izjavilo je da svakodnevno gleda video snimke, ili nekoliko puta dnevno (dok je samo njih 6% navelo video snimke kao dobru stvar na internetu), odnosno, samo 6% i 5% njih je izjavilo da to nikad ne radi.

Čak 65% djece izjavilo je da svakodnevno (ili nekoliko puta dnevno) posjećuju društvene mreže (samo 18% njih je navelo druženje na društvenim mrežama kao dobru stvar za djecu njihovog uzrasta), a 52% djece je izjavilo da koristi trenutne poruke (dok je samo njih 4% navelo komunikaciju uživo putem Viber-a ili Skype-a kao dobru stvar na internetu). (Grafikon 3.2.6)

Prema njihovim izjavama, najčešće aktivnosti su bile iz oblasti učenja ("naučio/naučila sam nešto novo pretražujući internet") i ličnih stvari ("Postavio sam/postavila sam fotografiju ili komentar na internetu"). Međutim, u poređenju sa aktivnostima iz domena zabave i društvenih mreža, značajno manji broj djece izjavilo je da koristi internet u ove dve spomenute svrhe (njih 33% izjavilo je da svakodnevno koriste internet kako bi naučili nešto novo, a njih 26% da koriste internet za školski rad; 29% djece je navelo da postavljaju fotografije ili komentare na internet svakog dana). Čak još manji broj djece je izjavio da koristi

internet za druge aktivnosti, a najmanji broj njih da ga koristi za aktivnosti iz oblasti učešća u zajednici i građanskim aktivnostima. (Grafikon 3.2.6; detaljnije Dodatak 5.2.1)

Grafikon 3.2.6: Koliko često ste radili sledeće stvari na internetu prošlog meseca?
% dve najčešće aktivnosti sa liste

Broj svakodnevnih (skoro svakodnevnih) aktivnosti koje djeca rade na internetu povećava se sa povećanjem uzrasta. U prosjeku, djeca rade 4 aktivnosti (od 19 navedenih) svakodnevno / skoro svakodnevno ili nekoliko puta na dan[9]. Međutim, dok djeca uzrasta između 9 i 11 godina u prosjeku obavljaju 2 aktivnosti, djeca uzrasta između 12 i 14 godina obavljaju 4, dok djeca uzrasta između 15 i 17 godina obavljaju 6 aktivnosti. Od 31 aktivnosti navedene od strane djece uzrasta između 12 i 17 godina, djeca u prosjeku učestvuju u 7 aktivnosti dnevno, ili skoro svakodnevno (ili nekoliko puta na dan). Djeca uzrasta između 12 i 14 godina učestvuju u prosjeku u 5 do 6 aktivnosti, dok djeca uzrasta između 15 i 17 godina učestvuju u 8 aktivnosti svakog dana ili nekoliko puta dnevno.

Google i Facebook su najčešće korišćene internet usluge.

[9] Ovih 19 aktivnosti ocijenjeno je od strane ukupnog broja djece. Djeca uzrasta između 9 i 11 godina imala su zadatak da navedu manji broj aktivnosti u odnosu na ostalu djecu, 19 ukupno (2 iz oblasti učenja, 2 iz oblasti učešća u zajednici, 1 iz oblasti građanskih aktivnosti, 3 iz oblasti kreativnog učešća, 5 iz oblasti društvenih odnosa, 3 iz oblasti zabave, i 3 iz lične sfere); djeca uzrasta između 12 i 17 godina su imala zadatak da navedu 31 aktivnost (3 iz oblasti učenja, 5 iz oblasti učešća u zajednici, 5 iz oblasti građanskih aktivnosti, 3 iz oblasti kreativnog učešća, 7 iz oblasti društvenih odnosa, 5 iz oblasti zabave, i 3 iz lične sfere). (Detaljnije u Dodatku 2).

Čak 86% djece izjavilo je da uglavnom koristi Google. Google je jedini sajt koji jednako posjećuju sva djeca, bez obzira na uzrast. Svi drugi sajtovi i aplikacije su u većoj upotrebi od strane starije djece u odnosu na mlađu. (Grafikon 3.2.7).

Kako je jedna četrnaestogodišnja devojčica izjavila, Google je prvi korak u pretraživanju aplikacija ili sajtova od interesovanja.

"Šta bi mi najviše nedostajalo? Google. Bez Google-a nema ni You Tube-a, ni Facebook-a, nema ničega…"

Rezultati fokus grupa pokazuju da djeca najverovatnije koriste You Tube značajno više nego što je to pokazalo kvantitativno istraživanje (Grafikon 3.2.7). Ovaj nesklad je vjerovatno rezultat činjenice da djeca često pristupaju You Tube-u preko Google-a. Djeca koriste You Tube ne samo da slušaju muziku ili gledaju video snimke, već i posjećuju sajtove koji objašnjavaju kako se nešto radi ("know how") i da bi potražili pomoć za izradu domaćih zadataka, naročito rješenja matematičkih problema.

Grafikon 3.2.7: Koje sve veb sajtove ili aplikacije najviše koristiš ovih dana?

Kada su u pitanju društvene mreže, Facebook je nesumnjivo najpopularniji. Po izjavama djece Facebook se najčešće koristi, čak njih 75%. Međutim, upotreba Facebook-a značajno varira u odnosu na uzrast.

Facebook je naveden kao najčešće korišćena aplikacija od strane 89% djece uzrasta između 15 i 17 godina, 79% uzrasta između 12 i 14 godina i samo 50% djece uzrasta između 9 i 11 godina. (Grafikon 3.2.7).

Značaj koji društvene mreže imaju u životima djece dalje je elaboriran tokom fokus grupa. Sa dječjeg stanovišta, glavna vrijednost društvenih mreža je prilika da se komunicira i da se sklope prijateljstva sa velikim brojem ljudi. S jedne strane, na taj način se osjećaju uključenim u živote drugih ljudi (uključujući i ljude koje nikada nisu sreli uživo), a sa druge strane, pruža im priliku da sebe predstave velikom broju ljudi na način na koji bi željeli. Mogućnost komunikacije, koja nije isključivo verbalna, već i vizuelna – postavljanjem fotografija ili video snimaka, daje im osjećaj da mogu da stvore sliku sebe prema sopstvenom izboru.

Pored toga, djeca su navela da su društvene mreže važan izvor informacija vezanih za popularne teme (kao što su detalji života poznatih ličnosti, i sportska dešavanja), kao i za školske tračeve. Društvene mreže su, po njihovom mišljenju, i važan izvor informacija kada su u pitanju domaći zadaci i ispiti.

Mali broj učesnika na fokus grupama izjavio je da su društvene mreže prije dosadne nego privlačne. Većina onih koji nemaju profile na društvenim mrežama su uzrasta između 9 i 11 godina, a glavni razlog za to je po svemu sudeći roditeljska zabrana.

Najzad, fokus grupe su pokazale da, osim Facebook-a, raste popularnost Snapchat-a, naročito među djevojčicama. Djevojčice naročito vole Snapchat zbog njegovog fokusa na vizuelnoj komunikaciji – dijeljenje svojih fotografija (popularni 'selfiji') i slika iz svakodnevnog života im je interesantno.

Internet i škola

Nešto manje od polovine djece izjavilo je da koristi internet u školi, međutim ova upotreba značajno varira u odnosu na uzrast: 70% djece uzrasta između 15 i 17 godina izjavilo je da koristi internet u školi, 44% djece uzrasta između 12 i 14 godina, i samo 18% djece uzrasta između 9 i 11 godina. (Grafikon 3.2.7).

Djeca su navela da u školi koriste internet iz više razloga, ali većina njih koristi internet za školske aktivnosti rjeđe od jednom nedeljno, ili ga uopšte ne koriste. (Grafikon 3.2.8).

Mali procenat djece učestvuje u aktivnostima povezanim sa školom na dnevnom nivou. Najčešće svakodnevne aktivnosti uključuju traženje informacija ili čatovanje, što je izjavilo 22% i 21% djece. Pošto

se ovi procenti odnose na samo 47% djece koja su izjavila da koriste internet u školi, procenti u odnosi na cijelu populaciju su više nego dvostruko manji (10% i 9%). **Ako uključimo nedjeljni nivo, rezultati pokazuju da djeca najčešće koriste internet kako bi provjerili informacije ili vježbali nešto o čemu su učili.** Ali i dalje manje od polovine djece učestvuje u ovim aktivnostima: 47% djece koja koriste internet u školi koriste ga barem jednom nedjeljno za traženje informacija, a njih 35% da bi vežbali nešto o čemu su učili (tj. 22% i 16% u ukupnoj populaciji). (Grafikon 3.2.8).

Grafikon 3.2.8: Koliko često koristiš internet za sljedeće aktivnosti kada si U ŠKOLI?
(47% djece koja tvrde da koriste internet u školi)

Aktivnosti vezane za školu a koje se obavljaju van škole pokazuju slične rezultate: većina djece koristi internet za školske aktivnosti rjeđe od jednom nedeljno, ili ga u te svrhe uopšte ne koristi. (Za detalje videti Dodatak 5.2.1)

Praksa komunikacije sa nastavnicima i pisanja za školski blog su najrjeđi slučajevi (preko70% djece nikad ne učestvuje u internet komunikaciji sa nastavnicima a više od 80% njih nikad ne piše za školski blog ili ne doprinosi diskusiji preko interneta, bilo u školi ili van nje).

Rezultati fokus grupa pokazali su da djeca smatraju učenje preko interneta mnogo lakšim i zabavnijim od učenja iz standardnih udžbenika. Ovaj stav najbolje oslikava izjava jedne četrnaestogodišnje devojčice:

"Ovo je era pametnih telefona i ja sam sigurna da niko ne bi dao prednost knjizi u odnosu na telefon."

Djeca koriste Wikipediu da pronađu informacije koje su im potrebne za izradu domaćih zadataka, a YouTube da pronađu uputstva za rešavanje matematičkih problema. Međutim, očigledno je **da djeca ne koriste dobrobiti interneta dovoljno za školske aktivnosti. Radije koriste internet za školske zadatke u kojima se očekuje da pokažu sopstvenu inicijativu.** Pored toga, kvantitativno istraživanje pokazuje da

djeca koja dolaze iz višeg socio-ekonomskog staleža znatno češće koriste Wikipediju od djece koja dolaze iz porodica sa nižim socio-ekonomskim statusom. Wikipedia je navedena kao jedna od najčešće korišćenih internet usluga od strane 47% djece koja dolaze iz porodica višeg socio-ekonomskog statusa, 35% djece koja dolaze iz porodica srednjeg socio-ekonomskog statusa, i samo 27% djece koja dolaze iz nižeg socio-ekonomskog statusa. (Detaljnije u Dodatku 5.2.1)

Stavovi roditelja i nastavnika po pitanju uloge interneta u učenju i izradi domaćih zadataka su se pokazali ambivalentnim. Dok roditelji i nastavnici smatraju da je internet od izuzetne pomoći i vrlo stimulativno sredstvo, s druge strane naglašavaju da se internet koristi i kao način izbjegavanja ulaganja neophodnog truda za sticanje pravog znanja i osjećaja odgovornosti. Prema izjavama roditelja i nastavnika, internet se često koristi za puko prepisivanje školskih zadataka (tematski tekstovi ili matematički problemi), koje djeca samo reprodukuju umjesto da ulože trud da sami urade te zadatke. Pored toga, neki roditelji i nastavnici su naveli i to da internet pospješuje varanje na ispitima. Tokom ispita, učenici prosleđuju pitanja iz testa putem Viber-a i dobijaju odgovore od spoljnih izvora.

3.3 Vještine i prakse

Velika većina djece u Crnoj Gori (91%) koristi internet. Četvoro od petoro (80%) roditelja djece koja koriste internet i sami koriste internet. Ovo je prvi indikator generacijskog jaza u vezi sa upotrebom interneta. Ovaj jaz između generacija povećan je razlikom između djece i roditelja u posjedovanju vještina korišćenja interneta.

Uopšteno govoreći, djeca procjenjuju svoje operativne vještine nešto boljim od „prosječnih“ (u prosjeku su ih ocijenili sa 2.9 na skali od 1 do 4, tj. nešto iznad prosjeka koji je na toj skali 2.5). Ali ocjene sopstvenih veština znatno rastu sa uzrastom djece, tako da su najstarija djeca (9 do 17 godina) u prosjeku, svoje vještine ocijenila prilično visokim ocjenama. Na skali od 1 do 4, za 12 digitalnih veština koje su ocjenjivala djeca svih uzrasta, djeca od 9 do 11 godina su, u proseku, svoje vještine ocijenila ocjenom 2.2, djeca 12 do 14 godina su u prosjeku svoje vještine ocijenila ocjenom 3, a najstarija djeca (15 do 17 godina) ocjenom 3.4. (Tabela 3.3.1).[10]

U istom smislu, mijenja se i odnos samoprocjenjenih vještina djece i roditelja. Roditelji najmlađe djece su svoje vještine, u prosjeku, ocijenili nesto boljim ocjenama nego što su svoje vještine ocijenila djeca tog uzrasta, ali se taj odnos mijenja u korist djece već na uzrastu djece od 12 do 14 godina, a prednost djece dalje raste na uzrastu djece od 15 do 17 godina. (Tabela 3.3.1 i Grafikon 3.3.1)

[10] Ovde je uzeto u obzir samo 12 vještina koje su ocjenjivali svi ispitanicii: djeca svih uzrasta i roditelji. Iako su u pitanju prosjeci, razlika u broju ocjenjivanih vještina može da dovede do pristrasnosti u poredjenju, jer vještine nijesu ujednačene po težini. Za detalje prosječnih ocjena svih vještina koje su ocjenjivala starija djeca i roditelji vidjeti Anex 2. Kao što rezultati pokazuju, razlike u prosjecima dobijenim na osnovu 12 ovdje poredjenih vještina i svih ocjenjivanih vještina su zanemarljive

Tabela 3.3.1: Samoprocjena digitalnih vještina; prosječne ocjene za 12 digitalnih vještina na pet dimenzija (Skala: 1=bez ikakvih vještina do 4=potpuno vešt)

		Pol		Starost			SES		
	Total	Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok
Djeca	2.9	3.0	2.9	2.2	3.0	3.4	2.8	3.0	2.9
Roditelji	2.7	2.7	2.7	2.9	2.6	2.5	2.4	2.6	3.0

Roditelji sa višim samoprocjenama vještina, ocijenili su i vještine svoje djece sa višom ocjenom u odnosu na roditelje sa nižim samoprocjenama vještina, dok nikakve razlike nisu bile zapažene među djecom.

Grafikon 3.3.1: Samoprocjena digitalnih vještina; prosječne ocjene za 12 digitalnih vještina na pet dimenzija, (Skala: 1=bez ikakvih vještina do 4=potpuno vješt)

Razlika u percepciji sopstvenih vještina između mlađe i starije djece kao i između roditelja i djece, još više je očigledna kada se posmatraju istih 12 vještina kroz vještine koje su i roditelji i djeca ocijenili sa ocjenama 3 i 4.(Tabela 3.3.2 i Grafikon 3.3.2).

Tabela 3.3.2: Prosječan broj vještina ocijenjenih sa 3 i 4, od ukupno 12 ocijenjenih digitalnih vještina (Skala: 1=bez ikakvih vještina do 4=potpuno vešt)

		Pol		Starost			SES		
	Total	Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok
Djeca	8.2	8.5	8.0	5.0	8.4	10.5	7.7	8.3	8.3
Roditelji	5.7	5.7	5.7	7.2	5.6	4.7	3.7	5.4	7.8

Ako posmatramo pojedinačne dimenzije, djeca su slično ocijenila svoje vještine, sa izuzetkom kreativnih vještina koje su bile ocijenjene slabije od ostalih. Odnosi između dimenzija su isti za sve starosne grupe, ali vrijednosti se povećavaju sa povećanjem uzrasta djece.

Odnosi vrijednosti procijenjenih vještina na pet dimenzija su isti za roditelje. Uočena je razlika između roditelja djece različitih starosnih grupa u odnosu na nivo vještina. Ovo je rezultat starosti roditelja: roditelji mlađe djece su i sami mlađi i imaju razvijenije vještine na internetu. Ove razlike nijesu toliko uočljive kao kod djece. Važno je imati na umu da se, kao što je prethodno spomenuto, svi prikazani rezultati odnose na roditelje koji koriste internet (80% roditelja djece koja koriste internet).

Grafikon 3.3.4: Prosječne vrijednosti ocijenjenih osnovnih vještina na pet dimenzija za roditelje (Skala: 1=Uopšte ne posjeduje vještinu do 4=u potpunosti posjeduje vještinu)

Koje ključne internet vještine djeca posjeduju?

Što je veći uzrast djeteta to su višom ocjenom ocijenjene njihove osnovne vještine na internetu. Roditelji su u ovom smislu samokritičniji od starije djece.

Nema značajnih razlika u samoprocjeni ovih operativnih vještina između djevojčica i dječaka, niti postoje razlike u polovima po pitanju drugih ispitanih vještina.

Starija djeca smatraju da su im vještine korišćenja interneta vrlo razvijene i ne iskazuju potrebu za dodatnim znanjima i vještinama. Kada je riječ o osnovnim operacionim vještinama na internetu, one ne predstavljaju problem za djecu uzrasta između 15 i 17 (82%-95% njih izjavljuje da zna da uradi ispitivane radnje). Mlađa djeca prave razliku između vještina po težini: najviše njih (12-14) umije da otvori novi jezičak u brauzeru (87%), sačuva fotografiju pronađenu na internetu (83%) i otvori sačuvani fajl (79%), a dvoje od troje (12-14) umije da upravlja podešavanjima privatnosti (68%) i koristi prečice na tastaturi (64%).

Polovina najmlađih ispitanika (9-11) navodi da zna da sačuva fotografiju (52%), a nešto ispod jedne trećine navodi da zna da promijeni podešavanja privatnosti (30%).

Roditelji ocjenjuju da su vještiji od djece iz najmlađe grupe (9-11) kada su u pitanju vještine na internetu, ali manje vješti od starijih grupa.

Znanje koje trenutno posjeduju uglavnom su stekli sami ili uz pomoć veštijih članova porodice ili prijatelja. Rezultati fokus grupa pokazali su da **prilikom susretanja sa nekim problemom** (na internetu ili van njega), **često se** u potrazi za rešenjem **prvo okreću internetu i to Youtube klipovima** na temu kako uraditi nešto („know how“). Pomoć IT stručnjaka se navodi kao posljednji korak, kada sve drugo zakaže.

Vještine informisanja/pretraživanja

Učenici, naročito stariji, su prilično samouvjereni i po pitanju vještine pretrage na internetu. Skoro svi uzrasta od 15 do 17 godina lako nalaze ključne riječi za pretragu po internetu (96%). Nešto manji broj mlađih misli isto – 84% onih staristi 12-14 godina i 68% onih starosti 9-11 godina. Takođe velika većina starije djece (15-17) uspijeva da nađe sajt na kome su bili ranije (94%), što se čini jednostavno samo polovini najmlađih ispitanika (47% uzrasta 9-11).

Velika je razlika između djece različite starosti po tome umiju li da provjere da li su informacije koje nađu na internetu tačne: svega trećina najmlađih (34%), više dece starosti 12-14 godina (58%), a velika većina najstarijih (81%). Ovo potvrđuju rezultati kvalitativnog dijela istraživanja u kojima učenici 13-16 godina navode veliki broj strategija za provjeru legitimnosti informacija, kao što su provjera na drugim mjestima na internetu, često navodeći Wikipedia-ju kao reper, čitanje komentara ispod teksta/videa, gledanje ocjena (lajkovi i dislajkovi) objave, razmatranje verodostojnosti samog izvora prema iskustvu ili popularnosti na internetu i dr, a najmlađi ispitanici (9-11) ne navode praktično ni jednu od ovih strategija, već uglavnom istinitost informacija procjenjuju bez provjere.**Djeca iz sjevernog dijela Crne Gore (46%) kao i djeca nižeg socio-ekonomskog statusa (46%) u odnosu na prosjek (60%) u manjoj mjeri navode da znaju kako da provjere da li je informacija koju su pronašli na internetu tačna ili ne.**

Slična situacija uočena je i kada su u pitanju roditelji: oni koji žive u sjevernom dijelu zemlje (42%) i oni sa nižim socio-ekonomskim statusom (39%) u manjoj mjeri se osjećaju kompetentnim da provjere vjerodostojnost informacije pronađene na internetu u odnosu na prosjek (61%).

I pored toga što znaju da sa lakoćom pretražuju internet nešto manje od polovine djece uzrasta između 12-17 godina završi na veb sajtovima ne znajući kako su do njih došli.

Imajući u vidu njihove vještine pretraživanja, i bez obzira na uzrast djece, zanimljivo je da skoro isti procenat roditelja i djece (uzrasta između 9-17 godina) navodi da posjeduje ove vještine.

Iako učenici, uglavnom stariji (13-17) sa lakoćom nalaze odgovore na internetu, **nastavnici navode da učenici retko čine napor da koriste internet u obrazovne svrhe.**

Primjeri školskih zadataka učenika nerijetko su proizvod očigledne zloupotrebe interneta ("copy-paste" prepisivanje radova i domaćih zadataka).

Znanja i vještine vezane za digitalni trag koji djeca ostavljaju na internetu

Djeca navode da imaju svijest o informacijama koje mogu da dijele na internetu, ali izgleda da, kada govorimo o dijeljenju informacija, ono što imaju na umu su nepoznate osobe i veb sajtovi koje oni smatraju nepoznatima, **dok se često osjećaju slobodnim da ostave mnogo više ličnih informacija na društvenim mrežama gdje se osjećaju bezbijednijim.** Ovo predstavlja problem, budući da mnoga djeca među svojim kontaktima imaju i osobe koje nikad ranije nisu srela uživo. Tokom razgovora sa učenicima, primijetili smo **razliku između dječaka i djevojčica u smislu pažnje koju poklanjaju bezbjedonosnim podešavanjima – dječaci poklanjaju mnogo manje**

pažnje ovim aktivnostima, jer, kako su neki od njih izjavili, to nije predmet njihovog interesovanja.

Roditelji navode sličan nivo svijesti kada je u pitanju dijeljenje informacija, ali manje znanja o podešavanjima privatnosti na društvenim mrežama u poređenju sa ukupnim brojem djece.

Kreativne vještine djece na internetu

Kada su u pitanju kreativne vještine na internetu, rezultati su različiti, u zavisnosti od tipa vještine, uzrasta djeteta i polja interesovanja.

Većina djece navodi da znaju da pronađu sadržaj koji nije zaštićen autorskim pravima (60%). Ovaj broj je znatno veći među starijom djecom (83%). Ovaj nalaz podložan je sumnji, budući da su diskusije na fokus grupama pokazale da niko od njih ne obraća pažnju na činjenicu da li je ili ne sadržaj koji preuzimaju sa interneta zaštićen autorskim pravima a takođe su izjavili da to nikad ne provjeravaju. U najmlađoj grupi, postoji mogućnost da nisu bili upoznati sa konceptom zaštite autorskih prava. Štaviše, učenici ne obraćaju nikakvu pažnju na čitanje uslova za aplikacije koje koriste.

Mali broj ispitanika umio bi da napravi nešto novo od sadržaja preuzetog sa interneta – samo 16% najmlađih ispitanika (uzrasta između 9-11), svaki treći ispitanik uzrasta između 12-14 (35%) i većina najstarijih ispitanika (61%). Takođe je važno uzeti u obzir da se radi o jako malom broju učenika uzrasta između 12-14 godina, budući da sa 11-12 imaju predmet *Računarstvo i informatika* u svom nastavnom programu u okviru kojeg, kako navode, uče MS Office, Power Point, ali je moguće da su prilikom odgovaranja na ovo pitanje zapravo mislili na pravljenje video snimaka ili muzike.

Nešto veći broj u svim starosnim grupama izjavio je da znaju kako da postave novi materijal na internet (u proseku svaki drugi ispitanik-48%). Svaki treći ispitanik uzrasta između 12-17 godina izjavio je da bi znao da napravi vebsajt. (34%).

Samoprocijenjene kreativne vještine roditelja su između nivoa uzrasta od 9-11 i od 12-14 godina.

Djeca daju **poseban status (pun "poštovanja") ozloglašenim profesionalcima u takozvanom „hakovanju".**"Hakovanje" je viđeno kao nešto što samo najveštiji korisnici interneta znaju da rade i za većinu ispitanih dječaka to je bila jedna od vještina koju bi voljeli da posjeduju. **Nekoliko dječaka je izjavilo da znaju kako da „hakuju" video igricu, a skoro svi znaju nekoga ko umije da „hakuje" profil.** S druge strane, djevojčice se više plaše „hakovanja" profila i voljele bi da znaju više o načinima da zaštite svoje profile od „hakovanja". **Sva djeca su izjavila da poželjne vještine na internetu uključuju poznavanje Photoshop-a i računarsko programiranje.**

"Da smo „hakovali" taj profil na Instagram-u mogli smo to da zaustavimo [postavljanje uvredljivih fotografija]" Djevojčica, uzrasta od 16 godina, učesnica u diskusijama u okviru fokus grupa

MOBILNE VJEŠTINE

Mobilne vještine takođe zavise od uzrasta djeteta; rezultati samoprocjene pokazuju da roditelji imaju razvijenije mobilne vještine u odnosu na djecu uzrasta između 9-11 godina, ali niži nivo ovih vještina u odnosu na starije starosne grupe. U prosjeku, svako drugo dijete uzrasta između 9-11 godina zna kako da instalira aplikacije na svom mobilnom uređaju (51%), dok se ovaj procenat povećava na 96% kada su u pitanju starija djeca (15-17). Nešto manji broj djece, u svim starosnim grupama, zna kako da prati troškove

upotrebe mobilne aplikacije: svako treće dijete uzrasta između 9-11 godina, dva od tri deteta uzrasta između 12-14 godina i mnogo veći broj ispitanika iz najstarije starosne grupe (87%). Najmlađi učesnici fokus grupa navode da rijetko koriste mobilne telefone u školi, a neke od škola zabranjuju upotrebu mobilnih telefona u prva dva obrazovna ciklusa (razredi od 1. do 6.) čak i tokom odmora.

Velika većina djece uzrasta između 12-17 godina navodi da znaju kako da se povežu na Wi-Fi mrežu (97%), kako da zaštite telefon pinom/šifrom za otključavanje na ekranu i kako da postave novi status na društvenoj mreži (90%). Nešto su slabije upoznati sa deaktivacijom funkcije koja pokazuje geografsku poziciju (80%), upoređivanjem aplikacija, pronalaženjem informacija o tome kako da bezbedno koriste pametne telefone (77%), blokiranjem poruka koje promovišu različite aplikacije (76%) i blokiranjem reklamnih poruka (64%). Kada su u pitanju ostale vještine, što su stariji učenici, to su, prema sopstvenim navodima, upoznatiji sa ovim opcijama.

Kada je u pitanju deaktivacija funkcije koja pokazuje geografsku poziciju, djeca imaju različita iskustva: mlađe devojčice koje su uključile ovu opciju tvrde da su roditelji to tražili od njih, kako bi u svakom trenutku znali gde im se djeca nalaze, dok su neka starija djeca izjavila **da su isključila ovu opciju upravo iz razloga da njihovi roditelji ne bi znali gdje se u kom momentu nalaze.**

Figure 3.3.10: Koje od ovih stvari znaš da uradiš na pametnom telefonu ili tabletu?
% djece koja tvrde da znaju kako da obave zadatak

Poređenje sa odraslima

Kako djeca, tako i odrasli složni su u tome da starija djeca imaju razvijenije digitalne vještine od odraslih, dok je mlađoj djeci često potrebna pomoć sa određenim aktivnostima na internetu – što je blisko povezano i sa jezičkim vještinama vezanim za znanje engleskog jezika. U poređenju sa odraslima, starija djeca su takođe vrlo samouvjerena u procjeni sopstvenih vještina i neophodnog znanja za upotrebu interneta, 70% djece uzrasta između 12-14 godina i 95% djece uzrasta između 15-17 godina procjenjuje da su vještiji od svojih roditelja. Razlog za ovakvu samouvjerenost leži i u tome da većina djece zapravo **pomaže roditeljima u korišćenju interneta –** 76% najstarije djece, 59% djece uzrasta između 12-14 godina. U nešto manjoj mjeri

djeca sebe vide superiornijim u odnosu na nastavnike u pogledu upotrebe interneta – nešto više od polovine najstarije djece (55%) i jedna trećina djece uzrasta između 12-14 godina (36%).

S druge strane, mlađa djeca (uzrasta između 9-11) rjeđe navode da su superiorniji u odnosu na odrasle (31% u poređenju sa roditeljima, 11% u poređenju sa nastavnicima) i mnogo im rjeđe pomažu (26% pomaže svojim roditeljima, 7% pomaže svojim nastavnicima). U toku razgovora izjavili su da im je prepreka za upotrebu interneta niži nivo znanja engleskog jezika i to je glavni razlog zbog kojeg se obraćaju roditeljima ili drugim članovima porodice za pomoć. S druge strane, stariji učenici tvrde da im je upravo upotreba interneta indirektno **pomogla u učenju engleskog jezika**.

I roditelji i nastavnici smatraju da su starija djeca **vještija** u upotrebi interneta, iako roditelji mnogo rjeđe navode da im njihova djeca pomažu u tome da obave neku aktivnost na internetu (35%). Roditelji takođe izjavljuju kako pomažu djeci u radu na internetu (jedna trećina njih tvrdi da pomaže djeci često ili prilično često) što je češći slučaj kada su u pitanju mlađa djeca (polovina roditelja djece uzrasta između 9-11 godina pomaže svojoj djeci često ili prilično često).

Međutim, prilikom razgovora u okviru fokus grupa, roditelji navode da su uglavnom starija djeca (u starijim razredima osnovne ili srednje škole) ona kojima se članovi porodice obraćaju kad imaju neki problem u vezi sa internetom.

Koliko su tačne samoprocijenjene vještine na internetu?

Praktično testiranje je pokazalo da je samoprocjena internet vještina uglavnom tačna, i kada su u pitanju djeca i kada su u pitanju roditelji. Tražili smo od ispitanika koji su prilikom istraživanja naveli da znaju da obave neke od radnji vezanih za pretraživanje interneta ili društvenih mreža da nam iste pokažu. Rezultati su bili afirmativni, tj. većina ispitanika je uspješno izvela radnje na mobilnim telefonima, računarima ili drugim spravama. Najlakši zadaci bili su u vezi sa postavljanjem fotografija na društvene mreže (uspješno obavljeno od strane 93% ispitanika uzrasta između 9-17 godina) i podešavanjem postavljenog sadržaja tako da samo njihovi prijatelji na mreži imaju pristup istom (uspješno obavljeno od strane 97% ispitanika uzrasta između 12-17 godina). Nešto lošiji, ali i dalje izvedeni sa visokim stepenom uspješnosti bili su zadaci vezani za čuvanje fotografija preuzetih sa interneta (85% ispitanika uzrasta između 9-17 godina) i pronalaženje odgovora na pitanje preko interneta (uspješno izvedeno od strane 82% ispitanika uzrasta između 12-17 godina). Zanimljivo je da nema značajnih razlika (u procentima) između djece iz različitih starosnih kategorija koja su u upitniku navela da znaju uspješno da obavljaju ove zadatke. Kada su u pitanju roditelji, rezultati su isti ili nešto lošiji u pogledu samoprocjene njihovih vještina na internetu.

3.4 Rizici

Šta djeca smatraju da uznemirava njih ili njihove vršnjake na internetu?

Mišljenja djece o tome da li na internetu postoje stvari koje uznemiravaju djecu njihovog uzrasta ili im smetaju na bilo koji način, su podijeljena **– samo 37% djece u Crnoj Gori smatra da na internetu postoje uznemirujući sadržaji**, a starija djeca su češće ovog mišljenja nego mlađa. Samo **29% djece ima suprotno mišljenje,** dok **jedna trećina nije sigurna ili ne zna odgovor**.

Oni koji smatraju da na internetu postoje uznemirujući sadržaji pominju razne primjere - 27% navodi **nasilje/tuče, 19% neodgovarajući sadržaj za određeni uzrast**, **13% svađe/uvrede/psovke**, lažni **profili/kontakti sa nepoznatim ljudima/uznemiravanje (11%) kao i pornografski/seksualni sadržaji (11%). Djevojčice, češće nego dječaci, tvrde da su pornografski sadržaji uznemirujući za djecu njihovog uzrasta**.

Grafikon 3.4.3: Molim te napiši šta misliš, koje stvari na internetu smetaju ili uznemiravaju osobe približno tvojih godina.
(37% djece koja smatraju da na internetu postoje stvari koje uznemiravaju njihove vršnjake)

Diskusije u fokus grupama ukazuju da su **svađe na društvenim mrežama česte** u Crnoj Gori i da ponekad one koje počinju tako, završavaju fizičkim tučama. Naši učesnici u fokus grupama kažu da su razlozi za svađe najčešće **verbalne tvrdnje -** statusi na profilima, a ponekad postavljeni **vizuelni sadržaji** – fotografije koje imaju za cilj da zadirkuju ili vrijeđaju određenu osobu (postavljaju se digitalno izmijenjene fotografije, prikazujući osobu u veoma čudnoj poziciji).

Na primjer, kod nas objave status pa počnu da prozivaju. Zato što se oni posvađaju i svako ima svoje prijatelje, ova se druži sa ovom, a ova sa onom, pa se one umiješaju i još više ih posvađaju preko komentara, i sad ne smiješ da se posvađaš sa nekim preko Facebook-a, to odmah počnu prozivanja, na tuču te izazivaju, katastrofa!

- Djevojčica 13 godina, Podgorica

Učesnici u fokus grupama takođe ukazuju da “dark web” internet strane mogu da budu posebno uznemirujuće za djecu, jer uključuju eksplicitne scene nasilja, pristupa ilegalnoj trgovini, itd. Iako je mali broj starijih ispitanika (uzrasta 13 do 17) posjetio ove internet strane, mnogi od njih znaju da postoje.

Rizične aktivnosti na internetu

Kada su u pitanju rizične aktivnosti na internetu, većina djece starosti 12 do 17 godina tvrdi da ih nije vršila u prethodnoj godini. Aktivnost **dodavanja osoba koje nikada nisu sreli licem u lice za prijatelje ili među svoje kontakte** (na primer na Facebook-u) je **najčešća** aktivnost (19% djece 12 do 17 godina su uradila ovo nekoliko puta godišnje, 13% najmanje jednom mesečno, 6% najmanje svake nedelje). Ipak, treba imati na umu da za sve druge rizične aktivnosti postoji oko 10% djece koja su ih vršila najmanje nekoliko puta u toku prethodne godine.

Grafikon 3.4.4: Koliko često si radio / radila ove stvari na internetu tokom PROTEKLIH GODINU DANA?
Ciljna populacija: Djeca 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

Kada je u pitanju procenat djece koja su vršila neku vrstu rizične aktivnosti barem jednom nedeljno tokom prethodne godine, u prosjeku, **svako deseto dijete uzrasta 12 do 17 godina vršilo je jednu do dve ovakve aktivnosti.**

Grafikon 3.4.5: Procenat djece koja vrše rizične aktivnosti na internetu barem jednom nedeljno (max=4)

Diskusija u fokus grupama je otkrila da **fizički izgled** igra važnu ulogu u prihvatanju ili slanju poziva za prijateljstvo na društvenim mrežama. Dječaci uglavnom pretražuju profile djevojčica na društvenim mrežama sve dok ne nađu onu koja im se dopada, kada započinju komunikaciju. U skladu sa tim, djevojčice tvrde da i one prihvataju pozive za prijateljstvo od dječaka koje smatraju privlačnim i da sa njima lakše započinju komunikaciju.

Koliko djece je u toku prethodne godine imalo uznemirujuće iskustvo na internetu i koliko često se to dešavalo?

Kada su u pitanju stvarna iskustva ove vrste, **14% djece je bilo uznemireno nečim na internetu u toku prethodne godine, a najmanje među njima je bilo najmlađe djece (9 do 11 godina).**

Grafikon 3.4.6: Da li se tokom PROTEKLIH GODINU DANA kada si bio /bila na internetu dogodilo nešto što ti je smetalo ili te na neki način uznemirilo?

Grafikon 3.4.7: Da li se tokom PROTEKLIH GODINU DANA kada si bio /bila na internetu dogodilo nešto što ti je smetalo ili te na neki način uznemirilo?

Kada je u pitanju učestalost ovih iskustava, polovina djece uzrasta 12 do 17 godina tvrdi da su imali takva iskustva jednom ili dva puta tokom prethodne godine, dok jedna trećina njih tvrdi da su imali takva iskustva nekoliko puta tokom prethodne godine.[11] **Kada je u pitanju cijela populacija, 7% djece u Crnoj Gori uzrasta 12 do 17 godina navelo je da im je nešto smetalo ili ih uznemirilo na internetu jednom ili dva puta tokom prethodne godine, dok je 5% njih imalo takvo iskustvo nekoliko puta u prethodnoj godini**.

Kada je u pitanju upoznatost roditelja sa ovom temom**, 12% njih tvrdi da je nešto na internetu uznemirilo njihovo dijete ili da mu je nešto na internetu smetalo nekoliko puta tokom prethodne godine,** dok 5% roditelja ne zna da odgovori na ovo pitanje.

Kada je u pitanju budućnost, oko jedne trećine roditelja ne smatra da bi njihovom djetetu moglo nešto da zasmeta ili da njihovo dijete bude uznemireno zbog nečega na internetu, dok nešto veći broj njih smatra da se to najvjerovatnije neće desiti. Ako bi se nešto uznemirujuće desilo njihovom djetetu, svaki peti roditelj ne bi mogao da mu pomogne da se izbori sa tim. **Samo 41% roditelja je veoma uvjereno u svoju**

[11] Pitanje ''Koliko se to često događalo tokom PROTEKLE GODINE?'' se odnosi na djecu uzrasta 12 do 17 godina.

sposobnost da pomogne svojoj djeci, tvrdeći da bi sigurno mogli da pomognu svom djetetu da se izbori sa bilo čim što mu smeta, dok 35% njih smatra da bi svom djetetu mogli da pomognu donekle.

Što se tiče sposobnosti njihove djece da se izbore sa uznemirujućim ili bilo kakvim drugim iskustvima koja im smetaju, 73% roditelja smatra da bi njihova djeca bila sposobna za to, dok 23% njih smatra da njihova djeca ne bi mogla da se nose sa tim, ili barem ne u velikoj mjeri.

Kako se osjećaju djeca usljed uznemirujućih i sličnih incidenata na internetu?

Više od polovine djece koja su imala uznemirujuće ili slično iskustvo tvrdi da su bili malo uznemireni (58% od 14%), dok 36% njih tvrdi da su bili uznemireni u većoj mjeri.

Oko polovine roditelja koji su rekli da je njihovo dijete imalo ovakvo iskustvo, smatra da je dijete bilo donekle uznemireno zbog toga, 30% njih je reklo da je njihovo dijete bilo makar prilično uznemireno, dok svaki peti roditelj smatra da je takav događaj bio malo uznemirujuć za njihovo dijete.

Šta većina djece radi kada ih nešto na internetu uznemiri?

Ono što djeca **najčešće** rade kada ih nešto na internetu uznemiri **jeste zatvaranje prozora ili aplikacije koja je sadržala uznemiravajuć sadržaj (68% od 14%)**, zatim slijedi blokiranje osobe (26% od 14%) ili brisanje poruka druge osobe (25% od 14%). Druge strategije za rješavanje takvih iskustava se koriste u mnogo manjoj mjeri (Grafikon 3.4.8). **Najmanji broj njih je rekao da su prijavili problem online**, što je u skladu sa kvalitativnim dijelom istraživanja u kom djeca izjavljuju da se rijetko obraćaju IT stručnjacima u slučaju uznemiravajućih situacija.

Grafikon 3.4.8 : Posljednji put kada se nešto dogodilo na internetu što ti je zasmetalo ili te uznemirilo na neki način, da li si nešto ovakvo radio/radila poslije toga? (14% djece koja su rekla da im je nešto smetalo ili ih uznemirilo)

% najčešćih odgovora

Sa kim djeca u većini slučajeva razgovaraju kada ih nešto uznemiri na Internetu?

Roditelji su sigurna zona za djecu koja su imala negativno iskustvo na Internetu – **68% djece koju je nešto uznemirilo na Internetu razgovaralo je o tome sa svojim roditeljima. Djeca takođe ističu da o takvim**

stvarima razgovaraju i sa svojim prijateljima, dok skoro niko ne razgovara o tome sa nastavnicima ili sa nekim čiji je posao da pomaže djeci (npr. školski psiholog ili školski pedagog).

Grafikon 3.4.9 : Posljednji put kada se nešto dogodilo na internetu što ti je smetalo ili te uznemirilo, da li si o tome govorio/govorila sa nekom od ispod navedenih osoba? (14% djece koja su rekla da im je nešto smetalo ili ih uznemirilo)

Otprilike svako deseto dijete koje je imalo neko uznemiravajuće iskustvo na Internetu ni sa kim nije podijelilo taj problem. Utisak koji smo stekli iz razgovora u fokus grupama je **da dječaci rijetko razgovaraju sa roditeljima o njihovim negativnim Internet iskustvima i sami pokušavaju da riješe takav problem, ili ga rješavaju uz pomoć svojih prijatelja.** Takođe smo se susreli sa primjerima gdje dječaci nisu svojim roditeljima prijavili problem zbog prijetnji siledžija.

Na fokus grupama djeca su takođe izjavila da veoma rijetko traže pomoć od svojih učitelja. Samo mali broj djevojčica se obratio nastavnicima – djevojčice čiji je Internet profil bio hakovan obratile su se nastavnicima kako bi im pomogli da uspostave bolju komunikaciju sa svojim prijateljima, i bile su zadovoljne dobijenom pomoći, dok su se dječaci obraćali nastavnicima mnogo rjeđe.

Mada nalazi fokus grupa pokazuju da djeca uglavnom dijele svoja negativna iskustva sa prijateljima, a rjeđe sa članovima porodice, iz **diskusije sa djecom stekli smo utisak da procjena ozbiljnosti određene situacije takođe igra ulogu u odluci kome će se obratiti za pomoć. Kada su u pitanju incidenti kao što je hakovanje profila ili dobijanje poruka sa seksualnim sadržajem, djevojčice su se najčešće obraćale svojim roditeljima ili braći i sestrama, ili pak bliskim prijateljima.**

Skoro jedna četvrtina roditelja tvrdi da njihova djeca veoma rijetko ili nikada ne razgovaraju sa njima o uznemiravajućim iskustvima, dok 8% roditelja kaže da njihova djeca to čine veoma često. U većini slučajeva roditelji navode da im djeca ponekad govore o neprijatnim iskustvima (45% roditelja to tvrde).

Kada su u pitanju savjeti o tome kako djeca treba da se ponašaju online, manje od 25% roditelja kaže da su im djeca tražila takav savjet često ili veoma često, dok 50% roditelja tvrdi da im djeca nikada nisu tražila takav savjet ili su pak takav savjet tražila veoma rijetko. Nešto više od četvrtine roditelja tvrdi da su im u toku prošle godine djeca ponekad tražila takav savjet.

Ponašanje prema djeci na ružan ili uvredljiv način

Tokom prošle godine, 12% djece u Crnoj Gori bilo je bilo tretirano na ružan ili uvredljiv način bar jednom. S druge strane, **3% roditelja kaže da se neko prema njihovoj djeci ponašao na ružan ili uvredljiv način tokom prošle godine, dok svaki deseti roditelj ne zna da li se to dogodilo ili nije.**

Kako sama djeca kažu, to se najčešće dešavalo prilikom ličnog susreta, lice u lice (u oko polovini slučajeva). Sledeći najčešći način na koji se neko ponašao na ružan i uvredljiv način je preko društvenih mreža (u oko trećini slučajeva.) Ređe su spominjani drugi načini na koje se neko ponašao ružno i uvredljivo prema djeci (preko SMS poruka poslatih putem mobilnog telefona, u video igrici, i sl.).

Većini djece starosti od 12 do 17 godina ovo se desilo jednom ili dvaput tokom prošle godine, dok je veoma mali broj njih takvo iskustvo doživljavalo skoro svakog mjeseca ili skoro svakodnevno.[12]

Ponašanje prema djeci na ružan i uvredljiv način je uglavnom rezultat vršnjačkog nasilja – 69% od djece prema kojima se neko ponašao na ružan ili uvredljiv način tvrdi da je to učinio neko od vršnjaka iz škole u koju idu, dok je 10 % njih doživjelo takvu neprijatnost od vršnjaka, ali ne iz iste škole. U 27% slučajeva odrasle osobe su spomenute kao neko ko se prema djeci ponašao na ovakav način. Većina roditelja takođe tvrdi da je to učinio neki vršnjak njihovog djeteta, dok svaki peti roditelj kaže da je to učinila neka odrasla osoba koju dijete nije poznavalo. Većina roditelja (78%) ne zna koji je razlog za takvo ružno i uvredljivo ponašanje.

[12] Pitanje ''Koliko se to često događalo tokom PROTEKLE GODINE?'' se odnosi na djecu uzrasta 12 do 17 godina.

Grafikon 3.4.10: Koje osobe su se ponašale prema tebi na ružan ili uvredljiv način putem interneta? (djeca koja su rekla da ih je neko tretirao na uvredljiv ili ružan način barem jednom u proteklih godinu dana– 12% ciljne populacije)

Moguće više odgovora- % najčešćih odgovora

Kada im je postavljeno pitanje da li su se oni prema nekome ponašali na ružan i uvredljiv način, **samo 4% djece je reklo da je to činilo a samo 1% roditelja su izjavili da se njihovo djete ponašalo na takav način prema nekome.** Djeca kažu da se to uglavnom događalo u neposrednom kontaktu, licem u lice, na društvenim mrežama ili u online igricama. I djeca i roditelji tvrde da je takvo ponašanje uglavnom bilo usmjereno prema vršnjacima.

Većina djece koja su se prema nekome ponašala na ružan ili uvredljiv način tvrde da oni nisu bili ti koji su započeli sukob, već da su bili **isprovocirani** na takvo ponašanje, dok 77% roditelja nije znalo koji je bio razlog za takvo ponašanje njihovog djeteta. Mada su djeca popunjavala ovaj deo upitnika nasamo, treba uzeti u obzir i tendenciju davanja društveno poželjnih odgovora, sa ciljem da sebe predstave na najpozitivniji mogući način.

Dobijanje nepristojnih i uvredljivih poruka je nešto što se djeci najčešće događalo. Više od polovine djece koja su prijavila da se prema njima neko ponašao na nepristojan i uvredljiv način doživjela su upravo to – 58%, dok je najmanji procenat djece doživio da bude izostavljen ili isključen iz grupe drugara ili njihovih aktivnosti na internetu – 18%. Slanje nepristojnih ili uvredljivih poruka drugima ili njihovo postavljanje na mjestu gde drugi mogu da ih vide dešavalo se kod 30% djece koja su bila predmet ružnog i uvredljivog ponašanja. Nešto veći procenat djece koja su navela da su bila tretirana na ružan ili uvredljiv način, doživjelo je prijetnje preko Interneta (33%).

Figure3.4.11 : Da li ti se neka od ovih stvari dogodila tokom PROTEKLIH GODINU DANA? %

(djeca koja su rekla da ih je neko tretirao na uvredljiv ili ružan način barem jednom u proteklih godinu dana– 12% ciljne populacije)

Najveći dio djece kojima su upućene prijetnje preko interneta čine djeca starosti od 9 do 11 godina. Diskusije u fokus grupama su takođe pokazale da su uznemirujuće poruke sa prijetećim sadržajem bile najčešće upućivane mlađoj djeci (9 do 12 godina), i da su takve poruke uglavnom bile poslate putem Viber-a. U porukama ove vrste djeca dobijaju instrukcije da iste proslijede određenom broju ljudi i upućuju im se eksplicitne prijetnje u pogledu onoga šta će im se desiti ako to ne učine.

Tuče vršnjaka i Internet

Kada su u pitanju tuče među vršnjacima, oko **5% djece je izjavilo da su tokom prošle godine prisustvovali tuči između vršnjaka, snimili te tuče mobilnim telefonom i snimke objavili na internetu.** To su uglavnom bila starija djeca (12 -17 godina), i uglavnom dječaci. Nešto veći broj djece je prisustvovao tuči među vršnjacima koju je snimio neko od njihovih drugova ili drugarica i snimak objavio na internetu (9%). **S druge strane značajno više djece je vidjelo video snimak tuče koju je neko od njihovih drugova već snimio i postavio na internet (22%)**. 16% djece je izjavilo da su, pored toga što su vidjeli te video snimke na internetu, takođe razgovarali o njima sa svojim drugovima, a 7% je postavilo na internetu komentare koji se odnose na tuču.

Više je dječaka nego djevojčica među onima koji su pregledali tuče koje je neko od njihovih drugova postavio na internet, kao što je više i starije (15-17godina) nego mlađe djece. Nadalje, tuče su najčešće diskutovane ili komntarisane na internetu od strane starije djece, uglavnom dječaka.

Fokus grupe su pokazale **da se društvene mreže koriste i za organizovanje tuča,** veoma često masovnih, **kao i za deljenje snimaka tih tuča.** Takođe je otkriveno da takvi sadržaji privlače pažnju sve djece kao i da komentari sadrže uvrede na račun „gubitnika“ ili pohvale „pobjednika“.

Iskustvo sa seksualnim sadržajima na Internetu

Slike sa seksualnim sadržajem na Internetu

Ukupno 29% djece je bar jednom u toku prethodne godine vidjelo na internetu slike koje su očigledno bile sa seksualnim sadržajem. Većina njih su djeca starosti od 15 do 17 godina.

Slike sa takvim sadržajem su se najčešće vidjeli u nekom filmu, zatim na društvenim mrežama, na TV-u, kao i na nekim sajtovima – svaki od navedenih načina je spomenulo 50% djece. Ređe su spominjani prozori koji iskaču (pop-ups) i reklame (30%), dok je svako deseto dijete koje je vidjelo slike sa seksualnim sadržajem sa njima došlo u kontakt preko video igrica ili posjećivanjem sajtova za odrasle.

Učestalost dolaska u kontakt sa seksualnim sadržajima na Internetu povećava se sa uzrastom djece:

Grafikon 3.4.13 : Tokom PROTEKLIH GODINU DANA, da li si vidio bilo kakve poruke seksualne sadržine bar jednom? %DA

Kada je u pitanju mišljenje djece o ovome, ne smatra svako dijete da su takvi sadržaji uznemirujući. Oko **dvije trećine djece koja su vidjela takve sadržaje u poslednjih 12 mjeseci, uopšte time nije bilo uznemireno ili ih je ovo samo malo uznemirilo, dok je 12% djece bilo ili veoma ili prilično uznemireno.**

Većina djece koja su izjavila da se uopšte nijesu uznemirili pripadaju grupi starije djece (15 do 17 godina). Diskusije u fokus grupama su otkrile da dječaci i djevojčice imaju različitu emocionalnu percepciju takvih iskustava. Dječaci veoma često tvrde da često gledaju seksualne sadržaje ili ih dijele sa drugarima, dok su djevojčice više rezervisane po tom pitanju.

Poruke sa seksualnim sadržajem

Kada su u pitanju poruke sa seksualnim sadržajem, **7% djece je dobilo takve poruke barem jednom u toku prošle godine** dok je **samo 2% djece reklo da su nekome drugome poslali ili postavili na internet seksualne poruke bar jednom u toku prošle godine.**

Takve poruke su najčešće bile primljene na **sajtovima društvenih mreža (74% primljenih poruka sa seksualnim sadržajem).** Drugi načini za primanje takvih poruka, kao što su aplikacije za trenutnu razmjenu poruka, pisane poruke ili pop-up prozori su spominjani mnogo rjeđe:

Dobijanje poruka sa seksualnim sadržajem je više uznemirujuće za djecu nego gledanje slika sa seksualnim sadržajem - 25% djece koja su primila poruke sa seksualnim sadržajem tokom prošle godine izjavilo je da su ih ove poruke uznemirile u izvjesnoj mjeri. Oko polovine njih su rekli da uopšte nisu bili uznemireni, a, kao i u slučaju gledanja slika sa seksualnim sadržajem, to su uglavnom bila starija djeca. Ostatak onih koji su primili poruke sa seksualnim sadržajem rekli su da su bili bar malo uznemireni time.

Nadalje, **tim porukama više su bile uznemirene djevojčice nego dječaci –** među djecom koja su bila u izvjesnoj mjeri uznemirena značajno je veći procenat djevojčica nego dječaka (48% djevojčica naspram 12 % dječaka).

Za većinu stvari na Internetu koje sadrže nešto što je seksualne prirode (Grafikon 3.4.15) većina roditelja u Crnoj Gori je rekla da se ništa od navedenog nije desilo njegovom djetetu u toku prošle godine. Međutim, roditelji nisu u potpunosti informisani o tim stvarima – za od prilike polovinu nabrojanih stvari jedan od deset roditelja ne zna da li su se dogodile njegovom djetetu ili nijesu, a najmanje su informisani o izloženošću njihove djece seksualnim sadržajima na Internetu – 22% njih je izjavilo da ne znaju da li se to dogodilo ili nije:

Grafikon 3.4.15: Koliko vi znate, tokom protekle godine, da li se bilo koja od ovih stvari dogodila vašem djetetu na internetu makar jedanput? %

Kontakti sa nepoznatim osobama

Ukupno 27% djece je prijavilo da je imalo kontakt na internetu sa nekim koga pijre toga nijesu lično upoznali. Među njima je više dječaka nego djevojčica, i više je starije nego mlađe djece – stupanje u kontakt sa osobama koje djeca nijesu upoznala lično postaje sve učestalije sa uzrastom.

Grafikon 3.4.16: Jesi li ikada bio /bila u kontaktu preko interneta sa nekim koga nijesi ranije lično upoznao/upoznala? % DA

Grafikon 3.4.17: Jesi li ikada bio /bila u kontaktu preko interneta sa nekim koga nijesi ranije lično upoznao/upoznala? % DA

Izgleda da roditelji nijesu potpuno svjesni aktivnosti svoje djece u uspostavljanju kontakata sa ljudima na internetu koje prethodno nikada nijesu lično upoznali, pošto, za razliku od djece, samo 13% roditelja izjavljuje da je njihovo dijete imalo kontakt sa nekom nepoznatom osobom na internetu, dok 19% roditelja nije znalo da li se tako nešto dogodilo ili nijesu bili sigurni u to.

Kada je upitanju sastajanje uživo sa nekim koga su djeca po prvi put upoznala preko interneta, 13% njih je imalo takvo iskustvo. Među njima je više dječaka nego djevojčica. Pored toga, učestalost ove aktivnosti se povećava sa uzrastom.

Grafikon 3.4.18: Tokom PROTEKLIH GODINU DANA, jesi li se makar jednom uživo sastao /sastala sa nekim koga si prvo upoznao / upoznala preko interneta? %DA

Grafikon 3.4.19 : Tokom PROTEKLIH GODINU DANA, jesi li se makar jednom uživo sastao /sastala sa nekim koga si prvo upoznao / upoznala preko interneta? %DA

Kada je upitanju sastajanje uživo sa nekim koga su djeca po prvi put upoznala preko interneta, **izgleda da roditelji ni u ovom slučaju nijesu potpuno upoznati sa tom aktivnošću svoje djece pošto, za razliku od djece,** samo je 6% njih reklo da je njihovo dijete upoznalo uživo neku nepoznatu osobu a 12% roditelja nije znalo da li se tako nešto dogodilo, ili nijesu bili sigurni da li jeste ili nije.

Kada su se uživo sreli sa nekom osobom koju su prvi put upoznali na Internetu, većina djece navodi da ih to **uopšte nije uznemirilo (69%) ili da su bila malo uznemirena (17%),** dok je **6% njih izjavilo da su bili prilično uznemireni**. Poslednji put kada im je zasmetao susret sa nekim na ovaj način, osoba koju su upoznali bio je neko njihovih godina - u 66% slučajeva (23% su rekli da je osoba koju su upoznali bila mlađa od njih, a 11% je reklo da je osoba sa kojom su se sastali bila tinejdžer stariji od njih.).

Druga loša iskustva na Internetu

Veoma rijetko se djeci desilo da su izgubili novac tako što ih je neko prevario na internetu ili tako što je neko napravio stranicu na internetu ili sliku o njima koja je bila neprijateljska ili uvredljiva - samo 1% dece je imao takva iskustva tokom prošle godine. Pored toga, iskustvo da je neko koristio njihove lične podatke na način koji im se nije dopao nije nešto što se djeci često dešavalo tokom prošle godine (2%). Djeca su češće bila u situaciji da je **neko koristio njihovu lozinku da pristupi njihovim ličnim podacima ili da se pretvara da su oni (5%), a to su uglavnom doživjela starija djeca.**

S druge strane, značajno veći procenat njih je reklo da su bili u situaciji kada je **uređaj koji koriste napao virus ili softver koji nanosi štetu (18%).** To se takođe češće dešavalo starijoj nego mlađoj djeci. Fokus grupe su pokazale da se reklame i ''pop-up''prozori smatraju glavnim prenosiocima virusa.

Kada je u pitanju upoznatost roditelja sa stvarima na Internetu koja bi mogla da imaju negativne posledice po njihovu djecu (Grafikon 3.4.21), većina roditelja navodi da se navedene stvari nisu dogodile njihovoj djeci u toku prošle godine:

Što se tiče percepcije roditelja kada je u pitanju stepen u kom su njihova djeca izložena opasnim sadržajima na internetu, tj. informacijama o načinima na koje mogu da naude sebi ili porukama mržnje, većina roditelja tvrdi da njihova djeca nisu vidjela ništa slično na internetu, ali postoji mali broj onih koji znaju da su njihova djeca vidjela poruke mržnje (9%), savjete o anoreksiji (8%), informacije o drogama (6%), informacije o načinima nanošenja fizičke štete (5%) sebi, čak i o suicidu (4%). Roditelji pokazuju sigurnost prilikom davanja odgovora – ima manje od 10% onih koji ne znaju da li su im djeca bila izložena ovakvim sadržajima.

Hakovanje profila, kao jedna od negativnih stvari koje bi mogle da se dese na internetu, učesnici fokus grupa često navode i u razgovoru sa njima smo stekli utisak da su ovakvi incidenti mnogo rasprostranjeniji među starijom djecom (uzrasta 12-17 godina) nego među mlađom (uzrasta 9 do 11 godina). Na osnovu diskusija u fokus grupama smo takođe stekli utisak da je hakovanje profila nešto što se mnogo češće dešava djevojčicama nego dječacima. Ovaj podatak je takođe u skladu sa nalazima kvalitativnog dijela istraživanja, a to je da je vještina hakovanja profila mnogo više privlačna dječacima nego djevojčicama, koje se, sa druge strane hakovanja više plaše i koje bi željele da znaju više o tome kako da zaštite svoje profile od hakovanja.

Prekomjerno korišćenje interneta

Utisak je da, za većinu djece u Crnoj Gori, vreme provedeno na internetu nema negativan uticaj na njihov odnos sa porodicom i prijateljima, na navike ishrane i spavanja kao ni na ocjene u školi – između 80 i 90 procenata tvrdi da se, zbog vremena koje su proveli na internetu, nikada nisu posvađali sa članovima porodice ili prijateljima, jeli ili spavali manje ili da je to uticalo na njihove ocjene u školi. Takođe većina njih tvrdi da im vrijeme provedeno na internetu ne stvara nikakve probleme. Ipak, između 9 i 15% djece tvrdi da su im se pomenute stvari desile barem ponekad u toku protekle godine. Sa druge strane, **poriv da stalno proveravaju svoje internet uređaje da bi vidjeli novosti** je učestaliji kod djece – za razliku od drugih pomenutih stavki, samo 50% kaže da nikada nisu osjetili ovakav poriv, **13% kaže da često imaju ovo osjećanje, dok 7% kaže da im se to dešava veoma često.**

Grafikon: 3.4.23 Koliko često su ti se sljedeće stvari desile tokom PROTEKLIH GODINU DANA?

U prosjeku na svih 6 indikatora pretjerane upotrebe interneta, djeca sebe ocjenjuju veoma nisko, sa svim ocjenama ispod 2 (nikada do veoma često). Najstarija djeca (15-17) daju nešto više ocjene nego drugi, ali opet ispod 2.

Tabela 3.4.23a: Djeca: Prosjek za 6 indikatora pretjeranog korišćenja interneta (skala: 1=nikada do 5=veoma često)

	Pol	Starost	SES	Region	Tip naselja

Total	Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sjever	Centar	Jug	Urban	Rural
1.6	1.6	1.5	1.3	1.6	1.8	1.5	1.6	1.6	1.5	1.5	1.7	1.6	1.6

3.5 Faktori ranjivosti i zaštite

Dječije blagostanje

Značajna većina djece u Crnoj Gori ima pozitivan stav prema svom trenutnom životu. Na zamišljenoj skali od 1 do 10, većina djece (85%) ocjenjuje svoj život veoma pozitivnim ocjenama – 12% djece daje ocjenu 7, a ocjenu 8 daje 22% djece; manji broj (17%) daje ocjenu 9, dok značajna većina djece veruje da trenutno vode najbolji mogući život - ocjenu 10 daje 41% djece.

Djeca izražavaju zadovoljstvo svojim domom, kao i svojom okolinom. Skoro sva djeca (97%) tvrde da manje-više lako pronalaze mjesto u svom domu gdje mogu da uče, a čak 86% kaže da im je to izuzetno lako. Takođe, čak 94% djece tvrdi da se osjeća bezbjedno u svom susjedstvu, a 88% njih smatra da može vjerovati osobama u svom okruženju. Ovako pozitivan stav je ravnomjerno prisutan među svom djecom, bez obzira na pol, starost i njihov socio-ekonomski status.

Psihološka vulnerabilnost

Djeca u Crnoj Gori se trude da se predstave u najboljem mogućem svijetlu. Iako su ovi odgovori davani u anonimosti, ipak treba uzeti i socijalnu poželjnost odgovora i brigu djece o ličnim odgovorima. U skladu sa time, djeca ocenjuju sebe veoma pozitivno - 84% djece tvrdi da vode računa o drugima i njihovim osjećanjima, 80% da se trudi da pokušava da pomogne onima kojima je pomoć potrebna, 79% veruje da ih vršnjaci vole i 86% djece veruje da njihovi vršnjaci nemaju ništa protiv njih. Ovakva mišljenja su ravnomjerno raspoređena među svom djecom, bez obzira na njihove socio-demografske karakteristike. Samoocjenjivanje uspješnog obavljanja zadataka i koncentracije na zadatke (78%) i poslušnosti (75%) takođe bilježi visoke ocjene. U poređenju sa prosjekom, djeca niskog socio-ekonomskog statusa, stanovnici sjevernih dijelova Crne Gore, često sebe ocenjuju kao poslušne – što može da bude posljedica vladajućeg tradicionalizma i patrijarhalnih odnosa u takvim porodicama. Jedna trećina do jedne četvrtine takve djece ima određene indikatore neurotičnosti (brige, neuroze, blaga anksioznost).

Djeca takođe pokazuju samopouzdanje u poređenju sa drugima. Skor sva djeca (91%) tvrde da ih nikada nisu uvredila druga djeca; 83% njih smatra da druga djeca nisu u boljem položaju od njih. Istovremeno, samo 10 djece smatra da drugi ljudi misle da su pametniji od njih; još manji procenat njih, 7% smatra da drugi ljudi veruju da su bolji od njih. Takvo mišljenje je prisutnije kod djece koja žive u južnim delovima Crne Gore.

Rizično ponašanje djece

Djeca rijetko navode da su bila sklona rizičnim ponašanjima u poslednjih godinu dana. Jedini rizik koji se nešto učestalije navodi (23% djece) je izostajanje sa časova bez znanja roditelja, što je najučestalije bilo kod djece uzrasta od 15 do 17 godina.

Digitalno okruženje

Kada je u pitanju digitalno okruženje djece, čini se da su mu djeca u Crnoj Gori veoma posvećena. Više od dvije trećine djece (72%) ima svoj profil na društvenim mrežama ili internet stranama za igrice. Značajna većina djece (71%) ima profil samo na jednoj društvenoj mreži, i ta djeca su češće uzrasta 15 do 17 godina. Djeca koja nemaju svoj profil na društvenim mrežama (28%) su, češće od prosjeka, uzrasta 9 do 11 godina i žive u južnim dijelovima Crne Gore.

Kako što je već pomenuto, **Facebook se ističe kao najpopularnija društvena mreža među djecom,** te **80% njih tvrdi da ima Facebook profil.** Značajno niži procenat (15%) ima profil na **Instagramu**, koji je popularniji kod djece uzrasta 15 do 17 godina, dok se druge društvene mreže rijetko koriste.

Grafikon 3.5.5: Koji profil (najčešće) koristiš? (72% populacije, oni koji imaju profil)

Dostupnost informacija na društvenim mrežama

Podešavanje privatnosti objava na društvenim mrežama je tema oko koje su djeca u Crnoj Gori podijeljena. Najveći procenat djece **(38%)** navodi da su im **objave na društvenim mrežama vidljive samo prijateljima**, a nešto manji procenat njih **(34%)** navodi da su **objave dostupne i prijateljima njihovih prijatelja.** Ipak, čini se da za četvrtinu djece **(26%)** pitanje privatnosti nije značajno, te su njihove **objave javne i vidljive svima**, a među ovom djecom se češće izdvajaju djeca sa Sjevera Crne Gore i niskog socio-ekonomskog statusa.

Lična imena i fotografije na kojima se jasno vidi lice predstavljaju lične informacije koje skoro sva djeca dijele na svojim profilima. Više od trećine djece (35%) otkriva i svoju adresu, dok svako deseto dijete upisuje i svoj broj telefona.

Komunikacija na društvenim mrežama

Ova vrsta komunikacije je česta, ali broj prijatelja sa kojima djeca u Crnoj Gori aktivno komuniciraju na društvenim mrežama značajno varira - skoro polovina djece (43%) tvrdi da ne komunicira sa više od 10 prijatelja, što je značajno učestalije među djecom uzrasta 9 do 11 godina; 40% djece tvrdi da komunicira sa do 100 osoba, a samo 9% tvrdi da komunicira sa preko 100 ljudi na socijalnim mrežama.

Većina djece u Crnoj Gori tvrdi da se komunikacija na društvenim mrežama ne razlikuje previše od svakodnevne komunikacije licem u lice - 86% djece kaže da preko interneta ne razgovaraju o svojim

privatnim stvarima o kojima inače ne govore prijateljima uživo, i samo jedna četvrtina djece (26%) tvrdi da im je lakše da komuniciraju preko interneta nego uživo.

Iako više od dvije trećine djece **(68%) smatra da zna kako da reaguje na nečije neodgovarajuće ponašanje na internetu**, ova djeca istovremeno imaju podijeljena mišljenja o bezbjednosti na internetu – **47% djece kaže da se osjećaju bezbjedno, a 45% njih ima suprotno mišljenje. Nešto niži stepen uvjerenosti u bezbjednost na internetu registruje se kod najmlađe djece.**

U diskusijama u fokus grupama, **djevojčice uzrasta 9 do 11 godina** pokazuju **najveći stepen straha od potencijalno negativnih stvari koje mogu da im se dese na internetu.** Najčešće pominjani strah je strah od kidnapovanja ili silovanja usljed kontakta sa nepoznatim osobama na društvenim mrežama. Generalno, **dječaci su manje zabrinuti kada su u pitanju pomenuti rizici** i čini se da reaguju **indiferentnije na takve rizike,** jer su skloni da vjeruju da se njima tako nešto ne može desiti.

(Ne)prihvatanje zahtjeva za prijateljstvo na društvenim mrežama

Više od polovine djece (54%) kaže da prihvata zahtjev za prijateljstvo na društvenim mrežama **samo od osoba koje lično poznaje.** Sa druge strane, skoro jedna trećina djece **(32%)** ima malo niže kriterijume za sklapanje prijateljstava na društvenim mrežama, tako da oni **prihvataju zahtjeve za prijateljstvo od osoba sa kojima imaju zajedničke prijatelje,** iako te osobe ne poznaju lično. **Samo 13%** djece kaže da prihvataju sve zahtjeve za prijateljstvo koje dobiju, i takvo ponašanje je rasprostranjenije **među dječacima nego među djevojčicama.**

Materijalna i druga podrška koju pružaju roditelji

Kada je u pitanju materijalna i druga podrška koju pružaju roditelji, ona očigledno varira u zavisnosti od socio-demografske grupe kojoj djeca pripadaju.

Kada je u pitanju **kupovina nove odjeće**, djeca u Crnoj Gori su donekle podijeljena – 47% tvrdi da dobija novu odjeću jednom u nekoliko mjeseci, 43% kaže da je to jednom u nekoliko nedjelja, dok se rjeđa kupovina i rjeđe navodi. Grupa djece koja dobija novu odjeću svakih nekoliko mjeseci uključuje veći broj djece starosti od 9 do 11 godina, a tu su takođe i stanovnici sjevernih djelova Crne Gore; nasuprot njima, djeca visokog socio-ekonomskog statusa dobijaju novu odjeću svakih nekoliko nedjelja.

Slični rezultati su dobijeni **i kada je u pitanju kupovina igračaka i igara** – 28% djece tvrdi da rijetko dobija takve poklone, i to su uglavnom djeca uzrasta 15 do 17 godina, niskog socio-ekonomskog statusa. Ovde svakako moramo imati na umu da djeca iz ove starosne grupe ne smatraju igračke i igre zanimljivim, tako da bi ove rezultate trebalo uzeti sa rezervom. Takođe, 18% djece tvrdi da dobija ovakve poklone jednom ili dva puta godišnje, a među njima se češće ističu djeca koja žive u sjevernim delovima Crne Gore. Skoro jedna trećina djece (29%) prima ovakve poklone jednom u nekoliko mjeseci, kao što je i slučaj sa novom odjećom. U ovoj grupi je veći broj djece uzrasta 9 do 11 godina i djece višeg socio-ekonomskog statusa, stanovnika južnih djelova Crne Gore. Na kraju, 17% njih tvrdi da dobija ovakve poklone jednom u nekoliko nedjelja – u ovoj grupi su najčešće najmlađa djeca visokog socio-ekonomskog statusa i stanovnici centralnih djelova Crne Gore.

Velika većina djece **(62%) dobija džeparac svaki dan;** u ovoj grupi su češće djeca koja žive u sjevernim djelovima Crne Gore. Jedna petina djece (21%) dobija džeparac nekoliko puta nedjeljno, 9% jednom nedjeljno, dok mali procenat djece tvrdi da dobija džeparac veoma rijetko. Ovdje je svakako važno utvrditi ne samo učestalost, već i veličinu džeparca, kako bi se dobila kompletnija slika o ovom pitanju.

Odlazak na godišnji odmor takođe varira u zavisnosti od socio-demografskih karakteristika djece. Najveći procenat djece (58%) tvrdi da ide na odmor jednom ili dva puta godišnje, a značajno niži procenat djece (19%) to čini češće. U ovoj grupi ima više djevojčica nego dječaka, djece višeg socio-ekonomskog statusa i djece koja žive u centralnim djelovima Crne Gore. Još manji procenat djece navodi da ide na odmor jednom u nekoliko godina (12%), a 8% djece tvrdi da skoro nikada ne idu na odmor; u ovoj grupi su najčešće djeca niskog socio-ekonomskog statusa i djeca koja žive u južnim djelovima Crne Gore.

Korišćenje opcija na društvenim mrežama

Djeca u Crnoj Gori pokazuju visok stepen znanja kada je u pitanju opcija **blokiranja – 43%** djece tvrdi da zna za ove opcije, a 41% djece tvrdi da su ih i koristili. Svako deseto dijete nije upoznato sa opcijom blokiranja na društvenim mrežama, i u ovu grupu je uključen znatno veći broj djece uzrasta 12 do 14 godina, niskog socio-ekonomskog statusa i stanovnika sjevernih djelova Crne Gore. Tokom diskusije u fokus grupama, djeca prijavljuju čestu upotrebu opcije blokiranja – najčešće **kada ih kontaktiraju nepoznate osobe ili u slučaju neželjenih sadržaja.**

Bezbjednosni centar je najmanje poznata opcija među djecom u Crnoj Gori – **40% djece tvrdi da ili nisu čuli za to ili ga nisu vidjeli na društvenim mrežama**; ponovo, u ovu grupu djece spada veći broj djece uzrasta 12 do 14 godina, niskog socio-ekonomskog statusa i stanovnika sjevernih djelova Crne Gore.

Uloga roditelja u zaštiti djece na internetu

Većina djece (77%) tvrdi da njihovi roditelji predstavljaju njihovu sigurnu bazu i osobe sa kojima prvo razgovaraju kada imaju problem. U skladu sa tim mišljenjem, čak 89% djece tvrdi da im je lako da razgovaraju o uznemiravajućim temama sa svojim roditeljima; ovakvo mišljenje preovladava najviše među djecom uzrasta 9 do 11 godina.

Ipak, djeca obavljaju aktivnosti na internetu daleko od očiju svojih roditelja. Medijacija roditelja u korišćenju interneta je ocijenjena kao srednja u odnosu na prosjek; nešto veći stepen roditeljske medijacije primijećen je kod djece uzrasta 9 do 11 godina (Tabela 3.5.10a).

Tabela 3.5.10a. Prosjek roditeljske aktivne medijacije na internetu - Prosjek za 5 stavki aktivne roditeljske medijacije u korišćenju interneta (skala: 1=nikada do 5=veoma često) – evaluacija djece

	Pol		Starost			SES			Region			Tip naselja	
Total	Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sjever	Centar	Jug	Urban	Rural
2.8	2.7	2.9	3.2	2.7	2.5	2.6	2.8	2.9	2.7	2.8	2.9	2.8	2.8

Tek više od trećine djece (38%) navodi da **roditelji komuniciraju sa njima o njihovim aktivnostima na internetu**, a svega 28% djece navodi da ih roditelji podstiču da uče i istražuju na internetu. Ovo je značajno rjeđe slučaj sa djecom sa sjevera Crne Gore i nižeg socio-ekonomskog statusa koja češće navode da roditelji vrlo rijetko sprovode ove aktivnosti. Takođe, **direktni monitorning** nerijetko izostaje, pa tako svega 15% djece navodi da roditelji učestalo sjede sa njima dok su oni na internetu, a četvrtina njih ističe (25%) da su roditelji u njihovoj blizini tokom boravka na internetu.

Ipak, roditelji prijavljuju veći stepen aktivne medijacije nego djeca. Za svaku aktivnost, preko 50% roditelja tvrdi da je obavlja barem ponekad, sem sjedenja pored djeteta dok je na internetu – 41% roditelja tvrdi da ovo sprovodi barem ponekad. Generalno roditelji niskog socio-ekonomskog statusa, stanovnici sjevernih djelova i roditelji djece starosti 15 do 17 godina su rjeđe od proseka uključeni u aktivnu medijaciju.

U tabeli 3.5.11a su prikazane prosječne ocjene za aktivni monitoring roditelja. Očigledno je da su ocjene slične prosječnim ocjenama koje su dala djeca.

Tabela 3.5.11a prosječne ocjene za aktivnu medijaciju **–** Prosjek za 5 stavki aktivne roditeljske medijacije u korišćenju interneta (skala: 1=Nikada do 5=veoma često) – evaluacija roditelja

	Pol		**Starost**			**SES**			**Region**			**Tip naselja**	
Total	Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sjever	Centar	Jug	Urban	Rural
2.9	2.9	3.0	3.1	2.9	2.7	2.7	3.0	3.0	2.6	3.0	3.0	2.9	2.9

Sa druge strane, djeca tvrde da rijetko započinju razgovor sa svojim roditeljima o raznim temama – svega četvrtina djece (26%). Više od polovine djece tvrdi da veoma rijetko ili nikada ne traži od roditelja proizvod koji su vidjeli na internetu (57%); sličan procenat djece tvrdi da nikada ili veoma rijetko razgovara sa svojim roditeljima o nečemu što ih je uznemirilo na internetu (52%). U ovu grupu ponovo češće spadaju djeca koja žive na sjeveru Crne Gore i djeca nižeg socio-ekonomskog statusa.

Roditelji takođe izjavljuju da njihova djeca ne razgovaraju često o navedenim temama na sopstvenu inicijativu, ali sa druge strane priznaju da im djeca **pomažu prilikom korišćenja interneta – 66% roditelja kaže da njihova djeca rade to barem ponekad.**

Savjeti i pomoć roditelja

Savjeti koje roditelji daju djeci se najčešće odnose na njihovu bezbjednost na internetu – 45% djece tvrdi da dobija takve savjete od svojih roditelja u manjoj ili većoj mjeri. **Roditelji najrjeđe daju savjete o komercijalnim sadržajima na internetu - reklamama, tako da više od polovine djece (56%)** kaže da nikada ili veoma rijetko dobija takve savjete od svojih roditelja. **Generalno djeca nižeg socio-ekonomskog statusa i djeca sa sjevera Crne Gore češće govore o slabom učešću roditelja kada su u pitanju ove teme.**

Sa druge strane**, roditelji tvrde da često razgovaraju i pomažu djeci kada su u pitanju razne stvari vezane za internet. Najveće neslaganje između roditelja i djece javlja se po pitanju učestalosti davanja roditeljskih savjeta o tome koliko su određene internet strane primjerene za njih ili ne** – 51% roditelja tvrdi da često daje ovakve savjete, dok samo 29% djece tvrdi isto.

U diskusijama u fokus grupama u koje su bili uključeni roditelji, većina njih je izjavila da nemaju povjerenja u sopstveno znanje i vještine koje su potrebne za razne forme direktne zaštite djece na internetu. Njihova uloga je uglavnom savjetodavnog karaktera, obično o dobrim stranama interneta, kao i o načinima na koje mogu da se zaštite od štetnih internet sadržaja. **Savjet koji roditelji najčešće daju svojoj djeci o bezbednosti na internetu je savjet koji djeca često ne poštuju: da ne prihvataju pozive za prijateljstvo od nepoznatih osoba na društvenim mrežama i da ne komuniciraju sa nepoznatima.**

Roditeljska kontrola

Kada je u pitanju korišćenje interneta, **u većini domaćinstava majke određuju pravila korišćenja internet sadržaja (60%);** uloga očeva u ovom aspektu je manje učestala (29%); 7% djece kaže da njihova braća i sestre određuju pravila, dok 4% kaže u da u njihovoj kući nema takvih pravila. Očigledno je da u grupu djece koja tvrdi da u njihovoj kući nema ovakvih pravila češće spadaju djeca starosti 15 do 17 godina, niskog socio-ekonomskog statusa, sa sjevera Crne Gore.

Ipak, većina djece na internetu obavlja različite aktivnosti bez posebne dozvole od strane roditelja. Svega 11% djece navodi da ima striktnu zabranu igranja igrica na internetu sa drugim ljudima, a među njima su češće zastupljena najmlađa djeca uzrasta od 9 do 11 godina, visokog socio-ekonomskog statusa i sa juga, dok za ostale vrste aktivnosti striktne zabrane mahom izostaju.

Grafikon 3.5.15: Za svaku od ovih stvari, molimo te da navedeš da li ti tvoji roditelji ili staratelji, ili bar jedan od njih, TRENUTNO dozvoljavaju da ih radiš kada god želiš, ili ti ih dozvoljavaju samo uz dozvolu ili nadzor roditelja/staratelja

[13]

Prosječne ocjene zabrane, tj. dozvole da se koriste određeni internet sadržaji su prikazane u tabeli 3.5.15a.

Tabela 3.5.15a Projsek restriktivne roditeljske uključenosti u internet medijaciju - Prosjek za 5 stavki[14] restriktivne roditeljske medijacije u korišćenju interneta (skala: 1=Nikada do 5=veoma često) – evaluacija djece

	Pol		Starost			SES			Region			Tip naselja	
Total	Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sjever	Centar	Jug	Urban	Rural
1.3	1.3	1.4	1.8	1.3	1.2	1.3	1.3	1.5	1.2	1.3	1.4	1.3	1.4

[13] Na stavku „Postavlja fotografije, video ili muziku na internet kako bi ih dijelio sa drugima“ odgovaraju samo djeca uzrasta 12-17

[14] Prosek se računa za prvih pet stavki, na koje odgovaraju sva djeca

Čak i roditelji izjavljuju da djeca vrše većinu aktivnosti na internetu bez bilo kakve posebne dozvole. Može se zaključiti da su roditelji restriktivni kada su u pitanju aktivnosti prilikom kojih djeca mogu da budu izložena direktnom kontaktu sa nepoznatima: Igra igrice sa drugim ljudima na internetu, provođenje vremena u virtuelnom svijetu i posjećivanje soba za čatovanje. Za svaku od ovih aktivnosti, preko 25% roditelja tvrdi da nisu dozvoljene njihovoj djeci. Generalno su roditelji djece starosti 9 do 11 godina restriktivniji od prosjeka, dok su roditelji sa niskim socio-ekonomskim statusom češće od prosjeka lošije obaviješteni o aktivnostima sopstvene djece na internetu (Prilog 5.2.2). U tabeli 3.5.15b su prikazani prosjeci za restriktivnu medijaciju.

Tabela 3.5.15b Prosjek restriktivnog uključenja roditelja u internet medijaciju - Prosjek za 11 stavki[15] roditeljske restriktivne medijacije u korišćenju interneta (skala: 1=Nikada do 5=veoma često) – evaluacija roditelja

	Pol		Starost			SES			Region			Tip naselja	
Total	Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sjever	Centar	Jug	Urban	Rural
1.5	1.5	1.6	2.0	1.5	1.2	1.5	1.5	1.6	1.5	1.5	1.6	1.5	1.6

I djeca i roditelji ističu da se softverske opcije roditeljske zaštite na internetu izuzetno rijetko koriste (grafikoni 3.5.16, 3.5.17). Ovakvi rezultati mogu da budu posljedica činjenice da roditelji veoma slabo poznaju internet. Fokus grupe u kojima su učestvovali roditelji takođe daju slične rezultate – **nijedan od učesnika nije koristio softverske opcije za roditeljsku zaštitu na internetu** i većina njih nije ni čula za ove opcije zaštite. Manji broj onih koji su čuli za ove opcije su roditelji kojima je posao usko povezan sa korišćenjem interneta, a **nekorišćenje ovih opcija opravdavaju izostankom loših iskustava na internetu kada su u pitanju njihova djeca**.

[15] Pitanje: Za svaku od ovih aktivnosti, molimo vas da navedete da li TRENUTNO dozvoljavate Vašem djetetu da je obavlja kad god želi, da li mu dozvoljavate da je obavlja samo uz vašu dozvolu ili nadzor, ili mu nikada ne dozvoljavate da je obavlja – Koristi web kameru, Gleda video klipove, Preuzima muziku ili filmove, Igra igrice sa drugim ljudima na internetu, Posjećuje veb sajt društvenih mreža, Posjećuje sobu za čatovanje, Koristi razmjenu trenutnih poruka, Čita/gleda vijesti na internetu, Koristi internet za školski rad, Provodi vrijeme u virtuelnom svijetu, Postavlja fotografije, video ili muziku na internet kako bi ih dijelio sa drugima.

16

Drugi oblik zaštite, **provjera uređaja koja djeca koriste radi pristupa internetu ili njihovih socijalnih mreža, se takođe rijetko sprovodi.** Svega 15% djece navodi da njihovi roditelji provjeravaju ko su im prijatelji na društvnim mrežama, a o ovome češće od prosjeka izveštavaju ženska djeca. **Svako deseto**

[16] Djeca uzrasta 9-11 nsu odgovarala na stavke A, C, D, E, F

dijete navodi da roditelji provjeravaju njihove poruke na društvenim mrežama, a među njima se češće nalaze djeca uzrasta 9 do 11 godina.

Sa druge strane, roditelji tvrde da vrše ovu vrstu aktivnosti češće nego što to djeca znaju, ali ove aktivnosti i dalje nisu učestale.

U tabeli 3.5.19a su prikazane prosječne ocjene za sljedeći monitoring. Generalno, roditelji djece starosti 15 do 17 godina, sa niskim socio-ekonomskim statusom i stanovnici sjevernih krajeva rjeđe izjavljuju da vrše bilo koje od navedenih aktivnosti.

Tabela 3.5.19a Prosjek za roditeljski monitoring. - Prosjek za 6 stavki roditeljskog monitoringa korišćenja interneta (skala: 1=Nikada do 5=veoma često) – evaluacija roditelja

	Pol		**Starost**			**SES**			**Region**			**Tip naselja**	
Total	Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sjever	Centar	Jug	Urban	Rural
2.3	2.3	2.3	2.5	2.4	2.0	2.2	2.4	2.4	2.2	2.4	2.3	2.3	2.4

Unutar fokus grupnih diskusija sa roditeljima primijećeno je da značajna većina njih, posebno roditelja mlađe djece vrši ovakve vrste provjera. Prema njihovom mišljenju, ove provjere su značajno efikasne, što govori i iskustvo jednog roditelja::

Ulogovao sam se na ćerkin profil da vidim sa kim četuje i video sam da je to neki dječak koga ne poznajem. Kada sam pročitao njihove poruke, vidio sam da nešto nije u redu, po izrazima možeš da primijetiš da to nije dijete, nego odrasla osoba. Počeo sam da četujem sa njim sa ćerkinog profila i razgovor je korak po korak otišao u drugom pravcu. Blokirao sam tu osobu i objasnio ćerki da postoje poremećene osobe na internetu i da nečija fotografija postavljena na internetu ne znači ništa i da ne treba da prihvata ljude koje ne poznaje za prijatelje.

Izvori informacija koje koriste roditelji

Većina roditelja se informiše o načinima pomoći svojoj djeci kada je u pitanju internet kroz komunikaciju sa prijateljima i članovima porodice (47%). Jedna trećina njih tvrdi da se informiše putem medija, dok se svaki peti roditelj informiše u školi svog djeteta ili kroz komunikaciju sa djetetom. Takođe, svaki peti roditelj tvrdi da nije informisan o ovoj temi, i ovo češće tvrde roditelji sa sjevera Crne Gore i oni sa niskim socio-ekonomskim statusom.

Grafikon 3.5.20 Uopšteno gledano gdje dobijate informacije i savjete o tome kako da pomognete i podržite svoje dijete na internetu i da osigurate da ono bude bezbjedno u budućnosti?

Najpoželjniji način davanja informacija ili savjeta o sljedećim temama je u školi koju djeca pohađaju – 52% roditelja se slaže sa ovom tvrdnjom. Ovo je jasan znak da je neophodna saradnja roditelja i nastavnika, i da roditelji prepoznaju ovu potrebu.

Grafikon 3.5.21 Uopšteno gledano gdje biste voljeli da dobijete informacije i savjete o tome kako da pomognete i podržite svoje dijete na internetu i osigurate da je bezbjedno u budućnosti?

Uloga škole u bezbednosti djece na internetu

Djeca se generalno osjećaju bezbjedno i sigurno u školama koje pohađaju. Djeca imaju blago negativniji stav prema svojim nastavnicima – 11% djece se ne slaže sa tvrdnjama da je njihovim nastavnicima stalo do njih kao osoba i da postoji makar jedan nastavnik kome mogu da se obrate ako imaju problem. Ovo mišljenje je rasprostranjenije među djecom uzrasta 15 do 17 godina.

Ipak, kada je korišćenje interenta u pitanju za djecu u Crnoj Gori nastavnici nemaju važnu ulogu.Više od polovine djece tvrdi da njihovi nastavnici rijetko ili nikada ne komuniciraju sa njima o raznim temama vezanim za internet (teme o bezbjednosti, prihvatljivosti internet sadržaja itd.), kao i da im rijetko ili nikada ne pružaju bilo koju vrstu pomoći. **Najveći broj djece (74%) tvrdi** da im nastavnici rijetko ili **nikada ne pomažu kada ih neki sadržaj na internetu uznemiri**. Nastavnici su najuključeniji kada je u pitanju postavljanje pravila za korišćenje interneta u školi – 24% djece tvrdi da njihovi nastavnici postavljaju ova pravila. Kao što je već pomenuto, upotreba telefona u školi je zabranjena, tako da najverovatnije misle na to kada je u pitanju postavljanje pravila.

Iako je korišćenje mobilnih telefona, a samim tim i interneta, zabranjeno u školama, zloupotrebe su svjesni kako roditelji, tako i nastavnici. Sagovornici u fokus grupama navode da **djeca često slikaju kontrolne, domaće radove i šalju jedni drugima ili odraslima koji im pomažu u njihovom rešavanju i na taj način dobijanju dobre ocjene sa malo truda.**

Ima jedna žena koja drži privatne časove, djeca joj šalju zadatke koje dobiju na času, ona ih uradi, pa im pošalje rješenja preko Vibera.
Nastavnik u srednjoj školi, Podgorica

Moje dijete ide u sedmi razred i dobra je u matematici, postiže dobre rezultate. Dijete sa kojim sjedi fotografiše test, pošalje ga majci, ona uradi zadatak i prepiše ga preko Vibera. Gdje je tu logika?
Roditelj, Podgorica

Svega 5% djece navodi da je imalo priliku da pomogne svojim nastavnicima da nešto urade na internetu, a ove vrste pomoći su mahom bile usmjerene ka pronalaženju određenog sajta ili informacije, ili ka podešavanjima društvenih mreža i mobilnih telefona. Ipak, ovakvi rezultati ne treba da sugerišu da nastavnici posjeduju dovoljno znanja i veština kada je korišćenje interneta u pitanju. Suprotno tome, većina nastavnika u fokus grupama je otvoreno iskazivala sumnju u sopstvene kapacitete ne samo za korišćenje interneta, već i za unaprjeđenje bezbjednosti djece na internetu. Stiče se utisak da nastavnici u većoj mjeri **ispunjavaju obrazovnu ulogu u ovom procesu, dok vaspitnu prepuštaju roditeljima**. **Savjeti koji se djeci daju za korišćenje interneta su mahom oni koji se tiču štetnosti provođenja previše vremena na internetu, kao i savjeti za bezbjednost na društvenim mrežama, slični onima koje djeca već dobijaju od roditelja.**

Uloga vršnjaka u zaštiti djece na internetu

Većina djece uglavnom govori o veoma pozitivnom odnosu sa svojim vršnjacima. Vršnjaci, ili prijatelji, se doživljavaju kao osobe spremne da pruže pomoć (84%), neko na koga je moguće računati (86%), i neko kome se može vjerovati (79%). Ipak, nešto više od trećine djece (37%) izvještava da je uznemireno kada razmišlja o tome što može da očekuje od svojih vršnjaka, kao i da se brine da li će ga njegovi vršnjaci ismijavati jer ga ne vole. Ovi blago negativniji stavovi su češće od prosjeka rasprostranjeni kod djevojčica i kod djece sa visokim socio-ekonomskim statusom.

Kada je u pitanju pomoć koju pružaju vršnjaci na internetu, kao i roditelji i nastavnici, ona nije toliko učestala. Najveći stepen vršnjačke pomoći ustanovljen je u slučaju podrške kada je nešto bilo teško da se uradi ili nađe na internetu – 24% djece tvrdi da se ovo često dešava. Ostale vrste pomoći i savjeta često izostaju, a generalno rezultati pokazuju da se najmlađa djeca, uzrasta od 9 do 11 godina rjeđe oslanjaju na pomoć vršnjaka. Kao što je prethodno navedeno, ovo je u skladu sa rezultatima kvalitativnog dijela studije, koji je pokazao da se najmlađa djeca u najvećoj meri oslanjaju na roditeljsku pomoć.

Grafikon 3.5.23 Da li su tvoji drugovi/drugarice radili bilo što od ovoga?

Prosjek ocjena za učestalost pružanja pomoći je prikazan u tabeli Table 3.5.23a.

Tabela 3.5.23a Prosjek vršnjačke internet medijacije[17] - **Prosjek za 3 stavke vršnjačke medijacije kod korišćenja interneta (skala: 1=Nikada do 5=veoma često)**

	Pol		**Starost**			**SES**			**Region**			**Tip naselja**	
Total	Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sjever	Centar	Jug	Urban	Rural
2.5	2.4	2.6	2.3	2.4	2.7	2.5	2.5	2.6	2.3	2.5	2.6	2.4	2.6

Slični rezultati se dobijaju i za samoprocjenu djece koliko često oni svojim prijateljima sugerišu bezbjedno korišćenje interenta- tek svako deseto dijete navodi da ovo čini sa različitim stepenom učestalosti. Više od polovine djece (57%) navodi da to ne čini, a među njima se češće ističu djeca uzrasta od 9 do 11 godina, kao i djeca sa sjevera Crne Gore. Među trećinom djece koja navodi da ovo čini povremeno češće se nalaze djeca sa juga Crne Gore.

4. Zaključak, ključne preporuke i pogled unaprijed

Internet je nesporno postao sastavni dio svakodnevnog života djece u Crnoj Gori. Sve intenzivnija upotreba interneta donosi sve veće mogućnosti izlaganja djece rizičnim aktivnostima i neželjenim i povređujućim iskustvima. Upotreba pametnog telefona, kao glavnog sredstva za pristup internetu, omogućuje da djeca pristupe internetu u svakom trenutku i bez bilo kakve kontrole odraslih.

Veliki broj djece (72%) ima svoj profil na društvenim mrežama na kojima u velikoj mjeri otkriva informacije o svom stvarnom identitetu. Društvene mreže su upravo jedan od glavnih kanala izloženosti rizičnim iskustvima. Prema saopštenju djece, u protekloj godini **37% njih je imalo bar neko rizično iskustvo na internetu.**

Ni djeca ni njihovi roditelji ne pokazuju, međutim, dovoljno visoku svijest o rizicima kojima su djeca izložena na internetu.

Iako roditelji načelno izražavaju brigu za online bezbjednost djece, njihova **kontrola u praksi je relativno mala**, a većina smatra da je mala vjerovatnoća da se neka rizična stvar desi baš njihovoj djeci. Što se tiče

[17] Prosečne ocjene su prikazane samo za ključne variable za koje su sva djeca dala odgovore: Pomogao mi je kada mi je nešto bilo teško da uradim ili nađem na internetu, Savjetovao me je kako bezbjedno da koristim internet

djece, tek nešto više od trećine vjeruje da na internetu postoje stvari uznemirujuće za djecu njihovog uzrasta.

Nedovoljna svijest o rizicima upotrebe interneta vidi se i u načinima reagovanja na rizične situacije na internetu. Mali broj djece je izjavilo da ih takvi događaji zaista uznemire. Na takve situacije djeca uglavnom reaguju tako što zatvore sajt ili aplikaciju sa neželjenim sadržajem. Od malog broja djece koja su bila uznemirena nekim iskustvom na internetu većina je rekla da je o tome razgovarala sa roditeljima. Ali ni roditelji ni djeca, **očigledno takve događaje ne smatraju dovoljno alarmantnim da bi ih saopštili ili razgovarali sa nekim zvaničnim tijelima o tom događaju**.

Rizicima su izložene sve grupe djece, svaka na svoj nacin, bez obzira na pol, godine, i socio-ekonomski status.

Prema nekim indikatorima mlađa djeca su u odnosu na stariju manje izložena rizicima na internetu dok drugi indikatori ukazuju upravo na njihovu veću ranjivost. Mlađa djeca provode manje vremena na internetu, znatno manji broj ima profil na društvenim mrežama i u kontaktu je sa manjim brojem ljudi. Mlađa djeca saopštavaju i manji broj neprijatnih i povrjeđujućih iskustava u prethodnoj godini u odnosu na stariju djecu. Mlađa djeca su takođe pod nešto većom kontrolom roditelja. Drugi indikatori međutim ukazuju da su mlađa djeca znatno manje svjesna rizika upotrebe interneta i znatno manje opremljena digitalnim vještinama vezanim za bezbjednost na internetu (kao, na primer, otkrivanje informacija i sklanjanje nepoželjnih osoba sa svojih kontakt lista, podešavanje svog privatnog profila). Najzad, samo polovina mlađe djece, a velika većina starije djece, rekla je da zna što treba da uradi ako se na internetu neko prema njima ponaša na način koji se njima ne sviđa. Kada su u pitanju starija djeca slika je obrnuta. Starija djeca su zaštićenija zahvaljujući razvijenijim digitalnim veštinama i većoj svijesti o rizicima na internetu. Sa druge strane imala su znatno veći broj rizičnih iskustava, zbog daleko veće i otvorenije aktivnosti na društvenim mrežama, zbog komunikacije sa znatno većim brojem ljudi i manje kontrole odraslih.

Kada je u pitanju socio-ekonomski status, **bar neki indikatori govore o većoj ranjivosti djece iz porodica sa niskim socio-ekonomskim statusom.** Ova djeca u znatno manjem procentu vjeruju da na internetu postoje rizične stvari. Takođe, ova djeca iskazuju manji stepen upoznatosti sa opcijama zaštite i unaprjeđenja bezbjednosti na društvenim mrežama (opcijama blokiranja, prijavljivanja, help centar ili helpline). Ova djeca ispoljavaju manji stepen uzmenirenosti povodom neprijatnih iskustava na internetu. Roditelji ove djece poseduju daleko manje digitalnih veština, a čak 34% uopšte ne koristi internet (dok je to slučaj sa samo 7% roditelja sa visokim socio-ekonomskim statusom), a prema saopštenju djece i manje su uključeni u njihove internet aktivnosti.

Što se tiče razlika između dječaka i djevojčica, dječaci češće od djevojčica ispoljavaju rizična ponašanja na internetu: češće navode da prihvataju sve zahtjeve za prijateljstvo na društvenim mrežama i češće komuniciraju sa nepoznatim osobama. Generalno, dječaci su skloniji i nalaženju licem u lice sa osobama koje su prethodno upoznali na interentu. Međutim, fokus grupe su ukazale da su starije djevojčice sa sjevera Crne Gore veoma sklone takvom upoznavanju, uz priličan nedostatak svijesti o riziku takvih kontakata. **Dječaci su češće imali i negativna iskustva na internetu, ali djevojčice snažnije reaguju na**

njih. Generalno, 42% dječaka a 35% djevojčica navodi da je imalo bar neko negativno iskustvo na internetu. Djevojčice više uznemiruju svi negativni sadržaji na internetu, a posebno seksualni. Najzad, dječaci se znatno ređe obraćaju roditeljima u vezi svojih aktivnosti na internetu, a i roditeljska kontrola je znatno rjeđa u slučaju dečaka nego devojčica.

Iz prethodnog sledi da programi i politike prevencije i zaštite na internetu treba da budu usmjerena na svu djecu. Škola kao vaspitno-obrazovna institucija sa visokim obuhvatom djece je vjerovatno najbolje pozicionirana za efikasno sprovođenje ovih programa i politika.

I nalazi istraživanja pokazuju da škole mogu imati ključnu ulogu u usmjeravanju djece u bezbjednijem korišćenju interneta. Velika većina djece je izrazila veoma pozitivna osjećanja prema školi. Preko 90% djece je reklo da osjeća da pripada svojoj školi i da se u školi osjeća bezbjedno; preko 80% djece oseća da je nastavnicima stalo do njih kao do osoba i da postoji bar jedan nastavnik kome se mogu obratiti kada imaju neki problem. I većina roditelja, kako u kvantitativnom istraživanju, tako i razgovorima u fokus grupama, je izrazila povjerenje u škole kada je u pitanju korišćenje interneta od strane njihove djece.

Međutim, u ovom trenutku, uloga škole u usmjeravanju, kontroli i zaštiti djece u korišćenju interneta je relativno mala. U nedostatku programa i politika koje bi jasnije definisale ulogu škole u ovoj oblasti, angažovanje nastavnika uglavnom se svodi na njihovu ličnu inicijativu. U takvim okolnostima nije iznenađujuće što je angažman nastavnika u usmjeravanju, kontroli i podršci učenicima u korišćenju interneta uglavnom sporadičan. Više od polovine djece je reklo da njihovi nastavnici ni na koji način nisu uključeni u praksu korišćenja interneta, kako u školi, tako i izvan nje. **Pored toga, u školama se nedovoljno koriste mogućnosti koje internet pruža u svrhe školskog učenja i obrazovanja uopšte**. Sa druge strane, većina djece se saglasila da im je učenje uz pomoć interneta daleko lakše i zabavnije.

Ukratko, **iz rezultata ovog istraživanja slijedi bar nekoliko smjernica za kreatore programa i politika za prevenciju i zaštitu djece na internetu:**

- Povećati svijest roditelja i djece o rizicima i opasnostima upotrebe interneta
- Obučiti roditelje i djecu adekvatnim načinima reagovanja na uznemirujuće doživljaje na internetu
- Ohrabriti djecu i roditelje da prijave probleme sa kojima se susrijeću na internetu nadležnim organima koji se time bave
- Povećati svijest i povjerenje u centre za pružanje pomoći, kao i u zvanične organe koji pružaju podršku i sigurnost (preko interneta i uživo)
- Povećati digitalnu pismenost, naročito digitalne vještine koje se tiču bezbjednosti na internetu (posebno kada su u pitanju roditelji, nastavnici i mlađa djeca)
- Ojačati ulogu škole kao institucije koja treba da djeci i roditeljima ukaže na probleme bezbjednosti na internetu i najbolje načine da se oni prevaziđu

- Kroz uključenje škola osigurati najveći obuhvat kampanja i akcija u vezi sa bezbjednim korišćenjem interneta

5. Prilozi

5.1. Metodologija

Ciljevi istraživanja

Ciljevi projekta

Crna Gora je učestvovala na svjetskom samitu 'Štitimo djecu onlajn' (engl. "We Protect Children Online") koji je održan u organizaciji Vlade Velike Britanije u Londonu, od 10-11. decembra 2014. godine, kada je potpisana Izjava (zajedno sa preko 50 zemalja iz cijelog sveta i IT kompanija) kako bi preuzela na sebe dio globalnih aktivnosti koje imaju za cilj otkrivanje i zaštitu žrtava, uklanjanje sa interneta materijala seksualnog zlostavljanja djece, jačanje saradnje širom svijeta kako bi se otkrili počinioci i izgradili globalni kapaciteti za borbu protiv seksualne eksploatacije djece na internetu.

Brz razvoj informacionih i komunikacionih tehnologija je preoblikovao živote djece u Crnoj Gori na sličan način kao i u cijelom svijetu. Biti 'online' je postao dio svakodnevnog života za veliku većinu mladih ljudi u Crnoj Gori. Na osnovu podatka dobijenih iz istraživanja koje je sproveo Ipsos Strategic Marketing 2015., čak 78% adolescenata uzrasta od 10 do 19 godina u Crnoj Gori koristi internet svaki dan.

Uprkos stalnom porastu broja djece na internetu u Crnoj Gori, ne postoje sistematizovani podaci o tome kako djeca koriste internet, o njihovim iskustvima i svjesnosti o rizicima od zloupotrebe i zlostavljanja, kao što ne postoje preventivne kampanje sprovedene na sistematičniji način u cilju povećanja sijvesti i zaštite djece na Internetu.

Nakon ovog Samita, kancelarija UNICEF-a u Crnoj Gori, kao dio UNICEF-ovog Globalnog Programa za rješavanje seksualne eksploatacije djece na internetu je počela da primjenjuje novu inicijativu u cilju pružanja podrške vladi da spriječi i zaštiti djecu od seksualne eksploatacije na internetu, kao i cilju pružanja podrške vladi da ispuni obaveze sa Samita globalne alijanse za borbu protiv seksualnog zlostavljanja djece na internetu.

Kao dio ove inicijative sporovedeno je istraživanje na uzorku koji su činila djeca uzrasta od 9 do 17 godina, njihovi roditelji i predstavnici škola. Istraživanje je napravljeno po ugledu na projekat Djeca svijeta onlajn (engl. 'Global Kids Online') finansiranog od strane UNICEF-a u toku 2015-2016. godine, u koordinaciji sa istraživačima Londonske škole ekonomije i političkih nauka, i UNICEF-ove Kancelarije za istraživanja - Innocenti. Kao što je istaknuto u priručniku 'Djeca svijeta onlajn', cilj ovog projekta je prikupljanje informacija o iskustvima djece kako bi se pružila pomoć donosiocima odluka i politika, edukatorima i vladama da učine internet boljim za svu djecu.

Osnovni cilj istraživanja u Crnoj Gori je bio obezbjeđivanje validnih podataka koji će pomoći donosiocima odluka i javnih politika, kao i edukatorima i Vladi Crne Gore u njihovoj inicijativi da zaštite djecu na interentu.

Kako bi se postigao glavni cilj projekta, postavljeni su specifičnii ciljevi istraživanja u Crnoj Gori:

- Razvoj robusnog instrumenta za kvantitativno istraživanje kako bi se odredile ključne dimenzije iskustava djece na internetu u skladu sa modelom „Djeca svijeta onlajn“ prilagođenog lokalnom okruženju,

- Razvoj robusnog instrumenta za kvantitativno istraživanje kako bi se odredila iskustva roditelja, njihove prakse i brige po pitanju iskustava njihove djece na internetu u skladu sa modelom „Djeca svijeta onlajn“ prilagođenog lokalnom okruženju,

- Razvoj instrumenta za kvalitativno istraživanje u skladu sa istim ključnim dimenzijama kao u instrumentima kvantitativnog istraživanja i u skladu sa temama vodiča po modelu „Djeca svijeta onlajn“,

- Sprovođenje kvantitativnog istraživanja na nacionalnom reprezentativnom uzorku djece uzrasta od 9-17 godina i njihovih roditelja, sa preciznošću koja omogućava generalizaciju podataka na cijelu populaciju,

- Sprovođenje kvalitativnog istraživanja kako bi se steklo bolje razumijevanje iskustava djece na internetu kao i odgovarajućeg društvenog okruženja,

- Analiza podataka iz kvantitativnih i kvalitativnih istraživanja kako bi se obezbijedili ključni nalazi za ključne dimenzije, odredili ključni faktori za razlikovanje dječijih iskustava, rizika i dobrobiti, kao i detaljno upoređivanje odgovarajućih demografskih podgrupa (rod, uzrast, društveno ekonomski status, regija i vrsta naselja),

- Izrada pisanog izvještaja sa svim neophodnim informacijama koji bi podržao inicijativu Kancelarije UNICEF-a u Crnoj Gori, i koji bi omogućio poređenje među zemljama.

Pristup

Ovaj pristup je dizajniran u skladu sa projektom „Djeca svijeta onlajn“, uključujući i u pretpostavljenu preciznost u prikupljanju nacionalnih podataka koji mogu da budu upoređeni na međunarodnom nivou.

Kako bi dobili detaljan uvid u ulogu interneta u dječijim životima i atmosferu koja vlada oko toga u društvenom okruženju, primijenjeni su kvantitativni i kvalitativni pristupi u prikupljanju podataka.

Kvantitativno istraživanje

- **Cilj kvantitativnog istraživanja** je da obezbijedi pouzdane podatke koji omogućavaju generalizaciju na cijelu populaciju djece od 9 do 17 godina u Crnoj Gori.
- **Ovo istraživanje je sprovedeno na nacionalnom reprezentativnom uzorku** djece od 9 do 17 godina i jednog od njihovih roditelja/staratelja.
- **Ciljna populacija je proširena** tako da obuhvata i djecu koja ne koriste internet, kao i njihove roditelje.

Iako je ovaj projekat usmjeren na djecu koja koriste internet, uključena su i djeca koje ne koriste internet. Uključivanje djece koja ne koriste internet obezbjeđuje dodatne informacije koje čine sliku o upotrebi interneta kompletnijom:

- Udio djece koja koriste i koja ne koriste internet, i uporediva raspodjela na osnovu osnovnih demografskih karakterisitka (godine, rod, društveno ekonomski status, regija i vrsta naselja),

- Razlozi za nekorišćenje interneta, kao i opšti utisak o ulozi interneta u životima djece (koliko se uskraćeno osjećaju oni koji ne koriste internet, dobre i loše stvari koje internet nudi djeci).

Istraživanje s roditeljima je takođe obuhvatalo roditelje djece koja koriste i ne koriste internet. Kreiran je dodatni dio za istraživanja sa roditeljima čija djeca ne koriste internet, koji se odnosi na opšte stavove roditelja prema ulozi interneta u životima djece i prednostima/nedostacima činjenice da ga njihova djeca ne koriste.

- **Podaci su prikupljani lično u kući ispitanika, uz pomoć CAPI-ja** (lični intervju uz pomoć kompjutera). Anketiranje licem u lice je izabrano kao najadekvatnijimetod s obzirom na složenost i osjetljivost istraživanja. Ovaj pristup omogućava anketaru da pruži sve neophodne uvodne informacije i da pruži dodatna objašnjenja tamo gdje je to neophodno. Anketar tako dodatno obezbjeđuje da su ispitanici dobro odabrani, obezbeđuje opuštenu i prijateljsku atmosferu tokom anketiranja, kao i privatnost anketiranja sprečavajući prisustvo i miješanje ostalih članova porodice. Štaviše vođenje razgovora uz pomoć CAPI-ja omogućava usmjeravanje pitanja i pomaže ispitaniku da odgovori na pitanja u dijelovima koje sam popunjava u upitniku na način koji mu je blizak i jednostavan.
- **Upitnici za djecu korisnike interneta i njihove roditelje koje je razvio "Djeca svijeta onlajn" su bili prilagođeni lokalnom kontekstu na osnovu preliminarnog testiranja ovih instrumenata.** Upitnici su bili na lokalnom jeziku i prethodno testirani putem kognitivnih intervjua. Sprovedeno je sedam kognitivnih intervjua: pet sa djecom uzrasta 9, 10, 13 i 14 godina (2 sa dječacima i 3 sa djevojčicama), te dva sa roditeljima (jedan sa majkom sa osnovnom školom, i sa djecom uzrasta 10 i 11 godina, i jedan sa majkom sa srednjom školom i djetetom od 10 godina). Kao dodatak tome, sprovedeno je preliminarno testiranje vodiča za fokus grupe i pojedinačnih razgovora što je takođe bilo upotrebljeno radi provjere koncepata iz kvantitativnih upitnika i njihovog razumijevanja na odgovarajući način, kao i da se vidi da li bi trebalo da se obuhvate i neke specifične lokalne teme. Upitnici su adaptirani na osnovu tih preliminarnih testiranja, ali tako da nisu narušili uporedivost ključnih podataka među zemljama. [18]

Kvalitativno istraživanje

- **Cilj kvalitativnog istraživanja** je sticanje boljeg razumijevanja isustava djece na internetu, značenja, motiva, praksi i problema, kao i bolji uvid u odgovarajuće društveno okruženje. Ono što djeca kažu u dinamičnom razgovoru u fokus grupama otkriva više dubinskih informacija, omogućava takođe preciznije tumačenje podataka koji su dobijeni u kvantitativnom istraživanju.
- **Kao i u kvantitativnom istraživanju, centralno mjesto zauzima opšta populacija** djece uzrasta 9 do 17 godina koja koriste internet. Ipak, **kako bismo dobili širu sliku o korišćenju Intreneta od strane djece,u istraživanje su bili uključeni i dodatni segmenti društva**:

- *Ranjiva i marginalizovana djeca* (djeca sa smetnjama u razvoju, ekonomski ugrožena djeca, iz marginalizovanih manjinskih grupa poput Roma, djeca smještena u ustanove, djeca iz vaspitno popravnih ustanova) koja nisu mogla da budu obuhvaćena dovoljno široko u kvantitativnoj analizi, ukoliko su to uopšte i bili. Ova djeca, zbog svojih intelektualnih, fizičkih i socijalnih problema mogu da

[18] Detaljni opis rezultata preliminarnog testa i odgovarajuća adaptacija upitnika, kao i dodatni moduli su prikazani u odeljku 5.1.7 – Adaptacija priručnika.

imaju specifična iskustva na Internetu i potrebe koje bi trebalo uzeti u obzir pri kreiranju politika zaštite djece.

- *Roditelji,* kako bismo stekli bolje razumijevanje njihovih stavova i ponašanja, a u vezi sa dječijim korišćenjem interneta što će doprinijeti jasnijem tumačenju informacija dobijenih iz kvantitativnog istraživanja.

- *Nastavnici,* koji predstavljaju važan dio društvenog okruženja kako bi se stekao uvid u njihovo viđenje uloge interneta u obrazovanju uopšte, kao i da bi se stekao uvid u sadašnje i moguće buduće angažovanje škole na zaštiti djece od zloupotrebe i nasilja na Internetu.

- **Ukupno je sprovedeno 36 fokus grupa i 12 individualnih intervjua:**

  - 16 fokus grupa sa djecom iz opšte populacije;

  - 12 fokus grupa sa djecom iz ranjivih grupa (djecom iz romskih porodica, ekonomski depriviranih porodica, djecom iz domova za i djecom iz vaspitno popravnih ustanova);

  - 5 fokus grupa sa roditeljima (iz opšte populacije, Romima, ekonomski ugroženih porodica i roditelja djece sa smetnjama u razvoju koja idu u redovne ili specijlane škole)

  - 3 fokus grupe sa nastavnicima (učiteljima IV razreda, i nastavnicima određenih predmeta od V do IX razreda, kao i od X do XII razreda – srednje škole)

  - 12 pojedinačnih razgovora sa djecom sa fizičkim i intelektualnim smetnjama (djeca sa fizičkim smetnjama, sa problemima sa sluhom, djeca sa problemina sa vidom, i djeca sa blažim oblikom intelektualnih smetnji).

  - **Vodiči za fokus grupe i individualne intervjue koje su kreirali „Djeca svijeta onlajn“ bili su prilagođeni lokalnom kontekstu na osnovu rezultata preliminarnog testiranja.** Vodič za fokus grupe je bio prvo testiran u četiri fokus grupe sa djecom uzrasta od 9-10 i 13-14 godina (2 sa dječacima i 2 sa devojčicama). Kao dodatak tome, urađena su dva probna razgovora sa djecom sa posebnim potrebama (14-ogodišnjom djevojčicom sa blagim intelektualnim smetnjama i desetogodišnjim dječakom sa fizičkim smetnjama). Vodiči sa dodatnim temama su bili napravljeni za fokus grupe sa roditeljima i nastavnicima. [19]

Ankentna pitanja[20]

Naglasak kod anketnih pitanja za djecu korisnike interneta je bio na ključnim dimenzijama iskustava djece onlajn kao što je definisano u modelu Djeca svijeta onlajn. Pitanja u kvantitativnim i kvalitativnim istraživanjima (fokus grupe i pojedinačni razgovori) su bili formulisani u skladu sa istim elementima ovog modela:

- ✓ Pristup: kako djeca svakodnevno pristupaju Internetu i kako koriste uređaje koji su povezani na internet.
- ✓ Prakse i znanje korisnika: šta djeca rade onlajn i kako, šta djeca umeju ili ne umeju da rade na Internetu ili šta je to što znaju a šta je to što ne znaju.
- ✓ Mogućnosti: kojim aktivnostima se djeca bave onlajn, zbog čega, koje su to prednosti o kojima oni govore i kako reaguju na njih.

[19] Detaljni opis rezultata preliminarnog testa i odgovarajuća adaptacija upitnika, kao i osnovne teme iz dodatnih vodiča za fokus grupe sa roditeljima i nastavnicima su prikazane u odeljku 5.1. – Adaptacija priručnika.
[20] Detaljni opis adaptacije pitanja prikazan je u odeljku 5.1. – Adaptacija priručnika.

- ✓ Rizici: na koje probleme ili izazove nailaze kada su onlajn, koje vrste uznemiravanja prijavljuju i kako reaguju na njih.
- ✓ Dobrobit i prava: kako upotreba interneta doprinosi ili podriva dobrobit djece, kao i njihova prava na obezbjeđivanje, zaštitu i učešće.
- ✓ Društveni faktori: kako im prilikom korišćenja interneta pomažu ili ih sprečavaju porodica, edukatori, vršnjaci ili zajednica.
- ✓ Digitalna ekologija: koji su digitalni sajtovi i usluge dostupne djeci i kako ih oni koriste.

Naglasak kod anketnih pitanja za roditelje je bio stavljen na posredovanje roditelja u korišćenju Interneta od strane njihove djece, nadzor roditelja i njihovu precepciju onlajn rizika i opasnosti u skladu sa modelom „Djeca svijeta onlajn“

- ✓ Brige roditelja: koji su glavni izvori i razlozi roditeljske brige za djecu i njihovo blagostanje (zdravlje, uspjeh u školi, izloženost nasilju, alkohol, droga, seks i kriminal, kao i onlajn rizici),
- ✓ Upotreba interneta od strane roditelja i digitalne vještine: da li roditelji koriste internet, gdje ga koriste, koje uređaje koriste, šta umiju da rade na Internetu,
- ✓ Posredovanje roditelja: aktivno posredovanje kod upotrebe interneta (razgovaraju sa djecom o tome šta on/ona rade na internetu, ostaju pored njih kada su na Internetu, itd.), restriktivno posredovanje (da li postoje onlajn aktivnosti za koje je djetetu potrebno odobrenje roditelja/ supervizija), aktivno posredovanje kod bezbjednosti na internetu (razgovor o bezbjednosnim pitanjima/predlaganje različitih načina korišćenja interneta, itd.), tehničko posredovanje (upotreba različitih tehničkih sredstava kako bi se kontrolisala upotreba interneta od strane djece),
- ✓ Nadzor roditelja: provjera različitih aktivnosti djece na internetu (koje kontakte dodaju na svoje profile na društvenim mrežama, provjera mejlova, vebsajtova koje djeca posećuju, itd.)
- ✓ Roditeljska percepcija opasnosti i rizika za djecu kad su na Internetu: uvid roditelja u dešavanja na Internetu koja su uznemirila ili zabrinula djete prethodnih godina,
- ✓ Izvori informacija: gde roditelji dobijaju i gde bi voleli da dobijaju informacije i savjete o tome kako da pomognu i pruže podršku djetetu na Internetu.

Etika istraživanja

Ovo istraživanje je sprovedeno u skladu sa osnovnim standardima koji štite ispitanike od narušavanja privatnosti, otkrivanja ličnih podataka i mogućeg uznemiravanja postavljanjem osjetljivih pitanja.

U toku sprovođenja istraživanja držali smo se sledećih principa:

- **Dobrovoljnog učešća** svih učesnika u istraživanju, uz dodatno odobrenje za učešće djece od strane odgovorne odrasle osobe:

- Svi učesnici u kvantitativnim i kvalitativnim istraživanjima su bili upoznati sa ciljevima i predmetima istraživanja i prihvatili da učestvuju na potpuno dobrovoljnoj bazi.

- Učešće djece u kvantitativnim i kvalitativnim istraživanjima su odobrili roditelji. Roditelji su bili obavješteni o temama razgovora s djecom i mogli su na zahtjev da dobiju uvid u ceo upitnik.

- Fokus grupe i razgovori su vođeni s djecom u školama uz odobrenje oba roditelja i odgovornog predstavnika škole.

- **Zaštita privatnosti** u toku razgovora:

- Anketiranje u okviru kvantitativnih istraživanja je vođeno tako da drugi članovi domaćinstva ne čuju ni pitanja ni odgovore, bilo da je razgovarano sa djecom ili roditeljima.

- Sva osetljiva pitanja iz upitnika za djecu se nalaze u dijelu za samopopunjavanje.

- **Dobrovoljnog davanja odgovora na sva pitanja**, posebno kod odgovaranja na osjetljiva pitanja:
  - Ispitanici su mogli da odbiju da odgovore na osjetljiva pitanja i nisu bili ni na koji način prisiljeni da odgovore na nešto što nisu željeli da otkriju.

- **Profesionalno vođenje** fokus grupa i razgovora:
  - Razgovore u fokus grupama i pojedinačne razgovore su vodili psiholozi obučeni da reaguju na moguće osjetljive situacije kako bi zaštitili učesnike od bilo koje vrste nelagodnosti.

  - Pojedinačne razgovore s djecom sa posebnim potrebama su vodili psiholozi koji imaju iskustva u komunikaciji s djecom sa intelektualnim i fizičkim smetnjama.

- **Potpuna povjerljivost i anonimnost** analize podataka i rezultata:
  - Svi podaci iz kvantitativnih i kvalitativnih istraživanja su analizirani kao grupni podaci, tako da svi učesnici ostanu anonimni. Kao dodatak tome, primjena CAPI metode je omogućila da se svaki popunjeni upitnik automatski šalje u centralnu bazu podataka (istog trenutka kada moderator pritisne dugme 'sačuvaj'), tako da čak ni moderatori nemaju popunjene upitnike sačuvane na svojim kompjuterima.

  - Razgovori u fokus grupama i pojedinačni razgovori se snimaju, ukoliko se ispitanici slože, kako bi postojao zapis radi analize, ali ovi audio zapisi ne sadrže informacije o ličnim podacima učesnika.

Uzorak

Kvantitativno istraživanje

Definicija uzoračkog univerzuma, uzoračkog okvira i vrste uzorka

Uzorački univerzum: Domaćinstva sa djecom uzrasta 9 do 17 godina.

Statistička dokumentacija korišćena za pravljenje uzoračkog univerzuma: Popis stanovništva iz 2011. godine.

Dio stanovništva isključenog iz uzorka: Stanovnici teško dostupnih i udaljenih dijelova zemlje - 1.5% stanovništva je isključeno iz uzorka.

Uzorački okvir: Teritorija biračkih mjesta (okvirno veličine jedne opštine) u okviru stratuma koje definiše region i vrsta naselja (gradsko i seosko).

Objašnjenje: U Crnoj Gori biračka mjesta pružaju najpouzdanije podatke za odabir uzorka, s obzirom da tu imamo najpotpunije i najažurnije dostupne podatke. Podaci su poslednji put su ažurirani za izbore 2012.godine.

Vrsta uzorka: Troetapni slučajni reprezentativni stratifikovani uzorak.

Stratifikacija, svrha i metod: Prvi nivo stratifikacije: geoekonomske regije (sjever, centar i jug Crne Gore); Drugi nivo stratifikacije: urbana i ruralna naselja.

Svrha: Optimizacija uzoračkog plana i smanjenje uzoračke greške.

Alokacija uzorka po stratumima je srazmerna veličini stratuma (broj osoba starosti od 9-17).

Definicija urbanih/ruralnih cjelina : Podjela na urbane i ruralne cjeline se zasniva na adminstrativnoj odluci. Pored poljoprivredne oblasti (koja se kategoriše kao ruralna), administrativna odluka o urbanoj i ruralnoj sredini se zasniva na kombinaciji nekoliko kriterijuma – broju stanovnika, infrastrukturi, postojanju/broju škola (osnovna, srednja, fakulteti), zdravstvenim ustanovama, itd. Tako da administrativna odluka nije u potpunosti arbitrarna, ali takođe nije ni zasnovana na stogo definisanom kriterijumu koji daje jasnu definiciju urbanog i ruralnog.

Definicija, broj i metod odabira - PSU, SSU, TSU:

PSU – Teritorija biračkih mjesta

Definicija: Teritorije biračkih mjesta određuju nazivi i brojevi ulica; teritorija biračkog mjesta obuhvata u proseku oko 200 domaćinstava, sa izuzetkom naselja koja imaju manje od 300 domaćinstava, i koja se definišu kao jedna jedinica.

Tip uzorkovanja PSU-a: Vjerovatnoća srazmerna veličini (PPS)

Metod odabira: Lachirie (kumulativan)

Broj PSU-a u uzoračkom univerzumu: 1.169

SSU – Domaćinstvo

Definicija: Jedno domaćinstvo obuhvata ljude koji žive u istom stambenom prostoru i dijele troškove za hranu.

Vrsta uzorka SSU-a: Prost slučajni uzork bez zamjene .

Metod odabira: Sistematski uzorak sa slučajnim odabirom početne tačke i jednakim koracima odabira.

Broj SSU-a u uzoračkom univerzumu: Ukupan broj domaćinstava u Crnoj Gori je 192.242. Ipak, broj domaćinstava koja odgovaraju uzorku, tj. domaćinstava sa djecom uzrasta od 9 do 17 godina nije dostupan. S obzirom da je broj djece od 9 do 17 godina 75,906, i uzimajući u obzir da određeni procenat domaćinstava ima više od jednog djeteta iz ove starosne grupe, broj domaćinstava koja odgovaraju uzorku je manji od 75,906.

TSU – Ispitanik

Definicija: Član domaćinstva, djete uzrasta 9-17 godina i jedan roditelj.

Način odabira ispitanika: U slučaju da ima više od jednog člana domaćinstva uzrasta između 9-17 godina, primjenjuje se prosto slučajno uzorkovanje bez zamjene.

Metod odabira: Poslednji rođendan. U slučaju da ima više od jednog roditelja, bira se roditelj koji je najviše uključen u djetetovo korišćenje interneta. Ukoliko su roditelji podjednako uključeni, ispitanik se bira metodom poslednjeg rođendana.

Broj TSU-a u uzoračkom univerzumu: 75,906

Veličina uzorka: Planirana veličina uzorka je bila 1000 domaćinstava, tj. 1000 djece i 1000 roditelja. Kao dodatak tome, uključeno je još 35 rezervnih domaćinstava, tako da je planirani broj uzorka bio 1035

domaćinstava. Obrađeni veličina uzorka: 1002 djece i 1002 roditelja (911 djece korisnika interneta i njihovi roditelji, i 91 djete koje ne koristi internet i njihovi roditelji).

Broj jedinica uzorka: S ovim pristupom broj jedinica uzorka je jednak broju PSU-a. Za planirani broj uzorka od 1035 i standardnih 8 ispitanika po jedinici uzorka, broj jedinica uzorka bi trebalo da je 129. Ipak, kod računanja broja jedinica uzorka očekivani broj odgovora po jedinici uzorka je bio uzet u obzir. Očekivani broj odgovora po jedinici uzorka je bio 5 (60%). Dakle, za veličinu uzorka od 1035 i 5 ispitanika po jedinici uzorka, broj jedinica uzorka u uzorku je bio 207;

Uzoračka greška: Marginalna greška +/-3.3% (Deff 1.2)

Uzorkovanje

Korak 1 – Stratifikacija (raslojavanje)

Početni stratumi su definisani u skladu sa popisom stanovništva Crne Gore iz 2011.godine. Korišćene su dvije promjenljive za kreiranje stratuma i procjenu veličine i udjela uzorka u stratumima: geoekonomski stratum (3 zvanična geoekonomska stratuma crnogorskog zavoda za statistiku) i urbana/ruralna naselja (takođe crnogorski zavod za statistiku). Brojke za ciljnu populaciju u ovako definisanim stratumima su prikazane u Tabeli 1.

Tabela 1: Raspodjela populacije djece uzrasta od 9 - 17 godina u definisanom stratumu

Populacija od 9-17 godina starosti			
	Vrsta naselja		Ukupno
	Urbano	Ruralno	
Sjever	10679	12877	23556
Centar	28551	7086	35637
Jug	9487	7226	16713
Ukupno	48717	27189	75906

Korak 2 – Raspodjela uzorka u stratumu

Nakon kreiranja početnih stratuma i procjene njihove veličine (tj. udjela u stanovništvu), broj ispitanika (u ovom istraživanju to su djete i roditelj) je raspoređen po stratumima srazmerno veličini svakog stratuma, tako da je procenat ispitanika u stratumu uzorka isti kao procenat stanovništva u stratumima stanovništva. Na ovaj način, dobijena struktura uzorka je identična strukturi stanovništa. Broj ispitanika u svakom stratumu (stratum = region*tip naselja) se računa na sledeći način:

Broj ispitanika u stratumima (ćeliji) = Procenat ciljne populacije u stratumima (ćeliji) / 100 * broj ispitanika ukupno

Raspodjela uzorka po stratumima (ćelijama) je prikazan u Tabeli 2.

Tabela 1: Raspodjela uzorka po stratumima (ćelije)

Uzorak od 9-17 godina			
	Vrsta naselja		Ukupno
	Urbano	Ruralno	
Sjever	144	175	319

Centar	391	95	486
Jug	130	100	230
Ukupno	665	370	1035

Korak 3 – Broj i raspodjela PSU-a (uzoračka jedinica)

Na osnovu planirane veličine uzorka i boja ispitanika po jedinici uzorka, broj jedinica uzorka je procjenjen uz pomoć sledeće formule:

Broj uzoračkih jedinica = broj ispitanika po stratumima (ćeliji) /Broj ispitanika po uzoračkoj jedinici

Broj uzoračkih jedinica po stratumima (ćeliji) sa očekivanih 5 ispitanika (domaćinstava) je prikazan u Tabeli 3.

Tabela 3: Broj tačaka uzorka po slojevima (ćelije)

Uzorak od 9-17 godina			
	Vrsta naselja		Ukupno
	Urbano	Ruralno	
Sjever	29	35	64
Centar	78	19	97
Jug	26	20	46
Ukupno	133	74	207

Korak 4 – Izvlačenje uzorka iz PSU-a

Nakon što je sprovedena precizna raspodjela jedinica uzorka, tj. nakon što je definisan broj jedinica uzorka u svakom sloju, PSU-ovi, tj. teritorije biračkih mjesta, izvlače se u okviru sloja. Jedna teritorija biračkog mjesta predstavlja jednu jedinicu uzorka. Biračka mjesta se biraju prema vjerovatnoćama koje su srazmijerne njihovoj veličini (primjenom *Lahirie PPS* kumulativnog algoritma). To znači da veća izborna mjesta (izborna mjesta sa više domaćinstava) imaju veće šanse da budu odabrana.

Podjela teritorija biračkih mjesta je zvanična i koristi se za izbore u Crnoj Gori. Fizičke (geografske) granice teritorija biračkih mjesta su dobro poznate i svi ti podaci se čuvaju u bazi podataka u svrhu određivanja uzorka.

Korak 5 – *Odabir domaćinstava*

Domaćinstva se biraju sistematskim određivanjem uzorka putem slučajnog odabira početne tačke i jednakih koraka odabira. Početna tačka se bira slučajno iz adresara. Kod biračkih mjesta gdje ne postoje adrese (uglavnom u seoskim domaćinstvima), neka važnija zgrada (škola, crkva, itd.) se uzima kao početna tačka.

Od date početne tačke, anketari prate brojeve kuća i idu desnom stranom ulice. Razgovori se ne vode na početnoj tački. Start se definiše kao prvo domaćinstvo odabrano po definisanom koraku.

Korak se definiše uzimajući u obzir prisustvo odgovarajućih domaćinstava u okviru ukupnog broja domaćinstava. S obzirom da je gornja granica prisustva ciljnih domaćinstava u ukupnom broju

domaćinstava bila 39% (pod pretpostavkom da ima samo jedno djete uzrasta od 9 do 17 godina u domaćinstvu), planirano je bilo da se posjeti svaka druga kuća u određenom nizu.

Od početne tačke, anketari preskaču jedan ulaz (broj kuće) i u drugoj kući u nizu od početne tačke traže prvo domaćinstvo gdje mogu da razgovaraju sa odabranim ispitanicima – to je start. Dalje, od tog početka, kreću se desnom stranom ulice u pravcu rastućih rednih brojeva i biraju svaku drugu kuću – tj. ulaze na drugu adresu u nizu, zatim četvrtu, itd. Na svakoj raskrsnici skreću desno i nastavljaju da biraju svaku drugu kuću. Ukoliko je to stambena zgrada, anketar bira ne više od jednog stana po spratu. U slučaju sela, anketarima je dozvoljeno da uđu u svako domaćinstvo.

Korak 6 – Odabir ispitanika

U slučaju da ima više od jednog člana domaćinstva starosti od 9-17 godina, primjenjuje se metod poslednjeg rođendana kako bi se odabrao ispitanik. Jednom kada se odredi ispitanik, nema zamjene.

U slučaju da su oba roditelja u domaćinstvu, razgovor se vodi sa onim roditeljem koji je upućeniji u korišćenje interneta odabranog djeteta. Ukoliko su oba roditelja podjednako uključena, primjenjuje se metod poslednjeg rođendana kako bi se odabrao roditelj. Jednom kada se odredi roditelj, nema zamjene.

Kvalitativno istraživanje

Odabir učesnika za učešće u kvalitativnom istraživanju sprovedeno je u saradnji sa školama i relevantnim centrima, uz podršku kancelarije UNICEF-a u Crnoj Gori i Ministarstva obrazovanja.

Škole su birane iz tri glavne geografske oblasti: Centralna, Sjever i Jug. Ipak, najveći broj izabranih škola bio je iz glavnog grada Crne Gore, Podgorice, gdje se nalazi većina škola.

Kancelarija UNICEF-a u Crnoj Gori i Ministarstvo obrazovanja su poslali zvanično pozivno pismo u kome su objasnili ciljeve ovog projekta i pozvali škole da učestvuju u ovom istraživanju.

Istraživački tim je stupio u kontakt sa izabranim školama, obezbjedio dodatne informacije i organizovao istraživanje (anketiranje) u dogovoru sa predstavnicima škola.

Sve fokus grupe i individualni intervjui su se odvijali u školi ili prostorijama centara. Jedini izuzetak su bili intervjui sa djecom sa posebnim potrebama koji su bili organizovani u dječijim kućama.

Učesnici su birani uz pomoć predstavnika škola – psihologa, nastavnika i direktora škola, u skladu sa definisanim kriterijumima: uzrast i korišćenje interneta najmanje jednom mjesečno. Korišćenje interneta je definisano kao korišćenje sa bilo kojeg mjesta (kod kuće, ili nekom drugom mjestu, kao što je škola, restoran ili neko javno mjesto), i preko bilo kog uređaja (kompjuter, laptop, mobilni telefon, tablet, itd.). Dodatni kriterijum za djecu sa smetnjama u razvoju je bio da mogu da kosite interent sami, bez nečije pomoći. Roditelji koji su učestvovali u razgovorima u fokus grupama su roditelji djece koja koriste internet najmanje jednom mjesečno.

Dječaci i djevojčice su učestvovali u odvojenim fokus grupama. Birana su djeca sa različitim uspjehom u školi tako da je svaka grupa bila mješovita po uspjehu (od najnižeg ka najvišem).

Broj učesnika u svakoj fokus grupi se kretao od 6 do 8.

Detaljna struktura učesnika u fokus grupama je prikazana u Tabeli 4, dok je struktura učesnika u dubinskim razgovorima prikazana u Tabeli 5.

Tabela 4: Struktura fokus grupa: Ciljna grupa, uzrast, pol, grad i lokacija vođenja razgovora u fokus grupama

Ciljna grupa	Uzrast	Pol	Grad	Lokacija
DJECA (30 FG)				
Opšta	IV- V razred, osnovna škola	Ž	Podgorica	Osnovna škola ''Dragiša Ivanović''
Opšta	IV- V razred, osnovna škola	M	Podgorica	Osnovna škola ''Dragiša Ivanović''
Opšta	VI – VII razred, osnovna škola	Ž	Podgorica	Osnovna škola ''Branko Božović''
Opšta	VI – VII razred, osnovna škola	M	Podgorica	Osnovna škola ''Branko Božović''
Opšta	VIII – IX razred, osnovna škola	Ž	Podgorica	Osnovna škola "Pavle Rovinski"
Opšta	VIII – IX razred, osnovna škola	M	Podgorica	Osnovna škola "Pavle Rovinski"
Opšta	VIII – IX razred, osnovna škola	M	Podgorica	Osnovna škola "Sutjeska"
Opšta	VIII – IX razred, osnovna škola	M	Podgorica	Osnovna škola "Sutjeska"
Opšta	I - II godina srednje škole	Ž	Podgorica	Srednja ekonomska škola ''Mirko Vesović''
Opšta	I - II godina srednje škole	M	Podgorica	Srednja ekonomska škola ''Mirko Vesović''
Opšta	IV- V razred, osnovna škola	Ž	Bijelo Polje	Osnovna škola ''Dušan Korać"
Opšta	IV- V razred, osnovna škola	M	Bijelo Polje	Osnovna škola ''Dušan Korać''
Opšta	VIII – IX razred, osnovna škola	Ž	Pljevlja	Osnovna škola ''Salko Aljković''
Opšta	VIII – IX razred, osnovna škola	M	Pljevlja	Osnovna škola 'Salko Aljković''
Opšta	IV- V razred, osnovna škola	Ž	Bar	Osnovna škola "Blažo Jokov Orlandić"
Opšta	IV- V razred, osnovna škola	M	Bar	Osnovna škola "Blažo Jokov Orlandić"
Opšta	VIII – IX razred, osnovna škola	Ž	Bar	Osnovna škola "Anto Djedovic"
Opšta	VIII – IX razred, osnovna škola	M	Bar	Osnovna škola "Anto Đedovic"
Romska	IV- V razred, osnovna škola	Ž	Podgorica, Konik	Osnovna škola 'Božidar Vuković Podgoričanin"
Romska	IV- V razred, osnovna škola	M	Podgorica, Konik	Osnovna škola "Božidar Vuković Podgoričanin"
Romska	VIII – IX razred, osnovna škola	Ž	Podgorica, Konik	Osnovna škola "Božidar Vuković Podgoričanin"
Romska	VIII – IX razred, osnovna škola	M	Podgorica, Konik	Osnovna škola "Božidar Vuković Podgoričanin"

Ugrožena	IV- V razred, osnovna škola	Ž	Pljevlja	Osnovna škola ''Salko Aljković''
Ugrožena	IV- V razred, osnovna škola	M	Pljevlja	Osnovna škola 'Salko Aljković''
Ugrožena	VIII – IX razred, osnovna škola	Ž	Bijelo Polje	Osnovna škola "Dušan Korać"
Ugrožena	VIII – IX razred, osnovna škola	M	Bijelo Polje	Osnovna škola "Dušan Korać"
Djeca iz ustanova	9-16 godina	Ž	Bijela	Ustanova za brigu o djeci bez roditeljskog staranja 'Mladost''
Djeca iz ustanova	9-15 godina	M	Bijela	Ustanova za brigu o djeci bez roditeljskog staranja 'Mladost''
Djeca u sukobu s zakonom (iz popravnih ustanova)	9-17 godina	M	Podgorica	Centar za djecu i mlade "Ljubović"
Djeca u sukobu s zakonom (iz popravnih ustanova)	16 godina	Ž	Podgorica	Centar za djecu i mlade "Ljubović"
RODITELJI I NASTAVNICI (8 FG)				
Ciljna grupa			**Grad**	**Lokacija**
Roditelji	Opšta		Podgorica	Kancelarija Ipsos-a
Roditelji	Ekonomski ugrožena		Bijelo Polje	Osnovna škola "Dušan Korać"
Roditelji	Romska		Podgorica, Konik	Osnovna škola "Božidar Vuković Podgoričanin"
Roditelji	Djeca sa posebnim potrebama na redovnoj nastavi (inkluzija)		Podgorica	Osnovna škola "Sutjeska"
Roditelji	Djeca sa posebnim potrebama u specijalnim školama/ Centar „Podgorica" i „1. jun''		Podgorica	Centar za decu i mlade "Podgorica"
Nastavnici	Podučavaju u IV razredu (djeca starosti 9 godina – opšta grupa)		Podgorica	Osnovna škola „Božidar Vuković Podgoričanin''
Nastavnici	Podučavaju različite predmete u razredima od V do IX (djeca starosti od 10 do 14 godina – opšta grupa)		Podgorica	Osnovna škola 'Savo Pejanović''
Nastavnici	Podučavaju različite relevantne predmete u razredima od X do XII (djeca starosti od 15 do 17 godina – opšta grupa)		Podgorica	Srednja ekonomska škola „Mirko Vesović''

Tabela 5: Struktura pojedinačnih razgovora: Ciljna grupa, uzrast, rod, grad i lokacija na kojoj je vođen razgovor

Ciljna grupa	Uzrast	Pol	Grad	Lokacija
Fizička smetnja	13	Ž	Podgorica	Udruženje roditelja
Fizička smetnja	10	M	Nikšić	Osnovna škola „Mileva Lajović Lalatović''
Fizička smetnja	13	M	Podgorica	Kod kuće
Fizička smetnja	14	Ž	Podgorica	Kod kuće
Intelektualna smetnja	14	Ž	Podgorica	Kod kuće
Intelektualna smetnja	14	M	Podgorica	Osnovna škola „Sutjeska''
Intelektualna smetnja	15	M	Podgorica	Osnovna škola „Sutjeska''
Intelektualna smetnja	12	M	Podgorica	Centar za djecu i mlade „Podgorica "
Smetnje sluha	14	Ž	Kotor	Centar za sluh i govor „Dr Peruta Ivanović"
Smetnje sluha	17	M	Kotor	Centar za sluh i govor "Dr Peruta Ivanović"
Smetnje vida	14	M	Podgorica	Centar za djecu i mlade 'Podgorica"
Smetnje vida	12	Ž	Podgorica	Centar za djecu i mlade „Podgorica "

Rad na terenu

Kvantitativno istraživanje

Odabir i broj anketara i supervizora

Koordinatori/supervizori su regrutovani iz redova iskusnih, stalnih članova tima Ipsos Crna Gora. Anketari su takođe birani iz redova mreže anketara Ipsos Crna Gora. Oko 60 anketara je angažovano za ovo istraživanje. Svaki anketar je u prosjeku bio zadužen za 3 jedinice uzorka.

Obuka anketara

Obuka anketara je organizovana u Podgorici i obuhvatala je sljedeće:

- Detaljno objašnjenje ciljeva istraživanja
- Određivanje prikupljanja uzorka, metod odabira domaćinstva i ispitanika
- Procedure uzvratnih posjeta
- Bilježenje stope odgovora, bilježenje odbijanja ankete kao i razloga za odbijanje
- Kontrola kvaliteta od strane supervizora i vođenje dnevnika sa terena od strane anketara
- Detaljno objašnjenje upitnika, pitanje po pitanje, uključujući usmjeravanje i filtriranje, kao i sveobuhvatan razgovor o direktnom i indirektnom dodatnom ispitivanju
- Metode vođenja razgovora sa posebnim osvrtom na osjetljiva pitanja i moguće teškoće tokom razgovora, uključujući instrukcije koje se odnose na garantovanje povjerljivosti odgovora
- Razgovor o problemima ili pitanjima koja mogu da se jave
- Logistiku istraživanja.

Svaki anketar je nakon obuke dobio svoj set za rad na terenu. Ovaj set se sastojao od:

- CAPI uređaja
- Instrukcije za anketare
- Pisma za predstavljanje (UNICEF-ova kancelarija u Podgorici i Ministarstvo obrazovanja)
- Akreditacije .

Procedure za rad na terenu i dnevnik anketara

Kod odabira domaćinstava i ispitanika, anketari su se strogo držali procedura po pitanju slučajne šetnje i kriterijuma za odabir ispitanika, kao što je već gore opisano u odeljku koji govori o procedurama određivanja uzorka. Kao dodatak tome, anketari su poštovali pravila koja se odnose na povratak u domaćinstvo ili na situacije bez odgovora i zapisivali su sve detalje ishoda posjeta svakom domaćinstvu u dnevnik anketara.

U slučaju povratka ili situacijama bez odgovora držali su se sljedećih procedura:

- Nema nikoga kod kuće: anketar se vraća još dva puta narednih dana, i/ili u različito doba dana i zapisuje sve detalje u svoj dnevnik (dane /vrijeme posjete).
- Nakon dva povratka anketar nije uspio da sprovede anketiranje iz bilo kog razloga; anketar se više ne vraća, bilježi razloge za nepostojanje odgovora u svoj dnevnik.
- Odbijen je od strane osobe koja je otvorila vrata: anketar se više ne vraća i to bilježi u svoj dnevnik.
- Domaćinstvo nije odgovarajuće s obzirom da nema djece starosti od 9 do 17 godina.
- Jedan ili oba odabrana ispitanika nisu dostupni: Anketiranje sa oba ispitanika u toku iste posjete je bio obavezan dio procedure kako bi se izbjeglo moguće vršenje uticaja jednog ispitanika na drugog ukoliko bi se intervjui vodili u različito vrijeme. Tako da ukoliko jedan od odabranih ispitanika (djete i roditelj) nije dostupan u vrijeme prve posjete (na primjer, vrijeme je ručka, osoba je na poslu, u školi, nije kod kuće iz nekog razloga, spava, itd.), anketar dogovara novu posjetu kada su oba isputanika slobodna i dostupna, bijleži to u dnevnik i dolazi u dogovoreno vrijeme. Ukoliko nakon dij posjete ispitanici nisu i dalje dostupni, anketar se više ne vraća i bilježi sve detalje koje ima o ispitanicima u svoj dnevnik (pol, uzrast, da li djete koristi internet ili ne).
- Jedan ili oba odabrana ispitanika odbijaju da učestvuju u anketiranju: Nijedan neće biti zamijenjen nekom drugom osobom iz domaćinstva. Anketar bilježi sve detalje koje ima o ispitanicima u svoj dnevnik (pol, uzrast, da li djete koristi internet ili ne).

Dnevnik anketara je sastavni dio CAPI softvera za vođenje razgovora. Kao dodatak detaljnom opisu ishoda svake posjete, Dnevnik anketara sadrži i sljedeće informacije bitne za vođenje istraživanja:

- Jedinstveni identifikacioni broj svakog ispitanika
- Jedinicu uzorka razgovora, datum razgovora
- Vrijeme početka i kraja razgovora
- Geografsku lokaciju mjesta razgovora (regija, grad)
- Broj tima anketara (jedinstveni broj koji se dodjeljuje svakom timu)
- Broj posjeta koje su neophodne kako bi se obavio razgovor.

Metod prikupljanja podataka

Kao što smo već gore napomenuli (u odeljku 5.1.1.b. Pristup), podaci su prikupljani licem u lice u domovima ispitanika, upotrebom CAPI-ija (lični razgovor vođen uz pomoć kompjutera). Anketari su se strogo držali standarda metoda vođenja razgovora u toku postavljanja pitanja iz upitnika, posvetivši posebnu pažnju osjetljivim pitanjima i privatnosti razgovora.

Kontrola kvaliteta rada na terenu

Standardna kontrola rada na terenu je sprovedena kako bi se obezbjedio kvalitet prikupljenih podataka.

Supervizori u svakom stratumu biraju uzoračke jedinice slučajnom metodom (teritorija biračkih mjesta) koje će kontrolisati na terenu. U svakoj odabranoj jedinici uzorka, supervizor prati rutu anketara i provjerava sljedeće aspekte njegovog/njenog rada:

- Činjenicu da se sam razgovor zaista dogodio;
- Odgovarajuću primjenu plana određivanja uzorka pri odabiru ispitanika;
- Okvirno trajanje razgovora;
- Odgovarajuće vođenje različitih dijelova upitnika, i
- Opšti profesionalni odnos anketara.

Svi anketari su bili upoznati sa procedurom kontrole.

Stopa odgovora

Period sprovođenja rada na terenu

Rad na terenu je bio sproveden u periodu od 1. maja 2016. do 30. juna 2016.godine.

Kvalitativno istraživanje

Moderatori

Fokus grupe i pojedinačne razgovore su vodili iskusni moderatori, psiholozi, članovi Ipsos tima. Bila su angažovana tri moderatora, dvije žene i jedan muškarac. Ženski moderatori su vodili fokus grupe i pojedinačne razgovore sa djevojčicama, a muški sa dječacima.

Zainteresovanost učesnika i otvorenost u diskusiji

Tema je bila bliska i zanimljiva učesnicima fokus grupa i pojedinačnih razgovora i rado su učestvovali u diskusiji.

Devojčice, posebno najmlađe, su bile najotvorenije i činilo se da ih više zanima ova tema nego dečake.

Roditelji i nastavnici su takođe bili prilično otvoreni za razgovor. Njihova otvorenost i interesovanje kao i prepoznavanje važnosti ove teme su se primetno povećavali kako je razgovor odmicao.

Trajanje fokus grupa i pojedinačnih razgovora

Pojedinačni razgovori su trajali u proseku 30 minuta, a razgovor u fokus grupama oko 90 minuta.

Period sprovođenja rada na terenu

Pojedinačni razgovori su vođeni u periodu od 22-28.maja.

Razgovori u fokus grupama su vođeni u periodu od 5-18.maja.

Obrada i analiza podataka

Kvantitativno istraživanje

Obrada podataka

CAPI metod prikupljanja podataka, uz pomoć odgovarajućeg softvera omogućava trenutno prebacivanje podataka sa kompjutera anketara do centralne baze podataka po završetku razgovora. Ovaj softver omogućava da skinuti podaci budu automatski prebačeni u SPSS format. Dodatno, ovaj sofver omogućava određivanje definisanih nepravilnosti svih korisnika tako da se izvodi osnovna kontola logičnosti u toku procesa prikupljanja podataka.

Nakon što se završi prikupljanje podataka, izvode se dodatne kontrole, koje su uglavnom tiču provere procenta podataka koji nedostaju u svakom upitniku. Upitnici koji nemaju više od 50% podataka ne ulaze u istraživanje.

ISM stalni tim za kodiranje, kodira odgovore dobijene na otvorena pitanja uz kontrolu vođe projekta. Tim za kodiranje izrađuje listu odgovora klasifikovanih po kategorijama tako da se one mogu detaljno proveriti i reorganizovati ukoliko je to neophodno.

Poststratifikacija

U istraživanjima na terenu struktura sprovedenog uzorka obično odudara u nekoj meri od strukture stanovništva. Ovo se najviše dešava zbog neodgovaranja, tj. činjenice da obijanje da se učestvuje nije jednako rasprostranjeno kod svih odgovarajućih demografskih varijabli. Određene grupe ljudi odbijaju da učestvuju u istraživanju češće od drugih. Koliko god se trudili da smanjimo greške koje se javljaju zbog odbijanja da se učestvuje, uvek će se pojaviti neke devijacije strukture određivanja uzorka.

Kako bi ispravili ove devijacije uzorka, tj. kako bi bili sigurni da struktura uzorka adekvatno odslikava strukturu stanovništva, primenjuje se procedura poststratifikacije. Merenje uzoraka se računa primenom RIM tehnike merenja. Parametri merenja, kombinovani u jednu varijablu, su regija, vrsta naselja (urbana/ruralna), pol i godine.

Statistička analiza

Odgovarajuće statističke analize su urađene kako bi prikazale sledeće:

- Relativnu učestalost (procenat) i/ili srednje vrednosti (šta god da je više odgovarajuće) odgovora na sva pitanja i/ili dobijenih varijabli iz niza pitanja
- Pouzdano poređenje između relevantnih demografskih podgrupa (pol, starost, društveno ekonomski status, regija i vrsta naselja)
- Pouzdano poređenje odgovora djece i roditelja (i/ili izvedenih varijabli) na određene teme, i poklapanje sa odgovorima na pojedinačnom nivou

– Određivanje ključnih faktora (uključujući i relevantne varijable roditelja) koji razdvajaju iskustva, rizike i dobrobiti djece

Kvalitativno istraživanje

Svi razgovori u fokus grupama i pojedinačni razgovori su snimani uz dozvolu učesnika. Audio zapisi su transkribovani i transkripti su se koristili kao izvor informacija za analizu.

Analize su se fokusirale na svaku temu pojedinačno, posebno na teme iz vodiča, ali je takođe analizirana njihova međusobna povezanost.

Gde god je to bilo moguće, odgovori, tj. mišljenja, stavovi i iskustva u vezi sa određenim temama su bili klasifikovani u homogene grupe.

Tipične i ilustrativne izjave su bile citirane kako bi se podržalo neko određeno tumačenje.

Uprkos tome što su verbalne izjave osnova za analizu, neverbalna komunikacija i govor tela su takođe korišćeni kao izvor dodatnih informacija o opštoj zainteresovanosti učesnika za date teme, njihovu otvorenost i spremnost da dele iskustva, kao i moguću nelagodnost i nevoljnost da razgovaraju o određenim temama.

Adaptacija priručnika

Adaptacija priručnika lokalnom kontekstu se zasnivala na konsultacijama pre izlaska na teren sa interesnim grupama (organizacije civilnog društva, udruženje roditelja, predstavnicima osnovnih i srednjih škola, državnim internet provajderima -'Domen' i 'digitalizuj.me', Ministarstvom unutrašnjih poslova i Ministarstvom za informaciono društvo i telekomunkacije) i pilot istraživanjem (kognitivnim razgovorima i fokus grupama). Pri sprovođenju adaptacije vođeno je računa da se ne naruši uporedivost ključnih podataka među zemljama.

Kao što je već gore napomenuto (u odeljku *Pristup*), vođeno je sedam kognitivnih razgovora (5 sa djecom i 2 sa roditeljima), četiri fokus grupe (sa djecom uzrasta 9 do 14 godina) i dva individualna intervjua (sa djecom sa posebnim potrebama) u toku pilot faze.

Urađena je adaptacija iz dve oblasti, kao što je već napomenuto u odeljku *Pristup*:

– Proširenje ciljnih grupa
– Adaptacija instrumenata istraživanja: adaptacija kvantitativnog instrumenta za djecu korisnike interneta i njihove roditelje i kreiranje dodatnih kvantitativnih instrumenata i vodiča za dodatne ciljne grupe

Ciljne grupe kvantitativnog istraživanja su proširene tako da obuhvataju djecu koja ne koriste internet i njihove roditelje. Kvalitativno istraživanje je prošireno tako da obuhvata ranjivu i marginalizovanu djecu (djecu sa posebnim potrebama, djecu iz ekenomski depriviranih sredina, marginalizovane manjinske grupe poput Roma, djecu iz Doma za djecu bez roditeljskog staranja, djecu iz vaspitno popravnih ustanova), roditelje dece koji koriste interent i nastavnike.

Dodatne ciljne grupe su bile uključene kako bi se dobila šira slika o djeci na Internetu (kao što je ranije objašnjeno). Ranjiva i marginalizovana djeca ne bi mogla da budu uključena u dovoljno velikom broju za kvantitativno istraživanje standardnim pristupom slučajnog uzorka koji je bio korišćen; kvantitativno

istraživanje sa nastavnicima nije bilo planirano. Svesni smo da su nalazi dobijeni u ovim grupama u kvalitativnom istraživanju samo indikativni i ne mogu da budu generalizovani na celu populaciju. Ipak smatramo da određen uvid u prakse, iskustva i stavove ovih grupa upotpunjuje celokupnu sliku.

Vodiči koji su korišćeni sa ranjivom i marginalizovanom djecom su bili isti kao vodiči za decu iz opšte populacije, dok su za roditelje i nastavnike napravljeni dodatni vodiči.

Kvantitativni instrument istraživanja za djecu korisnike interneta i njihove roditelje su bili prilagođeni uglavnom po pitanju dužine upitnika. Napravljene su dve verzije upitnika za decu koja koriste internet: za djecu uzrasta od 9-11 godina i djecu od 12-17 godina. Upitnik za mlađu djecu je bio skraćen tako da su zadržana ključna pitanja ali izbačena neka od opcionih pitanja/delova.

Pre dela upitnika za samopopunjavanje, uveden je demonstrativni deo kako bi se postarali da djeca razumeju kako da obeleže odgovore u određenim vrstama pitanja (pitnja sa jednim odgovorom, pitanja sa više mogućih odgovora, otvorena pitanja i višestruka lista pitanja).

Napravljeni su dodatni upitnici za djecu koja ne koriste internet i njihove roditelje. Glavne teme iz upitnika za djecu su se odnosile na razloge za nekorišćenje interneta, osećanjima u vezi sa tim kao i na interesovanje za mogućnost pristupa internetu i za mogućnost edukacije o korišćenju interneta u školama i institucijama lokalne zajednice. Glavne teme upitnika za roditelje su se ticale opštih stavova roditelja prema ulozi interneta u životima djece kao i prednostima/nedostacima nekorišćenja interneta od strane njihove dece..

Na osnovu pilot testiranja upitnika, urađene su adaptacije nekih pitanja kako bi se bolje uklopila u lokalni kontekst. Ipak, strogo je vođeno računa da prilagođavanja budu urađena na način tako da sačuvaju ključno značenje svih adaptiranih pitanja. Izmene su se uglavnom odnosile na odabir reči u pitanjima, ubacivanje primera (npr. uređaja ili sofvera) tamo gde je to bilo odgovarajuće, kao i pojednostavljivanje formuliacija nekih pitanja kako bi se obezbedilo odgovarajuće razumevanje, posebno kod mlađe djece.

Kao dodatak tome, dodato je par pitanja koja se odnose na lokalni kontekst. Vršnjačko internet nasilje je pomenuto kao sve veći problem u toku preliminarnih konsultacija. Iz tog razloga je dodato nekoliko pitanja za djecu koja su pretrpela neku vrstu internet nasilja kako bi ispitali ko su bili ti počinioci na internetu. Dodata su slična pitanja u upitniku za roditelje čija su djeca bila maltretirana na taj način. (“*Ko vas je maltretirao onlajn?” “Da li znate ko je maltretirao ili vređao vaše djete?”*).

Takođe je proširena lista uređaja koji se koriste za onlajn pristup. Dodat je “televizor”, s obzirom da se u toku kognitivnih razgovora ispostavilo da neka djeca koriste TV kako bi išli na Internet.

Konačno, na samom kraju ovog istraživanja, upitali smo djecu i njihove roditelje, korisnike interneta, da demonstriraju neke od onlajn veština za koje su prethodno rekli da umeju da ih urade. Ova zahtev je bio iznesen na takav način da ispitanik ne oseti da se testira istinitost njegovog/njenog iskaza, već tako da se istraže različiti načini koje različiti ljudi primenjuju kada rade nešto na internetu. (*Rekli ste da umete da ...hoćete molim vas da mi pokažete kako to radite*?). Poklapanja između izjave ispitanika o njegovoj/njenoj veštini i veštine koja je demonstrirana je uzimano kao pokazatelj istinitosti ispitanikovih odgovora.

5.2. Statističke tabele

Kako čitati tabele

Obrazovanje-posljednja ZAVRŠENA škola:

	Total	Pol		Tip	
		Muški	Ženski	Urban	Drugo
N	1198	599	599	704	494
sig		0.00		0.00	
Bez škole	1.8	2	2	1	2
1 do 7 razreda osnovne škole	5.1	4	6	3	8
Osnovna škola (svih 8 razreda)	19.4	17	22	14	27
Jednogodišnja ili dvogodišnja stručna škola	1.3	1	2	1	1
Trogodišnja stručna škola za zanimanja	11.8	15	9	10	14
Četverogodišnja stručna škola za zanimanja	40.4	41	39	44	35
Gimnazija	4.6	4	6	6	3
Viša škola, prvi stepen fakulteta	6.3	8	5	7	5
Fakultet, akademija, visoka škola	8.8	8	10	12	4
Master's degree	0.3	0	0	1	
Doctorate	0.2	0		0	0
Total	100%				

- Naslov govori o varijabli čije su relativne frekvence date u tabeli.
- U prvoj koloni **Total** su dati procenti za svaku kategoriju tabelirane varijable.
- Svaka sljedeća **kolona** predstavlja procente date varijable u okviru neke subpopulacije.
- Red označen sa **N** označava veličinu baze, tj. kolika je veličina (pod)uzorka na kome su izračunati procenti.
- Red sa oznakom **sig**, predstavlja značajnost Hi-kvadrat statistika posmatrane varijable i varijable iz kolona. Ako je hi-kvadrat značajan, značajnost je napisana bijelim slovima.
- Posljednji red tabele **100%** govori o tome da se sve vrijednosti u svakoj od kolona sabiraju do 100, tj. da su dati kolonski procenti.

Iznad proseka			Ne odstupa	Ispod proseka		
0.01	0.05	0.10		0.10	0.05	0.01

- Ćelije tabele su ofarbane u plavo, tj. crveno, ako je vrijednost u njima značajno iznad, tj. ispod proseka. Koriste se dvije nijanse plave, odnosno crvene boje, za dva nivoa značajnosti: svjetlija nijansa za odstupanja značajna na nivou 0.05, a tamnije nijanse plave i crvene za nivo značajnosti od 0.01.
-
- Primjer tumačenja podatka iz tabele (strukture obrazovanja):
- Značajnost hi-kvadrata (značajnost oba hi-kvadrat statistika je manja od 0.01) nam govori da je distribucija obrazovanja po polu tj. po tipu naselja značajno drugačija.
- Kada se pogledaju ćelije tabele onda se vidi da ima značajno više muškaraca sa trogodišnjom stručnom školom za zanimanja na nivou značajnosti 0.05 (u celom uzorku ispitanika sa ovim tipom obrazovanja ima 11.8%, a među muškarcima 15%). Takođe, žena sa ovom vrstom škole ima značajno manje (na nivou 0.05) 9%.
- Ispitanika sa fakultetom, akademijom, visokom školom u urbanu ima značajno (nivo 0.01) više nego u cijeloj populaciji tj. 12%, kao što ih u neurbanskoj sredini ima značajno manje (isti nivo značajnosti od 0.01) tj. 4%.
-

Na skali od 1 do 5 ocijenite opšte stanje u zemlji

	Total	Pol	
		Muški	Ženski
N	1013	500	513
sig		0.13	
ocena 1	23.1	23	23
ocena 2	35.3	37	34
Sum -	58.4	59	57
ocena 3	35.1	35	36
Sum +	4.9	5	4
ocena 4	3.9	4	4
ocena 5	1.0	1	1
Odbija da odgovori	0.5	1	0
Ne zna	1.0	0	2
Total	100%		
Prosek	2.23	2.24	2.23

	Total	Pol	
		Muški	Ženski
N	1013	500	513

- Ako tabelirane varijabla predstavlja ocjenu ispitanika na nekoj skali onda su dodata još 3 reda
- Red označen sa Sum - predstavlja sumu procenata na negativnim ocjenama.
- Red označen sa Sum + predstavlja sumu procenata na pozitivnim ocjenama.
- Ispod ocjena nalaze se ostali nespecifični odgovori ispitanika.
- Red označen sa Prosjek predstavlja aritmetičku sredinu datih ocjena.

Koje sve marke poznajete?

	Total	Tip naselja	
		Urban	Drugo
N	502	302	200
Brend C	97.8	98	98
Brend A	93.2	95	91
Brend D	39.1	41	36
Brend B	22.3	26	17
Brend E	22.1	19	27
Drugo	20.9	26	14
Ne znam ni jednu	0.2	0	

	Total	Tip	
		Urban	Drugo
N	502	302	200

- Kada su u pitanju multipli odgovori (ispitanik je u mogućnosti da odgovori sa više validnih odgovora, modaliteta) podaci u ćelijama predstavljaju procenat (sub)populacije koja spominje, tj. odgovara potvrdno na dati modalitet.
- Primijetite da nedostaje red 100%, to je zato što se ovi procenti ne sabiraju do 100.

5.2.1. Kvantitativne tabele – Djeca

106

PROCENAT DJECE KORISNIKA (BAR JEDNOM MESEČNO) I NEKORISNIKA INTERNETA

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	1002	518	484	321	333	348	237	396	222	311	470	221	643	359
sig		0.80		0.00			0.00			0.00			0.00	
KORISNIK	90.9	91	91	79	95	98	84	92	92	85	94	93	94	86
NEKORISNIK	9.1	9	9	21	5	2	16	8	8	15	6	7	6	14
Total	100%													

107

A. IDENTITET I RESURSI DJETETA

108

Ključno - Pol djeteta

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.00		1.00			0.01			0.94			1.00	
Muški	51.5	100		51	52	52	49	56	44	52	52	50	52	52
Ženski	48.5		100	49	48	48	51	44	56	48	48	50	48	48
Total	100%													

Ključno – Koliko imaš godina?

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.34		0.00			0.18			0.42			0.09	
9	11.1	10	12	40			8	10	15	10	12	11	12	8
10	10.4	10	11	37			9	11	12	10	11	9	11	10
11	6.5	8	5	23			7	8	6	5	7	8	6	7
12	11.9	12	11		34		10	12	11	12	10	16	11	14
13	11.3	11	12		33		12	8	15	12	11	11	12	9
14	11.4	11	12		33		14	11	8	12	13	7	11	12
15	13.1	15	11			35	15	13	10	16	13	10	12	14
16	10.4	11	10			28	9	12	7	10	10	11	9	13
17	13.9	12	16			37	15	15	16	14	13	16	15	11
Total	100%													

109

Starosne kategorije

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		1.00		0.00			0.23			0.74			0.48	
9 -11	28.0	28	28	100			24	29	33	25	30	28	29	25
12-14	34.6	35	35		100		37	32	33	36	34	35	34	35
15-17	37.4	38	37			100	39	40	33	39	36	38	37	39
Total	100%													
Prosek	13.2	13.2	13.3	9.8	13.0	16.0	13.5	13.3	13.0	13.4	13.2	13.2	13.2	13.3

Ključno - Sa kim sve živiš u domaćinstvu?

- Moguće više odgovora; Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Majka	96.5	96	97	98	97	95	93	98	97	96	97	95	96	97
Otac	92.0	94	89	94	93	90	83	92	97	92	92	91	91	94
Braća i sestre (uključujući polu-braću, polu-sestre, ili hraniteljske braću sestre)	77.2	76	79	70	81	80	89	77	63	87	74	71	75	81
Baka(e)/djed(ovi) ili drugi rođaci	16.1	18	14	16	16	16	20	19	10	23	12	17	13	21
Maćeha ili hraniteljska majka	1.8	1	2	1	2	2	5	1	1	3	1	2	1	4
Očuh ili hraniteljski otac	0.8	1	1	1	1	1	2	0	1	1	1	1	1	1
Drugo	2.0	2	2	2	1	2	3	3		3	2	1	2	3

110

Ključno - Koji jezik govorite kod kuće najveći dio vremena?

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		1.00		0.27			0.00			0.00			0.87	
Crnogorski	66.7	67	67	71	66	64	61	70	69	57	73	66	68	64
Srpski	28.3	28	29	28	28	29	26	27	30	33	25	30	27	30
Albanski	0.5	0	1	0	0	1		1		0	0	1	0	1
Bošnjački	3.7	3	4	0	5	6	12	1	1	9	1	2	3	4
Romski	0.3	1			0	0	1			0	0		0	0
Odbija	0.5	1		1		1		1	0		1		1	
Total	100%													

Ključno - Da li ideš u školu / U koji razred ideš? A šta drugo radiš?

- Moguće više odgovora; Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Ja sam učenik osnovne škole	68.4	70	67	100	98	17	67	67	71	70	69	67	68	70
Ja sam učenik četvorogodišnje srednje škole (stručne ili gimnazije)	29.1	27	31		2	76	26	32	28	26	29	33	30	28
Ja sam učenik trogodišnje srednje škole / zanatske škole	2.1	2	2			6	6	1	1	3	2	0	2	2
Ja ne idem u školu	0.2	0	0			1	1			1			0	0
Radim posao koji je plaćen	0.2		0	0		0		0			0	0	0	
Radim posao koji nije plaćen	0.1	0		0			0				0		0	

111

Ključno - Koji najviši nivo škole si pohađao/pohađala?

- Baza: Oni koji ne idu u školu (0.5% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	3	1	3	0	0	3	2	1	0	2	1	0	2	1
sig		1.00		1.00			1.00			1.00			1.00	
Osnovna škola	68.6	100	59			69	100			100			44	100
Ne znam	31.4		41			31		100			100		56	
Total	100%													

112

B. PRISTUP

113

Ključno - Koliko si imao/imala godina kada si prvi put koristio/la internet?

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.90			0.00			0.08			0.69		0.31	
2.00	0.4		1		1	0	1		1		0	1	1	
3.00	0.3	0	0	0	0	0	1	0		0	0	0	0	0
4.00	0.7	1	1	1	0	1	1	0	0	1	0	0	1	0
5.00	1.7	2	1	3	2	0		2	3	1	2	2	2	1
6.00	3.5	5	2	7	4	1	2	4	5	3	4	3	3	4
7.00	9.1	9	9	22	6	2	6	9	12	7	11	8	10	8
8.00	13.2	12	15	26	11	5	13	13	16	12	13	16	12	15
9.00	12.4	13	11	13	12	12	9	14	11	14	14	8	13	12
10.00	15.6	15	16	6	20	19	20	14	13	15	16	16	14	19
11.00	6.3	6	7	1	8	9	11	5	4	8	7	4	6	8
12.00	7.7	8	8		8	13	13	6	8	9	8	6	7	9
13.00	3.0	3	3		1	7	5	3	3	4	2	4	3	3
14.00	2.4	2	3		0	6	4	2	1	3	1	4	2	3
15.00	0.8	1	1			2	0	2		0	1	1	1	1
16.00	0.2		0			0	1			1			0	0
Ne znam m, ne sjećam se	22.6	24	21	21	25	22	14	26	23	21	22	26	26	17
Total	100%													
Prosek	9.3	9.2	9.4	7.7	9.2	10.7	10.0	9.3	8.8	9.6	9.1	9.3	9.2	9.5

114

Ključno - Koliko često koristiš internet?

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.40		0.00			0.11			0.20			0.82	
Najmanje jedanput mjesečno	1.7	1	2	3	2	1	3	1	1	2	2	1	2	2
Najmanje jednom svake nedjelje	11.2	11	11	24	11	2	15	8	14	8	11	15	10	13
Svakog dana ili skoro svakoga dana	36.5	36	37	47	40	26	39	36	36	33	39	36	37	35
Nekoliko puta svakoga dana	50.3	52	49	25	48	71	43	55	49	57	47	48	50	51
Ne znam	0.3	0	0	1		0		0	0		1		0	
Total	100%													

Ključno - Koliko često koristiš internet na sljedećim mjestima? – Tabela frekvencija

- Baza: Ukupna ciljna populacija

Mesta gde koriste Internet	N	Nikada	Par puta godišnje	Najmanje jednom mjesečno	Najmanje jednom	Svakodnevno ili skoro svakodnevno	Nekoliko puta svakoga	Total
Ključno – U školi	907	46.7	6.9	12.8	14.9	13.8	4.8	100%
Ključno – Kod kuće	911	1.7	0.8	5.0	15.9	40.1	36.4	
Ključno - U kući prijatelja ili rođaka	911	24.4	13.0	21.2	24.9	12.2	4.2	
Ključno - Na javnom mjestu (na primjer, u igraonicama, bibliotekama, kafićima, prodavnicama kompjutera, parkovima)	911	45.8	9.1	12.9	18.4	11.7	2.1	
Ključno - Kada negdje idem (npr. na ulici, u autobusu ili kolima)	911	51.4	7.1	11.8	14.8	12.0	3.0	
Ključno - Kada sam negdje sam	911	38.8	5.0	7.6	17.1	21.0	10.5	
Drugo	911	99.8		0.1			0.2	

115

Ključno – U školi

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	907	468	439	255	315	337	197	365	204	262	440	206	602	306
sig		0.42		0.00			0.00			0.00			0.02	
Nikada	46.7	47	46	73	49	25	46	46	43	42	51	45	46	49
Par puta godišnje	6.9	8	6	4	9	7	4	5	15	3	7	11	7	6
Najmanje jednom mjesečno	12.8	12	14	4	14	19	12	15	13	14	12	13	11	16
Najmanje jednom nedeljno	14.9	13	17	13	16	16	18	16	12	20	10	19	14	16
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	13.8	14	13	5	10	24	17	14	11	17	15	7	15	11
Nekoliko puta svakoga dana	4.8	5	4	1	3	10	4	4	7	3	5	6	6	2
Total	100%													

Ključno – Kod kuće

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.70		0.00			0.62			0.04			0.25	
Nikada	1.7	2	2	3	1	2	5	1	1	1	2	2	2	2
Par puta godišnje	0.8	0	2	1	1	1	0	0	2	0	2		1	1
Najmanje jednom mjesečno	5.0	4	6	7	6	2	6	4	5	4	4	8	4	6
Najmanje jednom nedeljno	15.9	15	17	22	15	13	14	15	17	11	16	22	15	18
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	40.1	39	41	48	41	34	42	37	41	39	42	37	40	40
Nekoliko puta svakoga dana	36.4	39	34	19	36	49	33	43	34	43	35	30	39	32
Total	100%													

116

Ključno – U kući prijatelja ili rođaka

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.48		0.00			0.00			0.16			0.05	
Nikada	24.4	23	26	37	25	15	27	26	18	24	26	22	24	25
Par puta godišnje	13.0	13	13	13	12	14	8	11	21	11	13	16	12	15
Najmanje jednom mjesečno	21.2	21	21	18	24	20	24	21	19	21	21	22	20	24
Najmanje jednom nedeljno	24.9	27	23	23	23	28	27	26	24	30	22	25	25	24
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	12.2	11	14	7	12	16	10	14	10	11	13	12	13	10
Nekoliko puta svakoga dana	4.2	5	4	2	3	7	3	2	8	3	6	3	5	2
Total	100%													

Ključno - Na javnom mjestu (na primjer, u igraonicama, bibliotekama, kafićima, prodavnicama kompjutera, parkovima)

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.63		0.00			0.68			0.48			0.02	
Nikada	45.8	45	47	72	53	20	53	45	42	45	47	45	43	52
Par puta godišnje	9.1	10	8	7	11	9	7	8	11	8	9	11	9	9
Najmanje jednom mjesečno	12.9	12	14	8	13	16	12	14	14	13	13	12	13	12
Najmanje jednom nedeljno	18.4	18	19	8	13	31	17	20	18	20	16	23	19	18
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	11.7	13	10	3	8	22	11	12	11	12	14	8	13	8
Nekoliko puta svakoga dana	2.1	2	2	1	2	3	1	1	5	2	2	2	3	1
Total	100%													

117

Ključno - Kada negdje idem (npr. na ulici, u autobusu ili kolima)

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.64		0.00			0.34			0.00			0.00	
Nikada	51.4	53	50	76	51	33	54	54	49	45	52	58	50	54
Par puta godišnje	7.1	8	6	4	11	6	7	5	9	9	6	6	7	8
Najmanje jednom mjesečno	11.8	12	12	6	12	15	13	12	11	16	9	12	10	14
Najmanje jednom nedeljno	14.8	13	17	8	13	21	15	15	13	18	14	13	15	15
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	12.0	12	12	4	10	19	10	13	12	9	16	8	15	6
Nekoliko puta svakoga dana	3.0	3	3	1	2	6	2	2	6	3	3	3	3	3
Total	100%													

Ključno - Kada sam negdje sam

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.55		0.00			0.05			0.00			0.01	
Nikada	38.8	41	37	64	38	21	34	43	39	34	41	40	37	43
Par puta godišnje	5.0	4	6	4	6	4	6	4	4	4	6	4	4	7
Najmanje jednom mjesečno	7.6	7	8	5	7	10	5	7	12	6	8	10	8	8
Najmanje jednom nedeljno	17.1	18	16	9	18	22	20	16	14	17	15	21	16	19
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	21.0	20	22	13	21	27	24	20	17	23	23	13	23	16
Nekoliko puta svakoga dana	10.5	10	11	5	9	16	10	9	14	15	7	11	12	7
Total	100%													

118

Prosečan broj mjesta na kojima se internet koristi svakodnevno / skoro svakodnevno ili nekoliko puta svakoga dana (max=6)

- Prosečne vrednosti; Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Prosečan broj mjesta na kojima se internet koristi svakodnevno / skoro svakodnevno (max=6)	1.7	1.7	1.7	1.1	1.6	2.3	1.7	1.7	1.8	1.8	1.8	1.4	1.9	1.4

Ključno - Kada koristiš internet, koliko često koristiš neki od ovih uređaja da se prikačiš na internet?

- Baza: Ukupna ciljna populacija

Uređaji koji se upotrebljavaju za pristup internetu	N	Nikada	Par puta godišnje	Najmanje jednom mjesečno	Najmanje jednom nedeljno	Svakodnevno ili skoro svakodnevno	Nekoliko puta svakoga dana	Total
Ključno - Mobilni telefon koji nije pametni telefon	911	95.3	1.5	0.7	0.6	1.4	0.5	100%
Ključno - Pametni telefon [Samsung, IPhone, LG...]	911	10.6	1.3	4.2	12.5	35.8	35.6	
Ključno - Kompjuter (desktop, obični kompjuter)	911	37.8	5.1	9.6	19.2	22.1	6.2	
Ključno - Laptop kompjuter ili notebook kompjuter	911	48.5	5.9	8.2	14.6	17.3	5.4	
Ključno - Tablet	911	71.7	5.4	4.8	7.3	7.7	3.0	
Ključno - Konzola za igrice [Playstation, Nintendo, X-box]	911	84.4	3.7	5.0	5.2	1.4	0.3	
(Dodato u crnogorskoj anketi) - Televizor	911	86.5	2.0	1.0	2.2	5.9	2.4	

119

Ključno - Mobilni telefon koji nije pametni telefon

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Sig		0.76		1.00			1.00			1.00			0.97	
Nikada	95.3	96	95	95	96	95	93	96	94	95	95	97	95	97
Par puta godišnje	1.5	1	2	1	2	1	1	1	2	2	1	2	2	1
Najmanje jednom mjesečno	0.7	1	1	0	1	1	1	0	2	1	1		1	1
Najmanje jednom nedeljno	0.6	0	1	1		1		1	1	1	1		1	
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	1.4	2	1	2	1	1	3	1	1	2	2	0	2	1
Nekoliko puta svakoga dana	0.5	1	0	1	0	0	1	1	0	0	1	0	0	1
Total	100%													

Ključno - Pametni telefon [Samsung, IPhone, LG...]

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Sig		0.80		0.00			0.53			0.48			0.01	
Nikada	10.6	9	12	25	7	3	9	12	10	9	12	9	11	10
Par puta godišnje	1.3	1	1	2	1	1	1	1	3	2	1	1	1	1
Najmanje jednom mjesečno	4.2	4	5	4	7	1	5	3	6	4	4	5	3	6
Najmanje jednom nedeljno	12.5	13	12	23	11	6	15	11	14	12	11	16	11	15
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	35.8	36	36	35	36	36	37	35	32	35	39	31	34	39
Nekoliko puta svakoga dana	35.6	36	35	11	37	52	33	38	35	38	33	38	39	29
Total	100%													

120

Ključno - Kompjuter (desktop ili obični kompjuter)

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Sig		0.00		0.19			0.12			0.23			0.37	
Nikada	37.8	37	39	36	41	37	45	38	34	32	40	41	37	40
Par puta godišnje	5.1	3	7	5	4	6	4	5	6	5	4	7	6	4
Najmanje jednom mjesečno	9.6	8	11	10	10	9	11	8	10	11	9	8	11	8
Najmanje jednom nedeljno	19.2	20	18	20	23	15	19	17	23	20	17	22	19	19
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	22.1	23	21	23	18	25	17	25	21	25	23	16	21	24
Nekoliko puta svakoga dana	6.2	9	3	5	5	8	4	7	6	6	6	7	7	5
Total	100%													

Ključno - Laptop kompjuter ili notebook kompjuter

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Sig		0.02		0.00			0.00			0.00			0.03	
Nikada	48.5	51	46	53	49	44	62	49	38	55	48	43	45	55
Par puta godišnje	5.9	5	7	4	5	8	6	6	6	6	6	5	7	3
Najmanje jednom mjesečno	8.2	6	11	8	9	8	6	7	11	7	8	11	8	8
Najmanje jednom nedeljno	14.6	14	15	14	18	12	11	13	19	13	15	16	16	12
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	17.3	19	15	16	16	19	12	18	21	17	19	13	18	16
Nekoliko puta svakoga dana	5.4	6	5	5	2	9	4	7	4	3	4	11	6	5
Total	100%													

121

Ključn - Tablet

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.03		0.19			0.00			0.46			0.20	
Nikada	71.7	69	75	71	71	73	79	75	59	70	71	76	71	74
Par puta godišnje	5.4	5	6	5	4	7	4	4	7	6	5	7	7	3
Najmanje jednom mjesečno	4.8	5	5	4	5	5	4	4	6	5	5	6	4	5
Najmanje jednom nedeljno	7.3	8	6	10	7	6	4	7	13	8	8	5	7	7
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	7.7	10	5	9	10	5	8	7	11	9	9	4	7	9
Nekoliko puta svakoga dana	3.0	3	3	2	3	4	1	3	4	3	3	3	4	2
Total	100%													

Ključno - Konzola za igrice [Playstation, Nintendo, X-box]

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.00		0.51			0.95			0.79			0.18	
Nikada	84.4	75	95	86	82	86	89	84	83	81	84	88	82	88
Par puta godišnje	3.7	5	3	4	3	4	2	4	3	4	4	3	4	4
Najmanje jednom mjesečno	5.0	8	1	3	7	5	4	5	5	6	5	3	6	2
Najmanje jednom nedeljno	5.2	9	1	5	7	4	4	7	5	7	5	4	6	4
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	1.4	2	0	2	1	1	1	1	3	1	2	1	2	1
Nekoliko puta svakoga dana	0.3	0	0	0	0	0		0	1		0	0	0	0
Total	100%													

122

Televizor

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.32		0.93			0.20			0.44			0.56	
Nikada	86.5	87	86	87	88	85	93	86	80	89	85	87	85	89
Par puta godišnje	2.0	2	2	1	2	3	1	2	1	3	2	1	2	2
Najmanje jednom mjesečno	1.0	2	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0
Najmanje jednom nedeljno	2.2	2	2	1	2	3	1	2	4	2	2	2	3	1
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	5.9	6	6	7	5	6	3	6	11	4	8	4	6	6
Nekoliko puta svakoga dana	2.4	1	4	2	2	2	1	2	3	1	1	5	3	2
Total	100%													

Prosečan broj uređaja koji se koriste najmanje jednom mjesečno (max=7)

- Prosečne vrednosti; Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Prosečan broj uređaja koji se koriste najmanje jednom mjesečno (max=7)	2.4	2.6	2.2	2.3	2.4	2.5	2.1	2.4	2.7	2.4	2.4	2.3	2.5	2.3

123

Da li imaš uređaje koje samo ti koristiš preko kojih možeš da se prikačiš na internet? - Tabela frekvencija

Uređaji za sopstveno korišćenje	N	Ne	Da	Total
Mobilni telefon koji nije pametni telefon	29	50.5	49.5	100%
Pametni telefon	802	20.7	79.3	
Kompjuter (desktop kompjuter))	520	50.0	50.0	
Laptop kompjuter ili notebook kompjuter	415	50.4	49.6	
Tablet	208	49.6	50.4	
Konzola za igre	108	60.9	39.1	
TV	104	55.2	44.8	

Mobilni telefon koji nije pametni telefon

- Baza: Oni koji koriste mobilni telefon koji nije pametni telefon (3% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	29	16	14	11	5	13	10	11	7	9	19	1	22	7
sig		0.56		0.38			0.97			0.63			0.79	
Ne	50.5	46	56	68	42	39	48	46	58	66	40	100	48	59
Da	49.5	54	44	32	58	61	52	54	42	34	60		52	41
Total	100%													

124

Pametni telefon

- Baza: Oni koji koriste Pametni telefon (88% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	802	419	384	188	289	326	179	319	178	237	381	184	528	274
sig		0.17		0.00			0.84			0.07			0.06	
Ne	20.7	23	19	70	10	2	21	21	23	16	23	22	19	25
Da	79.3	77	81	30	90	98	79	79	77	84	77	78	81	75
Total	100%													

Kompjuter (desktop kompjuter))

- Baza: Oni koji koriste Kompjuter (desktop kompjuter)) (57% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	520	284	236	152	175	193	101	210	123	166	245	109	349	171
sig		0.73		0.03			0.84			0.93			0.46	
Ne	50.0	49	51	42	57	49	49	48	51	51	50	48	49	52
Da	50.0	51	49	58	43	51	51	52	49	49	50	52	51	48
Total	100%													

125

Laptop kompjuter ili notebook kompjuter

- Baza: Oni koji koriste laptop ili notebook kompjuter (46% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	415	209	206	109	142	163	64	166	113	103	204	108	288	127
sig		0.97			0.00			0.15			0.67		0.73	
Ne	50.4	50	51	39	64	46	51	44	56	48	53	48	51	49
Da	49.6	50	49	61	36	54	49	56	44	52	47	52	49	51
Total	100%													

Tablet

- Baza: Oni koji koriste tablet (23% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	208	124	84	61	80	68	34	77	68	65	107	36	137	72
sig		0.98		0.73			0.30			0.95			0.40	
Ne	49.6	50	50	54	47	49	59	49	43	49	49	52	52	46
Da	50.4	50	50	46	53	51	41	51	57	51	51	48	48	54
Total	100%													

126

Konzola za igre

- Baza: Oni koji koriste Konzolu za igre (12% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	108	97	12	26	47	35	18	46	29	38	52	18	84	25
sig		0.89		0.82			0.28			0.18			0.17	
Ne	60.9	61	63	63	58	64	57	69	50	69	61	43	64	49
Da	39.1	39	37	37	42	36	43	31	50	31	39	57	36	51
Total	100%													

TV

- Baza: Oni koji koriste TV (11% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	104	51	53	30	32	42	12	41	39	22	58	24	77	28
sig		0.63		0.02			0.48			0.84			0.45	
Ne	55.2	53	57	62	70	39	52	50	63	50	56	58	57	49
Da	44.8	47	43	38	30	61	48	50	37	50	44	42	43	51
Total	100%													

127

Ključno - Kada koristiš internet, kako se povezuješ/ kako se prikačiš na internet? - Tabela frekvencija

- Baza: Ukupna ciljna populacija

Povezivanje na internet	**N**	**Ne**	**Da**	**Total**
Ključno - Koristim besplatan internet (Wi-Fi u školi, kafiću, bibliotekama, i drugi besplatni internet)	911	43.5	56.5	100%
Ključno - Plaćam internet koji koristim (npr. u internet kafeu)	911	80.5	19.5	
Ključno - Koristim unaprijed plaćeni internet (npr. kod kuće, na mom mobilnom telefonu, itd..)	911	11.2	88.8	

Ključno - Koristim besplatan internet (Wi-Fi u školi, kafiću, bibliotekama, i drugi besplatni internet)

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	**Pol deteta**		**Starosne kategorije**			**Socio-ekonomski status**			**Region**			**Tip**	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.43		0.00			1.00			0.00			0.97	
Ne	43.5	45	42	64	51	21	44	44	44	35	48	45	43	44
Da	56.5	55	58	36	49	79	56	56	56	65	52	55	57	56
Total	100%													

128

Ključno - Plaćam internet koji koristim (npr. u internet kafeu)

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.01		0.00			0.01			0.01			0.05	
Ne	80.5	77	84	86	82	75	84	76	86	85	76	84	82	77
Da	19.5	23	16	14	18	25	16	24	14	15	24	16	18	23
Total	100%													

Ključno - Koristim unaprijed plaćeni internet (npr. kod kuće, na mom mobilnom telefonu, itd..)

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.17		0.77			0.41			0.41			0.17	
Ne	11.2	10	13	11	12	11	13	10	12	13	10	12	10	13
Da	88.8	90	87	89	88	89	87	90	88	87	90	88	90	87
Total	100%													

129

Da li ti neko obično pomaže kada se priključuješ na internet?

- Moguće više odgovora; Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Mogu sam / sama pristupiti internetu	94.2	95	93	83	98	99	91	95	95	94	94	97	94	95
Pristupam internetu kada mi neko iz porodice pomaže	9.0	9	9	26	3	1	10	9	12	8	11	6	10	7
Pristupam internetu kada mi pomogne neki prijatelj	0.9	1	1	2	1	0	2	1	0	0	1	1	1	1
Pristupam internetu kada mi pomogne nastavnik	0.4	0	0	1	0	0	1	0			0	1	0	0
Pristupam internetu kada mi pomogne neko drugi	0.3	0	0	0	0	0	0	0		0	0	0	0	

Koliko vremena otprilike obično provedeš na internetu radnim danima u nedjelji (od ponedeljka do petka)?

- Baza: Djeca starosti od 12 do 17 godina (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Sig		0.79			0.00			0.56			0.00		0.00	
Malo ili nimalo vremena	1.1	1	1		2	1	2	1		1	2		1	1
Oko pola sata	3.3	3	4		5	1	7	1	1	5	3	1	1	7
Oko sat vremena	17.9	17	19		22	14	16	16	23	13	23	14	15	24
Oko dva sata	22.7	25	21		26	20	18	21	25	12	27	27	24	20
Oko tri sata	14.8	15	15		13	17	11	15	14	14	12	21	14	16
Oko četiri sata	9.8	10	10		8	12	13	9	10	10	8	13	10	9
Oko pet sati	8.6	9	8		10	7	8	10	8	12	6	9	10	6
Oko šest sati	4.8	5	5		4	5	8	5	2	9	4		5	5
Oko sedam sati ili više	14.1	14	14		9	18	15	17	15	22	12	7	17	8
Ne znam	2.9	2	4		1	5	2	4	2	2	1	8	2	4
Total	100%													

130

Otprilike koliko vremena provodiš na internetu danima vikenda (subotom i nedeljom)?

- Baza: Djeca starosti od 12 do 17 godina (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Sig		0.46			0.00			0.12			0.01		0.01	
Malo ili nimalo vremena	2.1	1	3		3	2	7	0		4	2		2	2
Oko pola sata	4.3	5	4		6	3	7	3	1	7	4	1	3	6
Oko sat vremena	8.4	9	8		10	7	9	6	8	9	11	2	8	10
Oko dva sata	20.0	19	21		26	14	20	17	25	17	21	22	18	23
Oko tri sata	18.4	19	18		21	16	15	20	20	15	20	19	22	12
Oko četiri sata	14.3	15	14		13	15	16	12	14	14	14	15	14	15
Oko pet sati	11.1	12	10		9	13	9	13	11	8	12	12	11	11
Oko šest sati	7.1	7	7		5	9	6	8	9	9	6	8	7	7
Oko sedam sati ili više	11.1	10	13		6	16	11	14	10	15	8	12	13	8
Ne znam	3.2	4	2		2	4	1	6	2	2	1	8	2	5
Total	100%													

Procenjeni prosečni online minuti svaki dan

- Prosječne vrednosti; Baza: Djeca starosti od 12 do 17 godina koja su rekla koliko vremena provode na internetu (67% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	608	318	290	0	296	312	138	236	133	184	293	131	403	205
Procenjeni prosečni online minuti svaki dan	204.9	204.5	205.4		181.9	226.8	210.5	222.7	197.3	238.3	186.3	199.4	216.8	181.5

C. PRILIKE

132

POZITIVNA ONLINE ISKUSTVA

133

Ključno - Neki tvoji vršnjaci misle da postoji mnogo stvari na internetu koje su dobre za djecu / mlade ljude tvog uzrasta. Šta ti misliš, koliko je to tačno?

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Uopšte nije tačno	8.3	7	9	10	8	7	8	9	7	7	9	8	9	7
Uglavnom nije tačno	12.2	13	12	11	13	13	13	12	12	9	15	10	12	12
Uopšte nije +uglavnom nije tačno	20.5	20	21	21	21	20	21	20	20	16	24	18	21	20
Potpuno tačno + uglavnom tačno	69.6	70	69	65	69	74	68	69	73	71	67	73	68	72
Uglavnom je tačno	46.7	48	46	42	49	48	47	47	45	47	45	49	45	50
Potpuno je tačno	22.8	23	23	22	20	26	22	22	28	24	22	24	23	22
Ne znam	9.9	9	10	15	10	6	11	11	7	13	8	9	11	8
Total	100%													
Prosek	2.9	2.9	2.9	2.9	2.9	3.0	2.9	2.9	3.0	3.0	2.9	3.0	2.9	3.0

134

Koje stvari na internetu misliš da su dobre za djecu / mlade ljude tvog uzrasta?

- Moguće više odgovora; Baza: Oni koji su na C2 odgovorili najmanje 'Uglavnom nije tačno' (odgovori 2,3,4) (82% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	745	390	355	192	257	296	162	294	175	211	363	171	485	259
Učenje/stvari potrebne za školu /Čitanje knjiga	39.7	36	44	30	47	40	41	42	32	46	40	32	37	46
Igranje igrica	22.6	30	14	46	23	6	17	23	26	20	25	20	25	18
Družernje na društvenim mrežama (Facebook, Twitter,...)	18.0	17	19	12	22	18	19	17	20	17	18	19	19	16
Razne informacije	15.0	14	16	10	12	21	11	16	15	16	13	18	14	16
Muzika	12.1	12	13	13	10	14	5	16	13	7	13	18	12	13
Wikipedia	8.9	10	7	5	11	9	7	9	10	6	6	18	9	9
Filmovi/ Serije	7.4	9	6	7	7	8	3	10	8	3	9	9	8	6
Crtani filmovi	6.5	5	8	20	2	2	6	7	7	7	7	5	8	5
Video klipovi/ YouTube	6.0	8	3	6	6	6	5	5	5	5	5	10	6	5
Google/ Pretraživanje Interneta (traženje informacija)	5.1	5	5	5	3	7	6	4	7	6	6	2	5	5
Learning languages/ Courses/ Translations	4.0	4	4	5	5	3	3	4	5	8	4	0	4	4
Komunikacija uživo (Viber, Skype,...)	3.9	3	5	1	4	6	7	4	1	7	2	4	4	4
Sport	3.8	7	1	3	3	5	6	3	3	3	5	3	3	5
Zabava (različita)	2.9	3	3	3	3	3	3	4	3	2	3	4	3	2
Novosti (različite)	2.1	2	2	1	2	3	3	1	4	2	2	2	2	2
Instagram/Slike (različite)	1.7	1	2	3	1	2	4	0	2	4	1	2	2	2
Drugo	6.6	5	9	6	6	8	7	7	8	6	7	8	6	8
Ne znam	2.9	2	3	2	3	3	6	3	2	3	4	1	3	3

135

Koje sve veb sajtove ili aplikacije najviše koristiš ovih dana? Ako neka od njih nije na ovom spisku, reci mi, pa ćemo upisati

- Moguće više odgovora; Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Google	84.9	86	84	85	83	86	76	87	88	85	82	91	84	86
Facebook	74.6	75	74	50	79	89	81	76	70	80	75	68	75	74
Viber	57.1	54	60	32	56	77	49	58	63	55	57	60	58	56
Instagram	39.6	38	42	11	38	62	47	38	37	44	40	32	41	37
Wikipedia	36.8	39	35	25	41	42	27	35	47	29	41	39	39	33
Skype	21.2	23	19	7	22	31	14	24	25	18	22	24	22	19
Snapchat	11.7	8	15	2	8	22	8	10	18	8	15	10	14	7
WhatsApp	11.2	11	11	4	7	20	11	9	16	12	11	11	11	11
Twitter	8.2	6	10	3	7	13	4	6	12	4	11	7	9	7
Minecraft	4.9	7	3	5	7	3	2	5	7	4	5	5	5	4
YouTube	4.0	4	4	6	3	3	3	4	5	3	4	4	4	3
Drugo	1.0	1	1	1	0	2	1	1	1	1	1	1	1	0
Ni jedna	0.1	0		0				0			0		0	

136

ONLINE PRAKSA

137

Ključno - Koliko često si radio/la ove stvari na internetu poslednjih mjesec dana? – Tabela frekvencija

- Baza: Ukupna ciljna populacija

Učenje	N	Niklad ili skoro nikad	Jednom ili dva puta u toku mjeseca	Najmanje jednom nedeljno	Svakodnevno ili skoro svakodnevno	Nekoliko puta svakoga dana	Total
Ključno - Naučio/naučila sam nešto novo pretraživanjem interneta	911	9.4	20.8	37.1	26.6	6.1	100%
Ključno - Koristio/koristila sam internet za školski rad / školski zadatak	911	12.4	24.7	36.8	20.9	5.2	
Ključno- Tražio/tražila sam informaciju o mogućnostima posla ili školovanja	656	52.1	17.6	16.3	11.8	2.1	

Ključno - Naučio/naučila sam nešto novo pretraživanjem interneta

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Sig		0.72		0.00			0.01			0.00			0.07	
Nikad ili skoro nikad	9.4	9	9	16	10	4	17	8	8	15	8	6	9	10
Jednom ili dva puta u toku mjeseca	20.8	20	22	23	25	15	24	21	19	23	20	21	23	16
Najmanje jednom nedeljno	37.1	36	38	36	36	39	35	38	39	36	35	44	35	41
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	26.6	29	25	21	22	35	18	29	29	19	32	25	26	27
Nekoliko puta svakoga dana	6.1	6	6	3	7	7	6	5	5	7	6	4	6	5
Total	100%													

138

Ključno - Koristio/koristila sam internet za školski rad / školski zadatak

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Sig		0.41		0.00			0.00			0.04			0.22	
Nikad ili skoro nikad	12.4	14	11	19	10	9	21	12	10	16	11	10	12	14
Jednom ili dva puta u toku mjeseca	24.7	26	24	32	22	22	26	24	23	25	24	27	26	23
Najmanje jednom nedeljno	36.8	36	38	30	43	36	34	38	37	38	35	40	38	35
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	20.9	21	21	17	18	27	15	23	21	16	24	21	19	24
Nekoliko puta svakoga dana	5.2	4	6	2	7	6	4	3	9	5	7	2	6	4
Total	100%													

Ključno - Tražio/tražila sam informaciju o mogućnostima posla ili školovanja

- Baza: Djeca starosti od 12 do 17 godina (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Sig		0.20			0.00			0.06			0.00		0.11	
Nikad ili skoro nikad	52.1	52	52		67	39	56	49	49	63	45	52	50	57
Jednom ili dva puta u toku mjeseca	17.6	20	15		10	24	20	18	12	15	19	18	20	14
Najmanje jednom nedeljno	16.3	17	16		11	21	19	17	18	16	16	17	17	14
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	11.8	10	14		9	15	4	14	15	4	17	11	11	14
Nekoliko puta svakoga dana	2.1	1	3		3	2	1	1	5	1	3	1	3	1
Total	100%													

139

Ključno - A koliko često si radio/la ove stvari na internetu proteklog mjeseca? – Tabela frekvencija

Učešće u zajednici	N	Nikad ili skoro nikad	Jednom ili dva puta u toku mjeseca	Najmanje jednom nedeljno	Svakodnevno ili skoro svakodnevno	Nekoliko puta svakoga dana	Total
Ključno - Tražio/tražila sam informacije ili događaje u svom susjedstvu / u lokalnoj zajednici u kojoj živim	656	55.9	22.3	14.4	6.1	1.3	100%
Ključno - - Uključio sam / uključila sam se preko interneta u neku lokalnu organizaciju ili dobrotvornu (humanitarnu) organizaciju ili akciju	656	80.7	11.5	4.3	2.6	0.9	
Ključno - Koristio sam/ koristila sam internet da pomognem nekome	911	50.6	27.3	14.8	6.2	1.1	
Ključno - Koristio sam / koristila sam internet da razgovaram sa ljudima iz mjesta koja su drugačija od moga	911	48.5	20.5	17.8	9.9	3.3	

Ključno - Tražio/tražila sam informacije ili događaje u svom susjedstvu / u lokalnoj zajednici u kojoj živim

- Baza: Djeca starosti od 12 do 17 godina (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Sig		0.24			0.31			0.01			0.01		0.35	
Nikad ili skoro nikad	55.9	55	57		62	51	67	55	44	65	55	46	53	61
Jednom ili dva puta u toku mjeseca	22.3	20	25		20	24	22	20	29	18	21	31	24	20
Najmanje jednom nedeljno	14.4	17	11		11	17	10	16	15	13	14	18	14	15
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	6.1	7	6		6	6	1	7	10	4	9	4	7	5
Nekoliko puta svakoga dana	1.3	1	1		1	1		1	3	1	2	1	2	1
Total	100%													

140

Ključno - Uključio sam / uključila sam se preko interneta u neku lokalnu organizaciju ili dobrotvornu (humanitarnu) organizaciju ili akciju

- Baza: Djeca starosti od 12 do 17 godina (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Sig		0.30			0.61			0.03			0.02		0.12	
Nikad ili skoro nikad	80.7	77	84		84	78	89	82	69	89	74	84	77	87
Jednom ili dva puta u toku mjeseca	11.5	13	10		11	12	8	10	18	6	15	11	13	8
Najmanje jednom nedeljno	4.3	6	3		2	6	2	4	8	2	6	4	5	3
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	2.6	3	2		2	3		3	4	2	3	1	3	2
Nekoliko puta svakoga dana	0.9	1	0		1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Total	100%													

Ključno -Koristio sam/ koristila sam internet da pomognem nekome

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Sig		0.08			0.01			0.34			0.00		0.00	
Nikad ili skoro nikad	50.6	47	54	56	56	41	59	52	44	59	46	50	47	58
Jednom ili dva puta u toku mjeseca	27.3	29	26	22	24	34	21	28	31	23	27	34	30	22
Najmanje jednom nedeljno	14.8	15	15	15	14	16	14	14	15	15	17	11	14	16
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	6.2	7	5	7	5	6	5	6	7	2	9	5	8	3
Nekoliko puta svakoga dana	1.1	2		0	1	2	2		3	1	1	1	1	1
Total	100%													

141

Ključno - Koristio sam / koristila sam internet da razgovaram sa ljudima iz mjesta koja su drugačija od moga

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.31		0.00			0.04			0.01			0.14	
Nikad ili skoro nikad	48.5	46	51	61	50	37	51	49	42	53	45	50	45	54
Jednom ili dva puta u toku mjeseca	20.5	21	20	20	20	21	18	17	29	17	23	20	22	17
Najmanje jednom nedeljno	17.8	20	16	13	18	21	17	21	17	20	18	15	19	16
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	9.9	9	11	5	8	15	12	10	9	9	11	8	10	9
Nekoliko puta svakoga dana	3.3	4	3	1	3	5	2	3	3	2	2	7	4	3
Total	100%													

Ključno - A koliko često si radio /radila ove stvari na internetu proteklog mjeseca? – Tabela frekvencija

- Baza: Ukupna ciljna populacija

Učešće u građanskim aktivnostima	**N**	**Niklad ili skoro nikad**	**Jednom ili dva puta u toku mjeseca**	**Najmanje jednom nedeljno**	**Svakodnevno ili skoro svakodnevno**	**Nekoliko puta svakoga dana**	**Total**
Ključno - Tražio /tražila sam vijesti na internetu	911	41.7	15.6	24.0	16.1	2.6	100%
Ključno - Razgovarao sam / razgovarala sam preko interneta o političkim ili društvenim problemima sa drugim ljudima	656	82.0	7.9	5.4	3.9	0.8	
Ključno - Uključio sam se /uključila sam se preko interneta u kampanju ili protest	656	92.9	2.9	2.0	2.0	0.2	
Ključno - Potpisao sam / potpisala sam peticiju preko interneta	656	90.0	5.6	2.5	1.2	0.7	
Ključno - Koristio sam /koristila sam internet da se uključim u neku građansku, vjersku ili političku grupu	656	92.7	2.8	1.9	2.2	0.4	

142

Ključno - Tražio /tražila sam vijesti na internetu

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.10			0.00			0.10			0.00		0.01	
Nikad ili skoro nikad	41.7	42	42	61	47	22	47	40	40	48	39	40	41	44
Jednom ili dva puta u toku mjeseca	15.6	15	17	17	14	17	16	17	11	19	14	14	13	21
Najmanje jednom nedeljno	24.0	23	25	14	24	32	20	22	29	20	24	29	26	21
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	16.1	17	15	6	14	25	14	19	16	11	19	15	18	13
Nekoliko puta svakoga dana	2.6	4	1	2	2	4	3	2	4	2	4	1	3	2
Total	100%													

Ključno- Razgovarao sam / razgovarala sam preko interneta o političkim ili društvenim problemima sa drugim ljudima

- Baza:Djeca starosti od 12 do 17 godina (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Sig		0.92			0.00			0.05			0.00		0.02	
Nikad ili skoro nikad	82.0	81	83		90	74	92	79	76	92	76	80	79	88
Jednom ili dva puta u toku mjeseca	7.9	8	8		6	10	5	8	11	5	9	10	8	7
Najmanje jednom nedeljno	5.4	6	5		1	9	2	7	7		8	6	7	2
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	3.9	4	3		2	5	1	5	4	3	5	3	4	3
Nekoliko puta svakoga dana	0.8	1	1		0	1		1	2	0	1	1	1	
Total	100%													

143

Ključno - Uključio sam se /uključila sam se preko interneta u kampanju ili protest

- Baza:Djeca starosti od 12 do 17 godina (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Sig		0.75			0.86			0.99			0.31		0.10	
Nikad ili skoro nikad	92.9	92	94		94	92	96	91	92	97	89	95	91	97
Jednom ili dva puta u toku mjeseca	2.9	3	3		3	3	3	4	2	2	4	2	4	1
Najmanje jednom nedeljno	2.0	3	1		1	3	1	3	2		4	1	3	0
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	2.0	2	2		1	3		2	3	2	2	2	2	2
Nekoliko puta svakoga dana	0.2	0			0				1		0		0	
Total	100%													

Ključno - Potpisao sam / potpisala sam peticiju preko interneta

- Baza:Djeca starosti od 12 do 17 godina (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Sig		0.94			0.06			0.77			0.92		0.77	
Nikad ili skoro nikad	90.0	89	91		94	86	94	89	86	93	89	87	89	92
Jednom ili dva puta u toku mjeseca	5.6	6	5		3	8	4	7	9	4	5	8	6	5
Najmanje jednom nedeljno	2.5	3	2		1	4	1	3	2	2	3	3	3	2
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	1.2	1	1		1	1	1	1	1	1	2	1	1	1
Nekoliko puta svakoga dana	0.7	1	1		0	1		1	2		1	1	1	1
Total	100%													

144

Ključno - Koristio sam /koristila sam internet da se uključim u neku građansku, vjersku ili političku grupu

- Baza:Djeca starosti od 12 do 17 godina (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Sig		0.09			0.77			0.73			1.00		0.93	
Nikad ili skoro nikad	92.7	90	95		94	91	97	89	94	94	91	94	92	94
Jednom ili dva puta u toku mjeseca	2.8	5	1		3	3	2	5	1	3	3	3	3	2
Najmanje jednom nedeljno	1.9	2	2		1	2	1	2	1	1	2	1	2	1
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	2.2	2	2		1	3		3	2	2	3	2	2	3
Nekoliko puta svakoga dana	0.4	0	0		1				2	1	0		1	
Total	100%													

Ključno - A koliko često si radio /radila ove stvari na internetu proteklog mjeseca? – Tabela frekvencija

- Baza: Ukupna ciljna populacija

Kreativno učešće	N	Niklad ili skoro nikad	Jednom ili dva puta u toku mjeseca	Najmanje jednom nedeljno	Svakodnevno ili skoro svakodnevno	Nekoliko puta svakoga dana	Total
Ključno - Postavljao sam /postavljala sam video snimke ili muziku koju je napravio neko drugi	911	57.8	15.2	17.5	8.6	1.0	100%
Ključno - Napravio sam /napravila sam svoj video snimak ili muziku i postavio ih da bih ih podijelio/podjelila na internetu	911	76.5	12.4	7.4	2.9	0.8	
Ključno - Napravio sam / napravila sam blog ili priču ili veb sajt	911	90.9	5.2	1.9	1.5	0.6	

145

Ključno - Postavljao sam /postavljala sam video snimke ili muziku koju je napravio neko drugi

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.41		0.00			0.23			0.21			0.02	
Nikad ili skoro nikad	57.8	55	61	79	58	42	64	55	56	59	56	60	57	60
Jednom ili dva puta u toku mjeseca	15.2	16	14	7	18	19	16	15	13	14	16	14	14	18
Najmanje jednom nedeljno	17.5	18	17	10	14	26	16	20	18	21	16	17	18	17
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	8.6	10	7	3	8	13	4	9	10	5	11	7	11	5
Nekoliko puta svakoga dana	1.0	1	1	0	2	1	1	1	3	1	1	1	1	0
Total	100%													

Ključno - Napravio sam /napravila sam svoj video snimak ili muziku i postavio ih da bih ih podijelio/podjelila na internetu

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Sig		0.07		0.00			0.16			0.28			0.78	
Nikad ili skoro nikad	76.5	72	81	87	78	67	85	73	75	80	72	81	75	79
Jednom ili dva puta u toku mjeseca	12.4	14	10	7	13	16	8	13	14	11	14	10	13	12
Najmanje jednom nedeljno	7.4	9	6	4	4	13	5	10	6	6	10	5	8	7
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	2.9	3	3	2	3	3	2	3	3	3	3	3	3	2
Nekoliko puta svakoga dana	0.8	1	0	0	1	1	0	0	2	0	1	2	1	0
Total	100%													

Ključno - Napravio sam / napravila sam blog ili priču ili veb sajt

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Sig		0.10		0.11			0.43			0.49			0.03	
Nikad ili skoro nikad	90.9	89	93	94	92	87	96	92	85	95	88	92	89	94
Jednom ili dva puta u toku mjeseca	5.2	5	5	2	5	8	3	5	8	3	7	4	6	4
Najmanje jednom nedeljno	1.9	2	1	2	1	3	1	3	2	1	3	2	3	
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	1.5	2	1	1	1	2	0	1	3	1	2	2	2	1
Nekoliko puta svakoga dana	0.6	1	0	1	1	0	0		2	1	1		0	1
Total	100%													

Ključno - A koliko često si radio /radila ove stvari na internetu proteklog mjeseca? – Tabela frekvencija

- Baza: Ukupna ciljna populacija

Društveni odnosi	N	Niklad ili skoro nikad	Jednom ili dva puta u toku mjeseca	Najmanje jednom nedeljno	Svakodnevno ili skoro svakodnevno	Nekoliko puta svakoga dana	Total
Ključno - Koristio sam /koristila sam trenutne poruke [npr. Viber, WhatsApp]	911	26.4	7.7	13.8	31.8	20.4	100%
Ključno - Posjetio sam /posjetila sam društvene mreže (npr. Fejsbuk, Instagram)	911	16.7	5.8	12.5	35.7	29.3	
Ključno - Pomogao sam /pomogla sam nekome kome je bilo potrebno da pristupi internet ili je želio da pristupi internetu	911	33.5	30.9	24.3	9.7	1.7	
Ključno - Razgovarao /razgovarala sa porodicom ili drugovima ili drugaricama koji žive daleko (npr. preko Skype, Viber)	911	26.8	16.8	27.6	21.6	7.2	
Komentarisao sam / komentarisala sam statuse koje su moji prijatelji ili porodica postavili na internetu	656	19.9	16.7	26.3	28.4	8.7	
Pokazao sam / pokazala sam svojim prijateljima ili porodici nešto što sam vidio / vidjela na internetu	911	21.3	19.3	35.3	19.9	4.2	

147

Ključno - Koristio sam /koristila sam trenutne poruke [npr. Viber, WhatsApp]

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Sig		0.20		0.00			0.01			0.00			0.17	
Nikad ili skoro nikad	26.4	27	26	51	24	10	36	26	22	32	25	22	26	27
Jednom ili dva puta u toku mjeseca	7.7	9	6	8	10	5	8	8	5	8	9	5	8	8
Najmanje jednom nedeljno	13.8	15	13	16	15	11	12	13	18	12	11	23	12	16
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	31.8	30	33	18	31	43	27	30	37	31	34	29	32	32
Nekoliko puta svakoga dana	20.4	19	22	7	20	31	17	23	18	17	22	22	22	16
Total	100%													

Ključno - Posjetio sam /posjetila sam društvene mreže (npr. Fejsbuk, Instagram)

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Sig		0.71		0.00			0.06			0.02			0.65	
Nikad ili skoro nikad	16.7	16	17	42	11	3	12	18	18	11	18	22	17	17
Jednom ili dva puta u toku mjeseca	5.8	7	5	6	8	4	8	3	9	6	6	6	6	6
Najmanje jednom nedeljno	12.5	13	12	18	14	7	14	12	13	11	12	15	12	14
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	35.7	36	36	24	38	42	37	37	33	35	37	33	35	37
Nekoliko puta svakoga dana	29.3	28	30	9	30	44	28	31	26	36	28	24	31	26
Total	100%													

148

Ključno - Pomogao sam /pomogla sam nekome kome je bilo potrebno da pristupi internetu ili je želio da pristupi internetu

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Sig		0.58		0.00			0.18			0.00			0.52	
Nikad ili skoro nikad	33.5	32	35	57	31	19	33	34	36	33	35	32	32	36
Jednom ili dva puta u toku mjeseca	30.9	33	29	23	35	33	33	31	26	38	25	35	31	32
Najmanje jednom nedeljno	24.3	24	24	15	24	32	25	27	21	22	27	21	25	23
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	9.7	9	11	4	9	14	8	7	13	5	12	11	11	8
Nekoliko puta svakoga dana	1.7	2	2	1	2	2	2	1	3	3	1	1	2	2
Total	100%													

Ključno - Razgovarao /razgovarala sa porodicom ili drugovima ili drugaricama koji žive daleko (npr. preko Skype, Viber)

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Sig		0.68		0.00			0.43			0.02			0.16	
Nikad ili skoro nikad	26.8	28	25	47	30	9	30	26	26	27	26	28	25	31
Jednom ili dva puta u toku mjeseca	16.8	17	17	20	15	16	14	17	19	18	17	15	17	17
Najmanje jednom nedeljno	27.6	27	28	23	29	30	27	27	30	32	25	28	28	26
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	21.6	22	21	6	19	35	24	20	18	18	26	18	23	18
Nekoliko puta svakoga dana	7.2	6	8	3	7	11	5	10	8	5	6	12	7	7
Total	100%													

149

Komentarisao sam / komentarisala sam statuse koje su moji prijatelji ili porodica postavili na internetu

- Baza:Djeca starosti od 12 do 17 godina (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Sig		0.03			0.00			0.02			0.00		0.01	
Nikad ili skoro nikad	19.9	24	16		27	14	24	19	12	23	15	25	18	24
Jednom ili dva puta u toku mjeseca	16.7	19	14		17	17	22	14	16	25	14	11	14	21
Najmanje jednom nedeljno	26.3	25	28		27	26	28	26	27	24	27	28	27	25
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	28.4	25	32		22	34	19	30	36	18	34	30	31	23
Nekoliko puta svakoga dana	8.7	8	10		8	10	7	10	10	9	10	5	10	6
Total	100%													

Pokazao sam / pokazala sam svojim prijateljima ili porodici nešto što sam vidio / vidjela na internetu

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Sig		0.71			0.00			0.01			0.00		0.00	
Nikad ili skoro nikad	21.3	23	20	32	22	13	30	22	16	28	17	21	19	26
Jednom ili dva puta u toku mjeseca	19.3	19	19	23	19	17	22	17	20	25	17	17	18	21
Najmanje jednom nedeljno	35.3	35	35	32	34	39	30	39	35	30	34	44	35	35
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	19.9	20	20	11	21	25	15	17	23	13	26	15	23	14
Nekoliko puta svakoga dana	4.2	3	5	2	5	6	2	4	5	4	5	3	5	3
Total	100%													

150

Ključno - A koliko često si radio /radila ove stvari na internetu proteklog mjeseca? – Tabela frekvencija

Zabava	N	Nikad ili skoro nikad	Jednom ili dva puta u toku mjeseca	Najmanje jednom nedeljno	Svakodnevno ili skoro svakodnevno	Nekoliko puta svakoga dana	Total
Ključno - Gledao sam / gledala sam video snimke (npr. na YouTube)	911	4.5	10.5	29.9	39.8	15.4	100%
Ključno - Igrao sam /igrala sam igrice na internetu sam /sama	911	19.7	15.6	26.6	28.7	9.5	
Ključno - Igrao sam igrice sa drugim ljudima preko interneta	911	51.0	14.5	15.7	13.1	5.6	
Ključno - Slušao sam muziku na internetu	656	5.6	5.2	22.0	45.5	21.8	
Ključno - Gledao / gledala omiljene TV programe	656	45.6	12.6	16.5	18.4	6.9	

Ključno - Gledao sam / gledala sam video snimke (npr. na YouTube)

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.02		0.00			0.10			0.00			0.00	
Nikad ili skoro nikad	4.5	4	5	11	4	0	9	3	4	4	6	1	4	5
Jednom ili dva puta u toku mjeseca	10.5	10	11	17	10	6	13	9	11	13	10	8	8	15
Najmanje jednom nedeljno	29.9	26	33	35	36	20	30	29	31	31	26	37	26	38
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	39.8	41	38	28	38	50	36	41	38	34	44	38	44	31
Nekoliko puta svakoga dana	15.4	18	12	8	13	23	12	18	16	17	14	16	18	11
Total	100%													

Ključno - Igrao sam /igrala sam igrice na internetu sam /sama

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.00		0.02			0.00			0.00			0.00	
Nikad ili skoro nikad	19.7	10	30	15	19	24	34	15	15	28	15	19	17	26
Jednom ili dva puta u toku mjeseca	15.6	13	18	15	17	14	13	16	16	14	18	13	14	18
Najmanje jednom nedeljno	26.6	28	25	31	26	24	25	25	33	23	26	32	26	28
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	28.7	35	22	33	29	26	21	31	27	27	31	26	32	22
Nekoliko puta svakoga dana	9.5	13	6	7	9	12	6	12	9	7	11	10	11	6
Total	100%													

Ključno - Igrao sam igrice sa drugim ljudima preko interneta

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.00		0.00			0.02			0.00			0.00	
Nikad ili skoro nikad	51.0	37	66	66	49	42	64	48	49	63	44	50	48	57
Jednom ili dva puta u toku mjeseca	14.5	16	13	11	16	16	13	15	15	12	17	12	16	11
Najmanje jednom nedeljno	15.7	19	12	14	18	16	12	15	19	11	16	20	15	18
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	13.1	19	7	6	13	19	8	14	11	9	16	12	14	11
Nekoliko puta svakoga dana	5.6	9	2	3	5	8	4	7	6	4	6	6	7	3
Total	100%													

152

Slušao sam muziku na internetu

- Baza:Djeca starosti od 12 do 17 godina (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Sig		0.92			0.00			0.01			0.00		0.00	
Niklad ili skoro nikad	5.6	6	6		8	3	10	5	3	6	7	1	5	7
Jednom ili dva puta u toku mjeseca	5.2	5	5		6	4	8	4	5	7	5	3	3	8
Najmanje jednom nedeljno	22.0	23	21		28	17	21	17	29	20	18	34	20	26
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	45.5	46	45		41	50	43	49	41	44	46	45	46	45
Nekoliko puta svakoga dana	21.8	21	23		17	26	18	25	22	23	24	17	26	14
Total	100%													

Gledao / gledala omiljene TV programe

- Baza:Djeca starosti od 12 do 17 godina (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Sig		0.84			0.12			0.05			0.05		0.00	
Niklad ili skoro nikad	45.6	44	47		51	41	56	45	41	53	41	46	41	53
Jednom ili dva puta u toku mjeseca	12.6	14	11		12	13	14	11	12	15	10	14	14	9
Najmanje jednom nedeljno	16.5	16	17		15	18	14	19	17	13	19	16	16	18
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	18.4	19	18		14	23	9	19	21	13	22	18	19	17
Nekoliko puta svakoga dana	6.9	7	7		8	6	7	6	10	6	8	5	9	2
Total	100%													

153

Ključno - A koliko često si radio /radila ove stvari na internetu proteklog mjeseca? – Tabela frekvencija

- Baza: Ukupna ciljna populacija

Lične stvari	N	Niklad ili skoro nikad	Jednom ili dva puta u toku mjeseca	Najmanje jednom nedeljno	Svakodnevno ili skoro svakodnevno	Nekoliko puta svakoga dana	Total
Ključno - Postavio sam / postavila sam fotografije ili komentare na internetu (npr. na Fejsbuk ili blog)	911	26.3	18.9	26.1	22.2	6.5	100%
Ključno - Tražio sam / tražila sam informacije vezane za zdravlje za sebe ili nekog koga znam	911	50.6	27.2	13.6	6.8	1.8	
Ključno - Posjećivao / posjećivala sam sajtove na kojima ljudi imaju ista interesovanja i hobije kao i ja	911	49.0	21.2	16.3	10.2	3.3	

Ključno - Postavio sam / postavila sam fotografije ili komentare na internetu (npr. na Fejsbuk ili blog)

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Sig		0.04		0.00			0.00			0.00			0.15	
Niklad ili skoro nikad	26.3	27	26	57	21	8	25	25	28	26	23	34	26	26
Jednom ili dva puta u toku mjeseca	18.9	22	15	15	22	19	26	17	14	24	20	11	19	19
Najmanje jednom nedeljno	26.1	25	27	16	30	30	31	23	27	28	23	31	24	30
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	22.2	20	25	11	22	31	14	26	24	16	26	21	23	20
Nekoliko puta svakoga dana	6.5	6	7	2	6	11	4	8	7	6	8	3	7	5
Total	100%													

154

Ključno - Tražio sam / tražila sam informacije vezane za zdravlje za sebe ili nekog koga znam

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Sig		0.01		0.00			0.39			0.00			0.19	
Niklad ili skoro nikad	50.6	56	45	72	53	32	56	47	46	61	51	37	50	52
Jednom ili dva puta u toku mjeseca	27.2	25	30	16	27	36	25	30	28	27	23	37	28	26
Najmanje jednom nedeljno	13.6	11	16	7	12	20	12	16	14	8	16	16	13	14
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	6.8	6	8	2	5	11	5	6	9	3	8	8	6	7
Nekoliko puta svakoga dana	1.8	2	2	1	2	2	2	2	3	2	2	1	3	0
Total	100%													

Ključno - Posjećivao / posjećivala sam sajtove na kojima ljudi imaju ista interesovanja i hobije kao i ja

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.21		0.00			0.00			0.00			0.05	
Niklad ili skoro nikad	49.0	47	51	68	53	31	64	42	44	63	43	43	48	52
Jednom ili dva puta u toku mjeseca	21.2	22	21	12	21	28	18	22	23	22	23	16	22	19
Najmanje jednom nedeljno	16.3	16	17	11	16	20	9	19	18	9	17	23	15	19
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	10.2	12	8	5	8	16	6	12	11	4	14	10	12	7
Nekoliko puta svakoga dana	3.3	4	3	3	2	5	3	5	4	2	2	8	4	3
Total	100%													

155

A koliko često si radio /radila ove stvari na internetu proteklog mjeseca? – Tabela frekvencija

- Baza:Djeca starosti od 12 do 17 godina (72% od ciljne populacije)

Komercijalne stvari	N	Niklad ili skoro nikad	Jednom ili dva puta u toku mjeseca	Najmanje jednom nedeljno	Svakodnevno ili skoro svakodnevno	Nekoliko puta svakoga dana	Total
Pretraživao sam / pretraživala sam stvari za kupovinu (bilo koju kupovinu)	656	39.0	27.6	23.0	9.4	1.0	100%
Provjerio sam koliko stvari koštaju pretragom na internetu	656	33.6	29.7	26.3	8.7	1.8	

Pretraživao sam / pretraživala sam stvari za kupovinu (bilo koju kupovinu)

- Baza:Djeca starosti od 12 do 17 godina (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
sig		0.08			0.00			0.07			0.11		0.09	
Niklad ili skoro nikad	39.0	42	35		51	28	49	38	27	45	36	38	35	46
Jednom ili dva puta u toku mjeseca	27.6	29	26		24	31	25	28	33	28	30	21	30	23
Najmanje jednom nedeljno	23.0	19	27		18	28	18	24	26	21	22	27	24	21
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	9.4	8	11		6	13	8	9	12	5	10	13	10	9
Nekoliko puta svakoga dana	1.0	1	1		1	1		1	2	1	2		1	0
Total	100%													

156

Provjerio sam koliko stvari koštaju pretragom na internetu

- Baza:Djeca starosti od 12 do 17 godina (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
sig		0.19			0.00			0.09			0.15		0.01	
Niklad ili skoro nikad	33.6	36	30		45	23	38	36	24	39	32	29	29	42
Jednom ili dva puta u toku mjeseca	29.7	30	29		27	32	33	26	31	30	31	26	31	27
Najmanje jednom nedeljno	26.3	24	29		20	32	19	30	30	23	26	33	29	21
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	8.7	7	10		5	12	8	7	12	6	9	12	9	8
Nekoliko puta svakoga dana	1.8	2	1		2	1	2	2	3	3	2		2	2
Total	100%													

Broj svih aktivnosti koje su se obavljale svakodnevno / skoro svakodnevno (max=19)

- Prosječne vrijednosti; Baza: Ukupna ciljna populacija (prikazan je prosečan broj za 19 aktivnosti koje su ocrenjivala sva djeca)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Broj svih aktivnosti koje su se obavljale svakodnevno / skoro svakodnevno (max=19)	4.6	4.8	4.3	2.7	4.4	6.2	3.7	4.8	4.8	3.8	5.1	4.3	4.9	3.9

157

OBRAZOVANJE I INTERNET

158

Da li ikada koristiš internet kada si u školi?

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	907	468	439	255	315	337	197	365	204	262	440	206	602	306
sig		0.47		0.00			0.45			0.00			0.69	
Ne	53.5	52	55	82	56	30	53	51	56	44	57	59	53	54
Da	46.5	48	45	18	44	70	47	49	44	56	43	41	47	46
Total	100%													

Koliko često koristiš internet za sljedeće aktivnosti kada si U ŠKOLI? - Tabela frekvencija

- Baza: Djeca koja koriste internet u školi (46% od ciljne populacije)

	N	Nikada	Par puta godišnje	Najmanje jednom mjesečno	Najmanje jednom nedeljno	Svakodnevno ili skoro svakodnevno	Nekoliko puta svakoga dana	Total
Za izradu prezentacija	422	39.2	18.1	20.9	15.4	5.0	1.4	100%
Za pisanje zadataka za školu	422	36.8	15.6	18.5	17.6	8.1	3.4	
Za pravljenje fotografija za školu	422	44.2	14.5	14.4	15.4	10.0	1.6	
Za vježbanje nečega što učim (npr. matematika ili jezik ili muzika)	422	27.3	11.9	26.3	22.5	9.8	2.1	
Za provjeravanje informacija na veb sajtu škole	422	54.8	12.0	16.9	10.1	5.6	0.6	
Za grupni rad za školu sa drugim učenicima	422	29.3	24.2	24.0	15.3	6.4	0.9	
Za traženje informacija na internetu	422	18.2	11.2	23.3	24.8	20.0	2.4	
Za čatovanje sa učenicima iz škole	422	38.8	10.7	15.4	13.7	17.1	4.3	
Za komuniciranje sa nastavnicima (npr. za predaju domaćih radova ili postavljanje pitanja)	422	73.1	11.2	8.5	4.5	2.3	0.4	
Za pisanje za blog škole ili doprinos diskusijama preko interneta	422	80.5	8.6	5.4	2.7	2.5	0.4	

159

Za izradu prezentacija

- Baza: Djeca koja koriste internet u školi (46% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	422	223	199	47	138	237	92	179	89	147	190	85	283	139
sig		0.03			0.63			0.91			0.49		0.26	
Nikada	39.2	43	35	51	39	37	49	38	38	42	36	40	37	43
Par puta godišnje	18.1	18	19	12	21	17	16	20	14	12	19	27	17	21
Najmanje jednom mjesečno	20.9	18	24	11	18	24	19	23	24	23	19	21	21	22
Najmanje jednom nedeljno	15.4	18	13	17	16	15	13	12	16	16	16	13	17	11
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	5.0	2	8	7	4	5	4	5	8	6	7		6	2
Nekoliko puta svakoga dana	1.4	2	1	1	2	1		2	1	1	2		2	1
Total	100%													

Za pisanje zadataka za školu

- Baza: Djeca koja koriste internet u školi (46% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	422	223	199	47	138	237	92	179	89	147	190	85	283	139
sig		0.02			0.24			0.13			0.52		0.05	
Nikada	36.8	43	30	42	37	36	45	38	25	42	38	25	33	45
Par puta godišnje	15.6	12	19	18	19	13	13	12	22	13	15	22	15	16
Najmanje jednom mjesečno	18.5	19	18	10	15	22	20	17	21	17	18	23	18	20
Najmanje jednom nedeljno	17.6	17	18	15	22	15	15	18	19	18	18	16	21	11
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	8.1	5	12	10	4	10	3	11	10	8	8	9	8	7
Nekoliko puta svakoga dana	3.4	4	3	4	2	4	5	4	2	3	4	4	5	
Total	100%													

160

Za pravljenje fotografija za školu

- Baza: Djeca koja koriste internet u školi (46% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	422	223	199	47	138	237	92	179	89	147	190	85	283	139
sig		0.13		0.70			0.19			0.00			0.33	
Nikada	44.2	48	40	55	48	40	53	45	35	58	34	43	41	51
Par puta godišnje	14.5	15	14	8	16	15	10	16	17	9	15	22	14	15
Najmanje jednom mjesečno	14.4	14	15	14	10	17	18	10	20	12	17	13	14	14
Najmanje jednom nedeljno	15.4	16	15	13	15	16	11	18	13	14	20	7	17	13
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	10.0	6	14	8	10	11	7	11	12	6	12	12	12	7
Nekoliko puta svakoga dana	1.6	1	2	1	1	2		1	3	1	1	3	2	
Total	100%													

Za vježbanje nečega što učim (npr. matematika ili jezik ili muzika)

- Baza: Djeca koja koriste internet u školi (46% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	422	223	199	47	138	237	92	179	89	147	190	85	283	139
Sig		0.16		0.57			0.97			0.13			0.18	
Nikada	27.3	31	23	27	30	26	31	25	27	26	25	35	24	34
Par puta godišnje	11.9	11	13	13	14	11	9	12	15	9	11	18	11	14
Najmanje jednom mjesečno	26.3	26	26	19	21	31	28	27	24	25	27	27	27	25
Najmanje jednom nedeljno	22.5	23	22	19	26	21	23	24	20	30	20	14	24	19
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	9.8	7	13	16	7	10	8	10	11	10	12	6	10	8
Nekoliko puta svakoga dana	2.1	2	2	6	2	1	1	2	3		5		3	
Total	100%													

161

Za provjeravanje informacija na veb sajtu škole

- Baza: Djeca koja koriste internet u školi (46% od ciljne populacije

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	422	223	199	47	138	237	92	179	89	147	190	85	283	139
Sig		0.44		0.59			0.06			0.11			0.03	
Nikada	54.8	58	51	67	60	49	63	58	39	60	48	61	50	65
Par puta godišnje	12.0	10	14	11	8	14	9	12	18	11	11	16	11	13
Najmanje jednom mjesečno	16.9	18	16	11	15	19	13	14	26	15	18	18	19	12
Najmanje jednom nedeljno	10.1	10	10	5	11	11	13	11	6	10	14	2	12	5
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	5.6	4	7	4	6	6	2	4	10	4	8	3	6	4
Nekoliko puta svakoga dana	0.6		1	1		1		1	1		1		1	
Total	100%													

Za grupni rad za školu sa drugim učenicima

- Baza Djeca koja koriste internet u školi (46% od ciljne populacije

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	422	223	199	47	138	237	92	179	89	147	190	85	283	139
sig		0.00		0.80			0.45			0.00			0.37	
Nikada	29.3	34	24	39	25	30	38	25	28	30	30	28	29	31
Par puta godišnje	24.2	20	29	14	26	25	16	25	27	17	23	40	24	25
Najmanje jednom mjesečno	24.0	22	26	20	25	24	27	26	20	28	20	26	22	28
Najmanje jednom nedeljno	15.3	19	11	11	17	15	11	16	15	18	18	6	16	13
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	6.4	4	9	13	6	5	4	7	9	7	9	1	8	3
Nekoliko puta svakoga dana	0.9	1	1	1	1	1	2		1	1	1		1	
Total	100%													

162

Za traženje informacija na internetu

- Baza: Djeca koja koriste internet u školi (46% of target populatio)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	422	223	199	47	138	237	92	179	89	147	190	85	283	139
sig		0.07		0.17			0.00			0.02			0.13	
Nikada	18.2	22	14	21	26	13	33	14	10	23	16	14	16	22
Par puta godišnje	11.2	9	14	12	14	10	4	13	13	8	9	22	9	15
Najmanje jednom mjesečno	23.3	21	26	26	19	25	26	22	29	23	21	30	26	19
Najmanje jednom nedeljno	24.8	28	22	16	21	29	17	28	25	22	28	21	25	25
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	20.0	18	22	20	19	20	17	20	22	22	22	11	21	17
Nekoliko puta svakoga dana	2.4	2	3	4	1	3	3	2	1	2	3	2	3	1
Total	100%													

Za čatovanje sa učenicima iz škole

- Baza: Djeca koja koriste internet u školi (46% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	422	223	199	47	138	237	92	179	89	147	190	85	283	139
sig		0.08		0.00			0.05			0.33			0.08	
Nikada	38.8	39	39	58	53	26	46	40	28	39	37	42	35	47
Par puta godišnje	10.7	8	13	11	13	9	6	11	15	8	12	13	10	12
Najmanje jednom mjesečno	15.4	15	15	9	11	19	19	10	18	19	15	10	16	15
Najmanje jednom nedeljno	13.7	17	10	9	9	17	10	19	12	15	13	13	15	11
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	17.1	18	17	11	12	21	14	17	21	16	21	11	19	13
Nekoliko puta svakoga dana	4.3	2	6	1	2	6	5	3	6	3	2	11	5	2
Total	100%													

163

Za komuniciranje sa nastavnicima (npr. za predaju domaćih radova ili postavljanje pitanja)

- Baza: Djeca koja koriste internet u školi (46% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	422	223	199	47	138	237	92	179	89	147	190	85	283	139
sig		0.42		0.98			1.00			0.33			0.56	
Nikada	73.1	74	72	82	73	71	78	73	75	78	66	81	70	79
Par puta godišnje	11.2	10	12	9	14	10	12	11	7	11	12	11	12	10
Najmanje jednom mjesečno	8.5	8	9	3	7	10	8	9	9	7	12	3	10	6
Najmanje jednom nedeljno	4.5	6	3	1	4	5	2	5	4	3	6	5	5	4
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	2.3	1	4	3	2	3	1	2	4	2	4		3	1
Nekoliko puta svakoga dana	0.4		1	1		0			1		1		1	
Total	100%													

Za pisanje za blog škole ili doprinos diskusijama preko interneta

- Baza: Djeca koja koriste internet u školi (46% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	422	223	199	47	138	237	92	179	89	147	190	85	283	139
Sig		0.52		0.76			0.87			0.73			0.58	
Nikada	80.5	82	79	88	85	76	88	79	76	86	74	85	78	85
Par puta godišnje	8.6	8	9	8	6	10	6	11	6	7	11	7	8	9
Najmanje jednom mjesečno	5.4	6	5		3	8	5	5	7	4	8	4	7	3
Najmanje jednom nedeljno	2.7	3	2		3	3		3	3	1	4	2	3	2
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	2.5	1	5	3	2	3	1	2	8	3	3	2	3	2
Nekoliko puta svakoga dana	0.4		1	1		0			1		1		1	
Total	100%													

164

Koliko često koristiš internet za sljedeće aktivnosti kada si VAN ŠKOLE? - Tabela frekvencija?

- Baza:Djeca koja koriste internet van škole (99.5% od ciljne populacije)

	N	Nikada	Par puta godišnje	Najmanje jednom mjesečno	Najmanje jednom nedeljno	Svakodnevno ili skoro svakodnevno	Nekoliko puta svakoga dana	Total
Za izradu prezentacija	907	41.5	16.3	21.6	15.0	4.2	1.4	100%
Za pisanje zadataka za školu	907	23.6	12.3	24.5	25.4	12.2	2.0	
Za pravljenje fotografija za školu	907	59.1	12.8	14.3	7.3	5.5	1.0	
Za vježbanje nečega što učim (npr. matematika ili jezik ili muzika)	907	23.7	8.9	19.6	30.6	14.8	2.4	
Za provjeravanje informacija na veb sajtu škole	907	64.2	10.9	10.7	7.0	6.1	1.2	
Za grupni rad za školu sa drugim učenicima	907	46.1	16.4	19.9	10.3	5.9	1.4	
Za traženje informacija na internetu	907	24.7	5.0	14.3	26.0	25.3	4.8	
Za čatovanje sa učenicima iz škole	907	40.5	6.6	8.7	14.1	20.8	9.4	
Za komuniciranje sa nastavnicima (npr. za predaju domaćih radova ili postavljanje pitanja)	907	76.8	7.7	7.0	4.9	3.1	0.6	
Za pisanje za blog škole ili doprinos diskusijama preko interneta	907	84.9	5.9	4.2	2.4	1.9	0.7	

Za izradu prezentacija

- Baza: Djeca koja koriste internet van škole (99.5% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	907	468	439	255	315	337	197	365	204	262	440	206	602	306
Sig		0.02		0.00			0.40			0.00			0.01	
Nikada	41.5	45	38	61	36	32	51	41	40	46	42	34	40	45
Par puta godišnje	16.3	16	16	12	21	15	13	16	16	10	18	22	19	12
Najmanje jednom mjesečno	21.6	20	23	14	24	25	21	23	19	24	17	30	19	26
Najmanje jednom nedeljno	15.0	15	15	8	16	19	11	15	18	14	17	12	17	12
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	4.2	2	6	3	2	7	3	5	5	4	5	2	4	4
Nekoliko puta svakoga dana	1.4	1	1	1	1	1	2	1	1	2	1		1	1
Total	100%													

165

Za pisanje zadataka za školu

- Baza: Djeca koja koriste internet van škole (99.5% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	907	468	439	255	315	337	197	365	204	262	440	206	602	306
sig		0.24		0.00			0.04			0.02			0.33	
Nikada	23.6	24	23	33	20	20	32	21	23	28	24	17	23	24
Par puta godišnje	12.3	13	12	12	16	9	11	11	14	10	14	11	14	10
Najmanje jednom mjesečno	24.5	22	27	22	27	24	24	24	25	23	23	30	23	27
Najmanje jednom nedeljno	25.4	27	23	20	25	31	24	28	24	25	22	33	27	23
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	12.2	11	14	12	10	14	7	16	12	12	14	9	11	14
Nekoliko puta svakoga dana	2.0	2	2	1	3	1	3	1	2	2	3		2	2
Total	100%													

Za pravljenje fotografija za školu

- Baza: Djeca koja koriste internet van škole (99.5% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	907	468	439	255	315	337	197	365	204	262	440	206	602	306
sig		0.32		0.02			0.01			0.00			0.02	
Nikada	59.1	60	58	66	63	50	69	56	53	72	52	57	56	66
Par puta godišnje	12.8	14	12	13	11	14	12	14	11	10	14	14	13	12
Najmanje jednom mjesečno	14.3	14	15	11	11	19	13	15	15	10	14	22	15	13
Najmanje jednom nedeljno	7.3	7	8	6	8	8	2	8	9	4	11	5	9	4
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	5.5	4	7	4	5	7	3	6	9	3	9	2	6	4
Nekoliko puta svakoga dana	1.0	1	1	1	1	1	1	0	2	1	1		1	1
Total	100%													

166

Za vježbanje nečega što učim (npr. matematika ili jezik ili muzika)

- Baza: Djeca koja koriste internet van škole (99.5% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	907	468	439	255	315	337	197	365	204	262	440	206	602	306
sig		0.80			0.01			0.01			0.01		0.53	
Nikada	23.7	25	22	32	24	17	34	21	20	27	22	24	22	26
Par puta godišnje	8.9	9	9	10	10	8	7	8	13	6	11	7	9	9
Najmanje jednom mjesečno	19.6	18	21	20	19	20	18	20	18	18	20	21	19	20
Najmanje jednom nedeljno	30.6	30	31	24	30	36	28	31	30	32	27	37	33	27
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	14.8	15	15	14	15	16	10	18	16	14	17	11	14	16
Nekoliko puta svakoga dana	2.4	3	2	2	3	3	3	2	2	2	4	0	3	2
Total	100%													

Za provjeravanje informacija na veb sajtu škole

- Baza: Djeca koja koriste internet van škole (99.5% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	907	468	439	255	315	337	197	365	204	262	440	206	602	306
Sig		0.74			0.00			0.21			0.00		0.11	
Nikada	64.2	66	63	78	70	48	69	66	56	71	58	70	62	69
Par puta godišnje	10.9	10	11	5	9	17	10	12	13	11	11	11	13	7
Najmanje jednom mjesečno	10.7	10	11	8	9	14	10	8	14	8	12	12	10	12
Najmanje jednom nedeljno	7.0	8	6	4	6	11	4	7	6	4	10	4	8	6
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	6.1	5	7	5	3	10	5	6	9	5	8	3	6	6
Nekoliko puta svakoga dana	1.2	1	1	1	3		2	0	2	1	2		1	1
Total	100%													

167

Za grupni rad za školu sa drugim učenicima

- Baza: Djeca koja koriste internet van škole (99.5% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	907	468	439	255	315	337	197	365	204	262	440	206	602	306
Sig		0.57		0.00			1.00			0.00			0.96	
Nikada	46.1	49	43	65	46	32	51	49	46	51	46	40	45	48
Par puta godišnje	16.4	15	17	13	15	20	15	15	16	14	16	21	17	15
Najmanje jednom mjesečno	19.9	19	21	11	21	26	19	19	19	19	17	28	20	20
Najmanje jednom nedeljno	10.3	11	10	6	9	14	10	10	10	11	11	9	11	10
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	5.9	5	7	3	7	7	5	6	8	5	8	2	6	6
Nekoliko puta svakoga dana	1.4	1	2	1	2	1	0	1	2	1	2		2	1
Total	100%													

Za traženje informacija na internetu

- Baza: Djeca koja koriste internet van škole (99.5% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	907	468	439	255	315	337	197	365	204	262	440	206	602	306
sig		0.50		0.00			0.08			0.00			0.42	
Nikada	24.7	25	24	36	26	15	32	27	18	29	23	23	23	27
Par puta godišnje	5.0	4	6	6	5	4	6	5	5	4	6	3	6	3
Najmanje jednom mjesečno	14.3	14	15	18	14	11	13	12	18	13	13	20	14	14
Najmanje jednom nedeljno	26.0	26	26	22	25	30	24	24	30	20	25	34	27	25
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	25.3	25	26	16	25	33	21	29	25	28	27	19	25	26
Nekoliko puta svakoga dana	4.8	6	4	2	5	7	5	4	5	5	6	2	5	4
Total	100%													

168

Za čatovanje sa učenicima iz škole

- Baza: Djeca koja koriste internet van škole (99.5% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	907	468	439	255	315	337	197	365	204	262	440	206	602	306
sig		0.93		0.00			0.19			0.36			0.82	
Nikada	40.5	42	39	72	36	20	45	42	39	40	40	42	39	43
Par puta godišnje	6.6	7	6	5	5	9	6	4	9	8	6	6	7	6
Najmanje jednom mjesečno	8.7	9	9	6	9	10	6	11	9	9	9	7	9	8
Najmanje jednom nedeljno	14.1	14	14	8	16	17	14	14	15	14	12	18	14	14
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	20.8	20	22	7	24	29	19	20	16	22	22	17	22	19
Nekoliko puta svakoga dana	9.4	9	10	3	9	15	10	9	11	7	10	11	9	10
Total	100%													

Za komuniciranje sa nastavnicima (npr. za predaju domaćih radova ili postavljanje pitanja)

- Baza: Djeca koja koriste internet van škole (99.5% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	907	468	439	255	315	337	197	365	204	262	440	206	602	306
sig		0.00		0.00			0.86			0.47			0.05	
Nikada	76.8	79	74	88	78	67	80	77	75	81	75	77	76	77
Par puta godišnje	7.7	8	7	6	8	9	7	9	6	7	8	8	9	5
Najmanje jednom mjesečno	7.0	4	11	1	6	12	7	6	9	6	6	9	6	9
Najmanje jednom nedeljno	4.9	6	4	3	4	7	4	5	5	4	5	5	5	6
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	3.1	3	3	1	2	5	2	3	4	2	5	1	4	2
Nekoliko puta svakoga dana	0.6	1	0	1	1	0			1	0	1		1	0
Total	100%													

169

Za pisanje za blog škole ili doprinos diskusijama preko interneta

- Baza: Djeca koja koriste internet van škole (99.5% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	907	468	439	255	315	337	197	365	204	262	440	206	602	306
sig		0.71		0.00			0.77			0.28			0.47	
Nikada	84.9	85	85	93	88	76	88	86	82	90	81	86	84	86
Par puta godišnje	5.9	7	5	2	4	10	7	4	6	4	7	7	7	5
Najmanje jednom mjesečno	4.2	4	5	2	4	6	3	6	4	3	5	4	4	5
Najmanje jednom nedeljno	2.4	3	2	1	2	4	1	2	4	1	3	2	2	2
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	1.9	2	2	2	1	3	1	1	3	1	3	1	2	1
Nekoliko puta svakoga dana	0.7	0	1	1	1	0		1	1	0	1		1	0
Total	100%													

Koliko često radiš sledeće stvari - Tabela frekvencija?

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	N	Nikada	Par puta godišnje	Najmanje jednom mjesečno	Najmanje jednom nedeljno	Svakodnevno ili skoro svakodnevno	Nekoliko puta svakoga dana	Total
Čitaš štampane tekstove	911	25.4	9.4	17.1	22.4	24.4	1.3	100%
Čitaš tekstove na internetu	911	14.1	5.9	16.2	26.6	31.1	6.2	

170

Čitaš štampane tekstove

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Sig		0.20			0.00			0.00			0.00		0.06	
Nikada	25.4	27	24	36	26	18	34	23	17	33	21	26	28	21
Par puta godišnje	9.4	10	8	9	11	8	9	7	13	7	10	11	11	7
Najmanje jednom mjesečno	17.1	17	17	12	18	20	17	19	15	21	14	19	16	19
Najmanje jednom nedeljno	22.4	24	21	20	21	25	15	26	24	20	22	27	22	23
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	24.4	21	28	21	24	28	24	26	28	19	32	16	22	29
Nekoliko puta svakoga dana	1.3	1	1	2	0	1	1	0	2	1	2	1	1	2
Total	100%													

Čitaš tekstove na internetu

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.36			0.00			0.03			0.00		0.00	
Nikada	14.1	15	13	26	16	4	20	13	7	20	11	12	15	11
Par puta godišnje	5.9	5	7	9	6	3	5	4	7	6	6	6	6	5
Najmanje jednom mjesečno	16.2	16	16	18	17	14	19	15	17	19	14	16	14	21
Najmanje jednom nedeljno	26.6	26	28	33	27	22	23	27	30	25	24	34	24	31
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	31.1	31	31	12	29	47	27	34	33	23	38	26	34	26
Nekoliko puta svakoga dana	6.2	7	5	2	5	10	6	6	6	6	6	6	6	6
Total	100%													

171

U kojima od njih lakše pronalaziš informacije koje tražiš?

- Baza: Djeca koja čitaju štampane tekstove i tekstove na internetu (71% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	648	330	318	150	220	278	123	267	165	169	340	140	419	229
sig		0.68		0.00			0.40			0.01			0.04	
U štampanim tekstovima	19.5	19	20	29	20	13	23	21	19	20	20	18	17	24
U tekstovima na internet	50.7	52	49	46	47	56	50	55	48	48	47	63	51	51
Podjednako	29.8	29	31	25	32	31	27	24	32	32	34	19	32	25
Total	100%													

Koji od njih su ti zanimljiviji?

- Baza: Djeca koja čitaju štampane tekstove i tekstove na internetu (71% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	648	330	318	150	220	278	123	267	165	169	340	140	419	229
sig		0.08		0.03			0.64			0.00			0.04	
U štampanim tekstovima	18.2	17	20	25	19	14	21	19	17	19	19	14	16	22
U tekstovima na internet	54.0	58	50	51	50	58	49	56	57	47	52	68	53	56
Podjednako	27.8	25	31	23	31	28	30	25	26	35	29	17	31	23
Total	100%													

172

D. VJEŠTINE I PRAKSE

173

DIGITALNE VJEŠTINE DJETETA

174

Razmisli o tome kako koristiš internet. Koliko su ove stvari tačne za tebe? - Tabela frekvencija

- Baza: Ukupna ciljna populacija

Operativne vještine	N	Nije tačno za mene	Malo je tačno za mene	Prilično je tačno za mene	Potpuno je tačno za mene	Odbija da odgovori	Nije tačno + malo tačno	Nije tačno + malo tačno	Total
Znam kako da sačuvam fotografiju koju pronađem na internetu	725	23.2	12.0	20.2	43.8	0.7	35.2	64.0	100%
I know how to change my privacy settings (e.g. on a social networking site, e-mail account)	725	32.8	13.6	18.9	34.2	0.5	46.4	53.1	
Znam kako da otvorim fajlove koje preuzmem sa interneta	725	18.2	12.5	23.8	44.7	0.7	30.7	68.5	
Znam kako da koristim prečice na tastaturi (npr. CTRL -C za kopiranje, CTRL-S za čuvanje)	725	30.8	14.1	18.0	36.0	1.2	44.8	54.0	
I know how to open a new window on browser on my computer (Google Chrome, Mozilla, Internet Explorer)	725	10.9	9.6	21.1	57.0	1.3	20.5	78.1	

Ključno - Znam kako da sačuvam fotografiju koju pronađem na internetu

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	13.0	12	14	33	9	2	17	13	11	17	13	8	13	13
Malo je tačno za mene	8.0	8	8	15	8	2	8	9	7	7	9	8	9	6
Nije tačno + malo tačno	21.0	20	22	48	17	5	25	22	18	24	21	17	22	18
Potpuno tačno + prillično tačno	79.0	80	78	52	83	95	75	78	82	76	79	83	78	82
Prilično je tačno za mene	22.3	21	23	27	21	20	16	22	29	13	23	33	20	26
Potpuno je tačno za mene	56.7	59	55	24	63	75	59	56	54	64	55	50	57	56
Total	100%													
Prosek	3.2	3.3	3.2	2.4	3.4	3.7	3.2	3.2	3.3	3.2	3.2	3.3	3.2	3.2

175

Ključno - Znam kako da podesim ko može da vidi moj profil, šta može da vidi i ko može da me kontaktira (npr.na Fejsbuku)

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	25.3	25	26	56	22	5	25	26	25	24	23	32	24	28
Malo je tačno za mene	8.9	9	9	14	9	5	8	11	6	7	10	8	8	11
Nije tačno + malo tačno	34.2	33	35	70	32	10	32	37	31	32	33	40	32	39
Potpuno tačno + prilično tačno	65.8	67	65	30	68	90	68	63	69	68	67	60	68	61
Prilično je tačno za mene	13.7	13	14	12	14	15	12	11	18	11	15	15	13	15
Potpuno je tačno za mene	52.1	54	50	18	54	76	56	52	51	57	52	45	55	46
Total	100%													
Prosek	2.9	3.0	2.9	1.9	3.0	3.6	3.0	2.9	2.9	3.0	3.0	2.7	3.0	2.8

Znam kako da otvorim fajlove koje preuzmem sa interneta

- Baza:Djeca starosti od 12 do 17 godina (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Nije tačno za mene	6.3	5	7		10	2	12	6	2	9	6	4	5	9
Malo je tačno za mene	7.2	7	8		11	4	9	7	8	7	7	6	6	10
Nije tačno + malo tačno	13.5	12	15		21	6	21	13	9	16	13	10	10	19
Potpuno tačno + prilično tačno	86.5	88	85		79	94	79	87	91	84	87	90	90	81
Prilično je tačno za mene	20.9	20	22		22	20	17	20	21	15	22	26	20	22
Potpuno je tačno za mene	65.6	68	63		57	74	62	68	70	69	65	64	69	59
Total	100%													
Prosek	3.5	3.5	3.4	N	3.3	3.6	3.3	3.5	3.6	3.4	3.5	3.5	3.5	3.3

176

Znam kako da koristim prečice na tastaturi (npr. CTRL -C za kopiranje, CTRL-S za čuvanje)

- Baza:Djeca starosti od 12 do 17 godina (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Nije tačno za mene	14.8	12	18		22	8	23	14	8	21	11	14	12	21
Malo je tačno za mene	12.0	13	11		14	10	10	15	13	10	12	14	10	15
Nije tačno + malo tačno	26.8	25	29		36	18	33	29	21	31	24	28	22	36
Potpuno tačno + prilično tačno	73.2	75	71		64	82	67	71	79	69	76	72	78	64
Prilično je tačno za mene	17.0	17	17		17	17	10	14	26	10	19	23	19	13
Potpuno je tačno za mene	56.2	58	54		47	65	57	57	54	59	58	49	59	52
Total	100%													
Prosek	3.1	3.2	3.1	N	2.9	3.4	3.0	3.1	3.2	3.1	3.2	3.1	3.2	3.0

Znam kako da otvorim novi prozor na pretraživaču

- Baza:Djeca starosti od 12 do 17 godina (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Nije tačno za mene	4.7	4	5		8	2	8	4	2	6	5	3	3	8
Malo je tačno za mene	4.1	3	6		5	3	4	5	5	3	5	4	4	5
Nije tačno + malo tačno	8.8	7	11		13	5	13	9	7	9	9	7	6	13
Potpuno tačno + prilično tačno	91.2	93	89		87	95	87	91	93	91	91	93	94	87
Prilično je tačno za mene	19.6	20	19		21	18	17	18	23	16	19	26	19	21
Potpuno je tačno za mene	71.6	73	70		66	77	70	73	70	75	71	67	75	65
Total	100%													
Prosek	3.6	3.6	3.5	N	3.5	3.7	3.5	3.6	3.6	3.6	3.6	3.6	3.7	3.4

177

- Razmisli o tome kako koristiš internet. Koliko su ove stvari tačne za tebe - Tabela frekvencija

- Baza: Ukupna ciljna populacija

Vještine informisdanja/pretraživanja	N	Nije tačno za mene	Malo je tačno za mene	Prilično je tačno za mene	Potpuno je tačno za mene	Nije tačno + malo tačno	Nije tačno + malo tačno	Total
Ključno - Lako mi je da pronađem veb sajt koji sam posjetio ranije	911	11.7	12.4	28.2	47.7	24.1	75.9	100%
Ključno - Lako mi je da provjerim da li je informacija koju sam našao na internetu tačna	911	22.3	18.2	27.8	31.7	40.5	59.5	
Ključno - Lako mi je da izaberem šta tačno treba da ukucam u Google ili neki drugi pretraživač da bih našao/našla ono što tražim	911	7.2	8.7	26.8	57.3	16.0	84.0	
Ponekad završim na veb sajtovima a da ne znam kako sam do njih došao	656	29.3	26.5	23.4	20.9	55.8	44.2	

Ključno - Lako mi je da pronađem veb sajt koji sam posjetio ranije

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	11.7	12	12	30	8	1	17	10	12	15	13	4	12	10
Malo je tačno za mene	12.4	11	14	23	13	4	15	14	9	15	12	9	12	13
Nije tačno + malo tačno	24.1	22	26	53	21	6	32	23	21	30	26	13	24	24
Potpuno tačno + prillično tačno	75.9	78	74	47	79	94	68	77	79	70	74	87	76	76
Prilično je tačno za mene	28.2	27	30	28	28	29	25	27	33	22	25	42	25	34
Potpuno je tačno za mene	47.7	51	44	19	51	66	42	50	46	48	49	45	50	43
Total	100%													
Prosek	3.1	3.2	3.1	2.4	3.2	3.6	2.9	3.2	3.1	3.0	3.1	3.3	3.1	3.1

178

Ključno - Lako mi je da provjerim da li je informacija koju sam našao na internetu tačna

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	22.3	19	25	42	22	8	35	21	15	37	18	14	21	26
Malo je tačno za mene	18.2	18	18	24	21	11	18	18	19	18	17	22	18	19
Nije tačno + malo tačno	40.5	38	43	66	42	19	54	39	34	54	34	36	38	45
Nije tačno + malo tačno	59.5	62	57	34	58	81	46	61	66	46	66	64	62	55
Prilično je tačno za mene	27.8	28	27	22	29	31	21	28	32	19	30	35	29	25
Potpuno je tačno za mene	31.7	34	29	12	28	50	25	33	34	27	36	29	33	29
Total	100%													
Prosek	2.7	2.8	2.6	2.0	2.6	3.2	2.4	2.7	2.9	2.4	2.8	2.8	2.7	2.6

Ključno - Lako mi je da izaberem šta tačno treba da ukucam u Google ili neki drugi pretraživač da bih našao/našla ono što tražim

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	7.2	6	9	15	7	1	12	6	5	9	8	4	6	9
Malo je tačno za mene	8.7	9	8	16	9	3	9	8	11	5	10	11	9	8
Nije tačno + malo tačno	16.0	15	17	32	16	4	21	14	16	15	17	15	15	17
Nije tačno + malo tačno	84.0	85	83	68	84	96	79	86	84	85	83	85	85	83
Prilično je tačno za mene	26.8	27	26	35	24	24	23	26	33	19	28	34	26	27
Potpuno je tačno za mene	57.3	57	57	34	60	72	56	59	51	66	55	50	58	56
Total	100%													
Prosek	3.3	3.4	3.3	2.9	3.4	3.7	3.2	3.4	3.3	3.4	3.3	3.3	3.4	3.3

179

Ponekad završim na veb sajtovima a da ne znam kako sam do njih došao

- Baza:Djeca starosti od 12 do 17 godina (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Nije tačno za mene	29.3	30	28		29	30	38	30	20	29	35	19	30	28
Malo je tačno za mene	26.5	27	26		31	22	25	24	31	26	23	35	26	28
Nije tačno + malo tačno	55.8	58	54		60	52	63	54	51	54	58	54	55	56
Nije tačno + malo tačno	44.2	42	46		40	48	37	46	49	46	42	46	45	44
Prilično je tačno za mene	23.4	22	25		20	26	18	26	25	21	21	32	22	26
Potpuno je tačno za mene	20.9	20	22		20	22	19	21	24	25	22	14	22	18
Total	100%													
Prosek	2.4	2.3	2.4	N	2.3	2.4	2.2	2.4	2.5	2.4	2.3	2.4	2.4	2.3

- Razmisli o tome kako koristiš internet. Koliko su ove stvari tačne za tebe - Tabela frekvencija

- Baza: Ukupna ciljna populacija

Društvene vještine	N	Nije tačno za mene	Malo je tačno za mene	Prilično je tačno za mene	Potpuno je tačno za mene	Nije tačno + malo tačno	Nije tačno + malo tačno	Total
Ključno - Znam koje informacije na internetu treba a koje ne treba da dijelim, odnosno da kažem ili pokažem drugima	911	7.3	6.8	28.7	57.2	14.1	85.9	100%
Ključno - Znam kako da uklonim određene osobe sa moje liste kontakata	911	12.8	7.1	19.8	60.3	19.9	80.1	

180

Ključno - Znam koje informacije na internetu treba a koje ne treba da dijelim, odnosno da kažem ili pokažem drugima

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	7.3	7	8	19	5	1	12	6	6	9	8	3	7	8
Malo je tačno za mene	6.8	7	7	15	6	1	8	8	4	8	7	5	7	7
Nije tačno + malo tačno	14.1	13	15	34	11	2	20	14	10	17	15	8	14	14
Nije tačno + malo tačno	85.9	87	85	66	89	98	80	86	90	83	85	92	86	86
Prilično je tačno za mene	28.7	30	27	32	28	27	22	30	31	21	24	48	27	32
Potpuno je tačno za mene	57.2	56	58	34	61	71	58	56	59	61	61	44	59	54
Total	100%													
Prosek	3.4	3.4	3.3	2.8	3.4	3.7	3.3	3.4	3.4	3.3	3.4	3.3	3.4	3.3

Ključno - Znam kako da uklonim određene osobe sa moje liste kontakata

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	12.8	12	14	36	7	1	14	14	10	12	13	12	13	13
Malo je tačno za mene	7.1	8	6	16	6	2	7	7	6	6	7	9	6	9
Nije tačno + malo tačno	19.9	20	20	51	13	3	21	21	16	19	20	22	19	21
Nije tačno + malo tačno	80.1	80	80	49	87	97	79	79	84	81	80	78	81	79
Prilično je tačno za mene	19.8	21	18	20	19	20	14	20	25	13	21	27	20	19
Potpuno je tačno za mene	60.3	59	62	28	68	77	65	59	60	68	60	52	61	60
Total	100%													
Prosek	3.3	3.3	3.3	2.4	3.5	3.7	3.3	3.2	3.3	3.4	3.3	3.2	3.3	3.3

181

- Razmisli o tome kako koristiš internet. Koliko su ove stvari tačne za tebe - Tabela frekvencija

- Baza: Ukupna ciljna populacija

Kreativne vještine	N	Nije tačno za mene	Malo je tačno za mene	Prilično je tačno za mene	Potpuno je tačno za mene	Nije tačno + malo tačno	Nije tačno + malo tačno	Total
Ključno - Znam kako da napravim nešto novo od videa i muzike koje sam pronašao/pronašla na internetu	911	42.5	18.1	21.7	17.6	60.6	39.4	100%
Ključno - Znam kako da postavljam na internet video snimke ili muziku koju sam sam napravio / napravila	911	37.8	13.9	19.1	29.3	51.7	48.3	
Znam kako da napravim vebsajt	656	54.1	12.1	16.5	17.3	66.2	33.8	
Znam da nadjem fotografije, muziku, video snimke, itd. na internetu koji nijesu zaštićeni autorskim pravima i koje mogu slobodno da koristim	911	27.9	11.7	24.6	35.8	39.6	60.4	

Ključno - Znam kako da napravim nešto novo od videa i muzike koje sam pronašao/pronašla na internetu

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	42.5	40	45	72	40	23	50	41	40	53	38	38	42	44
Malo je tačno za mene	18.1	15	21	12	25	16	18	16	23	15	17	24	18	18
Nije tačno + malo tačno	60.6	55	67	84	65	39	68	57	64	68	55	62	60	62
Nije tačno + malo tačno	39.4	45	33	16	35	61	32	43	36	32	45	38	40	38
Prilično je tačno za mene	21.7	24	19	11	21	31	16	22	21	15	26	22	23	20
Potpuno je tačno za mene	17.6	21	14	6	15	29	16	21	15	16	19	16	17	18
Total	100%													
Prosek	2.1	2.3	2.0	1.5	2.1	2.7	2.0	2.2	2.1	1.9	2.3	2.2	2.2	2.1

182

Ključno - Znam kako da postavljam na internet video snimke ili muziku koju sam sam napravio / napravila

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	37.8	33	43	65	38	17	40	37	39	44	32	43	38	38
Malo je tačno za mene	13.9	14	14	13	16	13	15	11	18	11	14	17	13	15
Nije tačno + malo tačno	51.7	46	58	78	54	30	55	48	57	55	46	60	51	53
Nije tačno + malo tačno	48.3	54	42	22	46	70	45	52	43	45	54	40	49	47
Prilično je tačno za mene	19.1	22	16	12	18	25	17	19	18	13	23	18	21	16
Potpuno je tačno za mene	29.3	32	26	10	28	45	28	33	25	32	31	22	28	32
Total	100%													
Prosek	2.4	2.5	2.3	1.7	2.4	3.0	2.3	2.5	2.3	2.3	2.5	2.2	2.4	2.4

Znam kako da napravim vebsajt

- Baza: Djeca starosti od 12 do 17 godina (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Nije tačno za mene	54.1	51	58		66	43	64	53	52	64	45	59	52	57
Malo je tačno za mene	12.1	14	10		10	14	10	12	14	13	13	9	12	12
Nije tačno + malo tačno	66.2	64	68		76	57	74	65	66	77	58	68	64	70
Nije tačno + malo tačno	33.8	36	32		24	43	26	35	34	23	42	32	36	30
Prilično je tačno za mene	16.5	17	16		12	21	16	14	16	11	20	16	16	17
Potpuno je tačno za mene	17.3	19	16		12	23	10	21	18	12	22	16	20	13
Total	100%													
Prosek	2.0	2.0	1.9	N	1.7	2.2	1.7	2.0	2.0	1.7	2.2	1.9	2.0	1.9

183

Znam da nadjem fotografije, muziku, video snimke, itd. na internetu koji nijesu zaštićeni autorskim pravima i koje mogu slobodno da koristim

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	27.9	27	29	47	31	10	39	24	28	28	26	31	26	32
Malo je tačno za mene	11.7	12	11	15	14	7	10	11	13	9	14	11	12	11
Nije tačno + malo tačno	39.6	39	40	62	45	17	49	36	41	37	40	42	38	43
Nije tačno + malo tačno	60.4	61	60	38	55	83	51	64	59	63	60	58	62	57
Prilično je tačno za mene	24.6	24	26	19	21	32	20	25	25	21	24	30	26	23
Potpuno je tačno za mene	35.8	37	34	19	33	51	31	39	34	42	36	28	36	35
Total	100%													
Prosek	2.7	2.7	2.7	2.1	2.6	3.2	2.4	2.8	2.6	2.8	2.7	2.6	2.7	2.6

- Razmisli o tome kako koristiš internet. Koliko su ove stvari tačne za tebe - Tabela frekvencija

- Baza: Ukupna ciljna populacija

Mobilne vještine	N	Nije tačno za mene	Malo je tačno za mene	Prilično je tačno za mene	Potpuno je tačno za mene	Nije tačno + malo tačno	Nije tačno + malo tačno	Total
Ključno - Znam kako da instaliram aplikaciju na mobilni uređaj (npr. telefon ili tablet)	911	12.5	7.7	24.4	55.4	20.2	79.8	100%
Ključno - Znam kako da pratim troškove upotrebe mobilne aplikacije (proveravam koliko sam potrošio megabajta)	911	23.6	12.0	21.9	42.6	35.6	64.4	

Ključno - Znam kako da instaliram aplikaciju na mobilni uređaj (npr. telefon ili tablet)

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	12.5	11	14	33	7	2	13	13	12	13	14	9	13	12
Malo je tačno za mene	7.7	8	8	17	6	2	8	7	10	7	9	6	7	9
Nije tačno + malo tačno	20.2	19	22	49	14	4	20	20	22	20	22	16	20	21
Nije tačno + malo tačno	79.8	81	78	51	86	96	80	80	78	80	78	84	80	79
Prilično je tačno za mene	24.4	24	25	22	25	26	16	24	31	15	23	40	22	28
Potpuno je tačno za mene	55.4	57	53	28	61	70	63	56	46	65	55	45	58	51
Total	100%													
Prosek	3.2	3.3	3.2	2.5	3.4	3.6	3.3	3.2	3.1	3.3	3.2	3.2	3.3	3.2

Ključno - Znam kako da pratim troškove upotrebe mobilne aplikacije (proveravam koliko sam potrošio megabajta)

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	23.6	21	27	55	18	6	26	22	23	23	23	25	23	24
Malo je tačno za mene	12.0	12	12	13	16	8	10	13	13	12	12	13	12	13
Nije tačno + malo tačno	35.6	33	39	67	34	13	36	34	36	35	35	38	35	36
Nije tačno + malo tačno	64.4	67	61	33	66	87	64	66	64	65	65	62	65	64
Prilično je tačno za mene	21.9	22	22	15	23	26	17	22	26	15	23	28	22	21
Potpuno je tačno za mene	42.6	45	40	17	43	61	47	44	38	50	42	34	43	43
Total	100%													
Prosek	2.8	2.9	2.7	2.0	2.9	3.4	2.9	2.9	2.8	2.9	2.8	2.7	2.8	2.8

185

- Razmisli o tome kako koristiš internet. Koliko su ove stvari tačne za tebe - Tabela frekvencija

- Baza: Ukupna ciljna populacija

Poređenje sa odraslima	N	Nije tačno za mene	Malo je tačno za mene	Prilično je tačno za mene	Potpuno je tačno za mene	Nije tačno + malo tačno	Nije tačno + malo tačno	Total
Znam više o internetu nego moji roditelj(i)/ staratelj(i)	911	21.0	10.6	21.7	46.7	31.6	68.4	
Veoma često pomažem roditeljima da nešto urade na internetu	911	26.5	17.3	26.4	29.8	43.9	56.1	
Znam više o internetu nego moji nastavnici	911	41.9	22.0	21.0	15.1	63.9	36.1	
Veoma često pomažem nastavnicima da nešto urade na internetu	911	67.2	15.9	9.2	7.6	83.1	16.9	

186

Znam više o internetu nego moji roditelj(i)/ staratelj(i)

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	21.0	21	21	54	15	2	13	22	28	16	25	19	23	17
Malo je tačno za mene	10.6	11	11	15	15	4	7	11	14	7	13	11	12	9
Nije tačno + malo tačno	31.6	32	32	69	30	5	20	33	42	23	37	31	35	25
Nije tačno + malo tačno	68.4	68	68	31	70	95	80	67	58	77	63	69	65	75
Prilično je tačno za mene	21.7	20	24	16	21	27	21	19	26	20	19	28	21	23
Potpuno je tačno za mene	46.7	49	44	15	49	68	59	48	32	57	43	41	44	52
Total	100%													
Prosek	2.9	3.0	2.9	1.9	3.0	3.6	3.3	2.9	2.6	3.2	2.8	2.9	2.9	3.1

Veoma često pomažem roditeljima da nešto urade na internetu

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	26.5	27	26	55	22	9	29	25	31	25	29	22	29	22
Malo je tačno za mene	17.3	16	19	19	19	14	12	19	23	11	16	29	16	19
Nije tačno + malo tačno	43.9	43	45	74	41	24	42	43	54	36	45	52	45	41
Nije tačno + malo tačno	56.1	57	55	26	59	76	58	57	46	64	55	48	55	59
Prilično je tačno za mene	26.4	27	26	18	25	34	24	27	26	31	23	27	26	28
Potpuno je tačno za mene	29.8	30	29	8	34	42	34	30	20	33	32	21	29	31
Total	100%													
Prosek	2.6	2.6	2.6	1.8	2.7	3.1	2.6	2.6	2.3	2.7	2.6	2.5	2.6	2.7

187

Znam više o internetu nego moji nastavnici

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	41.9	40	44	74	41	20	45	42	37	47	38	45	39	48
Malo je tačno za mene	22.0	21	23	16	24	25	22	24	21	23	19	27	20	25
Nije tačno + malo tačno	63.9	61	67	89	64	45	67	66	57	69	57	73	59	73
Nije tačno + malo tačno	36.1	39	33	11	36	55	33	34	43	31	43	27	41	27
Prilično je tačno za mene	21.0	22	20	7	20	33	16	20	28	17	25	18	23	18
Potpuno je tačno za mene	15.1	17	13	4	16	23	17	14	15	14	19	9	18	9
Total	100%													
Prosek	2.1	2.2	2.0	1.4	2.1	2.6	2.0	2.1	2.2	2.0	2.2	1.9	2.2	1.9

Veoma često pomažem nastavnicima da nešto urade na internetu

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	67.2	67	67	88	64	54	68	69	67	73	64	66	68	66
Malo je tačno za mene	15.9	16	16	5	17	23	18	16	15	14	17	18	15	17
Nije tačno + malo tačno	83.1	84	83	93	82	77	86	84	81	87	81	84	83	83
Nije tačno + malo tačno	16.9	16	17	7	18	23	14	16	19	13	19	16	17	17
Prilično je tačno za mene	9.2	8	11	4	9	13	7	7	11	6	12	7	9	10
Potpuno je tačno za mene	7.6	8	7	2	9	11	7	9	7	7	7	9	8	7
Total	100%													
Prosek	1.6	1.6	1.6	1.2	1.6	1.8	1.5	1.6	1.6	1.5	1.6	1.6	1.6	1.6

188

Prosek za 12 digitalnih vještina na pet dimenzija (Skala: 1=uopšte ne posjeduje tu vještinu do 4=u potpunosti posjeduje tu vještinu)

- Prosječne vrijednosti ; Baza: Ukupna ciljna populacija (Prosjeci za 12 vještine koje su ocjenjivala djeca)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Prosek za 12 digitalnih vještina na 5 dimenzija(Scale: 1=uopšte ne posjeduje tu Vještinu, 4=u potpunosti posjeduje tu vještinu)	2.9	3.0	2.9	2.2	3.0	3.4	2.8	3.0	2.9	2.9	3.0	2.9	3.0	2.9

Djeca: Broj vještina ocjenjen sa ocjenama 4 i 5 (max 12)

- Prosječne vrijednosti; Baza: Ukupna ciljna populacija (Prosječan broj 12 vještina koje su ocjenjivala sva djeca)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Djeca: Broj vještina ocjenjen sa ocjenama 4 i 5 (max 12)	8.2	8.5	8.0	5.0	8.4	10.5	7.7	8.3	8.3	7.9	8.4	8.3	8.3	8.1

189

MOBILNE DIGITALNE VJEŠTINE

190

Koje od ovih stvari znaš da uradiš na pametnom telefonu ili tabletu? - Tabela frekvencija

- Baza:Djeca starosti od 12 do 17 godina (72% od ciljne populacije)

	N	No	Yes	Total
Da deaktiviram funkciju koja pokazuje moju geografsku poziciju, odnosno namjestim da ne piše gdje sam i odakle pišem poruke (na Fejsbuku, Gugl mapama, itd.)	656	20.3	79.7	100%
Da se povežem na Wi-Fi mrežu	656	3.4	96.6	
Da blokiram informacije koje ne želim da dobijam, odnosno da namjestim da mi ne iskaču obaveštenja od različitih aplikacija, npr. igrica koje drugovi igraju	656	24.5	75.5	
Da blokiram reklamne poruke - prozore koji iskaču (pop ups) i koji promovišu aplikacije, igrice ili usluge koje se plaćaju (prozori koji nisu traženi, a koji se pojavljuju tokom pretrage interneta)	656	35.8	64.2	
Da zaštitim pametni telefon PIN-om/ šifrom za otključavanje na ekranu	656	9.8	90.2	
Da postavim novi status na društvenoj mreži koju najviše koristim npr. Fejsbuku	656	10.4	89.6	
Da pronađem informaciju o tome kako da bezbjedno koristim pametne telefone	656	23.4	76.6	
Da uporedim aplikacije kako bih izabrao/izabrala koju ću da koristim	656	23.4	76.6	

Da deaktiviram funkciju koja pokazuje moju geografsku poziciju, odnosno namjestim da ne piše gdje sam i odakle pišem poruke (na Fejsbuku, Gugl mapama, itd.)

- Baza:Djeca starosti od 12 do 17 godina (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
sig		0.52			0.00			0.00			0.00		0.08	
Ne	20.3	21	19		29	12	31	20	12	37	12	15	18	24
Da	79.7	79	81		71	88	69	80	88	63	88	85	82	76
Total	100%													

191

Da se povežem na Wi-Fi mrežu

- Baza:Djeca starosti od 12 do 17 godina (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
sig		0.52			0.29			0.83			0.20		0.23	
Ne	3.4	4	3		5	2	3	2	4	2	3	6	3	5
Da	96.6	96	97		95	98	97	98	96	98	97	94	97	95
Total	100%													

Da blokiram informacije koje ne želim da dobijam, odnosno da namjestim da mi ne iskaču obaveštenja od različitih aplikacija, npr. igrica koje drugovi igraju

- Baza:Djeca starosti od 12 do 17 godina (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
sig		0.04			0.00			0.02			0.00		0.00	
Ne	24.5	21	28		36	14	33	22	21	34	21	20	20	33
Da	75.5	79	72		64	86	67	78	79	66	79	80	80	67
Total	100%													

192

Da blokiram reklamne poruke - prozore koji iskaču (pop ups) i koji promovišu aplikacije, igrice ili usluge koje se plaćaju (prozori koji nisu traženi, a koji se pojavljuju tokom pretrage interneta)

- Baza:Djeca starosti od 12 do 17 godina (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
sig		0.02		0.00			0.00			0.00			0.00	
Ne	35.8	32	40		48	24	51	31	29	50	29	32	31	44
Da	64.2	68	60		52	76	49	69	71	50	71	68	69	56
Total	100%													

Da zaštitim pametni telefon PIN-om/ šifrom za otključavanje na ekranu

- Baza:Djeca starosti od 12 do 17 godina (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
sig		0.81		0.00			0.39			0.29			0.01	
Ne	9.8	9	10		14	6	11	9	13	10	8	13	7	14
Da	90.2	91	90		86	94	89	91	87	90	92	87	93	86
Total	100%													

Da postavim novi status na društvenoj mreži koju najviše koristim npr. Fejsbuku

- Baza:Djeca starosti od 12 do 17 godina (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
sig		0.74		0.00			0.22			0.00			0.02	
Ne	10.4	11	10		16	5	11	8	14	8	8	18	8	14
Da	89.6	89	90		84	95	89	92	86	92	92	82	92	86
Total	100%													

Da pronađem informaciju o tome kako da bezbjedno koristim pametne telefone

- Baza:Djeca starosti od 12 do 17 godina (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
sig		0.10		0.00			0.03			0.00			0.09	
Ne	23.4	21	26		31	16	32	21	21	34	20	18	21	27
Da	76.6	79	74		69	84	68	79	79	66	80	82	79	73
Total	100%													

194

Da uporedim aplikacije kako bih izabrao/izabrala koju ću da koristim

- Baza:Djeca starosti od 12 do 17 godina (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
sig		0.20			0.00			0.01			0.00		0.16	
Ne	23.4	21	26		32	16	32	23	18	33	20	17	22	27
Da	76.6	79	74		68	84	68	77	82	67	80	83	78	73
Total	100%													

195

E. DIGITALNO OKRUŽENJE

196

PRISTUP KOMUNIKACIJI PUTEM INTERNETA

197

Ključno - Koliko su navedene stvari tačne za tebe? - Tabela frekvencija

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	N	Nije tačno za mene	Malo je tačno za mene	Prilično je tačno za mene	Potpuno je tačno za mene	Ne znam	Nije tačno + malo tačno	Nije tačno + malo tačno	Total
Ključno - Lakše mi je da budem iskren/ iskrena, odnosno da budem ono što jesam na internetu nego uživo sa ljudima	911	50.5	18.2	13.9	12.0	5.5	68.7	25.9	100%
Ključno - Na internetu govorim o drugačijim stvarima od onih o kojima govorim uživo sa ljudima	911	59.6	19.2	10.2	5.8	5.2	78.8	16.0	
Ključno - Na internetu govorim o privatnim stvarima o kojima ne pričam sa ljudima uživo	911	72.9	13.4	6.4	4.0	3.3	86.3	10.4	
Ključno - Na internetu se osjećam bezbjedno	911	26.5	18.4	30.9	16.4	7.9	44.9	47.3	
Ključno - Smatram da su ljudi na internetu ljubazni i voljni da mi pomognu	911	34.6	23.3	22.8	7.1	12.3	57.8	29.8	
Ključno - Ja znam što da radim ako se neko na internetu ponaša na način koji mi se ne sviđa	911	16.9	9.6	26.3	42.0	5.2	26.5	68.3	

Ključno - Lakše mi je da budem iskren/ iskrena, odnosno da budem ono što jesam na internetu nego uživo sa ljudima

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	50.5	49	52	65	47	43	50	50	50	56	52	39	50	52
Malo je tačno za mene	18.2	19	17	10	19	24	17	22	20	15	20	20	20	15
Nije tačno + malo tačno	68.7	69	69	75	66	66	67	72	69	71	72	59	70	67
Potpuno + prilično tačno	25.9	25	26	18	28	30	27	23	26	24	22	35	24	29
Prilično je tačno za mene	13.9	13	15	9	15	17	12	14	15	11	13	19	14	14
Potpuno je tačno za mene	12.0	13	11	9	13	13	14	9	11	14	9	16	10	15
Ne znam	5.5	6	5	7	6	4	6	5	4	5	6	5	6	4
Total	100%													
Prosek	1.9	1.9	1.9	1.6	1.9	2.0	1.9	1.8	1.9	1.8	1.8	2.1	1.8	1.9

198

Ključno - Na internetu govorim o drugačijim stvarima od onih o kojima govorim uživo sa ljudima

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	59.6	58	61	77	52	53	62	59	58	65	61	50	60	59
Malo je tačno za mene	19.2	19	20	10	21	24	18	22	19	19	17	23	18	21
Nije tačno + malo tačno	78.8	77	81	87	73	78	81	80	78	84	78	73	78	80
Potpuno + prilično tačno	16.0	17	15	7	21	18	15	15	17	10	18	19	16	16
Prilično je tačno za mene	10.2	9	11	4	13	12	10	10	10	6	13	10	11	8
Potpuno je tačno za mene	5.8	8	4	3	8	5	4	5	7	4	5	9	5	8
Ne znam	5.2	6	5	6	6	4	5	4	6	6	4	8	6	5
Total	100%													
Prosek	1.6	1.6	1.6	1.3	1.8	1.7	1.5	1.6	1.6	1.5	1.6	1.8	1.6	1.6

Ključno - Na internetu govorim o privatnim stvarima o kojima ne pričam sa ljudima uživo

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	72.9	71	75	83	71	67	73	74	72	78	73	66	74	71
Malo je tačno za mene	13.4	16	11	7	12	19	13	16	12	11	14	15	13	15
Nije tačno + malo tačno	86.3	86	86	91	83	86	86	90	85	89	87	81	86	86
Potpuno + prilično tačno	10.4	10	11	5	13	12	10	8	13	8	10	15	10	11
Prilično je tačno za mene	6.4	7	6	3	9	7	8	6	7	6	6	7	6	6
Potpuno je tačno za mene	4.0	3	5	2	4	5	2	2	6	2	4	8	3	5
Ne znam	3.3	4	3	4	4	2	4	2	3	3	3	4	4	3
Total	100%													
Prosek	1.4	1.4	1.4	1.2	1.4	1.5	1.4	1.3	1.4	1.3	1.4	1.6	1.4	1.4

199

Ključno - Na internetu se osjećam bezbjedno

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	26.5	24	30	40	23	20	29	29	22	27	30	19	28	23
Malo je tačno za mene	18.4	16	21	12	18	23	17	20	18	17	18	22	16	22
Nije tačno + malo tačno	44.9	39	51	52	41	43	47	49	40	44	48	40	44	46
Potpuno + prilično tačno	47.3	52	42	39	51	50	45	43	54	43	47	54	47	47
Prilično je tačno za mene	30.9	35	27	27	34	31	29	27	39	26	32	34	31	30
Potpuno je tačno za mene	16.4	17	16	12	18	19	16	16	15	17	14	20	16	17
Ne znam	7.9	9	7	9	8	7	8	8	6	13	6	6	8	7
Total	100%													
Prosek	2.4	2.5	2.3	2.1	2.5	2.5	2.3	2.3	2.5	2.4	2.3	2.6	2.4	2.4

Ključno - Smatram da su ljudi na internetu ljubazni i voljni da mi pomognu

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	34.6	32	37	42	35	29	34	38	23	35	39	25	35	33
Malo je tačno za mene	23.3	22	25	18	25	26	26	24	25	24	20	30	21	28
Nije tačno + malo tačno	57.8	54	62	60	60	54	60	62	48	60	58	55	56	61
Potpuno + prilično tačno	29.8	33	26	25	28	35	26	27	38	25	30	35	31	28
Prilično je tačno za mene	22.8	25	20	18	22	27	18	21	31	17	26	23	24	19
Potpuno je tačno za mene	7.1	8	6	7	6	8	8	6	7	7	5	12	6	9
Ne znam	12.3	13	12	15	12	11	14	11	14	16	11	10	13	11
Total	100%													
Prosek	2.0	2.1	1.9	1.9	2.0	2.2	2.0	1.9	2.2	2.0	2.0	2.2	2.0	2.0

200

Ključno - Ja znam što da radim ako se neko na internetu ponaša na način koji mi se ne sviđa

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	16.9	15	19	30	16	8	13	19	18	11	21	16	17	17
Malo je tačno za mene	9.6	10	9	13	8	9	8	10	13	8	10	11	9	10
Nije tačno + malo tačno	26.5	25	28	42	24	17	22	29	31	19	31	27	26	28
Potpuno + prilično tačno	68.3	71	65	51	69	80	71	68	67	73	65	68	68	68
Prilično je tačno za mene	26.3	27	25	27	23	29	21	26	30	21	28	31	27	24
Potpuno je tačno za mene	42.0	44	40	24	47	51	49	42	37	52	38	37	41	44
Ne znam	5.2	4	6	7	7	3	8	3	3	7	4	5	6	4
Total	100%													
Prosek	3.0	3.0	2.9	2.5	3.1	3.3	3.2	2.9	2.9	3.2	2.9	2.9	3.0	3.0

201

PONAŠANJE NA SAJTOVIMA SOCIJALNIH MREŽA

202

Da li imaš profil na nekoj društvenoj mreži ili sajtovima za igrice koje trenutno koristiš?

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Sig		0.03		0.00			0.13			0.00			0.01	
Ne	28.0	25	31	53	23	14	23	28	32	26	24	39	25	34
Da	72.0	75	69	47	77	86	77	72	68	74	76	61	75	66
Total	100%													

Koliko profila imaš (na istom veb sajtu ili različitim sajtovima), jedan ili više?

- Baza: Oni koji imaju svoj profil na društvenim mrežama, ili društvenim medijima ili sajtovima sa igricama koje trenutno koriste (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	655	353	303	119	244	293	154	264	139	197	334	125	452	204
Sig		0.74		0.00			0.29			0.14			0.71	
Jedan profil	71.2	71	72	91	76	59	69	75	69	68	75	67	71	72
Više nego jedan profil	28.8	29	28	9	24	41	31	25	31	32	25	33	29	28
Total	100%													

203

Koji profil (najčešće) koristiš?

- Baza: Oni koji imaju svoj profil na društvenim mrežama, ili društvenim medijima ili sajtovima sa igricama koje trenutno koriste (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	655	353	303	119	244	293	154	264	139	197	334	125	452	204
sig		0.03		0.17			0.70			0.76			0.62	
Facebook	79.6	81	78	86	83	74	75	80	84	78	80	82	81	76
Instagram	14.4	11	18	7	12	20	21	14	10	17	15	8	13	17
Youtube	3.4	5	1	3	3	3	2	4	3	3	2	7	4	3
Twitter	1.3	2	1		1	2	1	1	1	1	2	1	1	3
Ne znam	0.7	1	0	2	0	0	1	1	1	1	0	1	0	1
Drugo	0.5		1	1		1	1	1		0	0	1	1	0
Total	100%													

Razmišljajući o profilu koji (najčešće) koristiš (imenovati profil koji je ispitanik naveo), sa koliko ljudi približno razmjenjuješ poruke preko tog profila?

- Baza: Oni koji imaju svoj profil na društvenim mrežama, ili društvenim medijima ili sajtovima sa igricama koje trenutno koriste (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	655	353	303	119	244	293	154	264	139	197	334	125	452	204
sig		0.06		0.00			0.10			0.00			0.00	
Do 10	43.3	40	47	57	46	36	50	39	40	52	44	29	45	40
11-50	29.7	28	32	22	27	35	24	33	34	24	33	31	33	24
51-100	9.3	11	7	2	9	12	11	7	12	7	9	16	9	10
101-300	4.9	6	3	1	6	6	5	5	7	1	4	14	2	11
Više od 300	3.9	4	4	2	5	4	1	4	1	4	3	7	4	4
Ne znam	8.9	11	7	15	8	7	10	12	5	13	8	4	8	11
Total	100%													

Da li je tvoj (navedeni) profil podešen kao…?

- Baza: Djeca starosti od 12 do 17 koja imaju svoj profil (59% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	536	286	250	0	244	293	124	211	111	159	270	107	372	164
sig		0.09			0.78			0.02			0.15		0.00	
Javan, tako da ga svako može vidjeti	25.9	29	22		29	24	38	23	22	30	25	24	21	37
Djelimično privatan, tako da pored mojih prijatelja na mreži, i prijatelji prijatelja mogu da ga vide	33.5	34	33		35	33	26	41	33	32	30	44	35	30
Privatan tako ga da samo moji prijatelji mogu vidjeti	38.2	35	42		34	41	33	34	43	37	41	32	41	31
Ne znam, nisam siguran	2.4	2	3		2	3	3	2	2	1	4	1	3	2
Total	100%													

Koje vrste ovih informacija tvoj [imenovani] profil pokazuje o tebi? - Tabela frekvencija

- Baza: Oni koji imaju svoj profil na društvenim mrežama, ili društvenim medijima ili sajtovima sa igricama koje trenutno koriste (72% od ciljne populacije)

	N	No	Yes	Total
Fotografiju na kojoj se jasno vidi tvoje lice	655	10.7	89.3	100%
Tvoje prezime	655	10.3	89.7	
Tvoju adresu	655	65.0	35.0	
Tvoj broj telefona	655	89.8	10.2	
Ime škole u koju ideš	655	47.0	53.0	
Tvoj stvarni uzrast - koliko tačno godina imaš	655	56.9	43.1	
Uzrast koji nije tvoj stvarni uzrast - prikazuješ sebe kao starijeg /stariju li mlađeg / mlađu nego što jesi	655	63.6	36.4	

205

Fotografiju na kojoj se jasno vidi tvoje lice

- Baza: Oni koji imaju svoj profil na društvenim mrežama, ili društvenim medijima ili sajtovima sa igricama koje trenutno koriste (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	655	353	303	119	244	293	154	264	139	197	334	125	452	204
sig		0.56		0.05			0.30			0.05			0.61	
Ne	10.7	11	10	17	10	9	9	10	15	15	8	11	11	10
Da	89.3	89	90	83	90	91	91	90	85	85	92	89	89	90
Total	100%													

Tvoje prezime

- Baza: Oni koji imaju svoj profil na društvenim mrežama, ili društvenim medijima ili sajtovima sa igricama koje trenutno koriste (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	655	353	303	119	244	293	154	264	139	197	334	125	452	204
sig		0.59		0.04			0.45			0.55			0.79	
Ne	10.3	11	10	17	9	9	8	11	8	12	10	9	10	10
Da	89.7	89	90	83	91	91	92	89	92	88	90	91	90	90
Total	100%													

206

Tvoju adresu

- Baza: Oni koji imaju svoj profil na društvenim mrežama, ili društvenim medijima ili sajtovima sa igricama koje trenutno koriste (72% od ciljne populacije)
-

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	655	353	303	119	244	293	154	264	139	197	334	125	452	204
sig		0.37		0.11			0.08			0.14			0.00	
Ne	65.0	63	67	68	69	61	57	65	70	62	69	61	71	51
Da	35.0	37	33	32	31	39	43	35	30	38	31	39	29	49
Total	100%													

Tvoj broj telefona

- Baza: Oni koji imaju svoj profil na društvenim mrežama, ili društvenim medijima ili sajtovima sa igricama koje trenutno koriste (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	655	353	303	119	244	293	154	264	139	197	334	125	452	204
sig		0.12		0.81			0.44			0.09			0.45	
Ne	89.8	88	92	91	89	90	87	90	91	86	92	89	89	91
Da	10.2	12	8	9	11	10	13	10	9	14	8	11	11	9
Total	100%													

207

Ime škole u koju ideš

- Baza: Oni koji imaju svoj profil na društvenim mrežama, ili društvenim medijima ili sajtovima sa igricama koje trenutno koriste (72% od ciljne populacije)
-

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	655	353	303	119	244	293	154	264	139	197	334	125	452	204
sig		0.66		0.00			0.98			0.03			0.14	
Ne	47.0	46	48	62	40	47	45	45	46	53	47	37	49	43
Da	53.0	54	52	38	60	53	55	55	54	47	53	63	51	57
Total	100%													

Tvoj stvarni uzrast - koliko tačno godina imaš

- Baza: Oni koji imaju svoj profil na društvenim mrežama, ili društvenim medijima ili sajtovima sa igricama koje trenutno koriste (72% od ciljne populacije)
-

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	655	353	303	119	244	293	154	264	139	197	334	125	452	204
sig		0.23		0.00			0.06			0.63			0.58	
Ne	56.9	55	59	65	63	49	48	59	59	58	58	53	56	58
Da	43.1	45	41	35	37	51	52	41	41	42	42	47	44	42
Total	100%													

208

Uzrast koji nije tvoj stvarni uzrast - prikazuješ sebe kao starijeg /stariju li mlađeg / mlađu nego što jesi

- Baza: Oni koji imaju svoj profil na društvenim mrežama, ili društvenim medijima ili sajtovima sa igricama koje trenutno koriste (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	655	353	303	119	244	293	154	264	139	197	334	125	452	204
sig		0.60		0.00			0.27			0.04			0.10	
Ne	63.6	65	63	64	53	72	61	61	68	57	68	64	66	59
Da	36.4	35	37	36	47	28	39	39	32	43	32	36	34	41
Total	100%													

Kako obično odgovaraš na zahtjeve ljudi koji žele da postanu tvoji prijatelji na internetu?

- Baza: Oni koji imaju svoj profil na društvenim mrežama, ili društvenim medijima ili sajtovima sa igricama koje trenutno koriste (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	655	353	303	119	244	293	154	264	139	197	334	125	452	204
sig		0.00		0.02			0.44			0.03			0.22	
Obično prihvatam sve zahtjeve	12.7	18	7	8	12	15	10	15	15	9	14	17	14	11
Prihvatam samo ako imamo zajedničke prijatelje	31.7	30	33	27	29	36	30	30	36	36	27	37	33	29
Prihvatam samo ako ih poznajem	42.6	40	46	44	46	39	42	43	40	38	47	38	42	43
Prihvatam samo ako ih poznajem jako dobro	11.7	10	13	20	12	8	16	10	9	15	12	7	10	15
Ne znam, nisam siguran	1.2	2	1	2	1	1	2	2		2	1	1	1	2
Total	100%													

209

Razmišljajući o upotrebi društvenih mreža ili sajtova za igrice, da li si ikada vidio nešto od ovoga na internetu? - Tabela frekvencija

- Baza: Djeca starosti od 12 do 17 godina koja imaju svoj profil (59% od ciljne populacije)

	N	Ne znam šta je to	Nisam ga video	Da, video sam ga	Da, koristio sam ga	Total
Dugme za blokiranje (za blokiranje kontakata) / Block button	536	9.8	6.8	42.9	40.5	100%
Dugme za prijavljivanje (da kažeš nekome ako se neko ponaša loše prema tebi na internetu) – Report button	536	13.2	14.1	59.1	13.6	
Centar za pomoć ili link za liniju za pomoć (da bi kontaktirao nekog ko ti može pomoći) – Help center - Helpline	536	16.4	17.7	60.0	5.9	
Centar za bezbjednost (gdje možeš dobiti informacije ili savjet) - Safety center	536	20.1	20.0	53.8	6.1	

Dugme za blokiranje (za blokiranje kontakata) / Block button

- Baza: Djeca starosti od 12 do 17 godina koja imaju svoj profil (59% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	536	286	250	0	244	293	124	211	111	159	270	107	372	164
Sig		0.09			0.00			0.00			0.00		0.47	
Ne znam šta je to	9.8	10	10		16	4	19	5	5	18	6	9	9	12
Nisam ga video	6.8	9	4		9	5	2	7	11	4	8	9	6	8
Da, video sam ga	42.9	45	41		43	43	39	44	48	41	42	46	45	38
Da, koristio sam ga	40.5	37	45		32	47	40	44	37	37	44	36	40	42
Total	100%													

210

Dugme za prijavljivanje (da kažeš nekome ako se neko ponaša loše prema tebi na internetu) – Report button

- Baza: Djeca starosti od 12 do 17 godina koja imaju svoj profil (59% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	536	286	250	0	244	293	124	211	111	159	270	107	372	164
Sig		0.69			0.00			0.00			0.00		0.01	
Ne znam šta je to	13.2	13	13		21	7	29	9	5	28	8	4	10	20
Nisam ga video	14.1	12	16		17	11	12	14	15	16	12	18	14	15
Da, video sam ga	59.1	60	58		49	68	48	61	64	44	65	66	63	50
Da, koristio sam ga	13.6	14	13		13	14	11	16	16	12	15	12	13	15
Total	100%													

Centar za pomoć ili link za liniju za pomoć (da bi kontaktirao nekog ko ti može pomoći) – Help center - Helpline

- Baza: Djeca starosti od 12 do 17 godina koja imaju svoj profil (59% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	536	286	250	0	244	293	124	211	111	159	270	107	372	164
sig		0.63			0.01			0.00			0.00		0.04	
Ne znam šta je to	16.4	16	17		22	12	33	11	6	28	11	12	14	22
Nisam ga video	17.7	16	19		20	15	15	18	20	16	17	23	17	19
Da, video sam ga	60.0	62	57		52	67	46	68	63	52	65	60	62	55
Da, koristio sam ga	5.9	5	7		5	6	6	3	11	5	7	4	7	4
Total	100%													

211

Centar za bezbjednost (gdje možeš dobiti informacije ili savjet) - Safety center

- Baza: Djeca starosti od 12 do 17 godina koja imaju svoj profil (59% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	536	286	250	0	244	293	124	211	111	159	270	107	372	164
sig		0.06			0.00			0.00			0.00		0.03	
Ne znam šta je to	20.1	22	18		28	13	34	16	12	34	14	14	17	26
Nisam ga video	20.0	17	23		20	20	21	18	22	19	21	18	19	23
Da, video sam ga	53.8	57	50		46	60	40	62	57	42	58	62	57	47
Da, koristio sam ga	6.1	4	8		5	7	6	4	10	5	7	5	7	4
Total	100%													

212

F. RIZICI

213

RIZICI NA INTERNETU

214

Koliko često si radio / radila ove stvari na internetu tokom PROTEKLIH GODINU DANA? - Tabela frekvencija

- Baza:Djeca starosti od 12 do 17 godina (72% od ciljne populacije)

	N	Nikada	Par puta godišnje	Najmanje svakog mjeseca	Najmanje jednom nedeljno	Svakodnevno ili skoro svakodnevno	Nekoliko puta svakoga dana	Odbija da odgovori	Total
Slao/slala moje lične podatke (npr. moje puno ime i prezime, adresu ili broj telefona) nekome koga nikada nisam lično upoznao / upoznala	656	84.0	6.1	3.1	1.4	2.2	1.6	1.6	100%
Dodao / dodala nekoga koga nikada nisam lično upoznao mojim prijateljima ili kontaktima (na primer na Fejsbuku)	656	56.0	19.1	13.1	6.4	1.2	3.0	1.1	
Pravio sam se /pravila sam se da sam neka druga ili drugačija osoba nego što sam u stvarnosti	656	81.2	6.5	4.3	3.4	2.0	0.7	1.8	
Poslao / poslala fotografiju ili video snimak sebe nekome koga nikada nisam lično upoznao/upoznala	656	86.7	4.6	3.7	1.9	0.9	0.9	1.3	

Slao/slala moje lične podatke (npr. moje puno ime i prezime, adresu ili broj telefona) nekome koga nikada nisam lično upoznao / upoznala

- Baza:Djeca starosti od 12 do 17 godina (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
sig		0.08			0.24			0.92			0.93		0.45	
Nikada	84.0	80	88		90	78	90	83	80	89	84	77	83	85
Par puta godišnje	6.1	9	3		4	8	4	6	7	5	7	7	7	4
Najmanje svakog mjeseca	3.1	3	3		2	4	2	5	3	2	2	7	2	5
Najmanje jednom nedeljno	1.4	2	1		0	2	2	2		2	1	2	1	1
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	2.2	3	2		1	3	0	1	5	1	2	5	2	2
Nekoliko puta svakoga dana	1.6	2	2		2	2		2	4	1	2	1	2	1
Odbija da odgovori	1.6	2	1		1	3	3	2	1	1	2	1	2	2
Total	100%													

215

Dodao / dodala nekoga koga nikada nisam lično upoznao mojim prijateljima ili kontaktima (na primer na Fejsbuku)

- Baza:Djeca starosti od 12 do 17 godina (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
sig		0.99			0.15			0.74			0.01		0.11	
Nikada	56.0	54	58		64	49	62	52	55	58	56	53	54	60
Par puta godišnje	19.1	19	19		17	21	18	19	21	19	21	16	19	18
Najmanje svakog mjeseca	13.1	13	13		11	15	15	15	10	18	10	13	12	15
Najmanje jednom nedeljno	6.4	7	6		4	9	3	9	8	1	6	13	8	3
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	1.2	1	1		1	2	2	0		1	2	1	2	
Nekoliko puta svakoga dana	3.0	3	3		3	3		3	4	2	3	4	3	3
Odbija da odgovori	1.1	2	0		0	2		2	1	1	2		1	1
Total	100%													

Pravio sam se /pravila sam se da sam neka druga ili drugačija osoba nego što sam u stvarnosti

- Baza:Djeca starosti od 12 do 17 godina (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Sig		0.02			0.66			0.95			0.37		0.11	
Nikada	81.2	78	85		84	78	84	79	74	88	79	78	80	84
Par puta godišnje	6.5	7	6		5	8	6	7	10	5	6	9	7	5
Najmanje svakog mjeseca	4.3	4	5		5	4	4	6	5	2	6	5	3	7
Najmanje jednom nedeljno	3.4	5	2		2	5	2	4	6	3	3	6	4	3
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	2.0	4	0		2	2	1	2	3	1	3	2	2	1
Nekoliko puta svakoga dana	0.7	0	1		1	0		1	2	1	1		1	
Odbija da odgovori	1.8	2	1		1	2	3	1	1	1	3	1	3	
Total	100%													

216

Poslao / poslala fotografiju ili video snimak sebe nekome koga nikada nisam lično upoznao/upoznala

- Baza:Djeca starosti od 12 do 17 godina (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Sig		0.91			0.44			0.35			0.02		0.77	
Nikada	86.7	85	89		91	82	92	87	77	94	86	78	85	90
Par puta godišnje	4.6	5	4		3	7	5	4	7	4	3	9	5	4
Najmanje svakog mjeseca	3.7	3	4		2	5	1	4	9		5	7	3	4
Najmanje jednom nedeljno	1.9	2	1		1	3	0	2	2	1	2	3	3	1
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	0.9	1	0		1	1	1	1	3	0	1	1	1	1
Nekoliko puta svakoga dana	0.9	1	1		1	1		1	2	1	1	1	1	1
Odbija da odgovori	1.3	2	1		1	1	1	1	1	1	2	1	2	
Total	100%													

Djeca 12+: Broj rizičnih online aktivnosti koje su djeca upražnjavala barem jednom nedjeljno (max=4)

- Prosek values; Baza: Deca 12+ years old

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Djeca 12+: Broj rizičnih online aktivnosti koje su djeca upražnjavala barem jednom nedjeljno (max=4)	0.2	0.2	0.1		0.2	0.3	0.1	0.2	0.2	0.1	0.2	0.3	0.2	0.1

217

ONLINE RIZICI

218

Da li misliš da postoje stvari na internetu koje smetaju ili uznemiravaju osobe tvog uzrasta?

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Si		0.43		0.00			0.08			0.00			0.02	
Ne	29.1	31	27	38	23	27	29	27	31	27	32	26	29	29
Da	37.0	36	38	27	41	41	32	42	40	29	36	50	34	43
Ne znam, nisam siguran	33.9	33	34	35	36	32	39	32	28	45	32	24	37	28
Total	100%													

Koje stvari na internetu smetaju ili uznemiravaju osobe približno tvojih godina?

- Moguće više odgovora; Baza: Djeca koja misle da na internetu postoje stvari koje smetaju ili uznemiravaju (37% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	337	167	170	69	129	139	64	152	82	76	159	102	206	131
Nasilje/ Tuče	27.3	32	22	25	32	25	25	30	25	14	23	44	23	34
Sadržaji koji su neprikladni za određenu starost	19.3	15	24	22	24	13	15	20	20	21	16	22	21	16
Svađe/ Uvrede/Pogrdne riječi	12.9	12	14	15	18	7	12	14	16	10	20	4	15	9
Pornografija/ Seksualni sadržaji	10.9	6	16	7	10	13	6	12	12	9	7	19	9	14
Lažni profili/Nepoznate osobe traže kontakt / Uznemiravanje	10.8	7	14	7	11	12	18	10	11	11	11	10	10	13
Reklame (neprikladne za tu starost)	6.6	7	7	1	5	11	6	7	3	10	8	3	10	2
Zloupotreba ličnosti/ lični podaci/ fotografije	4.9	4	6	2	6	6	5	6	3	8	4	3	7	2
Zadirkivanje na društvenim mrežama	3.5	5	2	5	3	3	5	3	2	6	4	1	1	7
Pedofilija	3.5	4	3	3	4	3	5	4	1	7	2	3	3	4
Uznemiravajuće novosti/ novinski portal	3.3	4	3	2	1	6	1	4	4	1	4	4	3	4
Horor filmovi	3.1	4	2	7	2	3		4	6	1	2	6	3	4
Droge	2.5	3	2	3	4	1	2	4	2			8	2	3
Cons (various)	2.0	1	3		1	4		2	3	4	1	2	3	
Drugo	4.5	5	4	6	1	7	5	4	5	8	3	4	5	3
Ništa	0.3		1			1	2				1		0	
Ne znam	7.5	10	5	14	4	8	12	6	9	10	10	2	9	6
Odbija da odgovori	1.2	2	1	1	2	1		2		2	1	1	1	2

219

Ključno - Da li se tokom PROTEKLIH GODINU DANA kada si bio /bila na internetu dogodilo nešto što ti je smetalo ili te na neki način uznemirilo?

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.14		0.00			0.25			0.16			0.39	
Ne	72.9	72	74	83	69	69	69	73	73	74	73	71	73	73
Da	13.9	16	11	11	16	14	12	16	13	11	13	18	15	12
Ne znam, nisam siguran	9.7	9	10	5	11	12	12	9	10	9	11	8	9	11
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	3.6	3	4	1	4	5	6	2	4	5	3	2	3	4
Total	100%													

Koliko često se to dogodilo tokom PROTEKLIH GODINU DANA?

- Baza: Djeca starosti od 12 do 17 godina koja su rekla da se dogodilo bilo šta na internetu što im je smetalo ili ih je uznemirilo na neki način (11% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	98	59	39	0	50	48	20	43	20	23	48	27	70	28
sig		1.00		1.00			0.66			0.98			0.76	
Samo jedanput ili dvaput	49.3	50	49		49	50	73	43	39	63	36	62	46	58
Nekoliko puta	33.4	31	38		31	36	6	46	41	25	38	33	40	18
Najmanje svakog mjeseca	6.3	7	6		8	5	7	5	13	6	7	5	5	9
Najmanje jednom nedeljno	2.8	3	2		2	4		6			6			10
Svakog dana	1.4	2			3						3		2	
Ne znam, nisam siguran	5.5	7	3		5	6	14		7	6	8		6	5
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	1.1		3		2						2		2	
Total	100%													

220

Ključno - Kako si se osjećao/osjećala kada se posljednji put desilo nešto tako na internetu?

- Baza: Djeca koja su rekla da se dogodilo bilo šta na internetu što im je smetalo ili ih je uznemirilo na neki način (14% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	126	76	50	28	50	48	25	58	26	29	59	38	90	37
sig		0.68		0.99			0.98			0.96			0.69	
Bio/bila sam malo uznemiren/a	57.4	62	51	50	56	63	47	65	53	56	54	64	60	52
Bio/bila sam prilično uznemiren/a	21.5	19	26	28	22	17	21	18	16	21	25	16	22	21
Bio/bila sam veoma uznemiren/a Very upset	14.2	12	18	12	16	14	17	12	26	11	12	20	11	22
Ne znam, nisam siguran	4.9	8		5	5	4	8	4	5	7	7		5	6
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	1.9		5	5		2	6	2		5	2		3	
Total	100%													

Ključno - Posljednji put kada se nešto dogodilo na internetu što ti je smetalo ili te uznemirilo, da li si o tome govorio/govorila sa nekom od ispod navedenih osoba?

- Moguće više odgovora; Baza: Djeca koja su rekla da se dogodilo bilo šta na internetu što im je smetalo ili ih je uznemirilo na neki način (14% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	126	76	50	28	50	48	25	58	26	29	59	38	90	37
Mojom majkom ili ocem (ili maćehom/očuhom/hraniteljskim ocem/majkom)	65.8	68	63	65	67	65	56	69	71	61	65	71	57	87
Drugom/drugaricom približno mojih godina	31.0	30	33	24	26	40	20	32	33	33	31	30	35	22
Mojim bratom ili sestrom (ili polu-sestrom/bratom /hraniteljskim sestrom/bratom)	19.1	21	16	12	18	24	14	21	12	28	23	7	18	23
Drugom odraslom osobom kojoj vjerujem	3.4	2	6	5	4	2		4	4	3	4	4	5	
Nekim čiji je posao da pomaže djeci (npr. sa psihologom, ili školskim pedagogom)	3.3	5			6	3		7			7		5	
Nastavnikom	1.7	2	2			5		4		3	2		2	
Nisam razgovarao/razgovarala ni sa kim	11.2	14	7	12	11	11	21	6	14	13	12	9	13	6
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	2.8		7	5	2	2	6	2		5	4		4	

221

Posljednji put kada se nešto dogodilo na internetu što ti je zasmetalo ili te uznemirilo na neki način, da li si nešto ovakvo radio/radila poslije toga?

- Moguće više odgovora; Baza: Djeca koja su rekla da se dogodilo bilo šta na internetu što im je smetalo ili ih je uznemirilo na neki način (14% od ciljne populacije) (14% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	126	76	50	28	50	48	25	58	26	29	59	38	90	37
Zatvorio/zatvorila sam prozor ili aplikaciju	63.6	66	60	64	61	66	50	65	74	53	60	77	59	75
Blokirao/blokirala sam tu osobu kako me ne bi kontaktirala	26.4	29	22	17	27	31	25	32	21	34	27	20	29	21
Obrisao/obrisala sam poruke od te osobe	24.9	25	25	13	28	29	8	33	13	27	28	19	32	7
Pokušao/pokušala sam da učinim da me druga osoba ostavi na miru	16.9	15	20	19	13	20	10	19	19	27	15	11	18	14
Promijenio/promenila sam svoja podešavanja za privatnost /kontakt	16	3	12	18 9	14	9	14	14	8	13	11			
Neko vrijeme sam prestao/prestala da koristim internet	7.0	8	5	5	11	4	9	7	5	7	9	4	9	2
Pokušao sam da se osvetim drugoj osobi	6.6	11		7	4	9	5	6	5	7	11		8	4
Prijavio/prijavila sam problem preko interneta	4.1	4	4	2	5	4	9		12	7	2	5	3	7
Nisam radio/radila ništa ili sam se nadao/nadala da će problem sam od sebe nestati	7.2	4	13	12	6	6	16	3	6	10	8	4	8	4

222

DA LI SU BILI TRETIRANI NA UVREDLJIV ILI RUŽAN NAČIN

223

Ključno - Tokom POSLEDNJIH GODINU DANA, da li se neko ponašao prema tebi na uvredljiv ili ružan način makar jednom?

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Sig		0.19		0.02			0.73			0.22			0.02	
NE	85.0	83	87	89	80	87	84	85	87	86	83	88	83	90
DA	11.9	13	11	10	15	10	14	13	10	10	14	10	14	9
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	3.1	4	2	1	5	3	3	2	3	4	3	2	4	2
Total	100%													

Tokom PROTEKLIH GODINU DANA, koliko često se to dogodilo?

- Baza: Djeca starosti od 12 do 17 godina koja su bila tretirana na uvredljiv ili ružan način makar jednom (9% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	83	40	42	0	48	35	21	35	14	20	47	15	67	15
Sig		1.00		1.00			1.00			1.00			1.00	
Samo jedanput ili dvaput	52.0	55	49		50	54	55	49	39	51	55	44	49	64
Nekoliko puta	27.1	25	29		28	26	33	31	26	23	27	32	27	28
Skoro svakog mjeseca	5.6	7	5		8	2	6	6	8	11	5		5	9
Skoro svake nedelje	5.1	3	7		6	4		4	20		3	18	6	
Skoro svakog dana	2.6	5			2	4		4		4	3		3	
Ne znam	3.9		8		5	3		3	7	5	5		5	
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	3.6	5	2		2	6	5	3		6	2	5	4	
Total	100%													

224

Ključno - Ako se neko ponašao prema tebi na ovaj način, kako se to dogodilo?

- Moguće više odgovora; Baza: djeca koja su bila tretirana na uvredljiv ili ružan način makar jednom (12% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	108	60	48	26	48	35	27	46	20	26	62	20	82	27
Lično, u direktnom kontaktu licem u lice (od strane nekoga sa tobom na istom mjestu, uživo)	49.1	48	51	50	48	49	63	41	54	51	51	39	46	60
Na veb sajtu društvenih mreža (na pr. Facebook, Twitter I dr.)	33.9	31	38	29	32	41	19	45	30	22	37	40	34	33
Putem poruka koje su mi poslate na telefon (SMS/TEXT ili MMS)	25.5	18	35	13	41	13	27	22	32	24	22	38	25	27
U igrici putem Interneta	12.7	21	2	19	10	12		15	27	3	20	3	17	
Putem poziva mobilnim telefonom	7.9	11	4	13	8	4	16	6	7	14	6	7	6	13
U sobi za čatovanje	4.8	7	2	3	9		6	5	7	3	7		5	3
Na platformi za dijeljenje fotografija, video snimaka, muzike, itd. (YouTube, Instagram, Flickr)	3.9	7		5	3	4		9			7		5	
Razmjenom trenutnih poruka (MSN, What's up, Skajp itd.)	3.6	5	2		5	4		8			6		5	
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	9.7	9	10	5	5	20	15	10	6	19	6	8	12	2

Da li ti se neka od ovih stvari dogodila tokom PROTEKLIH GODINU DANA? - Tabela frekvencija

- Baza: djeca koja su bila tretirana na uvredljiv ili ružan način makar jednom (12% od ciljne populacije)

	N	Ne	Da	Radije ne bih odgovorio/odgovorila	Total
Slali su mi neprostojne ili uvredljive poruke	108	35.6	57.7	6.6	100%
Ružne ili uvredljive poruke o meni su slate okolo ili postavljane gdje drugi mogu da ih vide	83	65.6	29.8	4.6	
Bio/bila sam izostavljen/izostavljena ili isključen/ isključena iz grupe drugara ili njihovih aktivnosti na internetu	83	74.9	17.5	7.6	
Prijećeno mi je na internetu	108	62.7	33.1	4.2	
Druge ružne ili uvredljive stvari su mi se dogodile na internetu	108	65.1	28.4	6.5	

225

Slali su mi neprostojne ili uvredljive poruke

- Baza: djeca koja su bila tretirana na uvredljiv ili ružan način makar jednom (12% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	108	60	48	26	48	35	27	46	20	26	62	20	82	27
sig		0.12			0.92			0.63			0.92		0.74	
Ne	35.6	45	24	45	32	34	48	32	23	33	35	40	36	34
Da	57.7	51	67	53	59	59	51	62	56	67	58	47	56	64
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	6.6	5	9	2	9	7	2	5	21		7	14	8	2
Total	100%													

Ružne ili uvredljive poruke o meni su slate okolo ili postavljane gdje drugi mogu da ih vide

- Baza: Djeca starosti od 12 do 17 godina koja su bila tretirana na uvredljiv ili ružan način bar jednom (9% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	83	40	42	0	48	35	21	35	14	20	47	15	67	15
sig		0.97			0.84			0.44			0.85		0.95	
Ne	65.6	65	66		72	57	85	58	52	77	65	52	64	72
Da	29.8	28	31		25	36	15	35	39	23	27	48	30	28
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	4.6	7	2		3	7		7	10		8		6	
Total	100%													

226

Bio/bila sam izostavljen/izostavljena ili isključen/ isključena iz grupe drugara ili njihovih aktivnosti na internetu

- Baza: Djeca starosti od 12 do 17 godina koja su bila tretirana na uvredljiv ili ružan način bar jednom (9% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	83	40	42	0	48	35	21	35	14	20	47	15	67	15
Sig		0.96			0.96			0.93			0.75		0.83	
Ne	74.9	73	76		74	76	85	67	63	82	76	61	73	81
Da	17.5	16	18		21	13	15	19	27	18	10	39	17	19
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	7.6	10	5		5	11		14	10		13		9	
Total	100%													

Prijećeno mi je na internetu

- Baza: Djeca koja su bila tretirana na uvredljiv ili ružan način makar jednom (12% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	108	60	48	26	48	35	27	46	20	26	62	20	82	27
Sig		0.04			0.00			0.95			0.87		0.15	
Ne	62.7	51	77	5	82	79	68	60	53	65	58	75	67	50
Da	33.1	43	21	92	15	14	30	35	40	35	35	25	28	50
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	4.2	6	2	3	3	7	3	5	7		7		6	
Total	100%													

227

Druge ružne ili uvredljive stvari su mi se dogodile na internetu

- Baza: Djeca koja su bila tretirana na uvredljiv ili ružan način makar jednom (12% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	108	60	48	26	48	35	27	46	20	26	62	20	82	27
Sig		0.61		0.01			0.74			0.96			0.31	
Ne	65.1	60	71	40	71	76	73	62	52	67	64	67	67	60
Da	28.4	32	24	58	24	13	24	30	41	33	25	33	25	40
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	6.5	8	4	3	5	11	3	8	7		11		9	
Total	100%													

Ključno - Sjećajući se posljednjeg puta kada se neko ponašao prema tebi na ružan ili uvredljiv način, kako si se osjećao/osjećala?

- Baza: Djeca koja su bila tretirana na uvredljiv ili ružan način makar jednom (12% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	108	60	48	26	48	35	27	46	20	26	62	20	82	27
Nisam uopšte bio/bila uznemiren/uznemirena	22.7	22	24	16	22	29	28	18	24	38	20	11	23	23
Bio/bila sam malo uznemiren/uznemirena	43.2	49	36	44	45	40	49	41	51	37	45	47	44	42
Sum -	65.9	70	60	60	67	69	77	59	74	75	65	58	66	65
Sum +	29.5	30	30	36	33	20	19	33	26	18	30	42	29	31
Bio/bila sam prilično uznemiren/uznemirena	23.3	24	23	26	26	17	10	29	26	13	24	35	22	26
Bio/bila sam veoma uznemiren/uznemirena	6.3	6	7	10	6	3	9	3		5	6	7	7	5
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	4.5		10	4		11	4	8		7	5		5	4
Total	100%													
Prosek	2.1	2.1	2.1	2.3	2.2	1.9	2.0	2.2	2.0	1.8	2.2	2.4	2.1	2.1

228

Ključno - Koje osobe su se ponašale prema tebi na ružan ili uvredljiv način putem interneta? Navedi sve koji su se tako ponašali prema tebi.

- Moguće više odgovora; Baza: Djeca koja su bila tretirana na uvredljiv ili ružan način makar jednom (12% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	108	60	48	26	48	35	27	46	20	26	62	20	82	27
Jedan učenik /učenica iz moje škole	59.5	54	66	49	61	66	55	61	75	66	55	66	60	57
Neka osoba približno mog uzrasta ali meni nepoznata	14.7	17	12	13	16	15	17	14	6	15	16	11	12	24
Neka odrasla osoba koju ne poznajem	12.5	9	16	13	14	10	8	10	19		19	10	14	9
Uopšte ne znam ko je to bio	11.0	16	5	11	17	3	7	9	16	10	15		15	
Neko od mojih vršnjaka koga znam, ali ne iz moje škole	10.0	10	10	8	11	10	15	10	6	11	12	3	11	8
Grupa učenika/učenica iz moje škole	9.0	16		13	11	3	15	10	3	20	5	8	5	20
Neko od odraslih sa kojima sam ranije već bio u kontaktu na internetu	5.9	3	9	3	5	10	4	7	6		9	3	8	
Odrasla osoba koju poznajem	2.1	2	2	4	2				6		4		1	4
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	8.0	8	8	9	5	11	10	10		10	7	8	9	6

229

DA LI SU SE ONI PONAŠALI PREMA DRUGIMA NA UVREDLJIV I NEPRISTOJAN NAČIN

230

Ključno - Tokom PROTEKLIH GODINU DANA, da li si se ti makar jednom ponašao / ponašala prema nekome drugome na uvredljiv ili nepristojan način?

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Sig		0.02		0.37			0.53			0.66			0.10	
NE	89.7	88	91	92	87	90	92	90	88	90	88	93	88	94
Da	3.5	5	2	3	5	2	2	4	3	2	4	3	4	3
Ne znam, nisam siguran	5.3	4	6	4	6	5	4	4	8	6	6	4	6	3
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	1.5	2	1	0	2	2	1	2	1	2	2		2	0
Total	100%													

Ključno - Ako si se prema nekome ponašao/ponašala na ovaj način, kako se to dogodilo?

- Moguće više odgovora; Baza: Djeca koja su se ponašala prema nekome drugome na uvredljiv ili nepristojan način (3% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	32	24	8	8	16	7	5	15	7	6	20	6	24	8
Lično, u direktnom kontaktu licem u lice (od strane nekoga sa tobom na istom mjestu, uživo)	54.1	49	70	47	58	54	29	73	17	34	50	86	51	62
Na veb sajtu društvenih mreža (na pr. Facebook, Twitter I dr.)	22.5	18	37	22	16	38	18	21	17	13	27	16	25	14
U igrici putem Interneta	21.8	29		17	27	16	25	14	45	31	21	14	29	
Putem poruka koje su poslate na telefon (SMS/TEXT ili MMS)	14.6	12	23		17	25	18	19		13	19		19	
Putem poziva mobilnim telefonom	13.2	18			17	19		19	21		21		17	
Na platformi za dijeljenje fotografija, video snimaka, muzike, itd. (YouTube, Instagram, Flickr)	10.4	12	6	6	17			22			17		12	6
Razmjenom trenutnih poruka (MSN, What's up, Skajp itd.)	8.5	11			17		29	9		22	7		6	17
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	2.2	3		8				5			4		3	

231

Ko je to bio prema kome si se tako ponašao / ponašala?

- Moguće više odgovora; Baza: Djeca koja su se ponašala prema nekome drugome na uvredljiv ili nepristojan način (3% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	32	24	8	8	16	7	5	15	7	6	20	6	24	8
Jedan učenik /učenica iz moje škole	61.1	48	100	45	73	52	18	84	17	26	69	70	64	52
Neka osoba približno mog uzrasta ali meni nepoznata	15.7	21		13	17	16	53	9	17	40	13		11	31
Neko od mojih vršnjaka koga znam, ali ne iz moje škole	15.5	16	13	8	14	27		21	13		16	30	21	
Uopšte ne znam ko je to bio	11.2	15		17	13			5	32	12	14		15	
Grupa učenika/učenica iz moje škole	10.8	15		25	9		29	14		22	11		9	17
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	4.4	6				19			21		7		6	

Ključno – Zašto si se tako ponašao/ponašala?

- Baza: Djeca koja su se ponašala prema nekome drugome na uvredljiv ili nepristojan način (3% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	23	16	8	0	16	7	3	11	4	5	13	6	20	4
Sig		1.00			1.00			1.00			1.00		1.00	
Bio sam isprovociran/Nisam ja započeo	66.3	72	54		76	44	65	56	100	76	81	28	72	35
To je bila šala (loša)	10.1	15			9	13		13			11	16	12	
Nije mi se dopadala ta osoba	14.5	6	32		15	13		31				56	5	65
Ne dopadaju mi se stavovi /postupci te osobe	4.4		14			14					8		5	
Mi kažemo stvari koje ne m,islimo dok se igramo online igrica	4.8	7				16	35			24			6	
Total	100%													

232

Da li si tokom proteklih godinu dana bio / bila u sljedećim situacijama? – Tabela frekvencija

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	N	Ne	Da	Radije ne bih odgovorio/odgovoril	Total
Ključno - Prisustvovao / prisustvovala sam tuči vršnjaka, to snimio / snimila mobilnim telefonom i snimak objavio / objavila na internetu	911	93.1	5.2	1.7	100%
Ključno - Prisustvovao / prisustvovala sam tuči vršnjaka koju je snimio neko od mojih drugova ili drugarica i snimak objavio / objavila na internetu	911	89.2	9.0	1.8	
Ključno - Pregledao / pregledala sam tuču vršnjaka koju je neko drugi snimio i objavio/ objavila na internetu	911	75.6	22.2	2.2	
Ključno - Pregledao / pregledala sam tuču vršnjaka koju je neko drugi snimio i objavio/ objavila na internetu	911	91.5	6.8	1.7	
Ključno - Pregledao / pregledala sam tuču vršnjaka koju je neko drugi snimio i objavio/ objavila na internetu, i komentarisao/la sam to usmeno sa svojim drugovima	911	82.3	15.9	1.7	

Ključno - Prisustvovao / prisustvovala sam tuči vršnjaka, to snimio / snimila mobilnim telefonom i snimak objavio / objavila na internetu

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.01		0.08			0.62			0.38			0.01	
Ne	93.1	91	96	97	91	92	95	91	94	94	92	95	95	90
Da	5.2	7	3	2	7	6	5	6	5	3	7	4	4	8
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	1.7	2	1	1	2	2	1	2	1	3	2	0	2	2
Total	100%													

233

Ključno - Prisustvovao / prisustvovala sam tuči vršnjaka koju je snimio neko od mojih drugova ili drugarica i snimak objavio / objavila na internetu

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.02		0.00			0.45			0.19			0.50	
Ne	89.2	86	92	95	88	85	92	87	90	92	87	90	89	90
Da	9.0	11	7	3	10	12	7	11	7	6	11	7	9	9
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	1.8	3	1	1	2	2	1	2	2	1	2	3	2	1
Total	100%													

Ključno - Pregledao / pregledala sam tuču vršnjaka koju je neko drugi snimio i objavio/ objavila na internetu

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.00		0.00			0.09			0.52			0.00	
Ne	75.6	68	84	87	75	67	82	74	71	78	77	71	72	83
Da	22.2	30	14	11	21	31	16	24	26	20	22	26	26	15
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	2.2	2	2	2	3	1	3	2	3	2	2	3	2	2
Total	100%													

234

Ključno - Pregledao / pregledala sam tuču vršnjaka koju je neko drugi snimio i objavio/ objavila na internetu i komentarisao / komentarisala sam to na internetu

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.00		0.05			0.99			0.46			0.18	
Ne	91.5	88	95	95	92	89	92	91	91	91	91	93	90	94
Da	6.8	10	3	4	6	10	6	7	7	7	8	4	8	5
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	1.7	2	1	1	2	2	1	1	3	2	1	3	2	2
Total	100%													

Ključno - Pregledao / pregledala sam tuču vršnjaka koju je neko drugi snimio i objavio / objavila na internetu i komentarisao / komentarisala sam to usmeno sa svojim drugarima

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.00		0.00			0.02			0.70			0.19	
Ne	82.3	75	90	90	81	77	90	79	79	83	80	85	81	86
Da	15.9	22	9	9	16	21	9	19	20	15	18	14	17	13
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	1.7	2	1	1	3	1	1	2	1	2	2	1	2	1
Total	100%													

235

GLEDANJE SLIKA SEKSUALNE SADRŽINE

236

Ključno - Tokom PROTEKLIH GODINU DANA, jesi li na internetu video/videla slike koje očigledno imaju seksualan sadržaj makar jedanput

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.37		0.00			0.01			0.00			0.00	
Ne	59.6	57	63	83	57	45	63	55	62	63	60	54	57	65
Da	28.9	31	27	12	29	41	22	32	31	18	31	37	33	22
Ne znam, nisam siguran	7.1	8	6	3	11	7	6	9	5	10	6	6	7	7
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	4.3	4	4	2	3	7	8	4	2	9	2	3	4	6
Total	100%													

Ključno - Ako si gledao/gledala slike ove vrste, kako si se osjećao/osjećala vezano za ono što si vidio/vidjela?

- Baza: Djeca koja su videla slike koje očigledno imaju seksualan sadržaj makar jedanput (29% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	263	145	118	31	93	139	45	116	63	48	139	77	197	67
Nisam uopšte bio/bila uznemiren/uznemirena	42.8	47	38	28	28	56	51	42	36	57	44	32	46	34
Bio/bila sam malo uznemiren/uznemirena	26.1	24	29	37	33	19	26	28	27	17	22	39	26	26
Nisam uopšte + malo uznemiren/na	69.0	71	67	65	61	75	77	70	63	74	66	71	72	60
Veoma + prilično uznemiren/na	11.7	7	17	13	17	8	10	10	15	10	10	17	11	13
Bio/bila sam prilično uznemiren/uznemirena	8.1	6	11	13	9	6	8	7	9	7	6	12	7	10
Bio/bila sam veoma uznemiren/uznemirena	3.6	2	6		8	2	2	3	6	3	3	5	4	3
Ne znam, nisam siguran	8.6	9	8	15	11	5	6	7	14	9	10	6	7	13
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	10.8	12	9	7	11	11	8	13	8	8	14	6	10	14
Total	100%													
Prosek	1.7	1.5	1.8	1.8	2.0	1.4	1.5	1.6	1.8	1.5	1.6	1.9	1.6	1.8

237

Ključno - Ako si vidio ovakve slike, gdje je to bilo?

- Moguće više odgovora; Baza: Djeca koja su videla slike koje očigledno imaju seksualan sadržaj makar jedanput (29% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	263	145	118	31	93	139	45	116	63	48	139	77	197	67
U nekom filmu	54.0	57	51	46	55	55	42	64	48	47	64	41	58	42
Na nekoj društvenoj mreži (npr. Na Fejsbuku, Tviteru, Instagramu, Jutjubu...)	53.1	47	61	35	47	61	65	49	54	66	55	42	53	52
Na televiziji	48.0	55	40	46	43	52	38	54	44	45	60	29	52	36
Na nekom sajtu na internetu	39.6	42	37	29	30	48	38	44	30	35	34	52	45	24
Preko prozora koji iskaču (pop ups) na internetu (prozori koje mi ne otvaramo namjerno već se oni pojavljuju tokom surfovanja internetom sami)	30.0	29	31	30	27	32	9	34	39	20	33	30	30	29
U nekom časopisu	28.5	30	26	28	32	26	19	33	25	28	31	24	30	23
U igrici na internetu	11.4	13	9	16	21	4	9	12	8	9	13	10	10	15
Na sajtu koji je označen kao sajt “samo za odrasle”	9.1	12	6	2	8	11	10	10	10	4	10	11	11	4
U nekoj knjizi	5.0	5	4	7	7	3	2	5	5		7	4	5	3
U trenutnim porukama na internetu (Putem Viber-a, WhatsApp-a, Skype-a)	3.9	3	5		3	5		4	4	2	4	5	3	7
IPutem tekstualnih poruka (SMS), slika (MMS), ili na drugi način na mom mobilnom telefonu	1.8	2	2			3		3	2		2	2	2	2
U sobi za čatovanje (pričaonici na internetu	1.8	1	3	2		3	2	3	2		3	1	2	
Drugo	0.3	0		2				1			1		0	
Ne znam, ne mogu da se setim	0.8	0	1	2		1		1		3	1		1	1
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	0.8	1	1			2	3	1		5			0	2

238

PRIMANJE PORUKA SA SEKSUALNIM SADRŽAJEM

239

Suštinsko - Tokom PROTEKLIH GODINU DANA, jesi li primio/ primila poruke sa seksualnim sadržajem (ovo mogu biti ružne, bezobrazne riječi, slike ili video snimci sa golim ljudima ili tome slično) najmanje jedanput?

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Sig		0.30		0.00			0.45			0.01			0.25	
Ne	85.6	84	87	94	84	81	88	84	88	83	86	88	85	88
Da	6.9	8	5	2	7	10	4	8	7	4	9	6	8	5
Ne znam, nisam siguran	2.1	2	2	2	3	2	2	2	1	4	2	0	3	1
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	5.4	5	6	3	6	7	5	7	3	8	4	5	5	6
Total	100%													

Ključno - Ako si primio/primila poruke seksualnog sadržaja, kako si se osjećao/osjećala u odnosu na ono što si vidio/vidjela?

- Baza: Djeca koja su primila poruke seksualne sadržine bar jednom (7% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	62	39	23	4	23	35	9	29	15	11	38	13	47	16
Nisam uopšte bio/bila uznemiren/uznemirena	42.9	50	31	15	42	47	66	30	45	62	36	47	43	42
Bio/bila sam malo uznemiren/uznemirena	13.4	16	9	41	19	7	11	18	15		16	19	14	13
Nisam uopšte + malo uznemiren/na	56.3	66	39	56	60	54	77	48	60	62	51	66	57	55
Veoma + prilično uznemiren/na	25.4	12	48	28	24	26	8	25	34	27	24	28	22	37
Bio/bila sam prilično uznemiren/uznemirena	17.4	5	38	16	13	20		20	22	9	16	28	16	21
Bio/bila sam veoma uznemiren/uznemirena	8.0	7	10	11	11	6	8	4	13	18	8		5	16
Ne znam, nisam siguran	4.1	4	4	16	4	3		6	6		5	6	5	
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	14.2	18	9		12	18	15	21		11	20		16	8
Total	100%													
Prosek	1.9	1.6	2.3	2.3	1.9	1.8	1.4	2.0	2.0	1.8	1.9	1.8	1.8	2.1

240

Ključno - Ako si primio / primila poruke sa seksualnim sadržajem, kako se to dogodilo? - Tabela frekvencija

- Baza: Djeca koja su primila poruke seksualne sadržine bar jednom (7% od ciljne populacije)

	N	Ne	Da	Odbija	Total
Ključno - Putem poziva mobilnim telefonom	62	85.1	6.3	8.6	100%
Ključno - Putem tekstualnih poruka koje su mi slali na moj telefon (SMS/TEKSTUALNE/MMS poruke)	62	64.6	22.3	13.1	
Ključno - Na nekoj društvenoj mreži (npr. Na Fejsbuku, Tviteru, Instagramu, Jutjubu...)	62	15.3	73.8	10.9	
Ključno - Putem Viber-a, WhatsApp-a, Skype-a ili bilo koje druge aplikacije za razmjenu trenutnih poruka preko interneta	62	68.0	23.4	8.6	
Ključno - Sobi za čatovanje (pričaonici, video čat na internetu)	62	79.2	12.2	8.6	
Ključno - U igrici preko interneta	62	73.8	15.4	10.8	
Ključno - U zajednici za igranje igrica (na Xbox-u i drugim konzolama za igranje)	62	83.9	7.4	8.6	
Ključno - Putem pop up prozora (nešto što se samo od sebe slučajno pojavi na ekranu)	62	66.2	21.6	12.2	

Ključno - Putem poziva mobilnim telefonom

- Baza: Djeca koja su primila poruke seksualne sadržine bar jednom (7% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	62	39	23	4	23	35	9	29	15	11	38	13	47	16
sig		0.80		1.00			0.98			0.98			1.00	
Ne	85.1	79	95	100	78	88	69	90	91	77	82	100	86	83
Da	6.3	7	5		11	4		10			10		8	
Odbija	8.6	14			11	8	31		9	23	7		6	17
Total	100%													

241

Ključno - Putem tekstualnih poruka koje su mi slali na moj telefon (SMS/TEKSTUALNE/MMS poruke)

- Baza: Djeca koja su primila poruke seksualne sadržine bar jednom (7% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	62	39	23	4	23	35	9	29	15	11	38	13	47	16
sig		0.26		0.99			0.67			0.87			0.66	
Ne	64.6	57	77	100	62	62	54	58	83	56	60	85	61	75
Da	22.3	22	23		20	26	15	32	7	21	25	15	27	8
Odbija	13.1	21			18	12	31	10	9	23	15		12	17
Total	100%													

Ključno - Na nekoj društvenoj mreži (npr. Na Fejsbuku, Tviteru, Instagramu, Jutjubu...)

- Baza: Djeca koja su primila poruke seksualne sadržine bar jednom (7% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	62	39	23	4	23	35	9	29	15	11	38	13	47	16
sig		0.53		1.00			1.00			0.79			0.68	
Ne	15.3	18	11	27	13	15		17	17	14	9	37	19	3
Da	73.8	65	89	73	69	77	69	79	74	64	80	63	72	80
Odbija	10.9	17			18	8	31	5	9	23	11		9	17
Total	100%													

242

Ključno - Putem Viber-a, WhatsApp-a, Skype-a ili bilo koje druge aplikacije za razmjenu trenutnih poruka preko interneta

- Baza: Djeca koja su primila poruke seksualne sadržine bar jednom (7% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	62	39	23	4	23	35	9	29	15	11	38	13	47	16
Sig		0.12		0.88			0.91			1.00			0.90	
Ne	68.0	72	61	100	57	71	54	69	76	66	67	72	71	60
Da	23.4	14	39		31	21	15	31	15	11	25	28	23	23
Odbija	8.6	14			11	8	31		9	23	7		6	17
Total	100%													

Ključno - Sobi za čatovanje (pričaonici, video čat na internetu)

- Baza: Djeca koja su primila poruke seksualne sadržine bar jednom (7% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	62	39	23	4	23	35	9	29	15	11	38	13	47	16
Sig		0.92		1.00			1.00			0.99			0.72	
Ne	79.2	76	85	100	78	78	69	78	83	77	76	90	78	83
Da	12.2	11	15		11	14		22	7		17	10	16	
Odbija	8.6	14			11	8	31		9	23	7		6	17
Total	100%													

243

Ključno - U igrici preko interneta

- Baza: Djeca koja su primila poruke seksualne sadržine bar jednom (7% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	62	39	23	4	23	35	9	29	15	11	38	13	47	16
sig		0.06			0.81			0.99			0.93		0.81	
Ne	73.8	58	100	43	69	80	69	78	65	71	70	88	73	76
Da	15.4	25		57	19	8		17	26	7	19	12	18	7
Odbija	10.8	17			11	12	31	5	9	23	11		9	17
Total	100%													

Ključno - U zajednici za igranje igrica (na Xbox-u i drugim konzolama za igranje)

- Baza: Djeca koja su primila poruke seksualne sadržine bar jednom (7% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	62	39	23	4	23	35	9	29	15	11	38	13	47	16
sig		0.76			0.99			0.99			0.96		1.00	
Ne	83.9	77	95	100	74	88	69	87	91	71	82	100	84	83
Da	7.4	9	5		14	4		13		7	10		10	
Odbija	8.6	14			11	8	31		9	23	7		6	17
Total	100%													

244

Ključno - Putem pop up prozora (nešto što se samo od sebe slučajno pojavi na ekranu)

- Baza: Djeca koja su primila poruke seksualne sadržine bar jednom (7% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	62	39	23	4	23	35	9	29	15	11	38	13	47	16
sig		0.72		0.99			0.98			0.93			0.77	
Ne	66.2	62	74	63	66	67	69	71	58	68	62	77	64	73
Da	21.6	19	26	37	13	25		24	27	9	27	17	25	10
Odbija	12.2	19			21	8	31	5	15	23	11	6	11	17
Total	100%													

245

SLANJE PORUKA SEKSUALNE SADRŽINE

246

Ključno - Tokom PROTEKLIH GODINU DANA, da li si ti slao /slala ili postavljao /postavljala bilo kakve poruke seksualne sadržine bar jednom? Ovo mogu biti riječi, slike ili video snimci o tebi ili nekom drugom

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.03		0.13			0.89			0.00			0.06	
Ne	93.2	91	96	97	92	91	95	92	95	91	93	96	94	92
Da	2.4	3	1	0	3	3	1	3	1	1	4	2	3	1
Ne znam, nisam siguran	1.1	2	0	1	2	1	0	2	1	1	1	0	1	1
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	3.3	4	3	2	3	4	4	3	3	7	2	2	2	5
Total	100%													

Ključno - Koliko često si tokom PROTEKLIH GODINU DANA slao /slala ili postavljao / postavljala poruke sa seksualnim sadržajem?

- Baza: Djeca koja su slala bilo kakve poruke sa seksualnim sadržajem bar jednom (2% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	22	16	5	1	9	12	2	10	2	2	16	4	17	5
sig		1.00			1.00			1.00			1.00		1.00	
Samo jedanput ili dvaput	26.6	22	41		39	18	29	38		41	31		29	16
Nekoliko puta	51.4	55	39	100	50	49	28	36	100		52	74	49	61
Skoro svakog mjeseca	4.4	6				8						26	6	
Skoro svake nedjelje	6.4	9				12		13			9		8	
Ne znam, nisam siguran	6.4	9				12		13			9		8	
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	4.9		19		11		42			59				23
Total	100%													

247

DRUGA NEGATIVNA ONLINE ISKUSTVA

248

Ključno - Tokom PROTEKLIH GODINU DANA, da li ti se nešto od ovoga dogodilo na internetu? - Tabela frekvencija

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	N	Ne	Da	Radije ne bih odgovorio/odgovorila	Total
Ključno - Neko je koristio moje lične podatke (moje Ime, broj telefona, adressu...) na način koji mi se nije dopao	911	96.5	2.4	1.2	100%
Ključno - Uređaj (npr. telefon, tablet, kompjuter) koji koristim napao je virus ili softver koji nanosi štetu (briše podatke I tome slično)	911	80.8	17.8	1.4	
Ključno - Izgubio / izgubila sam novac tako što su me prevarili na internetu	911	98.2	1.0	0.8	
Ključno - Neko je koristio moju lozinku (šifru) da pristupi mojim ličnim podacima (Ime, broj telefona, adresu...) ili da se pretvara da sam ja	911	93.8	5.2	0.9	
Ključno - Neko je napravio stranicu na internetu ili sliku o meni koja je bila neprijateljska ili uvredljiva	911	98.1	0.9	1.0	

Ključno - Neko je koristio moje lične podatke (moje Ime, broj telefona, adressu...) na način koji mi se nije dopao

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.63		0.50			0.83			0.29			0.73	
Ne	96.5	97	96	98	96	95	98	96	95	96	97	96	96	97
Da	2.4	2	3	1	3	3	1	3	3	4	1	4	2	2
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	1.2	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	0
Total	100%													

Ključno - Uređaj (npr. telefon, tablet, kompjuter) koji koristim napao je virus ili softver koji nanosi štetu (briše podatke I tome slično)

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.07		0.00			0.95			0.16			0.04	
Ne	80.8	78	84	90	79	76	83	80	80	84	77	83	78	86
Da	17.8	20	16	10	19	22	16	18	19	15	20	16	20	14
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	1.4	2	1	1	2	2	0	2	1	1	2	0	2	1
Total	100%													

Ključno - Izgubio / izgubila sam novac tako što su me prevarili na internetu

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Sig		0.97		1.00			1.00			1.00			0.99	
Ne	98.2	97	99	99	98	98	99	97	99	99	97	99	98	99
Da	1.0	2	0	1	1	1	1	2		0	1	1	1	1
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	0.8	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	0	1	0
Total	100%													

250

Ključno - Neko je koristio moju lozinku (šifru) da pristupi mojim ličnim podacima (Ime, broj telefona, adresu...) ili da se pretvara da sam ja

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Sig		0.35		0.07			0.32			0.47			0.37	
Ne	93.8	93	95	97	94	91	95	92	96	94	92	97	93	96
Da	5.2	6	4	2	5	8	4	7	3	5	7	3	6	4
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	0.9	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0
Total	100%													

Ključno- Neko je napravio stranicu na internetu ili sliku o meni koja je bila neprijateljska ili uvredljiva

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		1.00		1.00			1.00			1.00			0.59	
Ne	98.1	98	98	99	98	97	99	98	99	98	97	100	98	99
Da	0.9	1	1	1	0	2	1	1		2	1		1	1
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	1.0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	2	0	1	0
Total	100%													

PRETERANO KORIŠĆENJE INTERNETA

252

Ključno - Koliko često su ti se sljedeće stvari desile tokom PROTEKLIH GODINU DANA? - Tabela frekvencija

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	N	Nikada	Veoma retko	Ponekad	Često	Veoma često	Radije ne bih odgovorio/odgovorila	Nimalo + veoma retko	Veoma često + često	Total
Ključno - Nisam jeo/jela ili spavao /spavala zbog previše vremena koje sam proveo / provela na internetu	911	72.3	15.5	8.6	2.3	0.7	0.8	87.7	2.9	100%
Ključno - Došao sam / došla sam u sukob (posvađao se) sa porodicom ili drugovima / drugaricama zbog previše vremena koje sam proveo / provela na internetu	911	67.0	16.8	12.4	1.9	1.2	0.7	83.8	3.1	
Ključno - Moje ocjene su se pogoršale zbog previše vremena provedenog na internetu	911	73.0	14.6	9.0	2.0	0.4	1.0	87.6	2.5	
Ključno - Pokušao / pokušala sam bezuspješno da provodim manje vremena na internetu	911	70.3	15.3	9.1	3.3	1.4	0.6	85.6	4.7	
Ključno - Mislim da je prevelika količina vremena koju provodim na internetu problem za mene	911	72.3	13.3	8.8	3.8	1.2	0.6	85.6	5.0	
Ključno - Osjećam potrebu da stalno provjeravam svoje uređaje (npr. telefon ili kompjuter) da vidim da li se nešto novo upravo dogodilo na internetu	911	49.5	15.4	14.9	12.7	6.7	0.8	64.9	19.4	

Ključno - Nisam jeo/jela ili spavao /spavala zbog previše vremena koje sam proveo / provela na internetu

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	72.3	69	76	90	75	56	79	68	71	77	73	65	71	75
Veoma retko	15.5	18	12	6	15	23	12	17	17	13	17	16	16	14
Nikad + veoma retko	87.7	87	88	97	90	79	91	84	87	90	89	81	87	89
Ponekad	8.6	9	8	2	7	14	7	12	8	7	8	11	9	8
Veoma često + često	2.9	3	3	0	2	6	1	3	4	2	2	7	3	3
Često	2.3	2	2		1	5	1	3	3	2	1	5	2	2
Veoma često	0.7	0	1	0	1	1		0	1		0	2	1	1
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	0.8	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		1	0
Total	100%													
Prosek	1.4	1.4	1.4	1.1	1.4	1.7	1.3	1.5	1.5	1.3	1.4	1.6	1.4	1.4

253

Ključno - Došao sam / došla sam u sukob (posvađao se) sa porodicom ili drugovima / drugaricama zbog previše vremena koje sam proveo / provela na internetu

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	67.0	65	69	80	64	60	80	63	57	81	65	54	66	69
Veoma retko	16.8	16	17	11	19	20	11	17	26	8	19	22	16	18
Nikad + veoma retko	83.8	82	86	91	83	79	91	80	83	89	84	76	82	87
Ponekad	12.4	14	11	7	13	16	8	16	13	9	12	18	13	11
Veoma često + često	3.1	4	2	2	3	4	1	3	3	2	3	6	3	2
Često	1.9	3	1	1	2	2	1	2	2	1	2	3	2	2
Veoma često	1.2	1	1	0	1	2		1	1	0	1	3	1	1
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	0.7	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1		1	
Total	100%													
Prosek	1.5	1.6	1.5	1.3	1.6	1.7	1.3	1.6	1.6	1.3	1.5	1.8	1.6	1.5

Ključno - Moje ocjene su se pogoršale zbog previše vremena provedenog na internetu

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	73.0	69	78	91	74	59	79	69	71	79	71	69	71	77
Veoma retko	14.6	16	13	4	13	24	14	16	15	15	15	14	15	15
Nikad + veoma retko	87.6	84	91	95	87	83	93	85	85	94	86	83	86	91
Ponekad	9.0	12	6	3	9	13	6	11	12	5	10	12	11	6
Veoma često + često	2.5	3	2	1	3	3	1	3	2	1	2	5	3	2
Često	2.0	2	2	1	3	2		2	2	0	2	4	2	2
Veoma često	0.4	0	0	0	0	1	1	0		0	0	0	0	0
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	1.0	1	1	1	1	1	0	2	1	1	2		1	1
Total	100%													
Prosek	1.4	1.5	1.3	1.1	1.4	1.6	1.3	1.5	1.5	1.3	1.4	1.5	1.4	1.3

254

Ključno - Pokušao / pokušala sam bezuspješno da provodim manje vremena na internetu

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	70.3	70	70	81	68	64	73	70	66	72	72	65	72	67
Veoma retko	15.3	16	15	12	18	15	14	13	20	14	16	16	14	18
Nikad + veoma retko	85.6	86	85	93	86	80	88	83	86	86	88	81	86	85
Ponekad	9.1	10	8	5	9	12	8	11	8	10	7	12	8	11
Veoma često + često	4.7	4	5	1	4	7	3	5	5	3	4	7	5	4
Često	3.3	2	4	1	3	5	3	4	3	3	3	4	4	2
Veoma često	1.4	2	1	1	1	2		1	2	0	1	4	1	1
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	0.6	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1		1	
Total	100%													
Prosek	1.5	1.5	1.5	1.3	1.5	1.6	1.4	1.5	1.5	1.5	1.4	1.7	1.5	1.5

255

Ključno - Mislim da je prevelika količina vremena koju provodim na internetu problem za mene

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	72.3	69	76	84	73	63	75	66	75	74	73	68	73	71
Veoma retko	13.3	14	12	8	12	18	9	18	10	10	12	20	13	14
Nikad + veoma retko	85.6	84	88	92	85	82	84	85	85	84	85	88	86	84
Ponekad	8.8	10	8	4	10	11	9	11	9	9	9	9	8	10
Veoma često + često	5.0	6	4	3	4	7	6	4	6	6	5	4	5	5
Često	3.8	5	3	3	4	5	5	2	5	5	3	3	3	5
Veoma često	1.2	1	2	1	1	2	1	2	0	1	2	0	2	0
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	0.6	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1		1	
Total	100%													
Prosek	1.5	1.5	1.4	1.3	1.5	1.6	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5

Ključno - Osjećam potrebu da stalno provjeravam svoje uređaje (npr. telefon ili kompjuter) da vidim da li se nešto novo upravo dogodilo na internetu

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	49.5	49	50	73	47	34	49	45	52	44	55	46	51	47
Veoma retko	15.4	16	15	11	17	17	12	16	17	15	14	18	16	14
Nikad + veoma retko	64.9	65	65	84	64	52	61	61	70	59	69	64	67	61
Ponekad	14.9	16	14	8	16	19	17	18	10	15	15	15	15	15
Veoma često + često	19.4	19	20	8	19	29	22	20	19	26	15	20	17	24
Često	12.7	12	13	5	11	20	16	13	12	18	10	12	12	15
Veoma često	6.7	7	7	3	8	9	6	7	8	8	5	8	6	9
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	0.8	1	1	0	1	1	0	1	1	0	2		1	
Total	100%													
Prosek	2.1	2.1	2.1	1.5	2.2	2.5	2.2	2.2	2.0	2.3	2.0	2.2	2.0	2.2

256

Deca: Prosek za 6 indikatora preteranog korišćenja (Skala: 1=Nikada do 5=Veoma često)

- Prosečne vrednosti; Baza: Djeca koja su odgoivorila na ovo pitanje (99% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	897	461	437	253	309	335	196	360	203	259	432	206	594	304
Deca: Prosek za 6 indikatora preteranog korišćenja (Scale: 1=Nikada to 5=Veoma često)	1.6	1.6	1.5	1.3	1.6	1.8	1.5	1.6	1.6	1.5	1.5	1.7	1.6	1.6

SUSRETANJE NOVIH LJUDI

257

258

Ključno - Jesi li ikada bio /bila u kontaktu preko interneta sa nekim koga nijesi ranije lično upoznao/upoznala?

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.00		0.00			0.96			0.00			0.10	
Ne	70.4	64	77	88	73	54	67	69	70	70	68	75	68	75
Da	27.4	33	21	12	25	42	31	28	28	25	30	25	30	23
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	2.2	2	2		2	4	2	3	2	5	1		2	2
Total	100%													

Ključno - Tokom PROTEKLIH GODINU DANA, jesi li se makar jednom uživo sastao /sastala sa nekim koga si prvo upoznao / upoznala preko interneta?

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.00		0.00			0.96			0.99			0.62	
Ne	86.2	82	90	96	90	75	85	86	84	86	86	88	85	88
Da	12.6	16	9	4	9	23	14	13	15	12	13	12	13	12
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	1.2	2	1	0	1	2	1	2	1	2	1		2	1
Total	100%													

259

Ključno - Ako si upoznao /upoznala nekog lično koga si prvo upoznao/upoznala preko interneta, kako si se osjećao/osjećala u vezi sa time?

- Baza: Djeca koja su se makar jednom uživo sastala sa nekim koga su prvo upoznala preko interneta (13% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	115	75	39	9	28	78	28	46	31	32	58	25	79	35
Nisam bio /bila uopšte uzmemiren/uznemirena	68.7	65	75	70	49	76	90	54	76	76	60	80	66	75
Bio sam malo uznemiren	17.2	21	11	22	38	9	10	20	13	13	23	9	17	18
Nisam uopšte + malo uznemiren	85.9	86	86	92	87	85	100	74	90	89	83	88	83	93
Bio/bila sam prilično uznemiren/uznemirena	6.0	7	3		10	5		12	4		10	5	9	
Ne znam, nisam siguran	8.1	7	10	8	3	10		14	6	11	7	6	8	7
Total	100%													
Prosek	1.3	1.4	1.2	1.2	1.6	1.2	1.1	1.5	1.2	1.1	1.5	1.2	1.4	1.2

Kada pomisliš na POSLJEDNJI PUT kada ti je zasmetalo upoznavanje na ovaj način koliko godina je približno imala osoba koju si tako upoznao /upoznala?

- Baza: Djeca koja su bila uznemirena (3% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	25	19	6	0	14	11	1	15	5	3	18	3	19	5
sig		0.86		0.84			0.98			0.98			0.89	
Upoznao / upoznala sam osobu približno mojih godina	65.9	56	100		48	88	100	53	100	100	54	100	57	100
Upoznao / upoznala sam osobu mlađu od sebe	22.7	29			31	12		28			31		29	
Upoznao / upoznala sam tinejdžera /tinejdžerku starijeg / stariju od sebe	11.4	15			21			19			15		14	
Total	100%													

260

Tokom PROTEKLIH GODINU DANA, sa koliko ljudi koje si prethodno upoznao / upoznala samo na internetu si otišao / otišla na sastanak?

- Baza: Djeca koja su bila uznemirena (3% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	25	19	6	0	14	11	1	15	5	3	18	3	19	5
sig		1.00			1.00			1.00			1.00		1.00	
1 do 2	69.0	66	80		54	87	100	66	100	50	71	76	68	72
3 do 4	16.0	15	20		29			9			22		20	
5 do 10	5.7	7			10			9			8		7	
Ne znam, nisam siguran	6.0	8				13		10		50				28
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	3.4	4			6			6				24	4	
Total	100%													

261

H. BLAGOSTANJE

262

Ključno - Ovde vidiš sliku merdevina. Vrh merdevina koji je označen brojem ‘10’ je najbolji mogući život za tebe a dno ‘0’ je najgori mogući život za tebe. Uopšteno gledano, gdje bi smestio / smestila sebe na tim merdevinama u ovom trenutku? Označi kružić pored broja koji najbolje opisuje gdje ti stojiš?

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.97		0.03			0.01			0.52			0.84	
0 Najgori mogući život	0.3	0	0		0	0	1	0			0	1	0	0
3	0.9	1	0		2	1	1	1		1	1		1	1
4	0.4	1			0	1	0			0	1		0	0
5	2.7	2	4	2	3	4	3	4	1	2	3	3	3	2
6	4.9	5	5	5	5	5	10	5	0	8	4	3	4	6
7	11.6	12	11	9	11	14	15	11	10	11	12	11	11	13
8	21.9	22	22	14	25	25	17	26	24	19	22	25	23	20
9	16.6	17	17	17	17	16	15	14	22	13	18	19	18	14
10 Najbolji mogući život	40.8	40	42	53	37	35	39	40	42	47	38	39	40	43
Suma - (0+1+2+3+4+5)	4.2	4	4	2	5	5	5	5	1	3	5	4	4	4
Suma + (6+7+8+9+10)	95.8	96	96	98	95	95	95	95	99	97	95	96	96	96
Total	100%													
Prosek	8.6	8.6	8.7	9.0	8.5	8.4	8.4	8.5	8.9	8.7	8.5	8.6	8.6	8.6

263

Kada ti nešto smeta ili te uznemirava, sa kim razgovaraš?

- Moguće više odgovora; Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Tvojom majkom ili ocem (uključujući maćehu/očuha/hraniteljsku majku ili oca)	76.8	71	83	92	76	67	73	79	76	77	75	81	75	80
Prijateljem	29.7	29	31	13	28	44	20	29	40	20	31	40	32	25
Tvojim bratom ili sestrom (uključujući polubraću/polusestre)	29.3	29	29	18	27	39	33	32	26	35	29	23	28	33
Nekom drugom odraslom osobom kojoj vjeruješ	7.5	8	7	9	7	7	3	9	10	8	8	7	7	8
Nastavnikom	3.3	3	4	3	4	2	3	3	5	5	2	4	4	2
Nekim čiji je posao da pomaže djeci (na primjer psiholog, školski pedagog)	1.7	2	2		1	3	1	2	1	1	2	3	2	2
Ni sa kim	4.2	5	3		7	5	8	3	2	6	4	3	5	3
Radije ne bih odgovorio/odgovorila	1.9	2	1		1	4	3	2	1	3	2		2	3

264

I. PORODICA

265

Ključno - Koliko ti je lako da razgovaraš sa roditeljem (roditeljima) / starateljem (starateljima) o stvarima koje te uznemiravaju?

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Veoma lako	50.6	48	53	61	51	42	47	51	53	52	50	50	51	50
Lako	38.3	40	36	34	36	44	40	39	38	38	38	39	36	42
Veoma lako + lako	88.9	89	89	95	87	86	87	90	90	90	88	89	87	92
Veoma teško + teško	6.5	6	7	3	6	9	6	6	7	4	7	8	8	4
Teško	5.4	5	6	2	5	8	4	6	6	4	6	7	6	4
Veoma teško	1.1	1	1	1	1	1	2	0	1	0	2	0	1	0
Ne znam, nisam siguran	4.6	5	4	2	7	5	7	4	3	6	5	3	5	4
Total	100%													
Prosek	1.5	1.6	1.5	1.4	1.5	1.7	1.6	1.5	1.5	1.5	1.6	1.6	1.6	1.5

Ključno - U mojoj porodici i kući … - Tabela frekvencija

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	N	Nije tačno za mene	Malo je tačno za mene	Prilično je tačno za mene	Potpuno je tačno za mene	Ne znam	Nijije + malo tačno	Potpuno + prilično tačno	Total
Ključno - Kada govorim neko sluša što imam da kažem	911	2.1	5.5	31.2	57.6	3.5	7.7	88.9	100%
Ključno - Moja porodica zaista pokušava da mi pomogne	911	0.7	2.1	20.1	75.3	1.8	2.8	95.4	
Ključno - - Osjećam se bezbjedno kod kuće	911	1.2	1.0	12.6	83.6	1.6	2.2	96.2	

266

Ključno – Kada govorim neko sluša što imam da kažem

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	2.1	2	2	3	2	2	3	1	2	2	3	1	2	2
Malo je tačno za mene	5.5	6	5	4	5	6	6	6	4	4	7	5	7	4
Nije tačno + malo tačno	7.7	8	7	7	7	8	9	7	6	6	9	6	9	6
Potpuno + prilično tačno	88.9	88	90	89	89	89	87	90	92	88	87	93	87	92
Prilično je tačno za mene	31.2	33	29	29	32	32	30	32	31	28	32	33	30	33
Potpuno je tačno za mene	57.6	55	61	60	57	57	56	58	61	60	55	60	57	58
Ne znam	3.5	4	3	4	4	3	4	3	2	6	3	1	4	3
Total	100%													
Prosek	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.4	3.5	3.5	3.5

Ključno - Moja porodica zaista pokušava da mi pomogne

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	0.7	1	0	1	1	1	1		0	1	1	0	0	1
Malo je tačno za mene	2.1	3	2	2	3	2	2	1	4	1	3	2	3	1
Nije tačno + malo tačno	2.8	4	2	2	4	2	3	1	4	2	3	2	3	2
Potpuno + prilično tačno	95.4	94	97	96	94	96	96	96	95	95	94	97	95	96
Prilično je tačno za mene	20.1	20	20	15	19	25	20	22	20	15	21	24	21	19
Potpuno je tačno za mene	75.3	74	76	80	75	72	76	74	75	80	73	73	75	77
Ne znam	1.8	2	1	2	2	1	1	2	1	2	2	1	2	2
Total	100%													
Prosek	3.7	3.7	3.8	3.8	3.7	3.7	3.7	3.7	3.7	3.8	3.7	3.7	3.7	3.7

267

Ključno - Osjećam se bezbjedno kod kuće

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	1.2	1	1	0	2	1	1	1	1	0	2	1	1	2
Malo je tačno za mene	1.0	1	1	1	2	0	2	0	2	1	1	1	1	1
Nije tačno + malo tačno	2.2	2	2	1	4	2	3	1	3	1	3	2	2	3
Potpuno + prilično tačno	96.2	96	96	96	95	97	95	97	95	97	95	97	97	95
Prilično je tačno za mene	12.6	13	12	12	12	14	10	11	15	7	13	18	14	10
Potpuno je tačno za mene	83.6	83	84	85	83	83	85	86	80	89	82	79	83	85
Ne znam	1.6	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	1	2	1
Total	100%													
Prosek	3.8	3.8	3.8	3.9	3.8	3.8	3.8	3.9	3.8	3.9	3.8	3.8	3.8	3.8

Ključno - Koliko često se tebi dešavaju sledeće stvari? - Tabela frekvencija

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	N	Nikada	Veoma retko	Ponekad	Često	Veoma često	Nikad + veoma retko	Veoma često + često	Total
Ključno - Moj(i) roditelj(i)/staratelj(i) postavljaju pravila o tome što mogu da radim kod kuće	911	8.0	14.8	25.6	33.6	18.0	22.8	51.6	100%
Ključno - Moj(i) roditelj(i)/staratelj(i) postavljaju pravila o tome što mogu da radim van kuće	911	5.7	11.9	22.7	34.3	25.5	17.6	59.7	
Ključno - Moj(i) roditelj(i)/staratelj(i) mi kažu kada radim nešto dobro	911	2.6	3.7	17.4	42.2	34.0	6.3	76.3	
Ključno - Moj(i) roditelj(i)/staratelj(i) me pohvale kada se dobro ponašam	911	2.2	3.8	19.6	36.4	38.0	6.0	74.4	

268

Ključno - Moj(i) roditelj(i)/staratelj(i) postavljaju pravila o tome što mogu da radim kod kuće

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	8.0	8	8	5	9	10	10	6	8	9	9	5	8	8
Veoma retko	14.8	17	13	5	18	19	18	14	14	22	14	7	14	16
Nikad + veoma retko	22.8	25	21	10	27	28	27	21	22	31	23	12	23	23
Ponekad	25.6	26	25	24	22	30	28	22	30	24	29	21	26	24
Veoma često + često	51.6	49	54	66	51	41	45	57	48	45	49	67	51	53
Često	33.6	33	35	35	34	32	30	36	31	24	33	48	34	33
Veoma često	18.0	16	20	31	17	9	16	21	17	21	16	19	17	20
Total	100%													
Prosek	3.4	3.3	3.5	3.8	3.3	3.1	3.2	3.5	3.3	3.3	3.3	3.7	3.4	3.4

269

Ključno - Moj(i) roditelj(i)/staratelj(i) postavljaju pravila o tome što mogu da radim van kuće

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	5.7	7	4	3	6	7	7	5	5	7	5	5	5	8
Veoma retko	11.9	13	10	4	14	15	11	11	16	14	12	9	13	10
Nikad + veoma retko	17.6	21	14	7	21	22	18	15	22	21	17	14	17	18
Ponekad	22.7	24	21	18	19	30	20	21	24	18	26	22	23	21
Veoma često + često	59.7	55	65	75	60	48	62	63	55	62	57	64	59	61
Često	34.3	33	35	38	34	32	37	35	31	32	35	36	34	34
Veoma često	25.5	22	29	37	27	16	24	28	24	30	22	27	25	27
Total	100%													
Prosek	3.6	3.5	3.8	4.0	3.6	3.3	3.6	3.7	3.5	3.6	3.6	3.7	3.6	3.6

Ključno - Moj(i) roditelj(i)/staratelj(i) mi kažu kada radim nešto dobro

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	2.6	3	2	2	3	3	3	1	3	2	3	2	3	3
Veoma retko	3.7	4	3	2	6	3	5	2	6	3	5	2	4	3
Nikad + veoma retko	6.3	7	6	4	9	5	7	3	9	5	8	5	7	6
Ponekad	17.4	20	15	13	15	22	17	18	21	14	19	17	18	15
Veoma često + često	76.3	73	79	82	76	72	76	79	70	81	72	78	75	79
Često	42.2	45	40	41	42	43	40	43	42	40	42	44	40	46
Veoma često	34.0	29	40	42	33	29	36	36	29	41	30	34	35	33
Total	100%													
Prosek	4.0	3.9	4.1	4.2	4.0	3.9	4.0	4.1	3.9	4.2	3.9	4.0	4.0	4.0

270

Ključno - Moj(i) roditelj(i)/staratelj(i) me pohvale kada se dobro ponašam

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	2.2	2	2	2	2	2	2	1	3	2	2	3	2	3
Veoma retko	3.8	5	3	2	5	4	5	3	6	4	5	2	4	3
Nikad + veoma retko	6.0	7	5	4	7	6	7	4	9	6	7	5	6	5
Ponekad	19.6	22	18	13	23	21	17	17	28	15	21	23	20	19
Veoma često + često	74.4	71	78	83	69	73	76	79	64	80	72	73	74	76
Često	36.4	38	34	36	35	38	32	39	35	30	41	34	37	35
Veoma često	38.0	33	43	47	34	35	44	40	28	49	31	38	37	40
Total	100%													
Prosek	4.0	4.0	4.1	4.2	3.9	4.0	4.1	4.1	3.8	4.2	3.9	4.0	4.0	4.1

AKTIVNO POSREDOVANJE KOD KORIŠĆENJA INTERNETA

272

Ključno - Kada koristiš internet da li tvoj roditelj /staratelj…? - Tabela frekvencija

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	N	Nikada	Veoma retko	Ponekad	Često	Veoma često	Nikad + veoma retko	Veoma često + često	Total
Ključno - Razgovara sa tobom o onome što radiš na internetu?	911	8.9	15.2	36.5	26.8	12.6	24.1	39.4	100%
Ključno - Podstiče te da istražuješ i učiš stvari na internetu?	911	15.7	22.6	34.1	20.1	7.6	38.3	27.6	
Sjedi sa tobom dok koristiš internet?	911	33.4	28.1	24.0	10.4	4.1	61.5	14.5	
Blizu tebe je kada koristiš internet?	911	18.0	28.0	29.4	18.1	6.6	46.0	24.6	
Radi nešto zajedno sa tobom na internetu?	911	23.8	27.2	34.2	11.0	3.8	51.0	14.8	

Ključno - Razgovara sa tobom o onome što radiš na internetu?

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	8.9	10	8	5	10	11	13	7	9	10	9	8	9	9
Veoma retko	15.2	17	13	7	16	20	21	12	13	21	15	8	15	16
Nikad + veoma retko	24.1	27	21	12	26	32	34	20	22	32	24	15	24	25
Ponekad	36.5	39	33	30	39	39	29	39	35	32	37	42	37	35
Veoma često + često	39.4	34	46	59	35	29	37	42	43	37	39	43	39	40
Često	26.8	23	31	37	26	20	23	28	32	18	29	33	27	26
Veoma često	12.6	11	14	22	10	9	13	14	10	18	10	10	12	14
Total	100%													
Prosek	3.2	3.1	3.3	3.6	3.1	2.9	3.0	3.3	3.2	3.1	3.2	3.3	3.2	3.2

273

Ključno - Podstiče te da istražuješ i učiš stvari na internetu?

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	15.7	18	13	14	15	17	23	13	14	24	14	9	16	15
Veoma retko	22.6	22	24	18	25	23	28	22	21	27	20	23	23	22
Nikad + veoma retko	38.3	40	37	33	41	40	51	35	34	50	34	31	39	37
Ponekad	34.1	36	32	33	35	34	29	36	37	29	38	34	35	33
Veoma često + često	27.6	24	31	34	24	26	21	29	29	21	28	35	26	30
Često	20.1	18	22	23	18	20	14	21	22	13	21	27	18	24
Veoma često	7.6	6	9	11	7	6	7	8	7	9	7	8	8	7
Total	100%													
Prosek	2.8	2.7	2.9	3.0	2.8	2.7	2.5	2.9	2.9	2.6	2.9	3.0	2.8	2.9

Sjedi sa tobom dok koristiš internet?

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	33.4	38	29	16	37	44	40	36	23	36	37	24	33	35
Veoma retko	28.1	26	31	24	30	30	24	29	27	29	22	39	31	23
Nikad + veoma retko	61.5	63	59	40	66	74	64	65	50	65	59	63	64	57
Ponekad	24.0	23	25	34	22	18	20	23	29	21	26	24	23	26
Veoma često + često	14.5	13	16	27	12	8	17	12	20	14	15	13	13	17
Često	10.4	10	11	20	8	6	11	9	15	8	12	11	10	12
Veoma često	4.1	4	5	7	4	2	6	3	6	6	4	2	4	5
Total	100%													
Prosek	2.2	2.2	2.3	2.8	2.1	1.9	2.2	2.1	2.5	2.2	2.2	2.3	2.2	2.3

274

Blizu tebe je kada koristiš internet?

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	18.0	18	18	8	24	20	24	16	13	18	20	14	17	20
Veoma retko	28.0	29	27	15	29	37	22	29	29	25	26	35	29	25
Nikad + veoma retko	46.0	47	45	23	52	57	46	45	42	43	46	49	46	46
Ponekad	29.4	31	28	35	24	30	27	29	33	24	32	30	30	29
Veoma često + često	24.6	22	27	42	24	13	27	26	25	33	21	21	24	25
Često	18.1	16	20	29	18	10	19	19	19	21	16	19	17	20
Veoma često	6.6	6	7	13	6	3	8	7	6	12	5	2	7	6
Total	100%													
Prosek	2.7	2.6	2.7	3.2	2.5	2.4	2.7	2.7	2.8	2.8	2.6	2.6	2.7	2.6

Radi nešto zajedno sa tobom na internetu?

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	23.8	27	20	15	26	29	38	23	15	29	23	20	21	30
Veoma retko	27.2	27	28	19	29	31	21	31	30	28	26	29	31	21
Nikad + veoma retko	51.0	54	48	34	55	60	58	54	45	57	48	49	51	51
Ponekad	34.2	34	35	38	35	31	32	32	36	33	33	38	34	35
Veoma često + često	14.8	13	17	28	10	9	10	14	19	10	19	12	15	14
Često	11.0	10	12	20	8	7	7	11	14	7	13	11	11	10
Veoma često	3.8	3	4	8	2	2	3	4	5	4	5	1	4	4
Total	100%													
Prosek	2.4	2.4	2.5	2.9	2.3	2.2	2.2	2.4	2.6	2.3	2.5	2.4	2.5	2.4

275

Deca: Prosek za 8 stavki aktivnog roditeljskog posredovanja pri korišćenju internet (Skala: 1=Nikada do 5=Veoma često)

- Prosečne vrednosti; Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Deca: Prosek za 8 stavki aktivnog roditeljskog posredovanja pri korišćenju interneta (Skala: 1=Nikada do 5=Veoma često)	2.8	2.7	2.9	3.2	2.7	2.5	2.6	2.8	2.9	2.7	2.8	2.9	2.8	2.8

276

PODRŠKA NA ZAHTEV DETETA

277

Ključno - Da li si ikada …? - Tabela frekvencija

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	N	Nikada	Veoma retko	Ponekad	Često	Veoma često	Nikad + veoma retko	Veoma često + često	Total
Ključno - Započeo/započela razgovor sa svojim roditeljem /starateljem o tome što radiš na internetu	911	15.3	18.2	41.0	21.4	4.1	33.5	25.5	100%
Ključno - Rekao / rekla svom roditelju /staratelju o stvarima koje ti smetaju ili te uznemiravaju na internetu	911	31.7	19.8	26.5	15.0	7.0	51.5	22.0	
Tražio savjet roditelja/staratelja o tome kako treba da se ponašaš na internetu	656	13.3	14.0	30.7	27.1	14.9	27.4	42.0	
Tražio / tražila od svog roditelja/staratelja nešto što si vidio / vidjela da reklamiraju na internetu	656	33.9	23.5	27.0	12.1	3.5	57.4	15.6	

Ključno - Započeo/započela razgovor sa svojim roditeljem /starateljem o tome što radiš na internetu

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	15.3	20	10	12	17	16	29	11	10	23	12	12	14	17
Veoma retko	18.2	18	18	12	19	22	19	18	21	21	16	19	20	15
Nikad + veoma retko	33.5	39	28	24	36	38	48	28	31	44	28	31	34	32
Ponekad	41.0	40	42	40	41	42	28	45	41	32	46	41	43	37
Veoma često + često	25.5	21	30	36	23	21	24	27	29	24	26	28	23	31
Često	21.4	18	25	27	20	19	20	22	25	18	22	25	19	26
Veoma često	4.1	4	5	8	3	2	4	5	4	6	4	3	3	5
Total	100%													
Prosek	2.8	2.7	3.0	3.1	2.7	2.7	2.5	2.9	2.9	2.6	2.9	2.9	2.8	2.9

278

Ključno - Rekao / rekla svom roditelju /staratelju o stvarima koje ti smetaju ili te uznemiravaju na internetu

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	31.7	36	27	28	29	37	44	30	19	44	27	24	32	31
Veoma retko	19.8	20	20	15	24	19	13	23	23	17	17	29	21	17
Nikad + veoma retko	51.5	56	47	42	54	56	56	53	42	61	45	53	53	48
Ponekad	26.5	25	28	30	24	26	24	25	31	21	30	25	27	26
Veoma često + često	22.0	19	25	28	22	18	20	21	26	18	25	21	20	26
Često	15.0	13	17	19	15	12	11	15	18	10	18	15	14	17
Veoma često	7.0	6	8	9	7	6	9	6	8	7	7	7	6	9
Total	100%													
Prosek	2.5	2.3	2.6	2.7	2.5	2.3	2.3	2.4	2.7	2.2	2.6	2.5	2.4	2.6

Deca: Prosek za 2 stavke podrške na zahtev deteta (Skala: 1=Nikada do 5=Veoma često)

- Prosečne vrednosti; Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Deca: Prosek za 2 stavke podrške na zahtev deteta (Scale: 1=Nikada do 5=Veoma često)	2.6	2.5	2.8	2.9	2.6	2.5	2.4	2.7	2.8	2.4	2.7	2.7	2.6	2.7

279

Tražio savjet roditelja/staratelja o tome kako treba da se ponašaš na internetu

- Baza: Djeca starosti od 12 do 17 godina (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Nikada	13.3	17	10		12	14	18	10	11	22	10	9	12	17
Veoma retko	14.0	16	12		14	14	16	13	16	12	17	11	16	10
Nikad + veoma retko	27.4	33	22		26	28	34	24	28	34	27	20	28	27
Ponekad	30.7	29	33		28	34	29	30	38	27	30	37	33	27
Veoma često + često	42.0	39	46		46	38	37	47	34	40	43	43	40	46
Često	27.1	28	26		31	23	23	32	24	17	31	33	26	29
Veoma često	14.9	11	19		15	15	15	15	10	23	12	10	14	17
Total	100%													
Prosek	3.2	3.0	3.3	N	3.2	3.1	3.0	3.3	3.1	3.1	3.2	3.2	3.1	3.2

Tražio / tražila od svog roditelja/staratelja nešto što si vidio / vidjela da reklamiraju na internetu

- Baza:Djeca starosti od 12 do 17 godina (72% od ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socio-ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Nikada	33.9	39	29		37	31	49	27	22	48	31	22	31	38
Veoma retko	23.5	20	27		22	25	17	26	31	23	23	26	27	17
Nikad + veoma retko	57.4	59	56		58	57	66	53	54	70	54	48	58	56
Ponekad	27.0	27	27		25	29	21	30	26	22	29	29	27	27
Veoma često + često	15.6	14	17		17	15	12	16	20	8	17	24	15	17
Često	12.1	10	14		12	12	11	12	14	5	13	19	10	15
Veoma često	3.5	4	3		5	2	1	4	6	2	4	5	4	2
Total	100%													
Prosek	2.3	2.2	2.4	N	2.3	2.3	2.0	2.4	2.5	1.9	2.4	2.6	2.3	2.2

280

RESTRIKTIVNO POSREDOVANJE RODITELJA

281

Ključno - Za svaku od ovih stvari, molimo te da navedeš da li ti tvoji roditelji ili staratelji, ili bar jedan od njih TRENUTNO dozvoljavaju da ih radiš kada god želiš, ili ti ih dozvoljavaju samo uz dozvolu ili nadzor roditelja/staratelja, ili ti NIKADA to ne dozvoljavaju.- Frekvence

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	N	Može da radi kad god hoće	Može da radi samo uz dozvolu ili nadzor	Nikad nema dozvolu za to	Moji roditelji / staratelji se ne miješaju u to šta radim na internetu	Ne radim ovo na internetu	Total
Ključno - Koristim web kameru (na primjer za Skajp ili ćaskanje/čat putem videa)	911	42.5	16.9	8.1	5.3	27.3	100%
Ključno - Gledam video snimke (npr. na YouTube-u)	911	68.3	18.5	3.7	6.2	3.3	
Ključno - Skidam sa interneta muziku ili filmove	911	59.7	13.3	4.6	7.0	15.4	
Ključno - Igram igrice sa drugim ljudima na internetu	911	42.6	13.6	11.4	4.7	27.7	
Ključno - Posjećujem društvene mreže (npr. Fejsbuk)	911	60.8	14.1	6.5	6.6	11.9	
Stavljam (ili postavljam) fotografije, video snimke ili muziku onlajn za dijeljenje sa drugima (uključujući društvene mreže ili razmjenu trenutnih poruka)	656	66.3	10.6	6.2	6.5	10.3	

Ključno - Koristim web kameru (na primjer za Skajp ili ćaskanje/čat putem videa)

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Sig		0.59		0.00			0.00			0.00			0.00	
Može da radi kad god hoće	42.5	44	40	20	41	61	34	50	40	35	45	46	46	36
Može da radi samo uz dozvolu ili nadzor	16.9	16	17	27	15	11	16	18	17	20	16	15	16	19
Nikad nema dozvolu za to	8.1	7	9	14	8	4	7	6	12	6	7	13	6	13
Moji roditelji / staratelji se ne miješaju u to šta radim na internetu	5.3	5	6	1	6	8	4	5	7	3	6	6	6	4
Ne radim ovo na internetu	27.3	27	27	38	30	17	38	22	23	36	25	20	27	27

282

Total	100%

283

Ključno - Gledam video snimke (npr. na YouTube-u)

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Sig		0.45		0.00			0.16			0.19			0.19	
Može da radi kad god hoće	68.3	71	66	43	72	83	66	71	62	69	66	72	70	64
Može da radi samo uz dozvolu ili nadzor	18.5	17	20	44	13	4	17	19	21	18	21	15	18	19
Nikad nema dozvolu za to	3.7	4	4	5	3	4	4	4	5	2	4	4	3	4
Moji roditelji / staratelji se ne miješaju u to šta radim na internetu	6.2	5	7	2	9	6	7	4	9	7	5	8	5	8
Ne radim ovo na internetu	3.3	3	4	5	3	2	5	3	3	4	4	1	3	5
Total	100%													

Ključno - Skidam sa interneta muziku ili filmove

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Sig		0.05		0.00			0.20			0.01			0.68	
Može da radi kad god hoće	59.7	62	58	30	62	80	56	63	52	60	62	54	61	57
Može da radi samo uz dozvolu ili nadzor	13.3	14	13	29	11	4	13	13	18	9	14	17	13	14
Nikad nema dozvolu za to	4.6	6	4	8	4	2	4	4	7	4	6	4	5	4
Moji roditelji / staratelji se ne miješaju u to šta radim na internetu	7.0	6	8	2	9	9	9	6	8	6	7	9	7	8
Ne radim ovo na internetu	15.4	12	19	30	14	5	18	14	15	21	12	16	14	17
Total	100%													

284

Ključno - Igram igrice sa drugim ljudima na internetu

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Sig		0.00		0.00			0.00			0.00			0.00	
Može da radi kad god hoće	42.6	49	36	22	42	59	39	43	40	37	47	41	46	35
Može da radi samo uz dozvolu ili nadzor	13.6	16	11	24	13	6	8	15	16	11	18	9	15	10
Nikad nema dozvolu za to	11.4	9	14	19	10	7	12	8	18	6	10	23	9	16
Moji roditelji / staratelji se ne miješaju u to šta radim na internetu	4.7	5	5	2	6	5	5	5	5	5	5	4	4	5
Ne radim ovo na internetu	27.7	21	35	33	28	23	36	29	20	41	21	24	25	33
Total	100%													

Ključno - Posjećujem društvene mreže (npr. Fejsbuk)

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Sig		0.43		0.00			0.05			0.00			0.78	
Može da radi kad god hoće	60.8	63	59	27	65	82	63	62	53	63	62	56	61	60
Može da radi samo uz dozvolu ili nadzor	14.1	14	15	28	13	5	16	12	18	18	13	12	15	13
Nikad nema dozvolu za to	6.5	7	6	14	5	2	4	6	11	2	7	11	7	6
Moji roditelji / staratelji se ne miješaju u to šta radim na internetu	6.6	6	7	3	8	8	5	6	8	6	6	7	6	8
Ne radim ovo na internetu	11.9	10	14	28	9	3	11	14	11	11	12	14	11	13
Total	100%													

285

Stavljam (ili postavljam) fotografije, video snimke ili muziku onlajn za dijeljenje sa drugima (uključujući društvene mreže ili razmjenu trenutnih poruka)

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Sig		0.34			0.00			0.20			0.01		0.47	
Može da radi kad god hoće	66.3	68	64		55	77	66	69	60	65	71	58	68	62
Može da radi samo uz dozvolu ili nadzor	10.6	9	12		16	6	10	11	13	12	9	12	9	13
Nikad nema dozvolu za to	6.2	7	5		7	5	4	5	9	2	6	12	6	7
Moji roditelji / staratelji se ne miješaju u to šta radim na internetu	6.5	5	8		7	6	5	6	8	7	6	7	7	6
Ne radim ovo na internetu	10.3	10	11		15	6	15	9	8	14	8	11	10	11
Total	100%													

Deca: Prosek za 5 stavki restriktivne medijacije roditelja (skala: 1=može da radi bilo kada do 3=ne može da radi nikada)

- Prosečne vrednosti; Baza: deca koja su odgovorila na ovo pitanje (55% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	503	279	224	103	170	230	90	210	124	109	262	132	337	166
deca: Prosek za 5 stavki restriktivne medijacije roditelja (skala: 1=može da radi bilo kada do 3=ne može da radi nikada)	1.3	1.3	1.4	1.8	1.3	1.2	1.3	1.3	1.5	1.2	1.3	1.4	1.3	1.4

286

AKTIVNA MEDIJACIJA RODITELJA KADA JE U PITANJU BEZBEDNOST NA INTERNETU

287

Ključno - Koliko često tvoj roditelj /staratelj radi ove stvari sa tobom? - Frekvence

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	N	Nikada	Veoma retko	Ponekad	Često	Veoma često	Nikad + veoma retko	Veoma često + često	Total
Ključno - Savjetuje me kako da internet koristim na bezbjedan način	911	10.5	14.3	29.8	30.4	15.0	24.8	45.4	100%
Ključno - Razgovara sa mnom o tome što treba raditi ako mi nešto na internetu smeta ili me uznemiri	911	15.1	16.5	29.4	26.0	13.0	31.6	39.0	
Pomaže mi kada je nešto teško uraditi ili naći na internetu	911	26.2	18.5	26.7	19.1	9.5	44.7	28.6	
Objasni mi zašto su neki veb sajtovi u redu da ih koristim a neki nisu	656	22.2	18.9	29.8	18.6	10.5	41.1	29.0	
Pomaže mi kada mi nešto smeta na internetu	656	28.2	18.8	28.1	15.9	8.9	47.0	24.9	
Razgovara sa mnom o reklamama na internetu	656	35.8	20.5	26.4	13.1	4.2	56.3	17.3	

Ključno - Savjetuje me kako da internet koristim na bezbjedan način

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	10.5	12	9	7	9	14	17	7	9	17	7	8	10	12
Veoma retko	14.3	15	13	5	19	17	18	14	12	18	15	8	14	15
Nikada + veoma retko	24.8	27	22	12	28	31	34	21	21	35	22	16	24	26
Ponekad	29.8	30	30	29	30	31	25	29	35	23	31	36	33	23
Veoma često + često	45.4	43	48	59	42	38	41	50	44	42	46	48	43	50
Često	30.4	30	31	38	29	26	26	35	29	21	35	32	29	32
Veoma često	15.0	13	18	21	13	12	15	15	15	20	11	16	14	18
Total	100%													
Prosek	3.3	3.2	3.3	3.6	3.2	3.0	3.0	3.4	3.3	3.1	3.3	3.4	3.2	3.3

288

Ključno - Razgovara sa mnom o tome što treba raditi ako mi nešto na internetu smeta ili me uznemiri

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	15.1	18	12	11	13	20	23	12	10	23	13	10	15	15
Veoma retko	16.5	15	18	11	18	19	17	17	21	18	18	12	17	15
Nikada + veoma retko	31.6	33	30	22	31	39	40	29	31	41	30	22	32	30
Ponekad	29.4	33	26	25	31	31	28	30	30	22	33	32	29	30
Veoma često + često	39.0	34	44	53	38	30	33	41	39	37	37	46	38	40
Često	26.0	24	28	34	25	22	22	29	25	19	27	33	27	24
Veoma često	13.0	10	16	19	13	8	11	12	14	18	10	13	11	16
Total	100%													
Prosek	3.1	2.9	3.2	3.4	3.1	2.8	2.8	3.1	3.1	2.9	3.0	3.3	3.0	3.1

Pomaže mi kada je nešto teško uraditi ili naći na internetu

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	26.2	29	24	14	25	36	36	27	17	35	21	26	26	26
Veoma retko	18.5	21	16	11	21	22	16	19	22	21	19	14	17	21
Nikada + veoma retko	44.7	49	40	25	46	58	52	47	39	56	40	40	43	47
Ponekad	26.7	25	28	30	26	24	24	24	30	20	29	31	26	28
Veoma često + često	28.6	25	32	45	28	17	24	29	32	24	31	29	30	25
Često	19.1	17	21	28	19	12	17	19	21	12	23	20	20	17
Veoma često	9.5	8	11	17	8	5	7	10	11	12	8	9	10	8
Total	100%													
Prosek	2.7	2.6	2.8	3.2	2.7	2.3	2.4	2.7	2.9	2.4	2.8	2.7	2.7	2.6

289

Objasni mi zašto su neki veb sajtovi u redu da ih koristim a neki nisu

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Nikada	22.2	24	20		22	22	35	20	13	40	16	11	20	27
Veoma retko	18.9	19	19		16	21	20	18	19	15	23	15	21	15
Nikada + veoma retko	41.1	43	39		39	43	54	38	32	55	40	26	41	42
Ponekad	29.8	33	26		31	29	25	29	36	22	31	37	29	32
Veoma često + često	29.0	24	35		30	28	21	33	32	23	29	37	31	26
Često	18.6	15	22		18	19	12	22	27	10	22	22	21	13
Veoma često	10.5	8	13		12	9	8	11	5	13	7	15	9	12
Total	100%													
Prosek	2.8	2.6	2.9	N	2.8	2.7	2.4	2.9	2.9	2.4	2.8	3.1	2.8	2.7

Pomaže mi kada mi nešto smeta na internetu

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Nikada	28.2	30	26		23	33	41	26	20	40	22	25	29	27
Veoma retko	18.8	20	18		17	21	18	21	20	17	18	22	18	20
Nikada + veoma retko	47.0	50	44		40	54	59	47	40	57	41	47	47	47
Ponekad	28.1	30	26		32	25	19	28	40	18	35	27	27	30
Veoma često + često	24.9	20	30		29	21	21	25	20	24	25	26	25	24
Često	15.9	13	19		18	14	13	16	18	11	17	19	17	14
Veoma često	8.9	7	11		10	8	8	10	2	13	7	7	9	9
Total	100%													
Prosek	2.6	2.5	2.7	N	2.8	2.4	2.3	2.6	2.6	2.4	2.7	2.6	2.6	2.6

290

Razgovara sa mnom o reklamama na internetu

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Nikada	35.8	39	32		37	35	48	31	29	50	24	40	34	39
Veoma retko	20.5	20	21		17	24	18	22	23	21	22	18	22	18
Nikada + veoma retko	56.3	59	53		54	59	66	53	52	71	46	58	56	57
Ponekad	26.4	28	25		25	28	19	27	36	19	32	26	25	28
Veoma često + često	17.3	13	22		21	14	14	20	12	10	22	16	19	15
Često	13.1	9	17		16	11	14	15	10	7	18	11	14	11
Veoma često	4.2	4	4		5	3	1	4	2	3	4	5	5	3
Total	100%													
Prosek	2.3	2.2	2.4	N	2.4	2.2	2.0	2.4	2.3	1.9	2.6	2.2	2.3	2.2

TEHNIČKA MEDIJACIJA RODITELJA

291

292

Ključno - Da li tvoj roditelj /staratelj koristi nešto od sljedećeg …? - Frekvence

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	N	Da	Ne	Ne znam	Total
Ključno - Namjesti blokiranje na kompjuteru/telefonu tako da ne možeš da ideš na neke sajtove ili aplikacije	911	6.8	78.8	14.4	100%
Ključno - Namjesti kontrole na kompjuteru/telefonu tako da može da vidi na koje sajtove si išao i koje aplikacije si koristio/koristila	911	7.1	77.0	15.9	
Namjesti opcije na kompjuteru/telefonu tako da ti možeš samo određeno vrijeme da budeš na internetu	656	6.9	82.9	10.2	
Program za sprječavanje neželjenih mejlova/virusa (antivirus)	656	22.0	68.3	9.7	
Namjesti opcije na kompjuteru/telefonu tako da neke aplikacije ne možeš da skineš sa interneta	656	7.2	82.9	9.9	
Namjesti opcije na kompjuteru/telefonu tako da mu stigne poruka kada ti hoćeš da kupiš nešto u igrici/aplikaciji	656	5.6	84.2	10.2	
Namjesti opcije na kompjuteru/telefonu tako da ne možeš sa svima da pričaš/šalješ poruke	656	6.5	83.6	9.9	

Ključno - Namjesti blokiranje na kompjuteru/telefonu tako da ne možeš da ideš na neke sajtove ili aplikacije

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.06		0.00			0.38			0.03			0.33	
Da	6.8	7	6	7	7	6	7	5	5	4	8	7	8	5
Ne	78.8	81	77	68	80	86	79	82	76	76	79	82	78	81
Ne znam	14.4	12	17	25	13	8	14	13	19	19	13	10	15	13
Total	100%													

293

Suštinsko - Namjesti kontrole na kompjuteru/telefonu tako da može da vidi na koje sajtove si išao i koje aplikacije si koristio/koristila

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.15		0.00			0.06			0.13			0.12	
Da	7.1	7	7	6	8	7	7	5	6	7	7	8	8	5
Ne	77.0	79	75	67	78	84	76	82	72	72	79	80	76	80
Ne znam	15.9	14	18	27	15	9	17	13	22	21	15	12	16	16
Total	100%													

Namjesti opcije na kompjuteru/telefonu tako da ti možeš samo određeno vrijeme da budeš na internetu

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Sig		0.20		0.64			0.00			0.51			0.66	
Da	6.9	8	6		8	6	4	7	4	5	8	7	7	6
Ne	82.9	83	83		80	85	84	88	79	84	83	80	83	82
Ne znam	10.2	9	12		12	9	12	5	17	11	9	12	9	11
Total	100%													

294

Program za sprječavanje neželjenih mejlova/virusa (antivirus)

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Sig		0.37		0.05			0.00			0.28			0.00	
Da	22.0	23	21		22	22	13	26	16	22	24	17	27	12
Ne	68.3	69	68		65	72	76	67	69	66	67	75	64	77
Ne znam	9.7	8	11		13	6	11	7	15	12	9	8	9	10
Total	100%													

Namjesti opcije na kompjuteru/telefonu tako da neke aplikacije ne možeš da skineš sa interneta

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
sig		0.37		0.87			0.00			0.11			0.58	
Da	7.2	7	8		8	7	5	7	4	4	10	7	8	6
Ne	82.9	85	81		81	84	84	88	78	87	81	81	83	84
Ne znam	9.9	9	11		11	9	10	5	18	10	9	12	10	11
Total	100%													

295

Namjesti opcije na kompjuteru/telefonu tako da mu stigne poruka kada ti hoćeš da kupiš nešto u igrici/aplikaciji

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
sig		0.75			0.09			0.03			0.68		0.79	
Da	5.6	5	6		6	5	4	6	2	5	6	5	6	5
Ne	84.2	85	83		80	88	84	87	82	82	85	85	85	83
Ne znam	10.2	9	11		14	7	12	7	16	13	9	10	10	11
Total	100%													

Namjesti opcije na kompjuteru/telefonu tako da ne možeš sa svima da pričaš/šalješ poruke

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
sig		0.26			0.74			0.01			0.52		0.15	
Da	6.5	6	7		7	6	6	3	8	4	7	9	7	6
Ne	83.6	86	81		81	85	81	90	79	85	83	83	85	82
Ne znam	9.9	8	12		11	9	13	6	14	11	10	9	8	13
Total	100%													

Deca: broj tehničkih medijacija roditelja (max=2)

- Prosečne vrednosti; Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Deca: broj tehničkih medijacija roditelja (max=2)	0.1	0.1	0.1	0.1	0.2	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2	0.1

Deca 12+: broj tehničkih medijacija roditelja (max=7)

- Prosečne vrednosti; Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Deca 12+: broj tehničkih medijacija roditelja (max=7)	0.5	0.5	0.5	0.1	0.7	0.6	0.4	0.5	0.3	0.4	0.5	0.5	0.5	0.4

297

Ključno - Kada koristiš internet, koliko često tvoj roditelj/staratelj provjerava sljedeće stvari poslije toga? - Frekvence

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	N	Nikada	Veoma retko	Ponekad	Često	Veoma često	Ne znam	Nikad + veoma retko	Veoma često + često	Total
Ključno - Koje prijatelje ili kontakte dodaješ na svoj profil na društvenim mrežama (npr. na Fejsbuku) ili na servisima razmjene trenutnih poruka (npr. na Vajberu)	911	44.6	13.2	14.9	8.9	6.2	12.1	57.8	15.1	100%
Ključno - Poruke u tvom e-mail-u ili drugoj aplikaciji koju koristiš	911	54.2	9.8	11.8	6.0	4.0	14.2	64.0	10.0	
Tvoj profil na društvenoj mreži ili nekoj onlajn zajednici	656	49.9	13.2	16.5	6.3	5.2	8.9	63.1	11.5	
Koje veb sajtove posjećuješ	656	48.1	13.3	13.7	7.9	4.2	12.7	61.4	12.1	
Aplikacije koje si skinuo /skinula sa interneta	656	55.3	10.7	12.4	7.2	3.9	10.6	66.0	11.1	
Tvoje kupovine u aplikacijama	656	64.9	9.0	9.9	3.8	2.1	10.3	73.9	5.9	

Suštinsko - Koje prijatelje ili kontakte dodaješ na svoj profil na društvenim mrežama (npr. na Fejsbuku) ili na servisima razmjene trenutnih poruka (npr. na Vajberu)

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	44.6	45	44	38	41	53	53	44	41	41	46	45	46	43
Veoma retko	13.2	15	12	9	14	15	10	12	18	12	12	17	12	15
Nikada + veoma retko	57.8	60	55	47	55	68	62	56	59	53	59	62	58	57
Ponekad	14.9	16	13	14	17	14	12	18	14	13	17	14	15	14
Veoma često + često	15.1	12	19	18	18	11	15	15	16	18	13	16	14	17
Često	8.9	6	12	9	12	6	9	8	12	5	11	11	8	10
Veoma često	6.2	5	7	9	6	5	6	7	4	13	3	5	6	7
Ne znam	12.1	12	12	22	10	7	11	11	11	16	12	8	12	11
Total	100%													
Prosek	2.1	2.0	2.2	2.3	2.2	1.9	1.9	2.1	2.1	2.2	2.0	2.1	2.0	2.1

298

Ključno - Poruke u tvom e-mail-u ili drugoj aplikaciji koju koristiš

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	54.2	56	52	44	52	64	62	56	47	57	54	51	52	59
Veoma retko	9.8	10	9	6	11	12	7	8	15	8	9	14	10	9
Nikada + veoma retko	64.0	66	61	50	63	76	69	65	61	65	63	65	62	69
Ponekad	11.8	12	12	12	12	11	8	14	13	6	14	15	12	12
Veoma često + često	10.0	8	12	12	11	7	11	8	11	11	10	8	12	7
Često	6.0	5	7	6	7	5	7	5	7	4	7	7	7	4
Veoma često	4.0	3	5	7	4	2	4	4	3	8	3	1	5	3
Ne znam	14.2	14	15	25	14	6	12	13	15	18	13	12	15	13
Total	100%													
Prosek	1.8	1.7	1.9	2.0	1.8	1.6	1.7	1.8	1.9	1.7	1.8	1.8	1.9	1.6

Deca: Prosek za 2 stavke roditeljskog monitoringa (skala: 1=Nikada do 5=veoma često)

- Prosečne vrednosti; Baza: Those who know exactly answer (84% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	768	398	370	188	266	314	173	314	171	212	375	181	507	261
Deca: Prosek za 2 stavke roditeljskog monitoringa (Scale: 1=Nikada to 5=veoma često)	1.9	1.8	2.0	2.1	2.0	1.7	1.8	1.9	2.0	2.0	1.9	1.9	1.9	1.9

299

Tvoj profil na društvenoj mreži ili nekoj onlajn zajednici

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Nikada	49.9	53	47		44	55	55	48	47	50	50	50	50	51
Veoma retko	13.2	14	13		10	16	14	13	17	11	12	18	12	15
Nikada + veoma retko	63.1	66	60		55	71	69	62	64	62	62	68	62	66
Ponekad	16.5	16	17		19	14	15	17	21	14	19	14	18	13
Veoma često + često	11.5	10	13		14	9	8	13	10	13	10	13	11	13
Često	6.3	5	7		7	6	4	7	8	4	7	8	7	6
Veoma često	5.2	5	6		7	4	4	7	2	9	3	5	4	7
Ne znam	8.9	8	10		12	6	8	8	5	11	9	6	9	9
Total	100%													
Prosek	1.9	1.9	2.0	N	2.1	1.8	1.8	2.0	1.9	2.0	1.9	1.9	1.9	1.9

Koje veb sajtove posjećuješ

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Nikada	48.1	50	46		41	55	58	45	46	50	51	40	49	47
Veoma retko	13.3	12	14		11	15	10	14	18	14	10	20	12	15
Nikada + veoma retko	61.4	62	61		52	70	67	59	63	64	61	60	61	62
Ponekad	13.7	15	13		16	12	13	14	16	9	16	16	14	13
Veoma često + često	12.1	11	13		15	10	10	15	8	13	10	15	13	11
Često	7.9	8	8		8	7	5	9	8	6	8	11	8	8
Veoma često	4.2	3	5		7	2	5	6		7	3	4	5	3
Ne znam	12.7	12	14		18	8	9	12	13	15	13	9	12	14
Total	100%													
Prosek	1.9	1.9	2.0	N	2.1	1.8	1.8	2.0	1.8	1.9	1.9	2.1	1.9	1.9

300

Aplikacije koje si skinuo /skinula sa interneta

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Nikada	55.3	57	53		48	62	61	56	52	61	55	48	54	57
Veoma retko	10.7	10	11		11	11	11	9	11	9	9	15	12	9
Nikada + veoma retko	66.0	68	64		59	73	71	65	63	70	64	64	66	66
Ponekad	12.4	12	13		14	11	8	13	17	7	15	14	11	14
Veoma često + često	11.1	11	11		14	9	10	14	9	10	11	13	12	9
Često	7.2	7	8		8	6	5	9	8	4	9	8	8	6
Veoma često	3.9	4	3		5	2	5	5	1	5	3	5	4	3
Ne znam	10.6	9	12		13	8	10	8	11	13	9	10	10	11
Total	100%													
Prosek	1.8	1.8	1.8	N	2.0	1.7	1.7	1.9	1.8	1.7	1.8	2.0	1.8	1.8

Tvoje kupovine u aplikacijama

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Nikada	64.9	68	62		62	68	72	64	59	70	64	61	64	67
Veoma retko	9.0	7	11		7	11	3	10	14	7	7	15	10	8
Nikada + veoma retko	73.9	75	73		69	79	75	74	74	77	71	76	74	75
Ponekad	9.9	9	11		12	8	9	9	16	4	14	9	10	11
Veoma često + često	5.9	7	5		6	6	3	7	3	4	7	7	7	4
Često	3.8	4	3		3	5	2	5	2	2	4	5	4	4
Veoma često	2.1	3	2		3	2	1	2	1	2	2	2	3	
Ne znam	10.3	9	12		14	7	13	10	7	15	9	8	10	11
Total	100%													
Prosek	1.5	1.5	1.5	N	1.6	1.5	1.4	1.6	1.6	1.3	1.6	1.6	1.6	1.5

301

Generalno govoreći, ko ti od tvojih ukućana u najvećoj mjeri postavlja pravila o korišćenju interneta kod kuće?

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.00			0.00			0.00			0.00		0.49	
Majka	60.2	55	66	67	63	52	58	59	63	56	66	53	62	56
Otca	28.7	32	25	27	27	32	20	32	31	29	24	38	27	31
Brat/sestra	7.2	8	6	3	7	10	12	7	4	8	7	6	7	8
Drugo	0.5	0	1	1	1		1	0	1		1	1	1	0
Niko	3.4	5	1	1	2	6	8	2	2	8	2	2	3	3
Total	100%													

Koliko misliš da tvoji roditelji/staratelji znaju o tome što radiš na internetu? - Frekvence ?

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	N	Ništa	Veoma malo	Prilično	Mnogo	Nemam ovog roditelja/staratelja	Ne znam	MISS	Nikad + veoma retko	Mnogo + prilično	Total
Majka/ Maćeha ili hraniteljska majka	911	6.9	16.9	33.9	36.3	1.3	4.5	0.1	23.8	70.3	100%
Tata / Očuh ili hraniteljski otac	911	12.1	22.7	33.8	23.1	3.2	5.2		34.8	56.9	

302

Majka/ Maćeha ili hraniteljska majka

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Ništa	6.9	9	5	4	7	9	10	5	6	6	6	9	7	7
Veoma malo	16.9	18	16	10	13	26	17	18	17	19	17	14	17	18
Ništa + veoma malo	23.8	26	21	14	20	35	27	23	23	26	23	23	24	24
Mnogo + prilično	70.3	66	75	82	72	60	62	73	72	66	71	74	71	69
Prilično	33.9	36	32	28	36	37	29	33	40	29	35	37	33	36
Mnogo	36.3	30	43	54	37	23	33	41	32	36	36	37	38	34
Nemam ovog roditelja/staratelja	1.3	2	1	1	2	1	3	1	1	1	1	1	2	1
Ne znam	4.5	6	3	4	6	4	7	2	4	7	4	2	4	6
MISS	0.1	0				0	1			0			0	
Total	100%													
Prosek	3.1	3.0	3.2	3.4	3.1	2.8	3.0	3.1	3.0	3.0	3.1	3.1	3.1	3.0

Tata / Očuh ili hraniteljski otac

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Ništa	12.1	12	12	8	12	15	18	11	8	11	13	12	13	10
Veoma malo	22.7	23	22	16	21	29	25	23	23	25	23	20	22	24
Ništa + veoma malo	34.8	35	34	24	34	44	43	34	32	36	35	32	35	34
Mnogo + prilično	56.9	57	57	69	58	47	41	59	64	52	57	63	56	58
Prilično	33.8	36	31	33	35	33	26	34	37	32	33	37	33	36
Mnogo	23.1	20	26	36	23	14	15	25	27	20	23	26	23	22
Nemam ovog roditelja/staratelja	3.2	2	4	2	3	4	8	3		3	3	3	4	1
Ne znam	5.2	6	4	5	6	5	8	4	4	8	4	3	5	6
Total	100%													
Prosek	2.7	2.7	2.8	3.0	2.7	2.5	2.5	2.8	2.9	2.7	2.7	2.8	2.7	2.8

303

J. ŠKOLA

304

Ključno - Evo nekih tvrdnji o tvojoj školi i učenicima i nastavnicima u tvojoj školi. Molim da za svaku tvrdnju odgovoriš koliko je ona tačna za tebe. - Frekvence

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	N	Nije tačno za mene	Malo tačno za mene	Prilično tačno za mene	Veoma tačno za mene	Ne znam, ne mogu da procenim	Nije tačno + malo tačno	Prilično + veoma tačno	Total
Ključno - Osjećam da pripadam svojoj školi	911	2.3	2.5	24.9	68.0	2.3	4.8	92.9	100%
Ključno - Osjećam se bezbjedno u školi	911	1.9	3.8	25.4	67.1	1.8	5.7	92.5	
Ključno - Ostali đaci su ljubazni i pomažu i spremni su da mi pomognu	911	2.5	5.7	33.6	55.7	2.5	8.2	89.3	
Ključno - Nastavnicima je stalo do mene	911	4.3	7.1	31.9	49.8	6.8	11.4	81.7	
Ključno - Postoji makar jedan nastavnik kome mogu da se obratim ako imam problem	911	4.2	7.2	29.3	53.3	6.0	11.3	82.7	

Ključno - Osjećam da pripadam svojoj školi

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	2.3	2	2	2	3	2	2	1	2	1	2	3	2	3
Malo tačno za mene	2.5	2	3	2	2	3	3	2	3	1	3	3	3	1
Nije tačno + malo tačno	4.8	4	5	4	5	5	5	2	6	2	5	6	5	4
Prilično + veoma tačno	92.9	93	93	95	93	91	91	96	93	93	93	93	93	93
Prilično tačno za mene	24.9	27	22	16	26	31	25	23	28	19	30	21	26	23
Veoma tačno za mene	68.0	66	71	79	67	60	65	73	65	74	62	73	67	70
Ne znam, ne mogu da procenim	2.3	3	2	1	2	4	4	2	1	5	2	0	2	3
Total	100%													
Prosek	3.6	3.6	3.6	3.7	3.6	3.6	3.6	3.7	3.6	3.7	3.6	3.6	3.6	3.6

305

Ključno - Osjećam se bezbjedno u školi

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	1.9	1	3	1	3	2	2	1	1	2	2	1	2	2
Malo tačno za mene	3.8	3	4	3	4	4	3	4	5	3	3	7	4	4
Nije tačno + malo tačno	5.7	5	7	5	7	6	4	5	6	4	5	8	5	6
Prilično + veoma tačno	92.5	94	91	95	92	91	93	93	93	92	94	91	93	92
Prilično tačno za mene	25.4	27	24	19	26	30	25	24	26	20	31	20	28	21
Veoma tačno za mene	67.1	67	67	76	66	61	68	69	66	72	63	70	65	71
Ne znam, ne mogu da procenim	1.8	2	2	1	2	3	2	2	2	4	1	1	2	2
Total	100%													
Prosek	3.6	3.6	3.6	3.7	3.6	3.6	3.6	3.6	3.6	3.7	3.6	3.6	3.6	3.6

Ključno - Ostali đaci su ljubazni i pomažu i spremni su da mi pomognu

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	2.5	2	3	2	3	2	4	1	2	1	2	4	2	3
Malo tačno za mene	5.7	6	6	5	5	7	6	5	5	6	5	8	6	4
Nije tačno + malo tačno	8.2	7	9	7	9	9	10	5	7	7	7	12	9	7
Prilično + veoma tačno	89.3	90	89	91	88	89	87	92	91	89	91	86	89	89
Prilično tačno za mene	33.6	36	31	27	32	40	31	34	37	27	37	36	33	34
Veoma tačno za mene	55.7	54	58	64	56	49	56	58	53	62	54	50	56	55
Ne znam, ne mogu da procenim	2.5	3	2	2	3	3	4	2	2	4	2	2	2	3
Total	100%													
Prosek	3.5	3.5	3.5	3.6	3.5	3.4	3.4	3.5	3.4	3.6	3.5	3.3	3.5	3.5

306

Ključno - Nastavnicima je stalo do mene

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	4.3	3	5	2	5	6	4	2	3	3	5	4	5	4
Malo tačno za mene	7.1	8	6	4	6	10	8	9	6	7	6	9	8	5
Nije tačno + malo tačno	11.4	12	11	7	11	16	12	11	9	10	12	13	13	8
Prilično + veoma tačno	81.7	80	83	88	84	75	78	82	88	78	83	83	81	84
Prilično tačno za mene	31.9	34	30	26	33	35	30	30	36	24	33	39	31	34
Veoma tačno za mene	49.8	46	54	62	51	40	47	52	52	53	50	44	50	50
Ne znam, ne mogu da procenim	6.8	8	6	5	5	9	10	7	3	12	5	4	6	8
Total	100%													
Prosek	3.4	3.3	3.4	3.6	3.4	3.2	3.3	3.4	3.4	3.5	3.4	3.3	3.3	3.4

Ključno - Postoji makar jedan nastavnik kome mogu da se obratim ako imam problem

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	4.2	4	4	2	5	5	6	3	3	5	4	3	4	5
Malo tačno za mene	7.2	7	7	3	7	10	7	7	9	6	8	8	8	6
Nije tačno + malo tačno	11.3	11	11	5	12	15	13	10	12	10	12	11	12	10
Prilično + veoma tačno	82.7	83	83	91	81	78	79	83	86	77	85	84	82	84
Prilično tačno za mene	29.3	32	26	28	26	34	29	28	30	24	30	35	29	29
Veoma tačno za mene	53.3	51	56	63	55	44	50	55	56	54	55	49	53	55
Ne znam, ne mogu da procenim	6.0	6	6	4	7	7	8	7	2	12	3	4	6	5
Total	100%													
Prosek	3.4	3.4	3.4	3.6	3.4	3.3	3.3	3.4	3.4	3.4	3.4	3.4	3.4	3.4

307

MEDIJACIJA NASTAVNIKA

308

Ključno - Da li je neko od nastavnika u tvojoj školi uradio neku od ovih stvari? - Frekvence

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	N	Nikada	Veoma retko	Ponekad	Često	Veoma često	Nikad + vep,a retlp	Veoma često + često	Total
Ključno - Pomogao mi je kada mi je nešto bilo teško da uradim ili nađem na internetu	911	43.7	14.7	24.7	12.8	4.2	58.3	17.0	100%
Ključno - Savjetovao me je kako bezbjedno da koristim internet	911	33.3	19.8	26.0	15.2	5.7	53.1	20.8	
Ključno - Podstakao me je da istražujem i učim stvari na internetu	911	32.7	17.8	26.7	17.2	5.6	50.5	22.8	
Ključno - Donio je pravila o tome što mogu da radim na internetu u školi	911	42.2	14.3	19.3	16.1	8.0	56.5	24.1	
Razgovarao je sa mnom o tome što radim na internetu	656	41.4	20.1	24.2	11.4	2.9	61.5	14.3	
Objasnio je zašto su neki veb sajtovi dobri ili loši	656	30.3	20.7	30.0	14.1	4.8	51.0	19.0	
Savjetovao mi je kako da se ponašam prema drugim ljudima na internetu	656	38.1	17.5	26.6	14.7	3.1	55.6	17.8	
Pomogao mi je u prošlosti kada mi je nešto smetalo na internetu	656	58.4	15.2	16.6	7.4	2.4	73.6	9.8	
Uopšteno gledano, razgovarao je sa mnom o tome što bih uradio ako bi mi nešto na internetu zasmetalo	656	44.4	19.1	23.7	9.3	3.4	63.6	12.7	

Ključno - Pomogao mi je kada mi je nešto bilo teško da uradim ili nađem na internetu

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	43.7	47	40	54	37	42	42	46	45	48	44	38	45	40
Veoma retko	14.7	14	15	8	19	16	17	14	11	18	14	12	14	16
Nikad + veoma retko	58.3	62	55	62	56	58	59	60	55	66	58	50	59	57
Ponekad	24.7	24	25	21	25	27	22	21	28	18	26	32	25	23
Veoma ćesto + često	17.0	14	20	17	19	15	19	18	16	16	17	19	16	20
Često	12.8	10	16	12	15	12	14	13	13	10	14	15	13	13
Veoma često	4.2	4	4	5	4	3	5	5	3	6	3	4	3	7
Total	100%													
Prosek	2.2	2.1	2.3	2.1	2.3	2.2	2.2	2.2	2.2	2.1	2.2	2.4	2.1	2.3

309

Ključno - Savjetovao me je kako bezbjedno da koristim internet

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	33.3	37	29	40	29	32	36	34	31	35	32	33	35	30
Veoma retko	19.8	22	17	15	23	21	18	18	24	22	20	17	22	15
Nikad + veoma retko	53.1	60	46	55	52	53	54	52	55	57	52	50	57	46
Ponekad	26.0	22	30	24	27	27	22	26	29	20	28	29	27	25
Veoma često + često	20.8	18	24	21	21	21	24	23	15	22	20	21	16	30
Često	15.2	13	18	17	13	15	19	15	10	17	15	14	13	20
Veoma često	5.7	5	6	4	7	5	5	7	5	6	5	7	4	10
Total	100%													
Prosek	2.4	2.3	2.5	2.3	2.5	2.4	2.4	2.4	2.3	2.4	2.4	2.5	2.3	2.6

Ključno - Podstakao me je da istražujem i učim stvari na internetu

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	32.7	38	27	45	29	27	35	35	28	40	33	23	33	31
Veoma retko	17.8	20	16	13	20	19	18	15	24	18	19	15	19	16
Nikad + veoma retko	50.5	58	43	58	49	47	52	49	52	58	52	38	52	47
Ponekad	26.7	24	30	24	28	28	22	26	29	22	27	33	27	26
Veoma često + često	22.8	18	27	18	24	26	25	24	19	20	22	28	21	27
Često	17.2	15	20	14	20	17	17	16	18	14	18	20	16	19
Veoma često	5.6	4	7	4	4	9	8	8	1	6	4	8	4	8
Total	100%													
Prosek	2.5	2.3	2.6	2.2	2.5	2.6	2.5	2.5	2.4	2.3	2.4	2.7	2.4	2.6

310

Ključno - Donio je pravila o tome što mogu da radim na internetu u školi

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	42.2	41	44	52	38	39	50	40	37	46	40	43	42	42
Veoma retko	14.3	15	14	11	17	15	15	13	17	17	14	11	15	13
Nikad + veoma retko	56.5	56	57	63	54	54	65	52	54	63	54	53	57	55
Ponekad	19.3	20	19	15	20	22	11	20	26	13	21	23	21	17
Veoma često + često	24.1	25	24	22	25	24	24	27	20	24	24	24	22	28
Često	16.1	17	15	15	18	15	16	17	16	15	18	12	16	16
Veoma često	8.0	7	9	7	7	9	8	10	4	8	6	12	6	12
Total	100%													
Prosek	2.3	2.4	2.3	2.1	2.4	2.4	2.2	2.5	2.3	2.2	2.4	2.4	2.3	2.4

Deca: Prosek za 4 stavke za nastavnike

- Prosečne vrednosti; Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Deca: Prosek za 4 stavke za nastavnike	2.3	2.2	2.4	2.2	2.4	2.4	2.3	2.4	2.3	2.2	2.3	2.5	2.3	2.5

311

Razgovarao je sa mnom o tome što radim na internetu

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Nikada	41.4	45	38		41	42	44	40	39	48	40	37	40	43
Veoma retko	20.1	20	21		20	20	19	20	20	21	22	16	22	16
Nikad + veoma retko	61.5	64	58		61	62	63	60	59	68	61	53	63	60
Ponekad	24.2	23	26		26	23	21	24	29	18	25	31	24	24
Veoma često + često	14.3	13	16		14	15	16	15	12	13	14	16	13	16
Često	11.4	11	12		11	11	12	10	11	9	12	14	11	12
Veoma često	2.9	2	4		2	4	4	5	1	4	2	2	2	4
Total	100%													
Prosek	2.1	2.1	2.2	N	2.1	2.1	2.1	2.2	2.1	2.0	2.2	2.3	2.1	2.2

Objasnio je zašto su neki veb sajtovi dobri ili loši

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Nikada	30.3	33	27		31	30	32	29	29	37	27	28	29	32
Veoma retko	20.7	21	20		21	21	19	21	26	23	23	12	24	15
Nikad + veoma retko	51.0	55	47		51	51	51	50	55	61	50	41	53	47
Ponekad	30.0	29	32		29	31	28	31	28	22	30	41	30	30
Veoma često + često	19.0	17	21		20	18	20	19	18	17	20	19	17	23
Često	14.1	13	16		16	13	13	13	14	11	17	12	14	15
Veoma često	4.8	4	6		4	5	7	6	3	6	3	6	3	8
Total	100%													
Prosek	2.4	2.3	2.5	N	2.4	2.4	2.4	2.5	2.4	2.3	2.5	2.6	2.4	2.5

312

Savjetovao mi je kako da se ponašam prema drugim ljudima na internetu

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Nikada	38.1	39	38		36	40	43	38	39	46	34	37	38	38
Veoma retko	17.5	21	14		16	19	15	18	17	16	20	14	19	14
Nikad + veoma retko	55.6	59	52		52	59	58	55	56	62	54	51	58	51
Ponekad	26.6	27	26		30	24	19	26	28	20	29	30	27	26
Veoma često + često	17.8	14	22		18	17	23	18	16	18	17	19	15	22
Često	14.7	11	19		16	14	20	13	15	14	16	14	13	18
Veoma često	3.1	3	4		3	3	3	5	1	4	1	5	2	5
Total	100%													
Prosek	2.3	2.2	2.4	N	2.3	2.2	2.3	2.3	2.2	2.1	2.3	2.4	2.2	2.4

Pomogao mi je u prošlosti kada mi je nešto smetalo na internetu

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Nikada	58.4	59	57		57	59	60	63	53	67	53	57	59	57
Veoma retko	15.2	15	15		17	13	14	13	19	13	17	15	15	16
Nikad + veoma retko	73.6	75	72		75	72	74	76	72	80	70	72	74	72
Ponekad	16.6	18	16		14	19	16	14	19	11	20	18	17	17
Veoma često + često	9.8	7	12		11	9	10	10	9	9	10	10	9	11
Često	7.4	6	9		9	6	7	7	8	6	9	7	7	7
Veoma često	2.4	2	3		2	3	3	3	1	3	2	2	2	4
Total	100%													
Prosek	1.8	1.7	1.9	N	1.8	1.8	1.8	1.7	1.8	1.6	1.9	1.8	1.8	1.9

313

Uopšteno gledano, razgovarao je sa mnom o tome što bih uradio ako bi mi nešto na internetu zasmetalo

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Nikada	44.4	48	41		44	45	47	45	45	54	41	40	45	43
Veoma retko	19.1	19	19		19	19	20	19	18	17	21	17	20	17
Nikad + veoma retko	63.6	67	60		63	64	67	64	62	71	62	57	66	60
Ponekad	23.7	24	23		23	24	20	21	28	16	26	30	23	25
Veoma često + često	12.7	9	17		14	11	13	15	10	13	13	13	12	15
Često	9.3	7	11		11	8	11	9	9	9	10	8	9	10
Veoma često	3.4	2	5		4	3	2	6	1	4	2	4	3	5
Total	100%													
Prosek	2.1	2.0	2.2	N	2.1	2.1	2.0	2.1	2.0	1.9	2.1	2.2	2.0	2.2

Da li si ti ikada bio u prilici da nekom svom nastavniku pomogneš da uradi nešto na internetu?

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.37		0.08			0.53			0.01			0.82	
Ne	95.1	96	94	98	94	94	94	96	97	92	96	98	95	95
Da (molim te upiši šta si konkretno pomogao svom nastavniku da uradi)	4.9	4	6	2	6	6	6	4	3	8	4	2	5	5
Total	100%													

314

Ključno - Da li si ti ikada bio u prilici da nekom svom nastavniku pomogneš da uradi nešto na internetu?

- Moguće više odgovora; Baza: deca koja su pomogla nastavniku (5% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	45	20	25	6	19	20	11	16	7	21	19	5	30	14
Pronalaženje informacija/ slika/ video snimaka na internetu	37.6	42	34	58	30	38	50	31	16	49	30	21	39	35
Pronalaženje internet strana	19.3	16	22	12	19	22	10	31	25	13	30		16	27
Facebook	14.4	14	15		23	11		22	41	4	15	62	21	
Promena šifre	8.4	14	4	22	8	5		23		6	13		8	9
Instaliranje aplikacije	8.4	7	10	8	12	5	19		7	6	13		3	19
Postavljanje/ skidanje fotografija/ Video snimaka/ dokumenata	7.4	7	8		14	4	7			4	13		11	
Pravljenje prezentacija	5.0	4	6		4	7	14		10	11			5	5
Pristup internetu	1.5		3			3		4		3				5
Drugo	3.6	4	3		4	4		5		4		18	5	

315

K. VRŠNJACI I ZAJEDNICA

316

317

Ključno - Koliko se slažeš sa tvrdnjama ispod? - Frekvence

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	N	Nije tačno za mene	Malo tačno za mene	Prilično tačno za mene	Veoma tačno za mene	Radije ne bih rekao/rekla	Nije tačno + malo tačno	Prilično + veoma tačno	Total
Ključno - Moji drugovi / drugarice zaista pokušavaju da mi pomognu	911	3.7	9.7	41.4	42.9	2.4	13.4	84.3	100%
Ključno - Mogu da računam na svoje drugove/drugarice kada stvari krenu kako ne treba	911	3.8	8.0	40.4	45.1	2.8	11.8	85.5	
Ključno - Mogu da razgovaram o mojim problemima sa mojim drugovima / drugaricama	911	5.6	12.6	38.2	41.0	2.6	18.2	79.2	
Zabrinem se kada otkrijem da se moji drugovi / drugarice zabavljaju bez mene jer mislim da me ne vole / ne žele da se druže sa mnom	656	33.0	28.3	23.6	12.8	2.3	61.4	36.3	
Zabrinem se kada ne znam što moji drugovi/drugarice smjeraju	656	32.7	28.3	22.6	13.9	2.5	61.0	36.5	

Ključno - Moji drugovi / drugarice zaista pokušavaju da mi pomognu

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	3.7	3	4	4	3	4	2	3	2	4	4	2	4	3
Malo tačno za mene	9.7	9	10	8	12	8	11	10	9	10	9	10	9	10
Nije tačno + malo tačno	13.4	12	14	13	15	12	14	13	11	14	14	12	13	14
Prilično + veoma tačno	84.3	85	84	85	82	86	85	84	87	85	83	86	84	84
Prilično tačno za mene	41.4	44	38	38	42	43	46	40	41	44	41	38	38	47
Veoma tačno za mene	42.9	41	45	47	40	43	39	44	46	41	42	48	46	37
Radije ne bih rekao/rekla	2.4	3	2	2	3	2	1	3	3	2	3	1	3	2
Total	100%													
Prosek	3.3	3.3	3.3	3.3	3.2	3.3	3.2	3.3	3.3	3.2	3.2	3.3	3.3	3.2

318

Ključno - Mogu da računam na svoje drugove/drugarice kada stvari krenu kako ne treba

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	3.8	3	5	4	4	3	3	3	4	4	4	4	4	4
Malo tačno za mene	8.0	8	7	8	8	8	11	7	8	9	7	9	8	9
Nije tačno + malo tačno	11.8	11	12	13	12	11	15	10	12	13	11	13	11	13
Prilično + veoma tačno	85.5	85	86	86	85	86	83	86	86	84	86	85	86	85
Prilično tačno za mene	40.4	44	37	41	40	40	44	42	38	41	42	37	39	43
Veoma tačno za mene	45.1	42	49	45	45	46	40	45	49	44	44	48	47	42
Radije ne bih rekao/rekla	2.8	3	2	1	4	3	2	4	2	3	3	1	3	2
Total	100%													
Prosek	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.2	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3

Ključno - Mogu da razgovaram o mojim problemima sa mojim drugovima / drugaricama

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	5.6	5	7	8	6	3	9	5	3	8	5	3	6	5
Malo tačno za mene	12.6	12	13	15	12	11	15	13	12	13	15	8	12	14
Nije tačno + malo tačno	18.2	17	19	22	19	15	24	17	14	21	20	11	18	19
Prilično + veoma tačno	79.2	80	78	76	79	82	74	80	83	76	77	88	80	79
Prilično tačno za mene	38.2	40	36	37	41	36	40	37	38	36	37	44	36	42
Veoma tačno za mene	41.0	40	42	38	38	46	34	43	45	39	40	44	43	37
Radije ne bih rekao/rekla	2.6	3	2	2	2	3	2	3	2	3	3	1	3	2
Total	100%													
Prosek	3.2	3.2	3.2	3.1	3.1	3.3	3.0	3.2	3.3	3.1	3.2	3.3	3.2	3.1

319

Zabrinem se kada otkrijem da se moji drugovi / drugarice zabavljaju bez mene jer mislim da me ne vole / ne žele da se druže sa mnom

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Nije tačno za mene	33.0	35	31		32	34	34	31	22	40	34	22	36	28
Malo tačno za mene	28.3	29	28		26	31	29	31	27	30	24	35	27	30
Nije tačno + malo tačno	61.4	64	58		58	64	63	62	49	69	58	57	63	58
Prilično + veoma tačno	36.3	33	39		40	33	34	36	49	27	40	42	34	40
Prilično tačno za mene	23.6	22	25		23	25	20	27	31	17	26	28	22	26
Veoma tačno za mene	12.8	11	15		17	9	14	9	19	10	14	15	12	14
Radije ne bih rekao/rekla	2.3	2	2		2	2	3	2	2	4	2	1	2	2
Total	100%													
Prosek	2.2	2.1	2.2	N	2.3	2.1	2.1	2.1	2.5	2.0	2.2	2.4	2.1	2.3

Zabrinem se kada ne znam što moji drugovi/drugarice smjeraju

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Nije tačno za mene	32.7	37	28		31	34	37	30	21	40	31	27	35	29
Malo tačno za mene	28.3	31	26		27	30	30	32	27	31	26	30	27	30
Nije tačno + malo tačno	61.0	68	54		57	64	67	62	47	70	57	57	62	59
Prilično + veoma tačno	36.5	30	44		40	33	31	35	49	26	40	43	35	39
Prilično tačno za mene	22.6	19	27		23	22	19	22	31	19	23	26	21	27
Veoma tačno za mene	13.9	11	17		17	11	11	13	18	7	17	17	14	13
Radije ne bih rekao/rekla	2.5	3	2		3	3	3	2	3	4	3	1	3	1
Total	100%													
Prosek	2.2	2.0	2.3	N	2.3	2.1	2.0	2.2	2.5	1.9	2.3	2.3	2.2	2.2

320

MEDIJACIJA VRŠNJAKA

321

Ključno - Da li su tvoji drugovi/drugarice radili bilo što od ovoga? - Frekvence

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	N	Nikada	Veoma retko	Ponekad	Često	Veoma često	Nikad + vep,a retko	Veoma često + često	Total
Ključno - Pomogli su mi kada mi je nešto bilo teško da uradim ili pronađem na internetu	911	17.3	19.9	38.8	18.0	6.0	37.2	24.0	100%
Ključno - Savjetovali su me kako bezbjedno da koristim internet	911	32.2	23.8	29.2	11.5	3.3	56.0	14.8	
Ključno - Podstakli su me da istražujem i učim stvari na internetu	911	28.2	20.1	35.4	12.8	3.4	48.3	16.3	
Objasnili su mi zašto su neki veb sajtovi dobri ili loši	656	31.4	21.6	31.9	11.0	4.1	53.0	15.1	
Savjetovali su me kako da se ponašam sa drugim ljudima na internetu	656	35.7	21.3	27.2	12.6	3.2	57.0	15.8	
Pomogli su mi kada mi je nešto smetalo na internetu	656	36.0	18.8	29.3	11.5	4.5	54.8	15.9	
Snimili su nasilje/tuču i objavili na internetu	656	70.3	9.3	14.4	5.2	0.9	79.6	6.0	

Ključno - Pomogli su mi kada mi je nešto bilo teško da uradim ili pronađem na internetu

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	17.3	17	17	26	16	12	18	17	15	19	20	10	21	10
Veoma retko	19.9	21	19	18	20	21	21	18	26	24	19	16	20	19
Nikad + veoma retko	37.2	38	36	44	36	33	38	35	41	43	39	26	41	29
Ponekad	38.8	41	36	37	42	37	34	43	36	32	37	51	37	43
Veoma često + često	24.0	20	28	19	22	29	28	22	23	26	24	23	22	28
Često	18.0	16	20	15	16	22	21	16	17	16	19	18	17	20
Veoma često	6.0	5	8	4	6	7	7	6	6	9	4	5	5	8
Total	100%													
Prosek	2.8	2.7	2.8	2.5	2.8	2.9	2.8	2.8	2.7	2.7	2.7	2.9	2.6	3.0

322

Ključno - Savjetovali su me kako bezbjedno da koristim internet

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	32.2	34	30	41	34	24	37	33	26	46	27	25	35	28
Veoma retko	23.8	24	24	20	23	27	21	25	28	22	25	23	24	23
Nikad + veoma retko	56.0	58	53	61	57	52	57	57	53	69	52	49	59	51
Ponekad	29.2	28	30	28	30	30	27	30	32	19	33	35	26	35
Veoma često + često	14.8	13	17	11	13	19	15	13	15	12	16	16	15	14
Često	11.5	11	12	9	10	14	12	10	10	8	12	14	12	10
Veoma često	3.3	3	4	2	3	4	3	3	4	4	3	3	3	3
Total	100%													
Prosek	2.3	2.2	2.4	2.1	2.3	2.5	2.2	2.3	2.4	2.0	2.4	2.4	2.3	2.4

Ključno - Podstakli su me da istražujem i učim stvari na internetu

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	28.2	30	27	34	32	21	29	31	20	38	25	23	30	25
Veoma retko	20.1	23	18	18	21	21	18	22	22	22	21	17	20	21
Nikad + veoma retko	48.3	52	44	52	52	42	48	53	41	60	45	40	50	46
Ponekad	35.4	34	37	36	35	35	36	30	41	28	36	44	33	40
Veoma često + često	16.3	14	19	12	13	23	17	17	17	12	19	16	17	14
Često	12.8	11	15	9	11	17	13	13	13	8	16	13	13	12
Veoma često	3.4	3	4	3	2	5	3	3	4	4	3	3	4	3
Total	100%													
Prosek	2.4	2.4	2.5	2.3	2.3	2.6	2.4	2.4	2.6	2.2	2.5	2.6	2.4	2.5

323

Deca: Prosek za 3 stavke za medijaciju vršnjaka (skala: 1=Nikada do 5=veoma često)

- Prosečne vrednosti; Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Deca: Prosek za 3 stavke za medijaciju vršnjaka (skala: 1=Nikada to 5=veoma često)	2.5	2.4	2.6	2.3	2.4	2.7	2.5	2.5	2.6	2.3	2.5	2.6	2.4	2.6

Objasnili su mi zašto su neki veb sajtovi dobri ili loši

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Nikada	31.4	33	29		36	27	36	31	25	45	26	25	31	33
Veoma retko	21.6	22	21		23	20	18	21	24	23	20	24	23	19
Nikad + veoma retko	53.0	56	50		59	48	54	52	49	67	46	49	54	52
Ponekad	31.9	33	30		28	36	29	33	35	20	35	39	31	34
Veoma često + često	15.1	11	19		13	17	17	15	16	12	19	11	15	14
Često	11.0	8	14		10	12	13	10	12	8	14	10	11	12
Veoma često	4.1	3	5		3	5	4	5	4	4	5	1	5	3
Total	100%													
Prosek	2.3	2.3	2.4	N	2.2	2.5	2.3	2.4	2.5	2.0	2.5	2.4	2.4	2.3

324

Savjetovali su me kako da se ponašam sa drugim ljudima na internetu

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Nikada	35.7	37	34		41	31	40	38	28	54	28	28	36	34
Veoma retko	21.3	22	21		20	23	22	23	18	18	21	26	22	21
Nikad + veoma retko	57.0	59	55		61	53	62	61	46	72	49	54	58	55
Ponekad	27.2	30	25		25	29	24	26	29	17	33	30	25	31
Veoma često + često	15.8	11	21		13	18	14	13	25	11	18	16	17	14
Često	12.6	8	17		12	14	12	10	21	7	15	14	14	11
Veoma često	3.2	3	3		2	4	2	4	4	4	3	2	3	3
Total	100%													
Prosek	2.3	2.2	2.4	N	2.1	2.4	2.1	2.2	2.6	1.9	2.4	2.4	2.3	2.3

Pomogli su mi kada mi je nešto smetalo na internetu

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Nikada	36.0	39	33		40	32	41	35	27	47	30	33	38	32
Veoma retko	18.8	18	20		19	18	17	19	25	23	17	17	17	22
Nikad + veoma retko	54.8	56	53		59	51	58	54	52	70	47	50	55	54
Ponekad	29.3	30	29		29	30	26	32	31	17	33	37	27	34
Veoma često + često	15.9	14	18		12	19	16	14	17	13	19	13	18	12
Često	11.5	10	13		8	14	13	9	11	8	14	10	13	8
Veoma često	4.5	4	5		4	5	3	5	6	5	5	3	5	4
Total	100%													
Prosek	2.3	2.2	2.4	N	2.2	2.4	2.2	2.3	2.4	2.0	2.5	2.3	2.3	2.3

325

Snimili su nasilje/tuču i objavili na internetu

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Nikada	70.3	70	70		73	68	83	67	62	83	65	64	68	74
Veoma retko	9.3	9	10		9	10	5	9	17	5	12	10	12	4
Nikad + veoma retko	79.6	79	80		82	78	88	76	79	88	77	74	80	78
Ponekad	14.4	16	13		13	16	7	16	16	8	15	21	13	17
Veoma često + često	6.0	5	7		5	7	5	8	5	4	8	5	7	5
Često	5.2	4	6		4	6	4	6	4	3	7	4	6	4
Veoma često	0.9	1	1		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Total	100%													
Prosek	1.6	1.6	1.6	N	1.5	1.6	1.3	1.7	1.6	1.3	1.7	1.7	1.6	1.5

Ključno - Jesi li ti savjetovao /savjetovala svojim drugovima / drugaricama kako da koriste internet bezbjedno?

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	31.7	33	30	42	33	23	35	31	24	43	28	24	34	28
Veoma retko	25.3	28	23	20	27	28	23	25	29	24	27	22	26	24
Nikad + veoma retko	57.0	61	52	62	60	50	59	57	53	68	56	46	60	52
Ponekad	33.0	31	35	29	33	36	33	32	38	22	35	43	31	37
Veoma često + često	10.0	7	13	9	7	13	9	11	8	10	9	11	9	11
Često	8.9	7	11	8	6	12	8	11	7	9	8	10	9	10
Veoma često	1.1	1	2	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	2
Total	100%													
Prosek	2.2	2.1	2.3	2.1	2.2	2.4	2.2	2.2	2.3	2.0	2.3	2.4	2.2	2.3

326

ZAJEDNICA

327

Ključno - Evo nekih tvrdnji o kraju u kome ti živiš. Jesu li one tačne za tebe? - Frekvence

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	N	Nije tačno za mene	Malo tačno za mene	Prilično tačno za mene	Veoma tačno za mene	Odbija da odgovori	Nije tačno + malo tačno	Veoma + prilično tačno	Total
Ključno - Osjećam se bezbjedno u sredini gdje živim	911	1.8	3.0	28.4	65.2	1.5	4.8	93.6	100%
Ključno - Bezbjedno je za mlađu djecu da se igraju napolju tokom dana	911	3.4	6.4	28.2	60.1	1.8	9.8	88.3	
Ključno - Mogu da vjerujem ljudima u ovom kraju	911	4.3	8.9	33.9	50.7	2.2	13.2	84.6	

Ključno - Osjećam se bezbjedno u sredini gdje živim

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	1.8	1	2	2	2	1	1	1	1	2	2	1	1	3
Malo tačno za mene	3.0	2	4	2	5	2	1	3	4	2	3	5	4	2
Nije tačno + malo tačno	4.8	4	6	4	7	3	2	4	6	5	4	6	5	5
Veoma + prilično tačno	93.6	95	92	94	92	95	97	94	93	95	92	94	93	94
Prilično tačno za mene	28.4	28	29	22	28	33	25	26	35	22	32	28	29	27
Veoma tačno za mene	65.2	67	63	72	63	62	72	67	57	72	60	67	64	67
Odbija da odgovori	1.5	2	1	2	1	2	1	2	1	0	3		2	1
Total	100%													
Prosek	3.6	3.6	3.6	3.7	3.5	3.6	3.7	3.6	3.5	3.7	3.6	3.6	3.6	3.6

328

Ključno - Bezbjedno je za mlađu djecu da se igraju napolju tokom dana

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	3.4	3	4	3	5	2	2	4	2	3	3	5	3	5
Malo tačno za mene	6.4	6	7	3	8	7	5	7	7	5	6	9	6	7
Nije tačno + malo tačno	9.8	8	11	7	13	9	7	10	9	8	9	13	9	12
Veoma + prilično tačno	88.3	90	87	91	86	88	92	88	89	91	88	85	89	86
Prilično tačno za mene	28.2	31	26	22	27	34	29	26	33	26	31	26	30	25
Veoma tačno za mene	60.1	59	61	70	59	54	63	61	55	65	58	59	59	62
Odbija da odgovori	1.8	2	2	2	1	3	1	2	2	1	3	2	2	1
Total	100%													
Prosek	3.5	3.5	3.5	3.6	3.4	3.4	3.5	3.5	3.4	3.5	3.5	3.4	3.5	3.5

Ključno - Mogu da vjerujem ljudima u ovom kraju

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	4.3	4	5	3	4	5	4	4	1	5	5	2	4	5
Malo tačno za mene	8.9	7	11	8	12	7	11	8	9	8	8	11	9	9
Nije tačno + malo tačno	13.2	11	16	11	16	12	15	12	10	14	13	13	13	14
Veoma + prilično tačno	84.6	87	82	87	82	85	84	85	89	86	83	86	84	85
Prilično tačno za mene	33.9	35	33	27	32	41	30	36	39	32	32	40	32	38
Veoma tačno za mene	50.7	52	49	60	50	44	54	49	50	54	51	46	53	47
Odbija da odgovori	2.2	2	2	2	2	3	2	3	1	1	4	1	3	1
Total	100%													
Prosek	3.3	3.4	3.3	3.5	3.3	3.3	3.4	3.3	3.4	3.3	3.3	3.3	3.4	3.3

329

L. VARIJABLE KOD DJECE

330

MATERIJALNA DEPRIVACIJA

331

Ključno - Koliko često dobiješ novu odjeću?

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.01		0.06			0.01			0.09			0.64	
Skoro nikada	1.1	2	1	1	2	0	1	0	2	1	1	1	1	2
Jedanput ili dvaput godišnje	7.6	8	7	13	4	7	13	6	7	12	6	5	7	8
Svakih nekoliko mjeseci	47.1	52	42	44	47	49	51	50	39	45	49	46	46	49
Svakih nekoliko nedjelja	42.6	37	49	41	45	42	32	42	51	39	43	46	44	40
Radije ne bih rekao/rekla	1.5	1	2	2	1	2	2	1	1	3	1	1	2	1
Total	100%													

Ključno - Koliko lako možeš kod kuće da nađeš mirno mjesto za učenje ili izradu domaćeg?

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.22		0.94			0.67			0.79			1.00	
Uopšte ne mogu	0.8	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	2	1	1
Ne baš lako	11.1	12	10	10	13	11	14	9	11	10	13	9	11	11
Prilično lako	86.6	85	88	88	86	86	83	88	87	88	85	89	87	87
Veoma lako	1.5	2	1	1	1	2	2	1	1	2	1	1	2	1
Total	100%													

332

Ključno - Koliko često ideš na odmor [makar nedjelju dana van kuće], na ljetovanje, zimovanje?

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Sig		0.00		0.78			0.00			0.00			0.00	
Skoro nikada	8.2	9	7	7	9	8	15	8	5	7	6	13	7	11
Jedanput ili dvaput godišnje	12.2	12	12	12	12	13	14	13	7	15	8	17	11	15
Svakih nekoliko mjeseci	57.5	61	54	58	58	56	52	61	58	61	57	54	57	58
Svakih nekoliko nedjelja	19.1	14	24	21	17	20	14	14	30	10	26	15	22	13
Radije ne bih rekao/rekla	3.0	3	3	2	3	4	5	4		6	2	1	3	3
Total	100%													

Ključno - Koliko često dobiješ nove igrice ili igračke za igranje?

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Sig		0.09		0.00			0.00			0.00			0.51	
Skoro nikada	28.3	25	32	11	25	45	41	28	24	32	28	24	29	27
Jedanput ili dvaput godišnje	18.2	21	15	18	22	15	20	22	11	24	17	12	17	20
Svakih nekoliko mjeseci	28.7	30	28	41	28	20	16	28	37	22	25	45	28	30
Svakih nekoliko nedjelja	16.7	16	17	30	16	8	11	15	24	10	22	14	18	15
Radije ne bih rekao/rekla	8.0	8	8	1	9	12	12	7	5	12	7	4	8	7
Total	100%													

333

Ključno - Koliko često dobiješ bar mali džeparac da sam sebi nešto kupiš?

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Sig		0.66		0.54			0.41			0.00			0.80	
Skoro nikad	1.6	1	2	1	3	1	2	2	1	1	1	3	1	2
Par puta godišnje	1.1	1	2	1	2	1	2	0	2	1	2	0	1	1
Jednom / dvaput mjesečno	4.1	5	4	3	6	3	5	3	3	3	5	3	4	4
Jednom nedeljno	8.8	9	8	10	9	8	8	10	7	5	7	16	8	10
Dva-tri puta nedeljno	21.0	21	21	24	21	19	21	16	26	16	21	27	20	23
Svakog ili skoro svakog dana	61.5	62	61	59	58	66	59	67	59	72	61	49	63	58
Radije ne bih rekao/rekla	1.9	2	2	1	2	2	3	2	2	2	3		2	2
Total	100%													

JAKE I SLABE STRANE

334

335

Ključno - Koliko je ovo tačno za tebe? - Frekvence

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	N	Nije tačno za mene	Malo tačno za mene	Prilično tačno za	Veoma tačno za mene	Ne znam	Nije tačno + malo tačno	Veoma + prilično	Total
Ključno - Lako se naljutim i često izgubim živce	656	30.1	35.0	18.8	13.2	2.9	65.2	32.0	100%
Ključno - Obično radim što mi se kaže	656	9.0	14.7	45.4	29.2	1.6	23.8	74.6	
Ključno - Puno brinem	656	26.0	31.3	27.4	12.4	2.9	57.3	39.8	
Ključno - Nervozan / nervozna sam u nekim novim situacijama, lako izgubim samopouzdanje	656	35.8	30.9	20.3	8.6	4.5	66.6	28.8	
Ključno - Nemiran /nemirna sam, ne mogu dugo da budem miran / mirna	656	41.4	29.5	16.3	8.9	3.9	70.9	25.2	
Ključno - Završim to što radim, imam dobru koncentraciju	656	8.0	10.4	42.5	35.7	3.4	18.4	78.2	
Ključno - Druge osobe mog uzrasta uglavnom me vole	656	7.8	8.1	36.4	42.7	5.1	15.9	79.1	
Ključno - Druga djeca ili mladi me zadirkuju	656	70.4	15.9	7.6	4.0	2.1	86.3	11.6	
Ključno - Pomažem ako je neko povrijeđen, uznemiren ili se osjeća loše	656	5.7	10.4	41.8	38.3	3.8	16.1	80.1	
Ključno - Pokušavam da budem ljubazan /ljubazna sa drugima. Stalo mi je kako se osjećaju	656	4.9	8.1	42.8	41.1	3.1	12.9	84.0	

Suštinsko - Lako se naljutim i često izgubim živce

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Nije tačno za mene	30.1	32	28		34	26	35	29	24	33	30	27	30	31
Malo tačno za mene	35.0	34	36		34	36	30	36	43	34	35	38	37	32
Nije tačno + malo tačno	65.2	66	65		68	63	65	65	67	67	64	65	67	63
Prilično + veoma tačno	32.0	31	33		30	34	29	34	28	27	33	35	31	33
Prilično tačno za mene	18.8	19	19		16	21	18	19	21	17	16	26	17	22
Veoma tačno za mene	13.2	13	14		13	13	12	15	8	10	17	10	14	11
Ne znam	2.9	3	3		2	3	6	1	5	6	2		2	4
Total	100%													
Prosek	2.2	2.1	2.2	N	2.1	2.2	2.1	2.2	2.1	2.0	2.2	2.2	2.2	2.1

336

Ključno - Obično radim što mi se kaže

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Nije tačno za mene	9.0	10	8		8	10	10	8	8	6	12	6	9	9
Malo tačno za mene	14.7	16	13		11	18	9	15	23	11	18	14	17	11
Nije tačno + malo tačno	23.8	26	22		19	29	20	22	31	17	30	21	26	20
Prilično + veoma tačno	74.6	72	77		81	69	79	77	65	81	68	79	72	79
Prilično tačno za mene	45.4	43	48		46	45	41	51	43	43	43	54	45	46
Veoma tačno za mene	29.2	29	29		34	24	38	26	22	39	25	24	27	33
Ne znam	1.6	2	2		1	3	1	1	4	2	2	1	2	1
Total	100%													
Prosek	3.0	2.9	3.0	N	3.1	2.9	3.1	3.0	2.8	3.2	2.8	3.0	2.9	3.0

Ključno – Puno brinem

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Nije tačno za mene	26.0	31	21		29	24	29	25	18	30	24	25	25	28
Malo tačno za mene	31.3	34	28		31	31	27	37	31	23	35	36	31	32
Nije tačno + malo tačno	57.3	65	49		60	55	56	62	50	53	59	60	56	59
Prilično + veoma tačno	39.8	32	48		38	41	39	37	46	43	38	39	41	38
Prilično tačno za mene	27.4	22	33		24	30	25	25	35	29	26	28	28	26
Veoma tačno za mene	12.4	10	15		14	11	14	12	10	14	12	11	12	13
Ne znam	2.9	3	3		2	4	4	1	5	4	3	1	3	2
Total	100%													
Prosek	2.3	2.1	2.4	N	2.2	2.3	2.3	2.2	2.4	2.3	2.3	2.3	2.3	2.2

337

Ključno - Nervozan / nervozna sam u nekim novim situacijama, lako izgubim samopouzdanje

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Nije tačno za mene	35.8	38	34		39	32	37	39	27	38	35	33	37	34
Malo tačno za mene	30.9	33	29		32	30	29	30	36	27	36	26	31	31
Nije tačno + malo tačno	66.6	71	62		71	62	66	69	63	66	71	59	68	65
Prilično + veoma tačno	28.8	24	34		25	32	26	29	32	26	26	39	29	29
Prilično tačno za mene	20.3	17	24		18	23	19	21	24	19	14	35	20	21
Veoma tačno za mene	8.6	7	10		7	10	7	9	7	7	11	4	9	8
Ne znam	4.5	5	4		4	5	8	2	5	8	4	2	4	6
Total	100%													
Prosek	2.0	1.9	2.1	N	1.9	2.1	2.0	2.0	2.1	1.9	2.0	2.1	2.0	2.0

Ključno - Nemiran /nemirna sam, ne mogu dugo da budem miran / mirna

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Nije tačno za mene	41.4	38	45		47	36	49	38	35	51	38	35	41	42
Malo tačno za mene	29.5	31	28		28	31	26	33	29	23	31	36	28	32
Nije tačno + malo tačno	70.9	70	72		75	67	75	72	64	74	69	72	69	74
Prilično + veoma tačno	25.2	27	23		23	27	18	27	30	21	27	27	27	22
Prilično tačno za mene	16.3	17	15		17	16	13	16	21	15	17	15	17	15
Veoma tačno za mene	8.9	9	8		7	11	5	11	10	5	10	11	10	7
Ne znam	3.9	3	4		2	5	7	2	6	6	4	1	4	4
Total	100%													
Prosek	1.9	2.0	1.9	N	1.8	2.0	1.7	2.0	2.0	1.7	2.0	2.0	2.0	1.9

338

Ključno - Završim to što radim, imam dobru koncentraciju

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Nije tačno za mene	8.0	10	6		9	7	10	7	5	6	10	5	7	9
Malo tačno za mene	10.4	9	12		11	10	7	8	14	7	14	8	11	9
Nije tačno + malo tačno	18.4	19	18		20	17	18	15	19	13	24	13	19	18
Prilično + veoma tačno	78.2	78	79		78	78	78	83	76	82	72	86	78	79
Prilično tačno za mene	42.5	44	41		38	46	45	48	40	46	38	47	41	44
Veoma tačno za mene	35.7	34	38		40	32	33	35	35	36	34	38	37	34
Ne znam	3.4	3	3		2	5	4	2	5	5	4	1	3	4
Total	100%													
Prosek	3.1	3.1	3.1	N	3.1	3.1	3.1	3.1	3.1	3.2	3.0	3.2	3.1	3.1

Ključno - Druge osobe mog uzrasta uglavnom me vole

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Nije tačno za mene	7.8	8	7		8	7	9	5	9	7	9	8	8	8
Malo tačno za mene	8.1	6	10		10	6	8	7	11	4	10	10	7	10
Nije tačno + malo tačno	15.9	14	17		18	14	17	11	20	11	18	17	15	18
Prilično + veoma tačno	79.1	79	79		78	80	77	86	75	82	76	82	80	77
Prilično tačno za mene	36.4	37	36		35	37	37	41	32	43	33	35	39	32
Veoma tačno za mene	42.7	42	44		43	42	40	45	42	39	43	47	41	45
Ne znam	5.1	7	3		3	7	7	3	6	7	6	1	5	5
Total	100%													
Prosek	3.2	3.2	3.2	N	3.2	3.2	3.1	3.3	3.1	3.2	3.2	3.2	3.2	3.2

339

Ključno - Druga djeca ili mladi me zadirkuju

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Nije tačno za mene	70.4	71	70		69	72	72	75	55	80	68	62	72	67
Malo tačno za mene	15.9	18	14		19	13	16	13	23	11	16	22	15	18
Nije tačno + malo tačno	86.3	88	84		88	85	89	88	78	91	84	84	87	85
Prilično + veoma tačno	11.6	10	14		11	12	10	11	17	7	13	15	11	14
Prilično tačno za mene	7.6	7	8		7	8	7	7	12	3	8	12	6	10
Veoma tačno za mene	4.0	3	5		5	3	3	4	5	3	5	3	4	4
Ne znam	2.1	2	2		1	3	1	1	5	2	2	1	2	2
Total	100%													
Prosek	1.4	1.4	1.5	N	1.5	1.4	1.4	1.4	1.6	1.3	1.5	1.6	1.4	1.5

Ključno - Pomažem ako je neko povrijeđen, uznemiren ili se osjeća loše

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Nije tačno za mene	5.7	5	6		5	6	8	3	2	5	6	6	5	7
Malo tačno za mene	10.4	12	9		12	9	8	8	15	6	12	12	10	11
Nije tačno + malo tačno	16.1	17	15		18	15	16	11	17	11	19	17	15	19
Prilično + veoma tačno	80.1	79	82		79	81	80	86	78	84	77	82	81	78
Prilično tačno za mene	41.8	45	38		38	45	39	47	41	43	39	45	40	45
Veoma tačno za mene	38.3	33	44		41	36	41	39	36	41	37	37	41	33
Ne znam	3.8	4	3		3	4	4	3	5	5	5	1	4	4
Total	100%													
Prosek	3.2	3.1	3.2	N	3.2	3.2	3.2	3.3	3.2	3.3	3.1	3.1	3.2	3.1

340

Ključno - Pokušavam da budem ljubazan /ljubazna sa drugima. Stalo mi je kako se osjećaju

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Nije tačno za mene	4.9	6	4		5	5	6	4	4	3	6	4	3	8
Malo tačno za mene	8.1	9	7		10	6	7	5	14	3	10	10	8	9
Nije tačno + malo tačno	12.9	14	12		15	11	13	9	18	6	16	14	11	17
Prilično + veoma tačno	84.0	83	85		83	85	83	89	77	90	80	85	86	80
Prilično tačno za mene	42.8	45	40		40	45	38	46	44	42	42	46	44	40
Veoma tačno za mene	41.1	38	45		42	40	45	42	33	48	38	38	42	40
Ne znam	3.1	3	3		2	4	4	2	5	4	4	1	3	3
Total	100%													
Prosek	3.2	3.2	3.3	N	3.2	3.3	3.3	3.3	3.1	3.4	3.2	3.2	3.3	3.2

Ključno - Evo nekih pitanja o tome kako se drugi ponašaju prema tebi. U tvom svakodnevnom životu, da li ti se dešava nešto od ovoga - Frekvence

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	N	Nije tačno za mene	Malo tačno za mene	Prilično tačno za mene	Veoma tačno za mene	Ne znam	Nije tačno + malo tačno	Prilično + veoma tačno	Total
Ključno - Prema drugoj djeci se ponašaju bolje nego prema meni	911	70.8	11.8	5.0	3.4	9.1	82.6	8.3	100%
Ključno - Izgleda da ljudi misle da nisam pametan / pametna	911	77.7	6.6	4.6	2.5	8.6	84.3	7.1	
Ključno - Izgleda da ljudi misle da su bolji od mene	911	68.1	11.6	6.7	2.9	10.7	79.7	9.6	
Ključno - Druga djeca me nazivaju ružnim imenima ili me vrijeđaju	911	84.0	6.9	3.3	1.3	4.4	90.9	4.7	

341

Ključno - Prema drugoj djeci se ponašaju bolje nego prema meni

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	70.8	69	73	73	69	70	67	72	68	70	74	65	71	70
Malo tačno za mene	11.8	14	10	13	13	10	17	11	12	13	9	16	11	14
Nije tačno + malo tačno	82.6	83	82	86	82	80	84	83	80	83	83	81	82	84
Prilično + veoma tačno	8.3	8	9	8	8	9	5	7	13	5	9	12	9	7
Prilično tačno za mene	5.0	5	5	5	5	5	3	5	8	3	5	7	6	4
Veoma tačno za mene	3.4	3	4	3	3	4	2	2	5	2	4	5	4	3
Ne znam	9.1	9	9	6	10	10	11	10	7	13	8	8	9	9
Total	100%													
Prosek	1.4	1.4	1.3	1.3	1.4	1.4	1.3	1.3	1.5	1.3	1.3	1.5	1.4	1.3

Ključno - Izgleda da ljudi misle da nisam pametan / pametna

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	77.7	77	79	78	78	77	71	81	77	75	79	79	79	75
Malo tačno za mene	6.6	8	5	7	7	6	6	7	8	6	7	7	6	7
Nije tačno + malo tačno	84.3	85	84	85	85	83	77	88	85	80	86	86	85	82
Prilično + veoma tačno	7.1	6	8	8	7	6	8	4	11	6	7	10	8	6
Prilično tačno za mene	4.6	5	5	6	4	4	6	2	7	3	5	7	5	3
Veoma tačno za mene	2.5	1	4	2	3	2	2	2	3	3	2	3	2	3
Ne znam	8.6	9	8	7	8	11	15	8	4	14	7	4	7	12
Total	100%													
Prosek	1.3	1.2	1.3	1.3	1.3	1.2	1.3	1.2	1.3	1.2	1.2	1.3	1.3	1.2

342

Ključno - Izgleda da ljudi misle da su bolji od mene

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	68.1	68	68	67	71	67	62	69	70	61	72	67	70	64
Malo tačno za mene	11.6	12	11	14	9	12	9	13	14	12	9	17	12	11
Nije tačno + malo tačno	79.7	80	79	80	80	79	71	82	83	73	81	84	82	75
Prilično + veoma tačno	9.6	9	10	11	10	9	11	8	11	8	11	9	11	8
Prilično tačno za mene	6.7	7	7	8	7	6	9	4	9	6	8	6	7	5
Veoma tačno za mene	2.9	2	3	3	3	3	2	4	2	2	4	3	3	3
Ne znam	10.7	11	11	9	10	12	18	9	5	19	7	7	7	17
Total	100%													
Prosek	1.4	1.4	1.4	1.4	1.3	1.4	1.4	1.4	1.4	1.4	1.4	1.4	1.4	1.4

Ključno - Druga djeca me nazivaju ružnim imenima ili me vrijeđaju

- Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nije tačno za mene	84.0	82	86	82	82	87	80	87	82	85	84	83	83	87
Malo tačno za mene	6.9	8	6	8	8	5	10	5	8	7	5	10	7	6
Nije tačno + malo tačno	90.9	90	92	91	90	92	90	92	90	92	89	92	90	93
Prilično + veoma tačno	4.7	5	5	7	5	3	4	4	7	1	6	7	6	3
Prilično tačno za mene	3.3	4	3	5	4	2	3	3	5	1	5	3	4	2
Veoma tačno za mene	1.3	1	2	2	1	1	1	1	2	1	1	4	2	1
Ne znam	4.4	5	4	3	4	6	7	4	3	6	5	1	4	4
Total	100%													
Prosek	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.1	1.2	1.2	1.2	1.1	1.2	1.3	1.2	1.1

343

Zašto misliš da je to tako?

- Moguće više odgovora; Baza: deca koja su odgovorila „Prilično tačno za mene“ ili „Veoma tačno za mene„ u prethodnim pitanjima (23% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	206	110	96	0	104	102	50	78	50	64	85	57	137	69
Zbog moje visine ili težine	15.8	18	13		18	13	12	18	24	10	12	28	18	12
Zbog mjesta iz koga potiče moja porodica	12.3	12	12		10	14	14	9	11	15	10	13	10	17
Zbog moje vjere	5.8	6	5		4	8	1	9	5	6	8	2	8	2
Zbog toga što nemam dovoljno novca	3.5	3	4		2	5	3	4	5		3	8	2	6
Zbog mog uspeha u školi/ inteligencije	2.4	1	4		4	1		1	6		1	7	4	
Zbog invaliditeta	2.3	3	1		2	2		5	2	2	3	2	4	
Zbog boje moje kože	2.3	1	4		1	3		5			3	4	2	3
Ljubomora	1.3	2			1	1		3			2	2	1	2
Zbog moje seksualne orjentacije	1.2	1	1		2			2	2	2	2		2	
Ne znam	62.3	62	63		64	61	72	58	58	73	69	40	64	60

Tokom PROTEKLIH GODINU DANA, da li si radio / radila neku od ovih stvari? - Frekvence

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	N	Ne	Da	Radije ne bih rekao/ rekla	Total
Popio / popila toliko alkohola da sam se baš napio / napila	656	85.5	7.6	6.9	100%
Propustio / propustila časove bez znanja mojih roditelja / staratelja	656	68.0	23.2	8.8	
Imao / imala seksualne odnose	656	80.5	5.6	14.0	
Imao / imala probleme sa nastavnicima zbog lošeg ponašanja	656	88.8	5.9	5.3	
Imao / imala problema sa policijom	656	93.2	2.6	4.2	

344

Popio / popila toliko alkohola da sam se baš napio / napila

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
Sig		0.00			0.00			0.18			0.00		0.00	
Ne	85.5	81	90		94	78	91	83	83	86	84	88	83	91
Da	7.6	10	5		2	13	4	10	9	3	9	10	11	2
Radije ne bih rekao/ rekla	6.9	9	4		4	9	6	7	8	11	7	2	7	7
Total	100%													

Propustio / propustila časove bez znanja mojih roditelja / staratelja

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
sig		0.00			0.00			0.02			0.03		0.00	
Ne	68.0	63	74		83	54	77	62	68	74	64	68	64	76
Da	23.2	25	21		10	35	18	27	25	15	27	25	27	16
Radije ne bih rekao/ rekla	8.8	12	5		6	11	5	11	7	10	9	7	9	8
Total	100%													

345

Imao / imala seksualne odnose

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
sig		0.00		0.00			0.01			0.00			0.01	
Ne	80.5	70	91		93	69	85	73	85	81	79	83	78	84
Da	5.6	9	2		2	9	2	9	6	1	6	10	8	2
Radije ne bih rekao/ rekla	14.0	21	7		5	22	13	18	9	18	15	7	14	14
Total	100%													

Imao / imala probleme sa nastavnicima zbog lošeg ponašanja

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
sig		0.03		0.49			0.53			0.02			0.05	
Ne	88.8	86	92		91	87	92	89	87	88	90	88	88	90
Da	5.9	7	5		5	7	3	6	8	4	6	10	7	3
Radije ne bih rekao/ rekla	5.3	7	3		4	7	5	5	5	8	5	2	4	7
Total	100%													

346

Imao / imala problema sa policijom

- Baza: Deca starosti 12 do 17 godina (72% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	656	338	317	0	315	341	152	261	136	198	309	148	427	229
sig		0.00			0.02			0.97			0.26		0.01	
Ne	93.2	90	97		97	90	95	92	93	93	93	94	93	94
Da	2.6	4	1		1	4	1	4	3	1	3	3	4	0
Radije ne bih rekao/ rekla	4.2	6	2		3	6	3	4	3	6	3	3	3	6
Total	100%													

347

M. DEMONSTRACIJA VJEŠTINA

348

Naveo/navela si da umeš da sačuvaš fotografiju koju pronađeš na internetu. Hajde mi pokaži kako to radiš?

- Baza: deca koja su izabrala odgovore 3 ili 4 u D1.1 (79% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	719	375	344	132	262	325	149	285	168	201	346	171	469	251
sig		0.23		0.00			0.11			0.00			0.05	
Uspješno urađeno	74.7	73	77	75	70	79	67	79	76	63	76	85	77	70
Neurađeno	3.1	4	2	4	4	2	7	2	1	5	2	2	3	4
Provjera nije moguća	11.8	14	10	8	18	8	17	10	12	22	10	3	10	16
Odbija da odgovori	10.4	10	11	12	8	12	9	8	12	9	11	10	10	10
Total	100%													

Sada te molim da mi pokažeš kako bi objavio/objavila fotografiju žirafe koju si malopre skinuo/skinula sa interneta.

- Baza: deca koja su izabrala odgovor 2 u C4 i odgovore 3 ili 4 u D1.2 (48% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	433	225	209	53	150	230	90	192	90	111	215	108	297	136
Sig		0.29		0.13			1.00			0.75			0.86	
Uspješno urađeno	89.3	89	89	71	95	90	89	88	90	87	89	91	89	91
Neurađeno	1.7	2	2	5	1	2		1	4		2	4	2	0
Provjera nije moguća	4.4	3	6	20	2	2	7	5	2	9	3	3	4	4
Odbija da odgovori	4.6	6	3	4	2	6	4	6	4	3	6	2	5	4
Total	100%													

349

A da li možeš da mi pokažeš kako bi podesio/podesila da samo tvoji prijatelji mogu da vide ovaj sadržaj?

- Baza: deca starosti 12 do 17 godina koja su bila uspešna u M2 (35% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	321	166	156	0	126	195	69	136	68	85	157	80	228	94
Sig		0.96			1.00			1.00			1.00		0.85	
Uspješno urađeno	96.4	95	98		98	95	99	95	99	99	95	95	96	98
Neurađeno	1.4	2	1		1	2	1	2	1	1	1	3	2	1
Odbija da odgovori	2.2	3	1		2	3		3			4	1	3	1
Total	100%													

Na kraju, hajde mi pokaži kako bi na internetu pronašao/pronašla odgovor na pitanje koliko godina živi jedna žirafa?

- Baza: deca koja su izabrala odgovore 3 ili 4 u D1.8 (65% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	591	310	281	0	264	327	130	240	123	178	278	135	390	201
sig		0.58			0.08			0.07			0.00		0.05	
Uspješno urađeno	73.8	73	75		71	76	66	78	77	62	75	87	74	73
Neurađeno	3.6	4	3		5	2	7	4		6	4	1	3	5
Provjera nije moguća	11.0	13	9		14	8	16	10	7	22	8	3	9	15
Odbija da odgovori	11.6	11	12		9	13	10	8	16	10	14	9	13	8
Total	100%													

350

5.2.2. Kvantitativne tabele – Roditelji

351

BRIGE RODITELJA

352

Koliko vas brinu sledeće stvari?

Baza: Ukupna ciljna populacija

	N	Uopšte me ne brine	Malo me brine	Umereno me brine	Prilično me brine	Veoma me brine	Ne brine me + Malo me brine	Veoma me brine + prilično me brine	Total
Sveukupno (tjelesno i psihičko) zdravlje mog djeteta	911	7.1	2.0	10.0	18.1	62.8	9.2	80.9	100%
Da li imam dovoljno novca da moje dijete ima zadovoljene bar osnovne potrebe (novac za higijenu, hranu, školovanje, garderobu)	911	6.2	6.4	13.4	22.1	51.9	12.6	74.0	
Kako moje dijete napreduje u školi	911	6.6	4.7	14.3	22.4	52.0	11.4	74.4	
Da druga djeca koja poznaju moje dijete (drugovi iz škole, komšiluka, vršnjaci koje zna) ne izlože moje dijete neprijatnostima u školi ili van nje (bilo fizički ili verbalno)	911	7.7	5.7	14.3	23.3	49.0	13.4	72.4	
Da moje dijete ne pije alkohol ili uzima drogu	911	14.0	4.8	8.9	17.8	54.5	18.8	72.3	
Da moje dijete ne gleda neprikladne sadržaje na internetu (scene nasilja, seksualne sadržaje)	911	9.0	6.7	14.1	22.6	47.5	15.7	70.2	
Da moje dijete ne gleda neprikladne sadržaje u masovnim medijima (štampa, TV) (scene nasilja, seksualne sadržaje)	911	8.5	6.8	15.5	22.3	47.0	15.2	69.3	
Da moje dijete ne otkriva lične informacije nepoznatim osobama u direktnom kontaktu (ime, prezime, adresu, broj telefona)	911	8.9	4.9	15.4	22.8	47.9	13.8	70.8	
Interesovanja i aktivnosti mog djeteta u vezi seksa	911	14.6	8.2	15.8	19.3	42.1	22.7	61.4	
Da moje dijete ne postaje žrtva kriminala	911	9.1	5.5	11.9	18.7	54.8	14.6	73.5	
Da nepoznate osobe ne kontaktiraju moje dijete na internetu	911	6.5	6.4	13.2	24.1	49.8	12.9	73.9	
Da moje dijete ne dođe u situaciju da ima problema sa policijom	911	12.8	6.4	12.3	18.7	49.7	19.2	68.5	
Da moje dijete ne bude fizički povrijeđeno na ulicama (saobraćajna nesreća, tuča)	911	3.8	4.1	12.5	19.9	59.7	7.9	79.6	
Da moje dijete ne otkriva lične informacije na internetu (ime, prezime, adresu, broj telefona)	911	7.7	7.5	15.8	21.9	47.2	15.1	69.1	
Da druga djeca koja poznaju moje dijete (drugovi iz škole, komšiluka, društvenih mreža) ne izlažu moje dijete neprijatnostima preko interneta (zloupotreba ličnih informacija, ismijavanje, korišćenje slika...)	911	8.7	6.8	13.2	22.3	49.0	15.5	71.3	

353

Sveukupno (tjelesno i psihičko) zdravlje mog djeteta

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Uopšte me ne brine	7.1	8	7	4	8	9	8	7	7	12	5	6	6	10
Malo me brine	2.0	3	1	1	2	3	2	2	2	3	2	2	1	3
Ne brine me + Malo me brine	9.2	10	8	6	9	12	11	9	8	14	6	8	7	13
Umereno me brine	10.0	9	10	12	9	10	4	10	13	5	12	11	12	6
Veoma me brine+ Prilično me brine	80.9	80	82	83	82	78	85	81	79	80	82	80	81	82
Prilično me brine	18.1	19	17	19	17	18	15	18	23	10	21	23	18	18
Veoma me brine	62.8	61	65	64	65	60	70	63	56	70	61	57	63	63
Total	100%													
Prosek	4.3	4.2	4.3	4.4	4.3	4.2	4.4	4.3	4.2	4.2	4.3	4.2	4.3	4.2

354

Da li imam dovoljno novca da moje dijete ima zadovoljene bar osnovne potrebe (novac za higijenu, hranu, školovanje, garderobu)

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Uopšte me ne brine	6.2	6	6	4	7	7	6	7	7	10	4	6	5	9
Malo me brine	6.4	7	5	5	8	6	4	6	10	5	7	7	7	6
Ne brine me + Malo me brine	12.6	14	11	9	15	13	10	13	16	15	11	13	11	15
Umereno me brine	13.4	14	12	13	13	14	10	13	16	8	17	13	14	13
Veoma me brine+ Prilično me brine	74.0	72	76	77	72	73	80	75	68	77	72	74	75	72
Prilično me brine	22.1	22	22	19	23	24	15	23	28	11	25	30	22	22
Veoma me brine	51.9	49	55	58	49	49	65	51	40	67	47	44	53	50
Total	100%													
Prosek	4.1	4.0	4.1	4.2	4.0	4.0	4.3	4.1	3.8	4.2	4.0	4.0	4.1	4.0

Kako moje dijete napreduje u školi

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Uopšte me ne brine	6.6	7	6	5	8	7	6	7	9	7	6	7	6	8
Malo me brine	4.7	5	4	3	3	8	4	5	4	6	4	4	4	5
Ne brine me + Malo me brine	11.4	12	11	7	11	15	10	12	13	13	10	12	10	13
Umereno me brine	14.3	15	14	12	17	14	9	15	20	9	16	18	15	13
Veoma me brine+ Prilično me brine	74.4	73	76	81	72	71	80	73	67	78	74	71	75	73
Prilično me brine	22.4	24	21	24	22	21	19	23	24	16	27	22	22	23
Veoma me brine	52.0	49	55	57	50	50	61	50	43	63	47	49	53	50
Total	100%													
Prosek	4.1	4.0	4.1	4.3	4.0	4.0	4.2	4.1	3.9	4.2	4.0	4.0	4.1	4.0

Da druga djeca koja poznaju moje dijete (drugovi iz škole, komšiluka, vršnjaci koje zna) ne izlože moje dijete neprijatnostima u školi ili van nje (bilo fizički ili verbalno)

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Uopšte me ne brine	7.7	9	6	4	9	9	8	9	7	14	5	5	6	11
Malo me brine	5.7	6	5	3	4	9	6	7	4	6	7	4	5	7
Ne brine me + Malo me brine	13.4	15	12	8	13	18	14	15	12	19	12	9	11	19
Umereno me brine	14.3	14	14	12	14	17	10	13	16	7	18	16	15	13
Veoma me brine+ Prilično me brine	72.4	71	74	81	74	65	76	72	72	74	70	75	75	68
Prilično me brine	23.3	23	24	24	27	20	18	24	29	14	25	31	24	23
Veoma me brine	49.0	48	50	56	47	45	58	48	42	60	45	44	51	45
Total	100%													
Prosek	4.0	3.9	4.1	4.3	4.0	3.8	4.1	4.0	3.9	4.0	4.0	4.1	4.1	3.8

Da moje dijete ne pije alkohol ili uzima drogu

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Uopšte me ne brine	14.0	12	16	14	14	14	16	14	14	17	13	12	12	18
Malo me brine	4.8	6	4	4	5	6	6	5	5	3	6	4	4	6
Ne brine me + Malo me brine	18.8	18	20	17	19	20	21	18	19	20	20	15	16	24
Umereno me brine	8.9	9	8	9	11	7	7	9	12	4	10	12	10	7
Veoma me brine+ Prilično me brine	72.3	73	72	74	70	73	72	72	69	75	70	73	74	68
Prilično me brine	17.8	16	19	19	14	20	8	20	20	10	18	26	17	19
Veoma me brine	54.5	56	52	55	56	53	64	52	49	65	52	46	57	49
Total	100%													
Prosek	3.9	4.0	3.9	4.0	3.9	3.9	4.0	3.9	3.8	4.0	3.9	3.9	4.0	3.7

356

357

Da moje dijete ne gleda neprikladne sadržaje na internetu (scene nasilja, seksualne sadržaje)

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Uopšte me ne brine	9.0	9	9	6	8	13	9	9	11	12	8	8	7	13
Malo me brine	6.7	8	6	4	8	8	8	7	7	8	6	8	6	8
Ne brine me + Malo me brine	15.7	16	15	10	15	20	17	16	18	19	14	16	13	21
Umereno me brine	14.1	13	15	10	14	17	8	12	22	6	17	18	15	12
Veoma me brine+ Prilično me brine	70.2	71	70	80	71	62	75	72	60	75	69	66	71	68
Prilično me brine	22.6	23	23	23	25	20	16	28	20	14	26	27	22	24
Veoma me brine	47.5	48	47	57	46	42	58	45	40	61	43	40	50	43
Total	100%													
Prosek	3.9	3.9	3.9	4.2	3.9	3.7	4.1	3.9	3.7	4.0	3.9	3.8	4.0	3.8

Da moje dijete ne gleda neprikladne sadržaje u masovnim medijima (štampa, TV) (scene nasilja, seksualne sadržaje)

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Uopšte me ne brine	8.5	7	10	4	10	10	10	7	10	12	7	7	7	12
Malo me brine	6.8	8	6	5	4	11	5	9	8	7	6	8	6	8
Ne brine me + Malo me brine	15.2	15	16	9	14	21	15	16	18	20	13	14	13	20
Umereno me brine	15.5	17	13	11	17	18	13	16	16	7	19	20	16	15
Veoma me brine+ Prilično me brine	69.3	68	71	79	70	62	73	68	66	74	68	66	71	65
Prilično me brine	22.3	20	25	22	25	20	16	23	26	14	25	26	23	20
Veoma me brine	47.0	48	46	57	45	41	56	44	41	59	43	40	48	45
Total	100%													
Prosek	3.9	3.9	3.9	4.2	3.9	3.7	4.0	3.9	3.8	4.0	3.9	3.8	4.0	3.8

358

359

Da moje dijete ne otkriva lične informacije nepoznatim osobama u direktnom kontaktu (ime, prezime, adresu, broj telefona)

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Uopšte me ne brine	8.9	9	9	5	8	12	9	10	10	13	7	8	7	12
Malo me brine	4.9	6	4	2	6	5	5	5	4	7	5	3	4	7
Ne brine me + Malo me brine	13.8	15	12	8	15	18	15	15	14	20	12	11	11	19
Umereno me brine	15.4	16	15	13	19	14	10	15	20	6	19	21	15	16
Veoma me brine+ Prilično me brine	70.8	69	73	79	66	69	75	70	66	75	70	68	73	66
Prilično me brine	22.8	24	22	20	23	25	16	25	23	14	24	31	22	24
Veoma me brine	47.9	45	51	58	44	44	58	45	43	61	46	37	51	42
Total	100%													
Prosek	4.0	3.9	4.0	4.2	3.9	3.8	4.1	3.9	3.8	4.0	4.0	3.9	4.1	3.8

Interesovanja i aktivnosti mog djeteta u vezi seksa

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Uopšte me ne brine	14.6	15	14	13	15	15	17	17	12	20	13	11	11	21
Malo me brine	8.2	10	6	7	8	9	8	9	6	5	11	7	9	7
Ne brine me + Malo me brine	22.7	25	20	20	23	24	25	26	18	25	24	18	20	27
Umereno me brine	15.8	17	14	15	16	16	8	14	23	8	18	21	16	15
Veoma me brine+ Prilično me brine	61.4	57	66	65	61	59	67	60	59	67	58	61	63	58
Prilično me brine	19.3	20	19	18	21	19	18	18	23	13	22	23	19	20
Veoma me brine	42.1	38	47	47	40	40	49	42	36	54	36	39	44	38
Total	100%													
Prosek	3.7	3.6	3.8	3.8	3.6	3.6	3.7	3.6	3.7	3.8	3.6	3.7	3.8	3.5

361

Da moje dijete ne postaje žrtva kriminala

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Uopšte me ne brine	9.1	9	9	6	10	10	10	11	10	14	7	7	6	15
Malo me brine	5.5	6	5	5	5	6	6	6	4	5	6	5	5	6
Ne brine me + Malo me brine	14.6	15	14	11	16	17	16	16	14	19	13	11	12	20
Umereno me brine	11.9	11	13	11	13	11	9	10	17	4	16	12	13	10
Veoma me brine+ Prilično me brine	73.5	74	73	78	71	73	75	74	70	76	71	76	75	70
Prilično me brine	18.7	19	19	16	17	22	10	20	24	11	19	28	19	19
Veoma me brine	54.8	55	54	62	54	50	64	53	46	66	51	49	57	51
Total	100%													
Prosek	4.0	4.0	4.0	4.2	4.0	4.0	4.1	4.0	3.9	4.1	4.0	4.1	4.1	3.9

Da nepoznate osobe ne kontaktiraju moje dijete na internetu

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Uopšte me ne brine	6.5	7	6	5	5	9	6	8	8	10	6	3	6	7
Malo me brine	6.4	7	6	4	5	9	6	7	7	8	5	8	5	10
Ne brine me + Malo me brine	12.9	14	12	9	10	19	12	15	14	17	11	11	11	17
Umereno me brine	13.2	14	12	10	15	14	11	10	17	9	15	14	14	11
Veoma me brine+ Prilično me brine	73.9	72	76	81	75	67	78	75	68	74	74	75	75	71
Prilično me brine	24.1	23	25	24	23	26	18	29	22	14	26	33	22	28
Veoma me brine	49.8	48	51	57	52	42	60	47	46	60	48	42	53	43
Total	100%													
Prosek	4.0	4.0	4.1	4.2	4.1	3.8	4.2	4.0	3.9	4.1	4.0	4.0	4.1	3.9

362

Da moje dijete ne dođe u situaciju da ima problema sa policijom

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Uopšte me ne brine	12.8	10	15	10	16	12	18	12	12	17	12	9	11	16
Malo me brine	6.4	6	7	6	6	7	6	4	8	5	7	6	6	8
Ne brine me + Malo me brine	19.2	17	22	16	22	19	25	17	20	22	19	15	17	24
Umereno me brine	12.3	11	14	12	13	12	4	14	16	5	15	17	12	13
Veoma me brine+ Prilično me brine	68.5	72	64	72	65	69	71	69	64	73	66	68	71	63
Prilično me brine	18.7	19	18	19	17	20	15	20	20	13	19	26	18	19
Veoma me brine	49.7	53	46	53	47	49	56	49	43	60	47	42	53	44
Total	100%													
Prosek	3.9	4.0	3.7	4.0	3.7	3.9	3.8	3.9	3.8	3.9	3.8	3.9	4.0	3.7

Da moje dijete ne bude fizički povrijeđeno na ulicama (saobraćajna nesreća, tuča)

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Uopšte me ne brine	3.8	4	3	2	3	5	4	4	6	6	3	2	3	5
Malo me brine	4.1	4	5	2	4	6	3	5	2	6	3	5	3	6
Ne brine me + Malo me brine	7.9	8	8	4	7	11	6	9	8	12	6	7	6	11
Umereno me brine	12.5	14	11	11	13	14	8	13	16	7	15	15	14	9
Veoma me brine+ Prilično me brine	79.6	78	81	85	80	75	85	79	76	81	79	78	79	80
Prilično me brine	19.9	19	21	22	19	19	16	20	24	12	23	24	19	22
Veoma me brine	59.7	59	60	63	61	56	69	58	52	70	56	55	61	58
Total	100%													
Prosek	4.3	4.2	4.3	4.4	4.3	4.1	4.4	4.3	4.1	4.3	4.3	4.2	4.3	4.2

363

Da moje dijete ne otkriva lične informacije na internetu (ime, prezime, adresu, broj telefona)

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Uopšte me ne brine	7.7	7	8	5	7	10	7	9	10	10	7	6	7	10
Malo me brine	7.5	8	7	6	6	10	7	7	8	8	6	10	6	11
Ne brine me + Malo me brine	15.1	15	15	10	13	20	14	16	17	18	13	16	13	20
Umereno me brine	15.8	17	14	11	17	18	11	16	19	10	16	22	14	18
Veoma me brine+ Prilično me brine	69.1	67	71	78	70	62	75	68	64	72	71	62	73	62
Prilično me brine	21.9	21	23	24	24	19	18	22	25	14	24	26	23	21
Veoma me brine	47.2	47	48	55	46	43	56	46	39	58	46	36	50	41
Total	100%													
Prosek	3.9	3.9	4.0	4.2	3.9	3.7	4.1	3.9	3.8	4.0	4.0	3.8	4.0	3.7

Da druga djeca koja poznaju moje dijete (drugovi iz škole, komšiluka, društvenih mreža) ne izlažu moje dijete neprijatnostima preko interneta (zloupotreba ličnih informacija, ismijavanje, korišćenje slika...)

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Uopšte me ne brine	8.7	9	9	4	9	12	8	10	8	11	8	7	7	12
Malo me brine	6.8	9	5	4	7	9	7	7	5	8	8	3	5	10
Ne brine me + Malo me brine	15.5	17	14	8	16	21	15	17	14	19	16	10	12	22
Umereno me brine	13.2	14	12	13	15	12	11	12	14	8	15	16	15	10
Veoma me brine+ Prilično me brine	71.3	68	74	79	69	67	73	71	72	73	69	74	73	69
Prilično me brine	22.3	21	24	23	21	23	15	24	28	12	23	33	21	24
Veoma me brine	49.0	48	50	57	48	44	58	46	44	61	46	41	51	45
Total	100%													
Prosek	4.0	3.9	4.0	4.2	3.9	3.8	4.1	3.9	3.9	4.0	3.9	4.0	4.0	3.8

364

KORIŠĆENJE INTERNETA

365

Da li vi koristite internet?

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.59		0.00			0.00			0.00			0.00	
Ne, nisam ga nikada koristio	20.3	21	19	12	19	28	34	22	7	28	17	19	17	26
Da, koristim ga nekoliko mjeseci	5.8	6	6	5	5	7	6	6	5	5	8	3	7	4
Da, koristim ga oko godinu dana	10.3	9	12	9	10	11	11	14	6	12	12	6	9	12
Da, koristim ga nekoliko godina	63.7	64	63	74	66	54	49	58	83	56	64	73	66	58
Total	100%													

Koji je glavni razlog za to što ne koristite internet?

Baza: Oni koji nikada nisu koristili Internet (20% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	185	100	86	29	61	95	68	79	13	73	73	39	104	81
sig		0.57		0.88			0.46			0.46			0.05	
U kući nemamo ni jedan uređaj sa koga bih mogao/mogla pristupiti internetu	5.6	7	4	5	10	3	7	6		6	7	3	5	7
U kući nemamo dostupan internet	11.8	12	12	12	15	10	19	6	26	15	9	11	12	12
U kući imamo dostupan internet i uređaje za pristup internetu, ali mene lično ne privlači da koristim internet	70.3	72	68	70	63	75	61	74	66	60	74	82	77	62
Ne zanima me/ nemam vremena	12.3	9	16	13	13	11	13	13	8	19	11	4	7	20
Total	100%													

366

Da li mislite da nešto propuštate kao odrasla osoba pošto ne koristite internet?

Baza: Oni koji nikada nisu koristili Internet (20% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	185	100	86	29	61	95	68	79	13	73	73	39	104	81
Uopšte ne	55.0	48	63	61	60	50	58	48	48	55	56	54	58	52
Uglavnom ne	26.6	28	26	17	18	35	16	38	35	27	24	31	28	25
Uopšte ne + Uglavnom ne	81.6	75	89	77	77	85	74	86	83	82	80	85	85	77
Nisam siguran/na	11.0	14	7	21	8	10	20	5		13	12	5	8	15
Da sigurno + Uglavnom da	6.3	9	3	2	12	4	5	8	17	5	8	6	6	7
Uglavnom da	2.8	4	1		2	4	2	2	17	2	2	6	3	3
Da sigurno	3.5	5	2	2	10		2	6		2	6		3	4
Radije ne bih o tome	1.2	1	1		2	1	2	1		1		3	1	2
Total	100%													
Prosek	1.7	1.9	1.5	1.7	1.8	1.7	1.7	1.8	1.9	1.7	1.8	1.6	1.7	1.8

Šta je to što najviše propuštate? Molimo Vas navedite što detaljniji odgovor:

Baza: oni koji smatraju da nešto propuštaju jer ne koriste Internet (1% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	12	9	2	1	7	4	3	6	2	3	6	2	6	5
sig		0.99		1.00			1.00			1.00			1.00	
Novosti/ najnovije informacije	72.8	77	56	100	67	81	42	78	100	47	77	100	62	86
Viber	8.9		44		14		34			31			16	
Da kontrolišem dete na internetu	18.2	23			19	19	24	22		22	23		22	14
Total	100%													

367

Da li mislite da nešto propuštate kao roditelj pošto ne koristite internet?

Baza: oni koji nikada nisu koristili Internet (20% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	185	100	86	29	61	95	68	79	13	73	73	39	104	81
Uopšte ne	43.9	40	48	42	46	43	47	36	47	48	44	37	52	34
Uglavnom ne	21.3	24	18	25	13	25	19	24	33	28	20	11	23	19
Uopšte ne + Uglavnom ne	65.2	64	66	68	60	68	66	60	80	75	64	48	75	53
Nisam siguran/na	20.3	19	22	26	22	17	18	20	20	10	19	43	15	28
Da sigurno + Uglavnom da	14.1	17	11	6	18	14	16	19		14	17	9	10	19
Uglavnom da	10.0	11	9	5	8	13	12	13		10	10	9	6	15
Da sigurno	4.1	6	2	2	10	1	4	6		4	6		4	4
Radije ne bih o tome	0.4		1			1		1		1			1	
Uopšte ne	100%													
Prosek	2.1	2.2	2.0	2.0	2.2	2.0	2.1	2.3	1.7	1.9	2.2	2.2	1.9	2.4

Šta je to što najviše propuštate?

Baza: oni koji smatraju da propuštaju nešto kao roditelji zato što ne koriste internet (3% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	26	17	9	2	11	13	11	15	0	10	12	4	10	16
sig		1.00			1.00			0.97			0.96		0.99	
Kontrola deteta na internetu	73.7	75	71	100	58	83	51	90		59	100	26	67	78
Obrazovanje u vezi sa roditeljstvom	8.3	8	9		13	6	20			8		37	8	9
Obrazovanje dece	12.1	12	11		29		22	5		18		37	17	9
Ne znam	5.9	4	9			11	7	5		15			8	5
Total	100%													

368

Da li biste bili zainteresovani da dobijete besplatan pristup internetu u Vašem domaćinstvu?

Baza: oni koji nemaju pristup internet kod kuće (4% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	32	18	14	5	15	13	18	10	4	15	11	6	17	15
sig		0.58		0.93			0.61			0.77			0.58	
Da	73.7	81	64	86	77	66	81	48	100	87	63	59	82	65
Ne	26.3	19	36	14	23	34	19	52		13	37	41	18	35
Total	100%													

Da li biste onda u tom slučaju koristili internet?

Baza: oni koji su odgovorili DA u prethodnom pitanju (3% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	24	15	9	4	11	8	15	5	4	13	7	3	14	10
sig		0.89		1.00			0.87			0.79			0.96	
Da	79.3	81	76	84	78	79	90	100		95	69	40	80	78
Ne	20.7	19	24	16	22	21	10		100	5	31	60	20	22
Total	100%													

369

Da li biste bili zainteresovani da na neki od sledećih načina više saznate o korišćenju interneta? - frekvence

Baza: Oni koji nikada nisu koristili internet (20% ciljne populacije)

	N	Da	Ne	Ne znam	Total
Kroz besplatne kurseve za roditelje u školi koje učenici i nastavnici drže zajedno	185	17.8	76.3	5.9	100%
Kroz besplatne kurseve interneta za odrasle u gradu/opštini u kojoj živite	185	15.6	77.1	7.3	
Kroz besplatne kurseve za roditelje u lokalnoj NVO koja se bavi pitanjima koja se tiču djece i porodice	185	16.3	77.4	6.3	

Kroz besplatne kurseve za roditelje u školi koje učenici i nastavnici drže zajedno

Baza: Oni koji nikada nisu koristili internet (20% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	185	100	86	29	61	95	68	79	13	73	73	39	104	81
sig		0.11		0.41			0.92			0.80			0.45	
Da	17.8	21	13	24	21	14	22	19	10	17	22	12	17	19
Ne	76.3	70	83	66	71	83	70	77	90	75	74	82	80	72
Ne znam	5.9	8	3	10	8	3	8	4		8	4	6	3	9
Total	100%													

370

Kroz besplatne kurseve interneta za odrasle u gradu/opštini u kojoj živite

Baza: Oni koji nikada nisu koristili internet (20% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	185	100	86	29	61	95	68	79	13	73	73	39	104	81
sig		0.06		0.21			0.82			0.85			0.50	
Da	15.6	17	14	15	22	12	17	20		13	18	15	14	18
Ne	77.1	72	83	71	68	85	73	74	100	77	76	79	80	73
Ne znam	7.3	11	3	14	10	3	9	6		9	6	6	6	9
Total	100%													

Kroz besplatne kurseve za roditelje u lokalnoj NVO koja se bavi pitanjima koja se tiču djece i porodice

Baza: Oni koji nikada nisu koristili internet (20% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	185	100	86	29	61	95	68	79	13	73	73	39	104	81
sig		0.78		0.27			0.99			0.96			0.53	
Da	16.3	16	17	22	22	11	19	18	15	16	19	12	18	15
Ne	77.4	76	79	69	70	85	72	78	85	77	77	78	78	77
Ne znam	6.3	7	5	10	8	4	8	5		7	4	9	5	8
Total	100%													

371

Da li biste bili zainteresovani da na neki od sledećih načina više saznate o korišćenju interneta? - frekvence

Baza: oni koji su izabrali barem dve opcije u prethodnom pitanju (20% ciljne populacije)

	N	Kroz besplatne kurseve za roditelje u školi koje učenici i nastavnici drže zajedno	Kroz besplatne kurseve interneta za odrasle u gradu/opštini u kojoj živite	Kroz besplatne kurseve za roditelje u lokalnoj NVO koja se bavi pitanjima koja se tiču djece i porodice	Ne znam	Total
Molim Vas recite mi šta vam se od ovoga više dopada/najviše dopada? Šta je na prvom mestu?	185	11.1	7.3	6.0	75.6	100%
Drugom?	28	25.1	37.7	37.2		

Molim Vas recite mi šta vam se od ovoga više dopada/najviše dopada? Šta je na prvom mestu?

Baza: oni koji su izabrali barem dve opcije u prethodnom pitanju (20% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	185	100	86	29	61	95	68	79	13	73	73	39	104	81
sig		0.30			0.81			0.94			0.96		0.52	
Kroz besplatne kurseve za roditelje u školi koje učenici i nastavnici drže zajedno	11.1	14	7	18	15	7	14	11	10	9	15	9	12	10
Kroz besplatne kurseve interneta za odrasle u gradu/opštini u kojoj živite	7.3	6	9		10	8	6	12		7	6	10	5	10
Kroz besplatne kurseve za roditelje u lokalnoj NVO koja se bavi pitanjima koja se tiču djece i porodice	6.0	4	8	9	6	5	5	7	15	4	6	11	7	5
Ne znam	75.6	76	75	74	69	80	74	70	75	80	73	71	76	75
Total	100%													

372

Druga opcija?

Baza: oni koji su izabrali druge opcije (3% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	28	19	9	6	12	11	14	13	0	12	13	3	15	14
sig		0.89		1.00			1.00			0.98			0.35	
Kroz besplatne kurseve za roditelje u školi koje učenici i nastavnici drže zajedno	25.1	22	31	24		54	29	24		34	14	39	22	28
Kroz besplatne kurseve interneta za odrasle u gradu/opštini u kojoj živite	37.7	44	25	33	39	39	37	42		19	48	61	50	24
Kroz besplatne kurseve za roditelje u lokalnoj NVO koja se bavi pitanjima koja se tiču djece i porodice	37.2	34	44	43	61	7	35	34		47	38		27	48
Total	100%													

Koliko često koristite internet? - Izaberite jedan odgovor koji najbolje opisuje koliko vi često koristite internet

Baza: oni koji koriste Internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
sig		0.42		0.75			0.23			0.04			0.29	
Veoma rijetko	7.7	6	10	7	7	9	7	9	5	7	10	4	8	7
Jednom mjesečno, ili skoro jednom mjesečno	3.4	4	3	3	4	3	5	2	5	6	3	1	3	5
Jednom nedjeljno, ili skoro jednom nedjeljno	17.0	17	17	15	15	20	18	20	12	20	14	21	16	20
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	71.7	74	69	75	73	67	70	69	77	68	73	74	73	68
Ne znam	0.1		0			0					0		0	
Total	100%													

373

Da li imate profil na nekoj društvenoj mreži?

Baza: oni koji koriste Internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
sig		0.97		0.00			0.76			0.26			0.33	
Da	58.4	58	58	67	64	45	56	59	59	56	61	55	60	56
Ne	41.6	42	42	33	36	55	44	41	41	44	39	45	40	44
Total	100%													

Molimo Vas navedite na kojim sve društvenim mrežama imate svoj profil:

Moguće više odgovora; Baza: oni koji imaju profil na nekoj društvenoj mreži (47% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	424	216	208	150	162	111	73	169	113	107	226	91	298	126
Facebook	96.2	97	96	96	96	97	97	96	96	95	96	98	96	97
Instagram	18.5	18	19	23	16	15	21	14	25	11	21	20	21	14
Twitter	4.0	4	4	4	4	4	4	3	3	2	6	2	4	3
Nijedna	1.2	1	1	1	1	1		2	1	3	0	1	1	1

374

UREĐAJI KOJI RODITELJI KORISTE

375

376

Kada koristite internet ovih dana, koliko često koristite sljedeće uređaje za pristup internetu? - Frekvence

Baza: oni koji koriste Internet (80% ciljne populacije)

	N	Nikada	Par puta godišnje	Svakog mjeseca	Svake nedelje	Svakodnevno ili skoro svakodnevno	Nekoliko puta na dan	Total
Mobilni telefon koji nije pametni telefon	725	91.2	2.3	1.6	1.4	2.3	1.2	100%
Smart phone [Samsung, IPhone, LG...]	725	19.2	1.9	7.9	13.1	34.0	23.9	
Kompjuter (desktop)	725	41.0	6.2	12.3	18.4	17.6	4.4	
Laptop ili Notebook kompjuter	725	51.6	5.4	9.8	13.3	15.9	4.1	
Tablet	725	77.9	4.2	3.9	6.3	6.1	1.6	
Konzola za igrice [PlayStation, Nintendo, X-box]	725	96.0	1.7	0.8	0.7	0.6	0.2	
TV	725	86.3	1.0	1.0	2.1	7.0	2.6	

Mobilni telefon koji nije pametni telefon

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
sig		0.50		0.73			1.00			1.00			0.48	
Nikada	91.2	92	91	93	90	91	91	89	93	91	91	91	91	91
Par puta godišnje	2.3	2	2	1	4	1	2	3	3	2	2	3	2	3
Svakog mjeseca	1.6	1	2	2	1	2	1	3	1	2	2	1	1	2
Svake nedelje	1.4	2	1	1	2	1	1	2	1	1	1	2	1	2
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	2.3	2	3	2	2	3	3	2	2	2	3	2	3	1
Nekoliko puta na dan	1.2	1	1	1	1	2	2	1	1	2	1	2	1	1
Total	100%													

377

Pametni telefon [Samsung, IPhone, LG...]

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
sig		0.10		0.00			0.37			0.00			0.00	
Nikada	19.2	22	16	11	18	29	21	21	14	22	18	18	17	25
Par puta godišnje	1.9	2	2	1	4	0		1	3	1	2	3	2	1
Svakog mjeseca	7.9	6	9	9	8	7	7	9	9	8	8	8	7	10
Svake nedelje	13.1	11	15	17	13	10	9	14	14	11	9	25	11	18
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	34.0	35	33	36	34	32	39	34	30	38	35	26	35	31
Nekoliko puta na dan	23.9	24	24	26	23	23	24	21	29	21	27	21	28	14
Total	100%													

Kompjuter (desktop)

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
sig		0.59		0.06			0.42			0.02			0.03	
Nikada	41.0	39	43	44	40	40	50	40	40	43	41	39	40	42
Par puta godišnje	6.2	5	7	7	8	4	4	8	4	2	7	10	8	3
Svakog mjeseca	12.3	14	11	14	12	11	14	12	11	17	11	11	11	16
Svake nedelje	18.4	19	18	18	22	15	17	18	21	20	16	22	18	20
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	17.6	18	17	14	14	24	12	17	18	16	21	14	19	15
Nekoliko puta na dan	4.4	5	4	3	5	5	4	5	5	3	5	5	5	3
Total	100%													

378

Laptop ili Notebook kompjuter

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
sig		0.49		0.87			0.00			0.02			0.12	
Nikada	51.6	54	49	54	50	50	66	55	40	60	50	45	49	57
Par puta godišnje	5.4	5	6	4	5	7	3	6	5	3	6	7	6	4
Svakog mjeseca	9.8	8	11	9	11	9	8	11	10	9	11	9	11	7
Svake nedelje	13.3	12	15	15	13	12	8	12	22	12	11	18	13	15
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	15.9	16	15	14	16	18	12	12	16	14	18	14	17	13
Nekoliko puta na dan	4.1	4	4	4	4	4	3	3	6	1	5	7	4	5
Total	100%													

Tablet

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
sig		0.23		0.24			0.05			0.41			0.34	
Nikada	77.9	75	81	73	80	80	82	83	71	77	77	80	77	79
Par puta godišnje	4.2	5	4	3	5	4	2	5	5	4	3	6	4	5
Svakog mjeseca	3.9	4	4	5	3	3	1	4	6	5	3	4	4	3
Svake nedelje	6.3	8	5	10	5	4	8	3	10	8	6	4	6	8
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	6.1	8	5	6	5	7	4	4	7	4	7	6	7	3
Nekoliko puta na dan	1.6	1	2	1	2	2	3	0	2	1	2		1	2
Total	100%													

379

Konzola za igrice [Playstation, Nintendo, X-box]

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
sig		0.99		1.00			1.00			1.00			1.00	
Nikada	96.0	95	97	96	96	97	96	97	94	99	95	96	96	96
Par puta godišnje	1.7	2	1	2	1	2		2	3		2	3	1	2
Svakog mjeseca	0.8	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0
Svake nedelje	0.7	1	0	1	1	1	1		2		1		1	
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	0.6	0	1	1	0	1	2	0	0		1		1	1
Nekoliko puta na dan	0.2	0	0	0		0	1			0	0			1
Total	100%													

TV

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
sig		0.32		0.99			1.00			0.92			0.04	
Nikada	86.3	86	86	86	85	89	89	85	83	90	84	87	85	90
Par puta godišnje	1.0	1	1	2	1	1		1	1	1	1	1	1	1
Svakog mjeseca	1.0	2	0	1	2	1		2	1	1	1	1	1	1
Svake nedelje	2.1	3	1	2	3	1	1	3	4	2	3	1	2	3
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	7.0	5	9	7	7	7	6	7	9	4	8	7	9	2
Nekoliko puta na dan	2.6	3	2	3	3	2	4	2	2	2	3	2	3	3
Total	100%													

380

Roditelji: broj uređaja korišćenih barem dnevno (max=7)

Prosečne vrednosti; Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Prosek	1.0	1.0	1.0	1.1	0.9	0.9	0.8	0.9	1.2	0.8	1.1	0.8	1.1	0.7

Roditelji: broj uređaja korišćenih barem mesečno (max=7)

Prosečne vrednosti; Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Prosek	1.7	1.7	1.7	2.0	1.7	1.5	1.3	1.6	2.2	1.5	1.8	1.7	1.8	1.5

381

DIGITALNE VJEŠTINE RODITELJA

382

Operativne vještine. - Molimo naznačite koliko su tačne sljedeće tvrdnje kada razmišljate o tome kako koristite internet - Frekvence

Baza: Populacija ... (80% ciljne populacije)

	N	Nije tačno za mene	Malo tačno za mene	Prilično tačno za mene	Veoma tačno za mene	Odbija da odgovori	Nije tačno + malo tačno	Veoma tačno + prilično tačno	Total
Znam kako da sačuvam fotografiju koju pronađem na internetu	725	23.2	12.0	20.2	43.8	0.7	35.2	64.0	100%
Znam kako da promijenim podešavanja privatnosti (npr. na web sajtu socijalne mreže, mejl nalogu)	725	32.8	13.6	18.9	34.2	0.5	46.4	53.1	
Znam kako da otvorim fajlove koje preuzmem sa interneta	725	18.2	12.5	23.8	44.7	0.7	30.7	68.5	
Znam kako da koristim dugmad za prečice (npr. CTRL-C za kopiranje, CTRL-S za čuvanje)	725	30.8	14.1	18.0	36.0	1.2	44.8	54.0	
Znam kako da otvorim novi prozor na pretraživaču na svom računaru (Google Chrome, Mozilla, Internet Explorer)	725	10.9	9.6	21.1	57.0	1.3	20.5	78.1	

Znam kako da sačuvam fotografiju koju pronađem na internetu

Baza: Korisnici interneta (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
Nije tačno za mene	23.2	22	24	14	25	30	35	23	14	33	22	16	22	27
Malo tačno za mene	12.0	13	11	10	13	13	13	16	8	11	13	11	10	16
Nije tačno + malo tačno	35.2	36	35	25	37	43	48	39	22	44	34	27	32	42
Veoma tačno + prilično tačno	64.0	64	64	75	60	57	52	61	75	56	65	71	67	58
Prilično tačno za mene	20.2	20	21	21	20	20	17	20	22	13	24	20	22	17
Veoma tačno za mene	43.8	44	43	54	40	38	35	40	53	44	41	51	45	41
Odbija da odgovori	0.7	0	1		2				3		1	2	1	
Total	100%													
Prosek	2.9	2.9	2.8	3.2	2.8	2.6	2.5	2.8	3.2	2.7	2.8	3.1	2.9	2.7

383

Znam kako da promijenim podešavanja privatnosti (npr. na web sajtu socijalne mreže, mejl nalogu)

Baza: Korisnici interneta (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
Nije tačno za mene	32.8	33	33	22	31	45	45	32	25	45	28	28	29	41
Malo tačno za mene	13.6	13	14	14	18	9	13	19	10	11	13	18	13	15
Nije tačno + malo tačno	46.4	46	47	36	48	54	58	52	35	57	41	47	42	56
Veoma tačno + prilično tačno	53.1	54	53	64	51	46	42	48	63	43	58	53	57	44
Prilično tačno za mene	18.9	19	18	20	19	17	14	18	22	15	22	18	21	15
Veoma tačno za mene	34.2	34	34	44	31	29	28	30	41	29	37	35	37	29
Odbija da odgovori	0.5	0	1	0	1				1		1	0	1	
Total	100%													
Prosek	2.5	2.6	2.5	2.9	2.5	2.3	2.2	2.5	2.8	2.3	2.7	2.6	2.7	2.3

Znam kako da otvorim fajlove koje preuzmem sa interneta

Baza: Korisnici interneta (80% ciljne populacije

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
Nije tačno za mene	18.2	19	18	11	22	21	32	18	7	28	17	10	14	27
Malo tačno za mene	12.5	13	12	13	12	13	15	16	10	14	13	10	13	13
Nije tačno + malo tačno	30.7	32	30	24	34	34	47	34	17	42	30	20	27	39
Veoma tačno + prilično tačno	68.5	68	69	76	64	66	53	66	80	58	69	78	72	61
Prilično tačno za mene	23.8	26	21	25	25	21	20	27	21	17	25	28	24	23

384

Veoma tačno za mene	44.7	42	48	52	38	45	33	39	59	42	44	50	48	38
Odbija da odgovori	0.7	0	1		2				3		1	2	1	
Total	100%													
Prosek	3.0	2.9	3.0	3.2	2.8	2.9	2.5	2.9	3.4	2.7	3.0	3.2	3.1	2.7

385

Znam kako da koristim dugmad za prečice (npr. CTRL-C za kopiranje, CTRL-S za čuvanje)

Baza: Korisnici interneta (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
Nije tačno za mene	30.8	31	30	24	33	34	49	33	19	43	27	25	26	40
Malo tačno za mene	14.1	12	16	12	14	17	16	16	12	13	15	14	15	11
Nije tačno + malo tačno	44.8	43	47	35	47	51	65	49	31	56	42	39	42	52
Veoma tačno + prilično tačno	54.0	56	52	63	51	48	34	50	67	42	58	60	57	48
Prilično tačno za mene	18.0	20	16	23	17	14	11	19	20	10	19	24	19	16
Veoma tačno za mene	36.0	36	36	40	34	34	23	31	47	32	38	36	38	32
Odbija da odgovori	1.2	1	1	1	2	1	1	1	2	2	1	1	1	0
Total	100%													
Prosek	2.6	2.6	2.6	2.8	2.5	2.5	2.1	2.5	3.0	2.3	2.7	2.7	2.7	2.4

Znam kako da otvorim novi prozor na pretraživaču na svom računaru (Google Chrome, Mozilla, Internet Explorer)

Baza: Korisnici interneta (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
Nije tačno za mene	10.9	11	11	8	11	13	21	10	6	18	7	11	8	17
Malo tačno za mene	9.6	8	11	7	12	10	13	13	6	12	10	7	8	13
Nije tačno + malo tačno	20.5	20	22	15	23	23	34	23	12	30	17	18	16	30
Veoma tačno + prilično tačno	78.1	80	77	82	76	76	65	76	86	69	82	81	82	70

386

Prilično tačno za mene	21.1	22	20	23	18	23	19	24	19	14	25	20	22	20
Veoma tačno za mene	57.0	57	57	59	58	53	46	52	66	55	56	61	60	50
Odbija da odgovori	1.3	1	2	2	1	1	1	0	2	1	1	1	2	
Total	100%													
Prosek	3.3	3.3	3.2	3.4	3.2	3.2	2.9	3.2	3.5	3.1	3.3	3.3	3.4	3.0

387

Inforrmacione / vještine pretraživanja.- Molimo naznačite koliko su tačne sljedeće tvrdnje kada razmišljate o tome kako koristite internet - Frekvence

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	N	Nije tačno za mene	Malo tačno za mene	Prilično tačno za mene	Veoma tačno za mene	Odbija da odgovori	Nije tačno + malo tačno	Veoma tačno + prilično tačno	Total
Lako mogu da nađem veb sajt koji sam posjetio ranije	725	10.8	13.5	33.8	41.6	0.3	24.3	75.4	100%
Lako mi je da izaberem najbolje ključne riječi za internet pretraživanje	725	7.0	11.3	31.6	49.4	0.6	18.3	81.0	
Lako mi je da provjerim da li je informacija koju pronađem na internetu tačna	725	19.7	19.0	33.0	27.8	0.5	38.7	60.8	
Ponekada završim na veb sajtovima ne znajući kako sam do njih stigao	725	24.3	26.1	25.6	23.1	0.9	50.4	48.7	

Lako mogu da nađem veb sajt koji sam posjetio ranije

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
Nije tačno za mene	10.8	12	10	9	12	11	20	10	4	18	8	8	9	16
Malo tačno za mene	13.5	12	15	11	16	13	18	16	11	14	15	10	14	13
Nije tačno + malo tačno	24.3	24	25	20	28	25	38	26	15	32	23	19	22	29
Veoma tačno + prilično tačno	75.4	76	75	80	71	75	62	74	84	68	77	81	77	71
Prilično tačno za mene	33.8	35	32	34	32	35	32	36	33	27	35	39	34	33
Veoma tačno za mene	41.6	41	43	46	40	40	30	38	51	40	42	42	43	38
Odbija da odgovori	0.3		1		1				1	1	0		0	
Total	100%													
Prosek	3.1	3.1	3.1	3.2	3.0	3.0	2.7	3.0	3.3	2.9	3.1	3.2	3.1	2.9

388

Lako mi je da izaberem najbolje ključne riječi za internet pretraživanje (Google ili neki drugi pretraživač)

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
Nije tačno za mene	7.0	7	7	4	8	8	14	5	1	13	5	6	6	10
Malo tačno za mene	11.3	11	12	10	14	9	15	12	12	13	11	11	11	12
Nije tačno + malo tačno	18.3	18	19	14	22	18	29	18	13	26	15	17	17	22
Veoma tačno + prilično tačno	81.0	82	80	85	76	82	71	82	85	74	85	81	82	78
Prilično tačno za mene	31.6	33	30	32	28	35	33	37	27	24	35	33	32	30
Veoma tačno za mene	49.4	49	50	53	49	47	38	45	58	50	50	48	50	48
Odbija da odgovori	0.6	0	1	0	1	0		0	2	1	0	2	1	
Total	100%													
Prosek	3.2	3.2	3.2	3.3	3.2	3.2	2.9	3.2	3.4	3.1	3.3	3.3	3.3	3.2

Lako mi je da provjerim da li je informacija koju pronađem na internetu tačna

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
Nije tačno za mene	19.7	20	19	12	21	25	36	20	8	36	14	14	18	24
Malo tačno za mene	19.0	18	20	17	23	16	25	21	16	21	18	20	16	25
Nije tačno + malo tačno	38.7	39	39	29	44	42	61	41	24	57	32	34	34	50
Veoma tačno + prilično tačno	60.8	61	61	70	55	58	39	58	75	42	68	66	66	50
Prilično tačno za mene	33.0	32	34	37	30	32	21	33	45	19	36	43	35	29

389

Veoma tačno za mene	27.8	28	27	34	25	25	18	25	30	23	32	23	31	21
Odbija da odgovori	0.5	0	1	0	1	0	1	0	1	1	0		1	0
Total	100%													
Prosek	2.7	2.7	2.7	2.9	2.6	2.6	2.2	2.6	3.0	2.3	2.9	2.8	2.8	2.5

390

Ponekada završim na veb sajtovima ne znajući kako sam do njih stigao

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
Nije tačno za mene	24.3	25	24	18	27	28	34	23	13	28	24	22	24	25
Malo tačno za mene	26.1	26	27	28	24	26	23	25	28	24	26	28	28	22
Nije tačno + malo tačno	50.4	50	50	46	51	54	57	48	41	51	50	50	52	47
Veoma tačno + prilično tačno	48.7	49	48	54	48	44	43	51	57	48	49	49	47	52
Prilično tačno za mene	25.6	26	25	29	26	22	23	28	31	20	26	31	26	26
Veoma tačno za mene	23.1	23	23	25	22	22	20	22	27	28	23	18	22	26
Odbija da odgovori	0.9	0	2		1	2		1	2	1	1	1	1	2
Total	100%													
Prosek	2.5	2.5	2.5	2.6	2.4	2.4	2.3	2.5	2.7	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5

Socijalne vještine - Molimo naznačite koliko su tačne sljedeće tvrdnje kada razmišljate o tome kako koristite internet - Frekvence

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	N	Nije tačno za mene	Malo tačno za mene	Prilično tačno za mene	Veoma tačno za mene	Odbija da odgovori	Nije tačno + malo tačno	Veoma tačno + prilično tačno	Total
Znam koje informacije treba i ne treba da dijelim na internetu	725	7.2	4.1	24.3	63.2	1.3	11.2	87.5	100%
Znam kako da uklonim određene osobe sa svoje liste kontakata na drustvenoj mrezi	725	21.4	7.8	17.5	50.6	2.7	29.2	68.1	

391

Znam koje informacije treba i ne treba da dijelim na internetu

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
Nije tačno za mene	7.2	7	7	3	6	12	11	8	1	16	4	4	7	7
Malo tačno za mene	4.1	4	4	4	5	4	8	5	1	6	4	3	4	4
Nije tačno + malo tačno	11.2	11	12	7	11	15	19	13	2	22	8	7	11	11
Veoma tačno + prilično tačno	87.5	88	86	93	88	83	80	85	96	78	90	92	87	88
Prilično tačno za mene	24.3	27	22	21	26	26	25	26	23	19	24	30	25	23
Veoma tačno za mene	63.2	62	64	72	62	56	55	59	73	59	66	62	62	65
Odbija da odgovori	1.3	1	2	0	1	2	1	2	2	1	2	1	2	1
Total	100%													
Prosek	3.5	3.4	3.5	3.6	3.5	3.3	3.3	3.4	3.7	3.2	3.6	3.5	3.4	3.5

Znam kako da uklonim određene osobe sa svoje liste kontakata na drustvenoj mrezi

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
Nije tačno za mene	21.4	21	22	16	16	32	24	23	17	28	18	21	20	24
Malo tačno za mene	7.8	7	9	6	10	7	12	8	5	8	6	11	6	12
Nije tačno + malo tačno	29.2	28	31	22	26	39	36	31	22	36	24	33	26	36
Veoma tačno + prilično tačno	68.1	70	66	76	71	57	62	66	76	60	73	65	71	63
Prilično tačno za mene	17.5	20	15	17	19	16	16	15	21	12	21	17	18	16

392

Veoma tačno za mene	50.6	50	52	60	52	41	46	50	55	48	53	49	52	46
Odbija da odgovori	2.7	3	3	2	3	3	2	3	2	3	3	2	3	1
Total	100%													
Prosek	3.0	3.0	3.0	3.2	3.1	2.7	2.9	3.0	3.2	2.8	3.1	2.9	3.1	2.9

393

Kreativne vještine - Molimo naznačite koliko su tačne sljedeće tvrdnje kada razmišljate o tome kako koristite internet - Frekvence

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	N	Nije tačno za mene	Malo tačno za mene	Prilično tačno za mene	Veoma tačno za mene	Odbija da odgovori	Nije tačno + malo tačno	Veoma tačno + prilično tačno	Total
Znam kako da kreiram nešto novo od video snimaka ili muzike koju sam našao na internetu	725	52.4	17.1	14.6	15.0	0.8	69.5	29.7	100%
Znam kako da postavljam video snimke ili muziku na internet koje sam sam napravio	725	51.5	13.1	16.9	17.3	1.2	64.5	34.2	
Znam da prepoznam da li su sadržaji na internetu zaštićeni autorskim pravima i zahtijevaju odobrenje autora za korišćenje ili su otvoreni za slobodno korišćenje i mijenjanje	725	38.9	17.3	22.5	20.4	1.0	56.2	42.9	
Znam kako da izmijenim ili napravim osnovne izmjene na sadržaju na internetu koji su drugi napravili (npr. na video snimcima, na fotografijama, tekstovima...)	725	52.0	17.0	14.8	14.8	1.5	69.0	29.5	
Znam kako da napravim veb sajt	725	73.2	9.5	6.0	10.4	0.9	82.7	16.4	

Znam kako da kreiram nešto novo od video snimaka ili muzike koju sam našao na internetu

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
Nije tačno za mene	52.4	51	53	41	55	60	69	54	37	63	49	48	49	61
Malo tačno za mene	17.1	18	17	23	16	13	13	19	20	14	18	19	19	13
Nije tačno + malo tačno	69.5	69	70	64	71	73	82	73	58	77	67	67	68	73
Veoma tačno + prilično tačno	29.7	31	29	36	27	27	18	27	39	23	33	31	31	27
Prilično tačno za mene	14.6	14	15	19	13	12	7	15	19	7	16	20	16	13
Veoma tačno za mene	15.0	17	13	17	14	14	11	12	20	16	17	10	16	14
Odbija da odgovori	0.8	0	1	0	2				3		1	2	1	
Total	100%													
Prosek	1.9	2.0	1.9	2.1	1.9	1.8	1.6	1.9	2.2	1.8	2.0	1.9	2.0	1.8

394

Znam kako da postavljam video snimke ili muziku na internet koje sam sam napravio

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
Nije tačno za mene	51.5	50	53	37	52	64	67	53	40	64	45	52	47	62
Malo tačno za mene	13.1	15	12	17	13	10	10	15	14	12	14	12	16	6
Nije tačno + malo tačno	64.5	64	65	54	65	73	77	69	54	77	59	64	63	69
Veoma tačno + prilično tačno	34.2	35	34	44	33	26	23	31	43	23	40	35	36	31
Prilično tačno za mene	16.9	17	17	22	15	15	12	16	21	8	19	24	18	14
Veoma tačno za mene	17.3	18	16	23	18	11	11	15	22	15	21	11	18	17
Odbija da odgovori	1.2	1	2	1	1	1		1	3	1	1	2	2	1
Total	100%													
Prosek	2.0	2.0	2.0	2.3	2.0	1.7	1.7	1.9	2.3	1.7	2.2	1.9	2.1	1.8

Znam da prepoznam da li su sadržaji na internetu zaštićeni autorskim pravima i zahtijevaju odobrenje autora za korišćenje ili su otvoreni za slobodno korišćenje i mijenjanje

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
Nije tačno za mene	38.9	37	41	30	44	41	56	40	29	51	34	35	32	53
Malo tačno za mene	17.3	17	17	16	18	18	18	18	17	10	18	23	19	14
Nije tačno + malo tačno	56.2	54	58	46	62	60	74	58	46	62	52	58	51	68
Veoma tačno + prilično tačno	42.9	45	40	53	37	40	25	42	52	38	46	41	48	32

395

Prilično tačno za mene	22.5	22	23	27	22	19	16	24	24	15	24	27	26	14
Veoma tačno za mene	20.4	23	17	26	15	21	10	18	28	23	22	14	21	18
Odbija da odgovori	1.0	1	1	1	1	1	1	1	2	0	1	1	1	1
Total	100%													
Prosek	2.2	2.3	2.2	2.5	2.1	2.2	1.8	2.2	2.5	2.1	2.3	2.2	2.4	2.0

396

Znam kako da izmijenim ili napravim osnovne izmjene na sadržaju na internetu koji su drugi napravili (npr. na video snimcima, na fotografijama, tekstovima...)

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
Nije tačno za mene	52.0	47	58	44	53	58	69	53	43	65	46	50	46	64
Malo tačno za mene	17.0	20	14	18	19	15	10	18	15	10	17	24	20	11
Nije tačno + malo tačno	69.0	67	72	61	72	73	78	72	58	76	63	74	66	76
Veoma tačno + prilično tačno	29.5	33	26	37	27	25	22	27	38	23	36	24	32	23
Prilično tačno za mene	14.8	16	14	16	13	15	11	13	21	8	18	16	16	12
Veoma tačno za mene	14.8	17	12	22	14	10	11	14	16	15	18	8	17	11
Odbija da odgovori	1.5	1	2	1	1	2		1	4	1	1	2	1	1
Total	100%													
Prosek	1.9	2.0	1.8	2.2	1.9	1.8	1.6	1.9	2.1	1.7	2.1	1.8	2.0	1.7

Znam kako da napravim veb sajt

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
Nije tačno za mene	73.2	70	76	70	76	73	84	76	64	88	62	81	70	80
Malo tačno za mene	9.5	11	8	8	9	11	5	10	10	4	14	6	11	7
Nije tačno + malo tačno	82.7	81	84	78	85	84	89	87	74	93	76	87	81	87
Veoma tačno + prilično tačno	16.4	18	15	21	13	15	10	13	24	7	22	13	18	13

397

Prilično tačno za mene	6.0	5	7	7	5	7	5	4	8	2	9	5	7	4
Veoma tačno za mene	10.4	12	8	14	8	9	6	9	16	6	14	8	11	9
Odbija da odgovori	0.9	1	1	1	2	0	1	0	2		2		1	0
Total	100%													
Prosek	1.5	1.6	1.5	1.7	1.4	1.5	1.3	1.4	1.8	1.2	1.7	1.4	1.6	1.4

398

Mobilne vještine - Molimo naznačite koliko su tačne sljedeće tvrdnje kada razmišljate o tome kako koristite internet - Frekvence

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	N	Nije tačno za mene	Malo tačno za mene	Prilično tačno za mene	Veoma tačno za mene	Odbija da odgovori	Nije tačno + malo tačno	Veoma tačno + prilično	Total
Znam kako da instaliram aplikacije na mobilnom uređaju (npr. telefonu ili tabletu)	725	22.6	13.0	24.0	39.7	0.7	35.6	63.7	100%
Znam kako da pratim ili provjerim troškove korišćenja mobilnih aplikacija	725	26.5	15.8	23.3	33.4	1.0	42.4	56.6	
Znam kako da obavim kupovinu unutar aplikacije	725	49.3	14.2	15.1	20.2	1.2	63.4	35.4	

Znam kako da instaliram aplikacije na mobilnom uređaju (npr. telefonu ili tabletu)

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
Nije tačno za mene	22.6	23	22	12	25	30	32	25	13	35	18	18	20	28
Malo tačno za mene	13.0	12	14	10	11	18	15	15	11	12	13	14	12	15
Nije tačno + malo tačno	35.6	35	36	22	36	47	47	41	24	47	32	31	32	43
Veoma tačno + prilično tačno	63.7	64	64	78	62	53	52	59	74	53	67	69	67	57
Prilično tačno za mene	24.0	23	25	27	25	21	23	24	26	18	22	34	23	26
Veoma tačno za mene	39.7	40	39	51	37	32	29	35	48	35	44	34	44	31
Odbija da odgovori	0.7	1	0	1	2		1	0	2		1		1	
Total	100%													
Prosek	2.8	2.8	2.8	3.2	2.7	2.6	2.5	2.7	3.1	2.5	2.9	2.9	2.9	2.6

399

Znam kako da pratim ili provjerim troškove korišćenja mobilnih aplikacija

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
Nije tačno za mene	26.5	27	26	19	30	30	41	25	19	35	23	25	25	30
Malo tačno za mene	15.8	14	18	16	14	18	11	21	12	11	17	18	15	18
Nije tačno + malo tačno	42.4	41	44	35	43	48	51	46	31	45	40	44	40	48
Veoma tačno + prilično tačno	56.6	58	56	65	55	51	48	54	67	55	59	54	59	51
Prilično tačno za mene	23.3	20	26	22	22	25	19	26	23	20	24	26	24	23
Veoma tačno za mene	33.4	37	29	42	33	26	29	28	43	35	35	28	36	28
Odbija da odgovori	1.0	1	1		2	1	1		3		1	2	1	1
Total	100%													
Prosek	2.6	2.7	2.6	2.9	2.6	2.5	2.4	2.6	2.9	2.5	2.7	2.6	2.7	2.5

Znam kako da obavim kupovinu unutar aplikacije

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
Nije tačno za mene	49.3	49	50	37	56	54	69	52	35	62	44	45	45	59
Malo tačno za mene	14.2	15	13	17	15	11	10	15	13	8	17	15	14	15
Nije tačno + malo tačno	63.4	64	63	53	71	65	80	68	48	71	61	61	59	74
Veoma tačno + prilično tačno	35.4	35	35	45	27	34	20	31	49	29	37	38	40	26
Prilično tačno za mene	15.1	14	16	19	11	16	8	13	22	12	15	19	16	13

Veoma tačno za mene	20.2	21	20	27	16	18	12	18	27	18	22	19	23	13
Odbija da odgovori	1.2	1	1	1	2	0		1	2		2	1	2	0
Total	100%													
Prosek	2.1	2.1	2.1	2.4	1.9	2.0	1.6	2.0	2.4	1.8	2.2	2.1	2.2	1.8

401

Roditelji: Prosek za 19 digitalnih veština na 5 dimenzija (skala: 1=Potpuno nevešt do 4=Potpuno vešt)

Prosečne vrednosti; Baza: Population ... (73% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	666	344	322	208	234	224	123	264	170	174	343	149	451	215
Prosek	2.6	2.6	2.5	2.8	2.5	2.4	2.3	2.5	2.9	2.4	2.7	2.6	2.6	2.4

Roditelji: broj veština samoocenjenih ocenama 4 i 5 (max 12)

Prosečne vrednosti; Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Prosek	8.3	8.4	8.3	10.6	8.0	6.9	5.4	7.9	11.5	6.4	9.3	8.8	9.1	6.9

402

AKTIVNO POSREDOVANJE U KORIŠĆENJU INTERNETA

403

404

Kada vaše dijete koristi internet, da li vi … - Frekvence

Baza: Ukupna ciljna populacija

	N	Nikada	Veoma retko	Ponekad	Često	Veroma često	Nikada + veoma retko	Veoma često + često	Total
Razgovarate sa djetetom o tome što radi na internetu?	911	4.4	10.8	29.5	33.1	22.1	15.2	55.3	100%
Podstičete svoje dijete da istražuje ili uči stvari na internetu?	911	13.8	18.4	34.8	23.4	9.6	32.2	33.0	
Sjedite pored svog djeteta dok ono koristi internet?	911	32.7	25.7	27.3	10.6	3.6	58.4	14.3	
Budete u blizini svog djeteta (u istoj prostoriji) kada koristi internet?	911	13.7	18.9	34.1	22.4	10.9	32.6	33.3	
Radite zajedničke aktivnosti sa djetetom na internetu?	725	16.7	24.2	38.4	14.2	6.5	41.0	20.7	

Razgovarate sa djetetom o tome što radi na internetu?

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	4.4	6	3	4	4	6	8	3	3	6	4	3	5	4
Veoma retko	10.8	13	9	6	10	15	15	10	11	13	9	11	10	13
Nikada + Veoma retko	15.2	18	12	10	14	20	23	13	14	19	13	13	14	17
Ponekad	29.5	29	30	19	29	38	29	28	30	27	29	33	31	28
Veoma često + često	55.3	53	58	71	57	42	48	59	56	53	57	53	55	55
Često	33.1	35	31	40	33	28	24	36	34	26	37	33	34	31
Veoma često	22.1	18	27	31	24	14	25	23	21	27	20	20	21	25
Total	100%													
Prosek	3.6	3.5	3.7	3.9	3.6	3.3	3.4	3.7	3.6	3.5	3.6	3.6	3.6	3.6

405

Podstičete svoje dijete da istražuje ili uči stvari na internetu?

Baza: Ukupna ciljna populacija

		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	13.8	15	12	14	12	16	27	11	9	25	10	8	14	12
Veoma retko	18.4	18	19	15	18	21	17	18	23	25	16	15	18	19
Nikada + Veoma retko	32.2	33	31	29	30	37	44	28	32	50	26	23	33	31
Ponekad	34.8	35	34	31	37	36	30	39	32	29	36	40	35	35
Veoma često + često	33.0	31	35	40	33	28	25	32	37	21	38	37	33	34
Često	23.4	23	24	28	24	19	17	23	28	14	26	29	22	27
Veoma često	9.6	8	11	12	9	8	8	10	8	7	12	8	11	7
Total	100%													
Prosek	3.0	2.9	3.0	3.1	3.0	2.8	2.6	3.0	3.0	2.5	3.1	3.1	3.0	3.0

Sjedite pored svog djeteta dok ono koristi internet?

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	32.7	35	31	13	34	46	41	34	21	38	32	28	34	30
Veoma retko	25.7	26	25	23	26	27	23	27	25	25	23	32	25	28
Nikada + Veoma retko	58.4	61	56	36	61	73	64	61	47	62	55	60	59	58
Ponekad	27.3	26	28	37	28	19	21	26	34	24	28	30	27	27
Veoma često + često	14.3	13	16	27	11	7	14	13	19	14	17	10	14	15
Često	10.6	10	12	20	9	6	9	10	15	9	13	7	10	11
Veoma često	3.6	3	4	7	2	2	6	3	4	5	3	3	4	4
Total	100%													
Prosek	2.3	2.2	2.3	2.9	2.2	1.9	2.2	2.2	2.6	2.2	2.3	2.2	2.2	2.3

406

Budete u blizini svog djeteta (u istoj prostoriji) kada koristi internet?

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	13.7	14	14	5	15	19	18	14	9	14	16	9	15	12
Veoma retko	18.9	21	16	11	21	23	15	17	23	14	15	34	17	22
Nikada + Veoma retko	32.6	35	30	15	36	42	33	30	32	28	30	43	32	34
Ponekad	34.1	33	36	34	32	36	28	35	35	30	37	34	35	33
Veoma često + često	33.3	32	34	50	32	22	39	34	33	42	33	23	34	33
Često	22.4	22	22	33	20	17	24	24	22	27	24	14	23	22
Veoma često	10.9	10	12	17	12	5	15	11	11	16	9	9	11	11
Total	100%													
Prosek	3.0	2.9	3.0	3.5	2.9	2.7	3.0	3.0	3.0	3.2	3.0	2.8	3.0	3.0

Radite zajedničke aktivnosti sa djetetom na internetu?

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
Nikada	16.7	18	16	9	18	23	30	14	9	27	15	9	17	15
Veoma retko	24.2	25	23	18	27	27	19	28	25	31	21	24	24	25
Nikada + Veoma retko	41.0	43	39	27	44	50	50	43	34	57	36	33	41	41
Ponekad	38.4	38	39	44	34	38	31	37	42	32	36	51	37	42
Veoma često + često	20.7	20	22	30	21	12	19	20	24	11	27	17	22	18
Često	14.2	15	14	22	15	6	12	15	16	6	19	14	15	13
Veoma često	6.5	5	8	8	6	5	7	5	8	5	9	3	7	5
Total	100%													
Prosek	2.7	2.6	2.7	3.0	2.7	2.4	2.5	2.7	2.9	2.3	2.8	2.8	2.7	2.7

407

408

Roditelji: Prosek za 5 stavki aktivne medijacije prilikom upotrebe internet, skala: 1=Nikada do 5=veoma često)

Prosečne vrednosti; Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
Prosek	2.9	2.9	3.0	3.1	2.9	2.7	2.7	3.0	3.0	2.6	3.0	3.0	2.9	2.9

Da li je vaše dijete … - Frekvence

Baza: Ukupna ciljna populacija[

	N	Nikada	Veoma retko	Ponekad	Često	Veoma često	Nikada + Veoma retko	Veoma često + često	Total
Pokrenulo sa vama razgovor o tome što radi na internetu?	911	13.3	17.0	40.8	21.9	6.9	30.3	28.8	100%
Govorilo sa vama o stvarima koje nalazi na internetu?	911	8.5	14.6	44.6	24.8	7.5	23.1	32.3	
Tražilo vaš savjet o tome kako treba da se ponaša na internetu?	911	28.7	22.0	26.4	16.5	6.4	50.7	22.9	
Tražilo proizvode i/ili usluge za koje je vidjelo reklamu na internetu?	911	37.6	22.5	26.2	10.1	3.5	60.2	13.6	
Tražilo vašu pomoć u situaciji na internetu sa kojom ne može da izađe na kraj?	911	47.5	18.0	20.9	10.2	3.5	65.5	13.6	
Pomagalo vama da pronađete ili uradite nešto na internetu	725	19.4	14.8	30.9	23.0	12.0	34.2	34.9	

409

Pokrenulo sa vama razgovor o tome što radi na internetu?

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	13.3	14	12	9	12	17	19	13	10	19	9	15	15	10
Veoma retko	17.0	19	15	12	19	19	20	14	15	19	16	17	17	17
Nikada + Veoma retko	30.3	33	27	21	31	37	38	27	25	39	24	32	32	27
Ponekad	40.8	42	40	42	41	40	37	45	40	34	46	40	40	42
Veoma često + često	28.8	25	33	37	29	23	25	28	35	28	30	28	28	31
Često	21.9	18	26	28	21	18	17	21	29	18	24	23	22	21
Veoma često	6.9	7	7	8	8	5	8	7	6	9	6	5	5	10
Total	100%													
Prosek	2.9	2.8	3.0	3.1	2.9	2.7	2.8	2.9	3.1	2.8	3.0	2.9	2.9	3.0

Govorilo sa vama o stvarima koje nalazi na internetu?

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	8.5	8	9	5	8	12	17	7	5	17	5	5	9	8
Veoma retko	14.6	17	12	12	13	18	15	15	16	16	14	15	16	12
Nikada + Veoma retko	23.1	26	20	17	21	30	32	22	22	32	19	20	25	20
Ponekad	44.6	48	40	40	47	46	40	47	37	37	48	47	44	45
Veoma često + često	32.3	26	39	43	32	24	28	31	41	31	33	33	31	35
Često	24.8	19	31	34	26	17	19	24	34	21	25	30	24	26
Veoma često	7.5	7	8	10	6	7	10	7	8	10	8	3	7	9
Total	100%													
Prosek	3.1	3.0	3.2	3.3	3.1	2.9	2.9	3.1	3.2	2.9	3.2	3.1	3.0	3.2

410

411

Tražilo vaš savjet o tome kako treba da se ponaša na internetu?

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	28.7	30	27	16	30	37	43	26	21	43	24	21	30	27
Veoma retko	22.0	24	20	16	21	27	20	24	20	22	21	24	20	25
Nikada + Veoma retko	50.7	54	47	33	51	64	62	50	41	65	45	45	50	52
Ponekad	26.4	28	25	35	26	21	19	28	27	17	31	30	29	22
Veoma često + često	22.9	18	28	33	23	15	18	22	32	18	24	25	21	26
Često	16.5	13	20	24	16	11	12	15	24	11	18	20	16	17
Veoma često	6.4	5	8	8	8	4	7	7	8	8	6	5	5	9
Total	100%													
Prosek	2.5	2.4	2.6	2.9	2.5	2.2	2.2	2.5	2.8	2.2	2.6	2.7	2.5	2.6

Tražilo proizvode i/ili usluge za koje je vidjelo reklamu na internetu?

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	37.6	39	37	41	39	34	51	37	26	53	33	28	35	43
Veoma retko	22.5	22	23	18	22	27	24	20	24	24	21	24	22	24
Nikada + Veoma retko	60.2	61	59	58	61	61	75	57	50	77	54	53	57	67
Ponekad	26.2	26	27	25	26	27	16	30	27	12	31	34	28	23
Veoma često + često	13.6	13	14	16	13	12	9	13	24	11	15	13	15	10
Često	10.1	10	11	12	10	9	7	10	20	8	12	9	11	8
Veoma često	3.5	3	3	4	3	3	2	4	4	3	4	4	4	2
Total	100%													
Prosek	2.2	2.2	2.2	2.2	2.2	2.2	1.8	2.2	2.5	1.8	2.3	2.4	2.3	2.0

412

413

Tražilo vašu pomoć u situaciji na internetu sa kojom ne može da izađe na kraj?

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nikada	47.5	47	48	32	49	58	62	47	34	64	38	46	47	49
Veoma retko	18.0	19	17	14	20	20	13	17	21	15	18	22	17	21
Nikada + Veoma retko	65.5	66	65	46	68	78	75	64	55	78	57	68	64	69
Ponekad	20.9	22	19	31	21	14	15	23	24	11	27	21	22	19
Veoma često + često	13.6	12	16	24	11	8	10	13	21	11	16	12	15	11
Često	10.2	8	12	19	9	5	6	10	16	7	12	10	12	7
Veoma često	3.5	4	3	5	3	3	4	2	5	3	4	2	3	4
Total	100%													
Prosek	2.0	2.0	2.1	2.5	2.0	1.8	1.8	2.0	2.4	1.7	2.3	2.0	2.1	2.0

Pomagalo vama da pronađete ili uradite nešto na internetu

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
Nikada	19.4	19	20	34	18	8	22	17	22	26	18	15	20	19
Veoma retko	14.8	17	13	17	17	10	6	16	20	11	15	19	13	19
Nikada + Veoma retko	34.2	35	33	50	35	18	28	33	42	38	33	33	33	38
Ponekad	30.9	31	31	27	30	35	30	31	28	24	34	33	32	29
Veoma često + često	34.9	34	36	23	34	47	41	36	30	39	33	34	36	34
Često	23.0	23	23	17	22	29	27	24	19	24	21	26	23	24
Veoma često	12.0	11	13	5	12	18	15	12	10	15	12	8	13	10
Total	100%													
Prosek	2.9	2.9	3.0	2.4	2.9	3.4	3.1	3.0	2.8	2.9	2.9	2.9	3.0	2.9

414

415

RESTRIKTIVNO POSREDOVANJE U KORIŠĆENJU INTERNETA

416

Generalno govoreći, ko od ukućana u najvećoj mjeri postavlja pravila o korišćenju interneta kod kuće Vašem djetetu?

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.00		0.00			0.00			0.00			0.02	
Majka	59.0	55	63	66	63	50	59	56	63	57	62	54	60	57
Otac	30.2	32	29	30	28	33	22	32	33	26	28	39	30	31
Brat/sestra	6.8	10	4	2	6	11	10	8	4	7	7	5	5	10
Drugo	0.9	1	1	1	1	1	2	1	0	1	1	1	1	1
Niko	3.0	2	4	1	3	5	7	3		9	1	1	4	1
Total	100%													

417

Za svaku od ovih aktivnosti, molimo vas da navedete da li TRENUTNO dozvoljavate Vašem djetetu da je obavlja kad god želi, da li mu dozvoljavate da je obavlja samo uz vašu dozvolu ili nadzor, ili mu nikada ne dozvoljavate da je obavlja - Frekvence

Baza: Ukupna ciljna populacija

	N	Može da radi kad god hoće	Može da radi samo uz dozvolu ili nadzor	Nikad nema dozvolu za to	Ne znam da li ovo moje dijete koristi	Total
Koristi web kameru	911	40.7	19.4	23.3	16.6	100%
Gleda video klipove (npr. na YouTube-u)	911	67.6	23.5	5.0	3.9	
Preuzima muziku ili filmove	911	63.0	18.4	11.0	7.6	
Igra igrice sa drugim ljudima na internetu	911	43.9	17.9	25.0	13.1	
Posjećuje veb sajt društvenih mreža (npr. Fejsbuk)	911	61.2	17.4	16.5	4.9	
Posjećuje sobu za čatovanje	911	29.8	9.8	34.8	25.5	
Koristi razmjenu trenutnih poruka (Viber, What`s App, Snapchat)	911	58.3	12.8	19.9	9.0	
Čita/gleda vijesti na internetu	911	56.8	11.5	16.2	15.4	
Koristi internet za školski rad	911	77.4	11.4	6.2	4.9	
Provodi vrijeme u virtuelnom svijetu (npr. Habbo, Club Penguin, Minecraft)	911	28.1	9.3	28.9	33.7	
Postavlja fotografije, video ili muziku na internet kako bi ih dijelio sa drugima (uključujući društvene mreže ili razmjenu trenutnih poruka)	911	52.5	17.5	17.5	12.5	

418

Koristi web kameru

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.10		0.00			0.00			0.01			0.02	
Može da radi kad god hoće	40.7	41	40	19	39	58	37	45	39	36	41	45	44	35
Može da radi samo uz dozvolu ili nadzor	19.4	18	21	33	17	12	12	20	28	15	21	22	20	19
Nikad nema dozvolu za to	23.3	22	25	38	24	12	28	22	22	27	24	18	21	28
Ne znam da li ovo moje dijete koristi	16.6	19	14	10	20	18	23	13	11	22	14	14	16	19
Total	100%													

Gleda video klipove (npr. na YouTube-u)

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.15		0.00			0.05			0.22			0.02	
Može da radi kad god hoće	67.6	70	65	43	72	82	68	66	66	70	65	70	69	64
Može da radi samo uz dozvolu ili nadzor	23.5	22	25	46	21	9	19	25	27	20	25	25	24	23
Nikad nema dozvolu za to	5.0	5	4	8	3	4	5	6	5	4	6	3	4	6
Ne znam da li ovo moje dijete koristi	3.9	3	5	3	4	5	8	3	2	6	4	2	3	6
Total	100%													

419

Preuzima muziku ili filmove

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.21		0.00			0.00			0.00			0.64	
Može da radi kad god hoće	63.0	63	63	33	65	84	59	65	59	63	65	60	64	61
Može da radi samo uz dozvolu ili nadzor	18.4	20	17	34	17	8	16	19	22	12	19	25	18	19
Nikad nema dozvolu za to	11.0	9	13	25	9	3	11	12	13	12	11	9	11	12
Ne znam da li ovo moje dijete koristi	7.6	8	8	8	9	6	14	4	6	13	5	7	7	9
Total	100%													

Igra igrice sa drugim ljudima na internetu

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.00		0.00			0.00			0.00			0.03	
Može da radi kad god hoće	43.9	50	37	22	44	61	37	46	40	42	44	48	47	37
Može da radi samo uz dozvolu ili nadzor	17.9	16	20	31	21	6	11	21	22	14	19	20	17	19
Nikad nema dozvolu za to	25.0	23	28	41	22	16	29	24	28	23	27	24	23	29
Ne znam da li ovo moje dijete koristi	13.1	11	16	7	14	17	23	10	10	21	11	8	12	14
Total	100%													

420

Posjećuje veb sajt društvenih mreža (npr. Fejsbuk)

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.44		0.00			0.04			0.01			0.87	
Može da radi kad god hoće	61.2	64	59	27	63	85	65	61	52	67	61	56	62	60
Može da radi samo uz dozvolu ili nadzor	17.4	16	18	29	20	6	17	17	22	17	18	18	17	19
Nikad nema dozvolu za to	16.5	16	17	37	12	5	11	18	22	11	17	24	17	16
Ne znam da li ovo moje dijete koristi	4.9	4	6	7	5	3	6	4	4	6	5	3	5	5
Total	100%													

Posjećuje sobu za čatovanje

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.28		0.00			0.00			0.00			0.25	
Može da radi kad god hoće	29.8	31	28	14	28	43	26	31	29	28	29	34	31	27
Može da radi samo uz dozvolu ili nadzor	9.8	10	9	11	13	7	6	10	13	4	12	12	11	8
Nikad nema dozvolu za to	34.8	32	38	60	32	19	31	38	37	33	37	34	33	38
Ne znam da li ovo moje dijete koristi	25.5	27	24	15	28	31	37	21	21	36	22	19	25	27
Total	100%													

421

Koristi razmjenu trenutnih poruka (Viber, What`s App, Snapchat)

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.07		0.00			0.21			0.02			0.86	
Može da radi kad god hoće	58.3	55	62	31	56	81	54	58	54	62	56	58	59	57
Može da radi samo uz dozvolu ili nadzor	12.8	13	13	22	14	5	11	15	14	8	14	17	13	12
Nikad nema dozvolu za to	19.9	22	18	39	19	6	21	19	24	19	20	20	19	21
Ne znam da li ovo moje dijete koristi	9.0	11	7	8	11	8	14	8	7	11	9	5	9	10
Total	100%													

Čita/gleda vijesti na internetu

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.39		0.00			0.00			0.00			0.16	
Može da radi kad god hoće	56.8	59	55	33	55	76	53	59	50	52	62	51	59	52
Može da radi samo uz dozvolu ili nadzor	11.5	12	11	22	11	4	7	11	18	5	13	17	12	11
Nikad nema dozvolu za to	16.2	15	17	29	16	7	19	18	16	20	14	16	15	18
Ne znam da li ovo moje dijete koristi	15.4	14	17	16	17	13	22	12	16	23	11	16	14	18
Total	100%													

422

Koristi internet za školski rad

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.98		0.00			0.07			0.03			0.24	
Može da radi kad god hoće	77.4	77	78	58	84	86	77	79	70	76	78	78	79	74
Može da radi samo uz dozvolu ili nadzor	11.4	12	11	25	8	5	11	11	14	12	11	11	10	14
Nikad nema dozvolu za to	6.2	6	6	12	4	4	5	7	9	4	7	7	6	7
Ne znam da li ovo moje dijete koristi	4.9	5	5	5	4	6	7	3	6	9	4	3	4	6
Total	100%													

Provodi vrijeme u virtuelnom svijetu (npr. Habbo, Club Penguin, Minecraft)

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.05		0.00			0.00			0.00			0.00	
Može da radi kad god hoće	28.1	32	24	14	29	38	21	30	26	19	33	29	31	22
Može da radi samo uz dozvolu ili nadzor	9.3	8	11	13	11	5	6	9	16	3	12	10	11	6
Nikad nema dozvolu za to	28.9	27	31	51	23	17	26	31	30	28	27	33	25	36
Ne znam da li ovo moje dijete koristi	33.7	33	34	22	37	40	48	30	28	49	27	28	32	36
Total	100%													

423

Postavlja fotografije, video ili muziku na internet kako bi ih dijelio sa drugima (uključujući društvene mreže ili razmjenu trenutnih poruka)

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.15		0.00			0.14			0.00			0.78	
Može da radi kad god hoće	52.5	52	53	21	53	75	54	51	47	49	55	52	52	53
Može da radi samo uz dozvolu ili nadzor	17.5	17	18	29	18	8	14	18	24	14	20	16	18	16
Nikad nema dozvolu za to	17.5	16	19	39	13	5	18	18	19	16	16	23	17	19
Ne znam da li ovo moje dijete koristi	12.5	15	10	11	15	11	15	13	10	21	9	9	12	13
Total	100%													

Roditelji: Prosek za 11 stavki restriktivne medijacije (skala: 1=dete može da radi u bilo koje vreme do 3=dete ne sme nikada da radi)

Prosečne vrednosti; Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Prosek	1.5	1.5	1.6	2.0	1.5	1.2	1.5	1.5	1.6	1.5	1.5	1.6	1.5	1.6

424

AKTIVNO POSREDOVANJE U BEZBJEDNOSTI NA INTERNETU

425

426

Koliko često radite neku od ovih stvari sa vašim djetetom? - Frekvence

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	N	Nikada	Veoma retko	Ponekad	Često	Veoma često	Nikada + Veoma retko	Veoma ofte + često	Total
Sugerišete bezbjedne načine korišćenja interneta	725	8.8	13.0	28.7	30.4	19.0	21.9	49.4	100%
Pomažete mu kada je nešto previse teško uraditi ili naći na internetu	725	24.7	18.6	23.6	23.0	10.1	43.3	33.1	
Objašnjavate zašto su neki web sajtovi primjereni ili neprimjereni	725	10.2	13.5	25.7	28.7	22.0	23.6	50.7	
Razgovarate sa njim o komercijalnim sadržajima (reklamama, banerima) kojima je izloženo na internetu	725	25.3	18.3	26.0	20.0	10.3	43.6	30.4	
Razgovarate sa njim o tome što da radi ako ga nešto na internetu uznemiri	911	19.0	16.9	25.4	24.4	14.3	36.0	38.7	
Pomažete mu kada ga je nešto uznemirilo na internetu	911	29.3	19.2	22.4	18.4	10.7	48.5	29.2	

Sugerišete bezbjedne načine korišćenja interneta

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
sig		0.12		0.00			0.00			0.00			0.00	
Nikada	8.8	7	10	8	7	11	17	4	7	19	4	7	10	5
Veoma retko	13.0	14	12	7	14	18	17	14	11	19	12	8	12	16
Ponekad	28.7	32	25	25	32	28	20	31	31	27	27	34	30	27
Često	30.4	28	32	37	28	26	23	31	32	11	39	34	32	27
Veoma često	19.0	18	20	23	18	16	23	20	19	23	18	17	16	25
Total	100%													

427

Pomažete mu kada je nešto previse teško uraditi ili naći na internetu

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
sig		0.35		0.00			0.00			0.00			0.13	
Nikada	24.7	27	23	8	21	44	38	21	18	35	22	20	26	23
Veoma retko	18.6	20	17	13	26	16	15	19	22	23	16	18	16	23
Ponekad	23.6	22	25	28	24	19	22	26	21	18	26	24	24	23
Često	23.0	21	25	34	22	14	12	25	27	14	24	31	24	20
Veoma često	10.1	9	11	17	7	7	13	9	11	10	11	7	9	12
Total	100%													

Objašnjavate zašto su neki web sajtovi primjereni ili neprimjereni

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
sig		0.36		0.00			0.01			0.00			0.01	
Nikada	10.2	10	11	7	11	12	16	9	5	22	7	3	9	12
Veoma retko	13.5	15	12	10	13	17	17	11	16	19	13	9	13	14
Ponekad	25.7	25	26	19	28	29	23	26	32	23	26	29	28	21
Često	28.7	31	27	38	22	26	23	29	28	14	34	34	31	24
Veoma često	22.0	20	25	26	25	15	20	25	20	23	20	25	19	28
Total	100%													

428

Razgovarate sa njim o komercijalnim sadržajima (reklamama, banerima) kojima je izloženo na internetu

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
sig		0.24		0.00			0.01			0.00			0.12	
Nikada	25.3	26	25	25	24	27	34	21	25	43	18	21	24	28
Veoma retko	18.3	21	16	15	20	20	21	18	16	18	18	19	18	20
Ponekad	26.0	23	29	21	24	33	18	30	28	17	28	33	29	20
Često	20.0	20	20	27	18	15	13	23	19	15	24	17	20	20
Veoma često	10.3	10	11	12	13	6	14	8	11	7	12	10	9	12
Total	100%													

Razgovarate sa njim o tome što da radi ako ga nešto na internetu uznemiri

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.46		0.00			0.00			0.00			0.09	
Nikada	19.0	20	18	14	18	24	29	16	12	30	15	13	20	17
Veoma retko	16.9	18	16	14	14	22	18	20	15	18	17	15	15	20
Ponekad	25.4	27	24	22	27	26	18	25	34	19	25	35	26	23
Često	24.4	22	27	30	25	19	20	26	24	16	29	26	25	23
Veoma često	14.3	14	15	20	15	9	15	14	15	16	14	12	13	17
Total	100%													

429

Pomažete mu kada ga je nešto uznemirilo na internetu

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.13		0.00			0.00			0.00			0.32	
Nikada	29.3	33	25	23	27	37	43	28	19	46	23	20	30	27
Veoma retko	19.2	18	21	18	17	22	20	20	21	20	18	21	18	22
Ponekad	22.4	21	24	22	25	20	12	22	29	13	24	31	23	21
Često	18.4	18	18	22	20	15	14	19	21	10	23	19	19	17
Veoma često	10.7	10	12	15	11	7	12	12	10	11	11	9	10	12
Total	100%													

430

TEHNIČKO POSREDOVANJE RODITELJA

431

Tehničko posredovanje roditelja … - Frekvence

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	N	Da	Ne	Ne znam	Total
Softversku opciju roditeljske kontrole ili druga sredstva za blokiranje ili filtriranje nekih veb sajtova ili aplikacija	725	6.7	76.9	16.4	100%
Softversku opciju roditeljske kontrole ili druga sredstva praćenja veb sajtova ili aplikacija koje vaše dijete posjećuje	725	5.9	75.4	18.7	
Pravila o tome koliko dugo ili kada je djetetu dozvoljeno da bude na internetu	725	35.2	58.2	6.7	
Uslugu ili ugovor koji ograničava vrijeme koje provodi na internetu	725	10.9	79.0	10.1	
Softver za sprječavanje neželjenih mejlova (spam ili junk)/virusa	725	20.3	65.2	14.6	
Softversku opciju roditeljske kontrole koja filtrira aplikacije koje vaše dijete može da preuzme sa interneta	725	6.8	75.3	17.9	
Softversku opciju roditeljske kontrole koja Vas može upozoriti kada dijete želi da obavi kupovinu uključenu u aplikaciju (in-app purchase)	725	5.2	76.9	17.9	
Softver koji ograničava osobe sa kojima moje dijete može biti u kontaktu (putem glasovnih poziva i poruka (SMS, MMS ili IM)	725	5.3	80.5	14.1	

Softversku opciju roditeljske kontrole ili druga sredstva za blokiranje ili filtriranje nekih veb sajtova ili aplikacija

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
sig		0.40		0.10			0.01			0.00			0.50	
Da	6.7	7	6	9	5	5	6	8	7	8	6	6	7	6
Ne	76.9	75	79	78	76	77	65	76	81	69	76	88	77	76
Ne znam	16.4	18	15	12	19	18	28	17	12	24	17	6	16	18
Total	100%													

432

Softversku opciju roditeljske kontrole ili druga sredstva praćenja veb sajtova ili aplikacija koje vaše dijete posjećuje

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
sig		0.99		0.07			0.05			0.06			0.01	
Da	5.9	6	6	8	5	4	5	7	7	5	7	6	7	3
Ne	75.4	75	76	78	73	76	65	74	76	69	77	80	77	73
Ne znam	18.7	19	19	14	22	20	30	19	17	26	17	15	16	24
Total	100%													

Pravila o tome koliko dugo ili kada je djetetu dozvoljeno da bude na internetu

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
sig		0.57		0.00			0.01			0.00			0.09	
Da	35.2	35	36	46	37	24	37	31	38	39	40	20	37	31
Ne	58.2	58	58	50	57	67	49	62	57	50	55	74	55	64
Ne znam	6.7	8	6	4	6	9	14	7	5	12	5	6	7	5
Total	100%													

433

Uslugu ili ugovor koji ograničava vrijeme koje provodi na internetu

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
sig		0.64		0.09			0.01			0.00			0.12	
Da	10.9	12	10	13	8	12	15	9	10	12	13	6	12	9
Ne	79.0	78	80	80	80	77	67	81	80	72	80	84	79	78
Ne znam	10.1	10	11	7	12	11	19	9	10	16	7	10	9	13
Total	100%													

Softver za sprječavanje neželjenih mejlova (spam ili junk)/virusa

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
sig		0.44		0.03			0.01			0.00			0.00	
Da	20.3	22	18	16	24	21	15	21	20	19	21	20	23	13
Ne	65.2	63	67	74	60	63	59	66	66	58	68	68	65	66
Ne znam	14.6	15	14	11	16	16	26	13	14	23	11	12	12	21
Total	100%													

434

Softversku opciju roditeljske kontrole koja filtrira aplikacije koje vaše dijete može da preuzme sa interneta

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
sig		0.67		0.06			0.01			0.00			0.06	
Da	6.8	7	6	9	7	5	5	6	9	4	8	8	8	4
Ne	75.3	74	77	78	71	77	65	78	73	70	76	81	74	78
Ne znam	17.9	19	17	13	22	18	30	16	18	27	17	10	18	18
Total	100%													

Softversku opciju roditeljske kontrole koja Vas može upozoriti kada dijete želi da obavi kupovinu uključenu u aplikaciju

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
sig		0.52		0.07			0.04			0.00			0.04	
Da	5.2	4	6	7	5	3	5	5	6	4	6	4	6	2
Ne	76.9	77	77	80	76	75	67	79	77	70	77	84	77	77
Ne znam	17.9	19	17	13	19	21	28	15	17	26	16	12	16	21
Total	100%													

435

Softver koji ograničava osobe sa kojima moje dijete može biti u kontaktu (putem glasovnih poziva i poruka (SMS, MMS ili IM)

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
sig		0.70		0.27			0.00			0.00			0.20	
Da	5.3	5	6	8	4	4	7	4	7	3	6	6	6	3
Ne	80.5	81	80	79	80	83	66	83	81	72	82	87	80	82
Ne znam	14.1	15	14	13	16	14	27	13	12	24	12	7	14	15
Total	100%													

Roditelji: broj tehničkih medijacija (max=8)

Prosečne vrednosti; Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Roditelji: broj tehničkih medijacija (max=8)	0.8	0.8	0.8	1.0	0.8	0.6	0.6	0.7	1.0	0.7	0.9	0.6	0.9	0.5

436

MONITORING OD STRANE RODITELJA

437

Monitoring od strane roditelja - Frekvence

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	N	Nikada	Veoma retko	Ponekad	Često	Veoma često	Nikad + veoma retko	Veoma često + često	Total
Koje prijatelje ili kontakte ono dodaje na svoj profil na socijalnim mrežama (Facebook, Twitter)/uslugu razmjene trenutnih poruka (Viber, WhatsApp, Snapchat)	725	36.3	15.1	22.9	14.7	11.0	51.4	25.7	100%
Poruke u njegovom mejlu ili drugoj aplikaciji za komunikaciju	725	46.2	14.9	17.6	11.6	9.8	61.0	21.4	
Koje veb sajtove je posjetilo	725	34.3	16.9	24.7	14.7	9.5	51.1	24.2	
Njegov profil na socijalnoj mreži ili u zajednici na internetu	725	39.0	13.5	24.4	12.4	10.7	52.5	23.1	
Aplikacije koje je preuzelo	725	39.8	15.5	23.3	13.0	8.3	55.3	21.3	
Kupovine uključene u aplikacije (in app purchase) koje je obavilo	725	60.9	11.5	12.7	8.5	6.5	72.3	14.9	

438

Koje prijatelje ili kontakte ono dodaje na svoj profil na socijalnim mrežama (Facebook, Twitter)/uslugu razmjene trenutnih poruka (Viber, WhatsApp, Snapchat)

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
Nikada	36.3	35	37	37	29	43	45	33	35	41	34	37	41	26
Veoma retko	15.1	16	14	11	17	17	12	15	15	15	12	21	14	17
Nikada + Veoma retko	51.4	51	51	48	45	61	57	48	50	56	46	58	55	43
Ponekad	22.9	25	21	20	27	21	15	27	23	14	29	21	19	31
Veoma često + često	25.7	23	28	32	27	18	27	25	27	30	26	21	25	26
Često	14.7	12	17	15	16	13	14	15	16	10	17	16	17	10
Veoma često	11.0	11	11	17	11	5	14	10	11	20	9	5	9	16
Total	100%													
Prosek	2.5	2.5	2.5	2.6	2.7	2.2	2.4	2.5	2.5	2.5	2.6	2.3	2.4	2.7

Poruke u njegovom mejlu ili drugoj aplikaciji za komunikaciju

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
Nikada	46.2	48	44	41	44	53	55	43	43	58	43	40	47	45
Veoma retko	14.9	15	15	12	15	18	10	16	15	12	13	22	14	17
Nikada + Veoma retko	61.0	63	59	53	58	71	65	59	58	69	56	62	61	61
Ponekad	17.6	19	16	18	19	16	10	21	18	8	20	22	16	21
Veoma često + često	21.4	19	24	29	23	14	25	20	24	22	23	17	23	18
Često	11.6	9	15	14	13	9	14	12	11	8	14	11	13	8
Veoma često	9.8	10	10	15	10	5	11	7	13	14	9	6	10	10

439

Total	100%													
Prosek	2.2	2.2	2.3	2.5	2.3	1.9	2.2	2.3	2.4	2.1	2.3	2.2	2.2	2.2

440

Koje veb sajtove je posjetilo

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
Nikada	34.3	33	36	25	33	45	44	27	34	46	33	24	37	29
Veoma retko	16.9	17	17	13	18	19	15	18	17	17	15	22	15	21
Sum -	51.1	50	53	38	51	64	58	45	51	62	47	46	52	50
Ponekad	24.7	29	21	27	25	22	14	29	24	11	29	31	24	25
Sum +	24.2	22	27	35	24	14	28	26	25	26	24	22	24	25
Često	14.7	12	17	18	17	9	18	16	14	11	16	16	15	15
Veoma često	9.5	10	9	17	7	5	9	10	11	15	8	6	9	10
Total	100%													
Prosek	2.5	2.5	2.5	2.9	2.5	2.1	2.3	2.6	2.5	2.3	2.5	2.6	2.4	2.6

Njegov profil na socijalnoj mreži ili u zajednici na internetu

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
Nikada	39.0	39	40	41	33	43	47	38	41	44	37	39	41	34
Veoma retko	13.5	15	12	11	13	16	10	13	15	14	12	16	12	16
Nikada + Veoma retko	52.5	53	52	52	47	59	57	51	56	58	49	55	54	50
Ponekad	24.4	26	23	19	28	26	21	26	20	16	27	28	23	28
Veoma često + često	23.1	21	25	29	26	15	22	23	25	27	24	17	24	22
Često	12.4	9	16	15	14	9	12	12	15	10	14	13	14	9
Veoma često	10.7	12	9	14	12	7	10	11	10	17	11	4	10	13
Total	100%													
Prosek	2.4	2.4	2.4	2.5	2.6	2.2	2.3	2.5	2.4	2.4	2.5	2.3	2.4	2.5

441

442

Aplikacije koje je preuzelo

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
Nikada	39.8	38	41	29	38	52	53	33	36	55	38	27	41	37
Veoma retko	15.5	16	16	16	15	15	10	15	21	11	15	22	15	16
Nikada + Veoma retko	55.3	54	57	45	53	67	63	48	57	66	53	49	57	53
Ponekad	23.3	27	19	24	24	21	15	31	19	13	26	28	22	27
Veoma često + često	21.3	19	24	30	22	12	22	21	24	21	21	23	22	21
Često	13.0	10	16	18	14	7	12	14	14	7	14	18	14	11
Veoma često	8.3	9	8	13	8	5	11	7	10	14	7	5	8	10
Total	100%													
Prosek	2.3	2.3	2.3	2.7	2.4	2.0	2.2	2.5	2.4	2.1	2.4	2.5	2.3	2.4

Kupovine uključene u aplikacije (in app purchase) koje je obavilo

Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
Nikada	60.9	61	61	55	60	67	70	59	53	77	55	54	59	66
Veoma retko	11.5	12	11	12	10	12	8	13	12	8	12	14	11	12
Nikada + Veoma retko	72.3	73	72	67	71	79	78	72	65	85	67	68	70	78
Ponekad	12.7	12	14	14	12	12	7	15	17	4	18	12	13	11
Veoma često + često	14.9	15	15	19	18	9	15	13	18	11	15	20	17	11
Često	8.5	8	9	12	10	4	9	9	7	6	9	10	10	5
Veoma često	6.5	7	6	7	8	5	7	4	10	5	5	10	7	6
Total	100%													
Prosek	1.9	1.9	1.9	2.0	1.9	1.7	1.7	1.9	2.1	1.5	2.0	2.1	1.9	1.7

443

444

Roditelji: Prosek za 6 stavki monitoring (Scale: 1=Nikada do 5=veoma često)

Prosečne vrednosti; Baza: Oni koji koriste internet (80% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	725	370	356	226	254	246	131	287	190	191	368	167	499	226
Prosek	2.3	2.3	2.3	2.5	2.4	2.0	2.2	2.4	2.4	2.2	2.4	2.3	2.3	2.4

445

PERCEPCIJA RODITELJA O POVREDAMA DETETA NA INTERNETU

446

Koliko vi znate, tokom protekle godine, da li se nešto dogodilo na internetu što je uznemirilo Vaše dijete na neki način (npr. učinilo da se osjeća neugodno, uznemireno ili osjeća da nije trebalo to da vidi?)

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.34		0.15			0.07			0.01			0.97	
Nikada	81.4	81	82	87	77	81	86	83	74	87	80	77	81	81
Par puta	11.7	11	12	10	14	11	5	11	18	5	13	17	11	13
Skoro svakog mjeseca	1.2	2	0	1	2	1	1	2	2	0	2	1	1	1
Skoro svake nedjelje	0.3	1		1	0		1	0	0		1		0	
Svakodnevno ili skoro svakodnevno	0.3		1	0		1	1	0			0	1	0	0
Ne znam	5.1	6	5	1	6	7	7	4	6	7	4	5	5	5
Total	100%													

Posljednji put kada se nešto dogodilo na internetu što je zasmetalo ili uznemirilo vase dijete, koliko je uznemireno bilo time što se dogodilo?

Baza: oni koji smatraju da se desilo nešto na internetu što je uznemirilo dete (13% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	123	64	59	31	52	40	15	48	40	14	71	37	81	42
sig		0.93		0.99			0.83			0.99			0.04	
Veoma malo uznemireno	20.0	23	17	25	18	19	9	13	28	26	18	22	11	37
Malo uznemireno	46.9	49	44	38	52	48	32	51	55	23	48	54	54	34
Prilično uznemireno	23.5	20	27	29	18	27	30	27	14	25	23	24	24	22

447

Veoma uznemireno	5.3	3	8	5	8	2		9	2	12	7		6	4
Ne znam	2.6	2	3		3	5	21			6	3		4	
Radije ne bih rekao	1.6	3		2	3		9			9	1		1	3
Total	100%													

448

SLJEDEĆIH nekoliko mjeseci, koliko je vjerovatno da bi se moglo dogoditi nešto što će uznemiriti ili smetati vašem djetetu? Ovo mogu biti stvari koje će možda vidjeti, primiti ili uraditi na internet.

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Nimalo vjerovatno	33.5	30	37	36	28	36	35	35	26	36	31	36	32	36
Malo vjerovatno	35.6	40	31	34	39	34	25	41	36	26	37	44	36	35
Nimalo + malo vjerovatno	69.1	70	68	70	68	70	60	76	63	63	68	80	68	71
Veoma vjerovatno + prilično	15.5	14	17	18	18	11	12	13	23	12	18	15	16	14
Prilično je vjerovatno	12.7	11	14	15	14	10	8	11	20	9	14	14	13	13
Veoma vjerovatno	2.8	3	3	4	4	1	4	3	3	2	4	0	4	1
Ne znam	15.4	16	15	11	15	19	28	11	14	26	14	5	16	15
Total	100%													
Prosek	1.8	1.8	1.8	1.8	1.9	1.7	1.7	1.8	2.0	1.7	1.9	1.8	1.9	1.7

Da li osjećate da možete pomoći svom djetetu da izađe na kraj sa bilo čime što mu smeta ili ga uznemirava na internetu?

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Uopšte ne	7.3	7	7	7	5	10	7	7	5	6	8	8	6	9
U maloj meri	12.0	14	10	8	11	16	13	15	13	13	11	13	12	11

449

Uopšte ne + u maloj meri	19.3	21	18	15	16	26	19	22	18	20	19	20	19	20
U potpunosti + prilično	76.2	74	79	82	80	68	69	76	80	70	79	79	76	76
Prilično	35.2	34	36	32	39	34	30	35	36	33	32	44	31	43
U potpunosti	41.0	40	43	51	41	34	39	41	44	37	46	35	45	33
Ne znam	4.5	5	4	3	4	6	12	2	2	10	3	1	5	4
Total	100%													
Prosek	3.2	3.1	3.2	3.3	3.2	3.0	3.1	3.1	3.2	3.1	3.2	3.1	3.2	3.0

450

Da li smatrate da vaše dijete može izaći na kraj sa bilo čime na internetu što mu smeta ili ga uznemirava?

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Uopšte ne	6.1	6	6	14	2	3	3	6	10	6	7	4	7	4
U maloj meri	17.2	19	16	26	18	11	16	18	19	12	20	17	16	19
Uopšte ne + u maloj meri	23.3	25	22	40	20	14	19	24	29	18	27	21	23	23
U potpunosti + prilično	72.6	70	75	56	75	83	74	73	69	74	69	78	72	74
Prilično	43.9	41	47	37	48	45	43	43	46	45	40	52	41	49
U potpunosti	28.7	29	28	19	27	38	31	30	22	29	29	27	31	25
Ne znam	4.1	5	3	4	5	3	8	3	3	8	4	0	5	3
Total	100%													
Prosek	3.0	3.0	3.0	2.6	3.1	3.2	3.1	3.0	2.8	3.1	2.9	3.0	3.0	3.0

451

PERCEPCIJA RODITELJA O INTERNET RIZICIMA ZA DETE

452

Koliko vi znate, tokom protekle godine, da li se Vašem djetetu desila bilo koja od ovih stvari na internetu? - Frekvence

Baza: Ukupna ciljna populacija

	N	Da	Ne	Ne znam	Radije ne bih rekao/rekla	Total
Kontaktiralo je na internetu sa nekim koga nije prije toga srelo uživo	911	12.9	68.0	19.0	0.2	100%
Upoznalo je lično nekoga koga je prvo upoznalo preko interneta?	911	6.1	81.2	12.3	0.5	

Kontaktiralo je na internetu sa nekim koga nije prije toga srelo uživo?

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.04		0.00			0.96			0.83			0.10	
Da	12.9	15	10	7	14	16	11	14	13	11	14	13	12	14
Ne	68.0	64	73	83	69	56	69	68	66	67	68	69	66	71
Ne znam	19.0	21	17	9	17	28	20	18	21	22	18	18	21	15
Radije ne bih rekao/rekla	0.2	0		0	0		0			0	0		0	
Total	100%													

453

Upoznalo je lično nekoga koga je prvo upoznalo preko interneta?

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.22		0.00			0.47			0.02			0.20	
Da	6.1	7	5	5	3	10	7	6	9	4	8	4	7	5
Ne	81.2	79	84	89	85	71	77	83	78	78	82	83	79	85
Ne znam	12.3	14	11	6	11	18	16	11	12	17	9	12	14	9
Radije ne bih rekao/rekla	0.5	0	1	0		1		0	1		0	1	0	1
Total	100%													

Koliko vi znate, tokom protekle godine, da li se nešto dogodilo na internetu što je uznemirilo Vaše dijete na neki način (npr. učinilo da se osjeća neugodno, uznemireno ili osjeća da nije trebalo to da vidi.)

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.36		0.30			0.58			0.11			0.69	
Da	3.3	4	3	3	5	2	2	4	3	3	4	3	4	2
Ne	86.8	85	89	90	84	87	90	85	85	84	87	92	86	88
Ne znam	9.7	11	8	6	12	10	8	10	12	14	10	5	10	10
Radije ne bih rekao/rekla	0.2	0		1	0		0	0		0	0		0	
Total	100%													

454

Da li znate ko je bila osoba ili osobe koje su na internetu tretirale vaše dijete na ružan ili uvredljiv način?

Moguće više odgovora; Baza: oni koji smatraju da se desilo nešto online što je uznemirilo dete (3% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	30	18	12	8	14	8	4	16	6	7	16	7	23	7
Jedan učenik /učenica iz njegove/njene škole	41.9	32	58	42	46	35	43	43	55	41	38	52	47	26
Neka odrasla osoba koju ne poznaje	20.8	15	30		25	33		24	40	15	16	38	21	19
Grupa učenika/učenica iz njegove/njene škole	20.8	24	16	22	27	9	37	17		44	20		18	29
Neko od njegovih/njenih vršnjaka koga zna, ali ne iz njegove/njene škole	15.6	25		18	10	23	20	16			25	10	12	27
Neko od odraslih sa kojima je ranije već bio/bila u komunikaciji na internetu	3.2	5		13				6		14			4	
Neka osoba približno njegovog/njenog uzrasta, ali njemu/njoj nepoznata	2.3		6	9					11		4		3	
Uopšte ne znamo ko je to bio	2.4	4		9					12		4		3	

Ako vam je poznato da je vaše dijete tokom protekle godine makar jednom neka osoba tretirala na uvredljiv ili ružan način na internetu, da li vam je poznat razlog zbog kojeg se to dogodilo?

Baza: oni koji smatraju da se desilo nešto online što je uznemirilo dete (3% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	30	18	12	8	14	8	4	16	6	7	16	7	23	7
sig		0.97		0.69			1.00			0.97			0.92	
Ne znam	78.3	79	77	73	92	59	80	75	70	71	80	81	77	81
Da, molim navedite	21.7	21	23	27	8	41	20	25	30	29	20	19	23	19
Total	100%													

455

Koliko vi znate, tokom protekle godine, da li je vaše dijete tretiralo na internetu nekoga na uvredljiv ili ružan način? (Ovo uključuje i ponovljeno zadirkivanje nekog na način koji mu se ne sviđa, ili prijetnje ili namjerno isključivanje iz stvari.)

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.00		0.22			0.76			0.08			0.83	
Da	1.1	1	1	1	1	1	1	2	1	0	2	0	1	0
Ne	89.0	86	93	93	86	89	91	89	85	87	87	96	88	90
Ne znam	9.7	13	6	6	13	10	8	9	13	13	11	4	10	10
Radije ne bih rekao/rekla	0.2	0			1		0		1	0	0		0	
Total	100%													

Da li znate ko je bila osoba ili osobe koje je vaše dijete tretiralo na internetu na ružan ili uvredljiv način?

Moguće više odgovora; Baza: Oni koji znaju da je njihovo dete tretiralo nekoga na internetu na tužan ili uvredljiv način (1% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	10	4	6	3	4	3	1	6	2	1	8	1	9	1
Učenik iz njegove škoe	44.7	17	65	38	62	32		28	100		53		44	50
Neko njegovog uzrasta, ali koga on lično ne poznaje	35.2	66	13	24	38	43		60			33	100	39	
Odrasa osoba koju poznaje	14.0	33			38			24			17		16	
Odrasla osoba sa kojom je već komunicrao preko interneta	14.0	33			38			24			17		16	
Grupa učenika iz njegove škole	7.0	17		22				12			8		8	
Ne znam ko je to bio	13.0		22	16		25	100			100	6		9	50

456

Ako vam je poznato da je vaše dijete tokom protekle godine makar jednom tretiralo na uvredljiv ili ružan način na internetu neku osobu, da li vam je poznat razlog zbog koga se to dogodilo?

Baza: Roditelji koji smatraju da je njihovo dete nekoga tretiralo na uvredljiv ili ružan način (1% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	10	4	6	3	4	3	1	6	2	1	8	1	9	1
sig		1.00		1.00			1.00			0.99			0.92	
Ne znam	76.7	83	72	62	69	100	100	60	100	100	72	100	80	50
Da	23.3	17	28	38	31			40			28		20	50
Total	100%													

Koliko je vama poznato, tokom protekle godine, da li je vaše dijete vidjelo veb-sajt ili diskusiju na internetu gdje se razgovaralo o nekoj od ovih stvari? (Ne uključujte veb sajtove sa pozitivnim sajvetima vezanim za obrazovanje ili zdravlje, samo nam govorite o veb sajtovima za koje se čini da podstiču ili pomažu ljudima da rade ove vrste stvari koje nanose štetu...) - Frekvence

Baza: Ukupna ciljna populacija

	N	Ne	Da	Ne znam	Radije ne bih rekao/rekla	Total
Načini fizičkog povrjeđivanja sebe	911	86.4	5.1	8.3	0.2	100%
Načini počinjavanja samoubistva	911	89.6	4.4	5.8	0.2	
Načini da se bude veoma mršav (kao što je anoreksičan ili bulimičan)	911	83.3	8.4	8.1	0.2	
Poruke mržnje koje napadaju određene grupe ili pojedince (npr. Osobe određene boje kože ili određene vjere ili nacionalnosti)	911	83.7	8.8	7.2	0.3	
Iskustvima u vezi sa uzimanjem droga	911	86.0	6.4	7.2	0.4	

457

Načini fizičkog povrjeđivanja sebe

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.19		0.08			0.56			0.51			0.71	
Ne	86.4	84	89	92	85	84	87	84	88	88	87	84	86	87
Da	5.1	6	4	4	6	5	4	6	6	4	5	8	5	6
Ne znam	8.3	10	7	4	9	11	9	10	5	9	8	8	9	7
Radije ne bih rekao/rekla	0.2	0	0	0	0			0			0		0	
Total	100%													

Načini počinjavanja samoubistva

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.55		0.14			0.73			0.01			0.61	
Ne	89.6	88	91	94	90	86	91	88	89	91	91	85	89	92
Da	4.4	5	4	3	4	6	3	5	7	3	3	9	4	4
Ne znam	5.8	7	5	3	6	8	6	7	4	6	6	6	7	4
Radije ne bih rekao/rekla	0.2	0	0	0	0			0			0		0	
Total	100%													

458

Načini da se bude veoma mršav (kao što je anoreksičan ili bulimičan)

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.08		0.02			0.01			0.00			0.42	
Ne	83.3	86	81	90	80	81	87	81	80	87	85	74	85	81
Da	8.4	6	11	5	11	8	3	12	12	3	8	16	8	9
Ne znam	8.1	8	8	4	9	10	10	7	9	9	7	9	7	10
Radije ne bih rekao/rekla	0.2	0	0	0	0			0			0		0	
Total	100%													

Poruke mržnje koje napadaju određene grupe ili pojedince (npr. Osobe određene boje kože ili određene vjere ili nacionalnosti)

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.12		0.58			0.37			0.00			0.64	
Ne	83.7	82	85	88	82	82	88	81	81	88	84	77	84	83
Da	8.8	8	10	6	10	9	5	11	11	4	8	16	9	8
Ne znam	7.2	9	5	5	8	8	6	7	7	7	7	8	6	9
Radije ne bih rekao/rekla	0.3	0	0	0	1		0	0		0	0		0	
Total	100%													

459

Iskustvima u vezi sa uzimanjem droga

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.10		0.20			0.63			0.50			1.00	
Ne	86.0	84	88	91	84	84	87	86	82	89	85	84	86	86
Da	6.4	6	7	5	7	7	5	7	9	4	6	9	6	6
Ne znam	7.2	9	5	4	8	9	8	6	9	7	7	7	7	7
Radije ne bih rekao/rekla	0.4	0	0	0	0	0		1			1		1	
Total	100%													

Koliko je vama poznato, da li se u prošlosti bilo koja od ovih stvari dogodila vašem djetetu na internetu? - Frekvence

Baza: Ukupna ciljna populacija

	N	Ne	Da	Ne znam	Radije ne bih rekao/rekla	Sum -	Sum +	Total
Neko je koristio njegove lične informacije na način koji mu se nije dopao (npr. neko je davao, koristio, zloupotrebio detetove lične informacije trećem licu)	911	92.5	1.4	6.2		93.8		100%
Uređaj koji koristi zaražen je virusom	911	77.2	13.4	9.3	0.1	90.7		
Izgubilo je novac tako što je prevaren na internetu	911	95.7	1.4	2.6	0.3	97.1		
Neko je koristio lozinku mog djeteta da pristupi njegovim informacijama kako bi se pretvarao da je on/ona	911	91.9	1.8	6.1	0.2	93.6		
Neko je kreirao stranu ili sliku o njemu koja je bila neprijateljska ili uvredljiva	911	94.1	0.9	5.0		95.0		
S Potrošilo je previse novca na igrice **na internetu** ili kupovinu u okviru u aplikacija	911	95.9	1.3	2.4	0.3	97.2		
S Tražili su od njega da obavi kupovinu u okviru u aplkacije kada igra igricu **na internetu** (npr. da bi brže napredovao u igrici)	911	88.0	5.7	5.9	0.3	93.8		
Neko je otkrio gdje je moje dijete bilo zato što je pratio njegov telefon	911	95.2	0.5	4.2		95.8		

460

Neko je koristio njegove lične informacije na način koji mu se nije dopao (npr. neko je davao, koristio, zloupotrebio detetove lične informacije trećem licu)

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.06		0.49			0.64			0.63			0.78	
Ne	92.5	91	94	95	91	92	93	92	92	92	93	92	92	93
Da	1.4	2	1	2	2	1		2	1	0	2	2	2	1
Ne znam	6.2	7	5	4	7	7	7	6	7	8	5	6	6	6
Total	100%													

Uređaj koji koristi zaražen je virusom

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.01		0.00			0.07			0.00			0.01	
Ne	77.2	73	82	86	72	75	81	74	81	76	76	82	77	77
Da	13.4	16	11	6	19	14	7	16	13	8	19	10	15	10
Ne znam	9.3	11	7	7	9	11	11	10	6	16	6	9	7	13
Radije ne bih rekao/rekla	0.1	0		0			0				0		0	
Total	100%													

461

Izgubilo je novac tako što je prevaren na internetu

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.26		0.97			0.92			0.99			0.61	
Ne	95.7	94	97	97	95	95	96	95	96	97	96	93	96	94
Da	1.4	2	1	1	1	2	1	1	2	0	1	4	1	2
Ne znam	2.6	4	2	2	3	3	2	4	2	3	3	3	2	4
Radije ne bih rekao/rekla	0.3	0	0	0	1		0	0	0	0	0	0	0	0
Total	100%													

Neko je koristio lozinku mog djeteta da pristupi njegovim informacijama kako bi se pretvarao da je on/ona

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.09		0.05			0.94			0.39			0.39	
Ne	91.9	90	94	95	94	88	91	91	93	89	93	93	91	93
Da	1.8	3	1	1	1	2	1	2	2	1	2	2	2	1
Ne znam	6.1	7	5	4	4	10	7	7	5	9	5	6	6	6
Radije ne bih rekao/rekla	0.2	0	0		1		1			0	0			1
Total	100%													

462

Neko je kreirao stranu ili sliku o njemu koja je bila neprijateljska ili uvredljiva

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.39		0.79			0.99			0.89			0.62	
Ne	94.1	93	95	96	94	93	95	93	95	94	94	94	94	94
Da	0.9	1	1	1	1	1	1	2	0	0	2	0	1	0
Ne znam	5.0	6	4	4	5	6	4	5	5	6	4	5	5	5
Total	100%													

Potrošilo je previse novca na igrice na internetu ili kupovinu u okviru u aplikacija

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.33		1.00			0.57			0.99			0.53	
Ne	95.9	95	97	96	97	95	97	94	97	97	95	95	95	97
Da	1.3	2	1	2	1	1	1	2	1		2	2	2	
Ne znam	2.4	3	2	3	2	3	2	4	1	3	2	2	2	3
Radije ne bih rekao/rekla	0.3	1		0	0	0	0	0	0		0	0	0	
Total	100%													

463

Tražili su od njega da obavi kupovinu u okviru u aplkacije kada igra igricu na internetu (npr. da bi brže napredovao u igrici)

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.02		0.09			0.06			0.00			0.05	
Ne	88.0	85	92	86	88	90	90	87	86	91	85	90	87	90
Da	5.7	8	4	9	5	3	2	7	9	1	9	5	7	3
Ne znam	5.9	7	5	5	7	6	8	6	5	8	5	5	5	7
Radije ne bih rekao/rekla	0.3	1		0	0	0	1	0		0	0		0	
Total	100%													

Neko je otkrio gdje je moje dijete bilo zato što je pratio njegov telefon

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.26		0.77			0.98			0.95			0.77	
Ne	95.2	94	96	96	94	95	94	95	95	95	95	95	95	95
Da	0.5	0	1	1	0	0	1	0	1		0	1	1	
Ne znam	4.2	5	3	3	5	4	5	5	4	5	4	3	4	5
Total	100%													

464

Koliko vi znate, tokom protekle godine, da li se bilo koja od ovih stvari dogodila vašem djetetu na internetu makar jedanput? - Frekvence

Baza: Ukupna ciljna populacija

	N	Ne	Da	Ne znam	Radije ne bih rekao/rekla	Sum -	Sum +	Total
Gledalo je na internetu slike sa očiglednim seksualnim sadržajem	911	73.3	3.8	21.5	1.5	77.1		100%
Primilo je poruku seksualne sadržine (to mogu biti riječi, slike ili video snimci)	911	80.6	3.1	15.3	1.0	83.7		
Poslalo je ili postavilo poruku seksualnog sadržaja (ovo mogu biti riječi, slike ili video snimci o nekom drugom)	911	87.0	1.2	11.0	0.9	88.1		
Primilo je poruku koju nije željelo sa reklamama za ili linkovima za veb sajtove ocijenjene "za odrasle"	911	79.9	3.6	15.6	0.9	83.5		
Otvorilo je poruku ili link u poruci gdje su prikazane slike golih osoba ili osoba koje imaju seks koje nije željelo	911	79.3	3.0	16.6	1.1	82.3		
Vidjelo je ili primilo poruku seksualnog sadržaja, sliku ili video snimak o nekom drugom koji nije željelo	911	80.5	2.9	15.5	1.1	83.4		
Tražili su mu informacije vezane za seks o njemu (kako izgleda njeno/njegovo tijelo bez odjeće ili stvari vezane za seks koje je radilo) kada nije htjelo da odgovori na takva pitanja	911	88.4	0.8	9.8	0.9	89.3		
Tražili su mu da govori o seksualnim odnosima sa nekim na internetu kada to nije htjelo	911	88.9	0.7	9.4	1.0	89.6		
Neko mu je tražio na interentu da uradi nešto vezano za seks što nije željelo	911	89.9	0.6	8.5	1.0	90.6		
Na internetu su mu tražili fotografiju ili video snimak koji pokazuje njegove intimne djelove tijela kada ono to nije htjelo	911	88.8	1.5	8.8	0.9	90.3		

Gledalo je na internetu slike sa očiglednim seksualnim sadržajem

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.00		0.00			0.12			0.21			0.16	
Ne	73.3	63	84	87	74	62	79	73	71	76	72	73	71	78
Da	3.8	5	3	2	5	4	1	4	7	1	5	6	4	3
Ne znam	21.5	30	12	11	19	32	18	21	20	21	22	20	23	19
Radije ne bih rekao/rekla	1.5	2	1	1	2	2	1	2	2	2	1	1	2	0
Total	100%													

465

Primilo je poruku seksualne sadržine (to mogu biti riječi, slike ili video snimci)

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.00		0.00			0.72			0.03			0.02	
Ne	80.6	74	87	90	84	70	85	79	80	78	81	83	78	87
Da	3.1	3	3	3	2	4	1	3	3	1	3	6	4	2
Ne znam	15.3	22	8	7	11	26	13	16	16	19	15	10	17	12
Radije ne bih rekao/rekla	1.0	1	1		2	1	1	1	1	1	1	1	1	
Total	100%													

Poslalo je ili postavilo poruku seksualnog sadržaja (ovo mogu biti riječi, slike ili video snimci o nekom drugom)

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.00		0.00			0.93			0.72			0.05	
Ne	87.0	81	93	94	89	80	90	85	88	85	87	90	85	92
Da	1.2	2	0	1	1	1		2	1		1	2	1	1
Ne znam	11.0	16	5	5	9	17	9	12	10	13	11	8	13	7
Radije ne bih rekao/rekla	0.9	0	1		1	1	1	1	1	2	0	1	1	0
Total	100%													

466

Primilo je poruku koju nije željelo sa reklamama za ili linkovima za veb sajtove ocijenjene “za odrasle”

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.00		0.00			0.08			0.08			0.01	
Ne	79.9	75	85	90	84	69	85	79	75	78	79	85	77	86
Da	3.6	4	3	4	3	4	1	4	6	2	4	5	4	3
Ne znam	15.6	21	10	6	12	26	12	16	18	18	17	10	18	11
Radije ne bih rekao/rekla	0.9	1	1	0	1	1	2	1	1	2	0	1	1	0
Total	100%													

Otvorilo je poruku ili link u poruci gdje su prikazane slike golih osoba ili osoba koje imaju seks koje nije željelo

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.00		0.00			0.36			0.05			0.05	
Ne	79.3	73	86	90	81	69	84	78	78	79	77	84	77	85
Da	3.0	3	3	2	3	4	1	4	4	1	5	2	3	2
Ne znam	16.6	23	10	8	15	25	14	17	17	18	17	13	19	12
Radije ne bih rekao/rekla	1.1	1	1	0	1	1	2	1	1	3	0	1	1	0
Total	100%													

467

Vidjelo je ili primilo poruku seksualnog sadržaja, sliku ili video snimak o nekom drugom koji nije željelo

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.00		0.00			0.20			0.59			0.21	
Ne	80.5	74	88	92	83	70	86	79	79	77	82	82	78	85
Da	2.9	4	2	2	1	5	0	4	3	2	3	3	3	2
Ne znam	15.5	21	9	6	15	23	12	16	17	19	15	14	17	13
Radije ne bih rekao/rekla	1.1	1	1	0	1	1	2	1	1	3	0	1	1	0
Total	100%													

Tražili su mu informacije vezane za seks o njemu (kako izgleda njeno/njegovo tijelo bez odjeće ili stvari vezane za seks koje je radilo) kada nije htjelo da odgovori na takva pitanja

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.00		0.00			1.00			0.60			0.41	
Ne	88.4	85	92	95	93	80	90	88	88	85	89	91	87	91
Da	0.8	1	1	1	0	1		1	2		1	2	1	0
Ne znam	9.8	14	6	4	6	18	9	10	10	12	10	6	11	8
Radije ne bih rekao/rekla	0.9	1	1		1	1	2	1	1	2	0	1	1	0
Total	100%													

468

Tražili su mu da govori o seksualnim odnosima sa nekim na internetu kada to nije htjelo

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.00		0.00			0.99			0.91			0.52	
Ne	88.9	84	94	96	92	81	89	89	87	87	89	91	88	91
Da	0.7	1	0	1	0	1		1	2		1	1	1	1
Ne znam	9.4	14	5	3	6	17	9	10	11	10	10	7	10	8
Radije ne bih rekao/rekla	1.0	1	1	0	1	1	2	1	1	2	0	1	1	0
Total	100%													

Neko mu je tražio na interentu da uradi nešto vezano za seks što nije željelo

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.00		0.00			0.99			0.79			0.50	
Ne	89.9	86	94	95	93	83	91	90	88	88	90	92	89	92
Da	0.6	1	0	1		1		1	1		1	1	1	1
Ne znam	8.5	12	5	3	6	15	7	9	10	10	9	6	9	7
Radije ne bih rekao/rekla	1.0	1	1	0	1	1	2	1	1	2	0	1	1	0
Total	100%													

Na internetu su mu tražili fotografiju ili video snimak koji pokazuje njegove intimne djelove tijela kada ono to nije htjelo

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.00		0.00			0.98			0.60			0.56	
Ne	88.8	86	92	95	92	81	91	87	89	87	90	88	88	90
Da	1.5	1	2	0	1	3		2	1		1	5	1	2
Ne znam	8.8	13	4	5	6	15	8	10	10	11	9	6	9	7
Radije ne bih rekao/rekla	0.9	1	1		1	1	2	1	1	2	0	1	1	0
Total	100%													

470

IZVORI INFORMACIJA

471

472

Uopšteno gledano gdje dobijate informacije i savjete o tome kako da pomognete i podržite svoje dijete na internetu i da osigurate da ono bude bezbjedno u budućnosti?

Moguće više odgovora; Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
Od porodice ili prijatelja	47.0	47	47	48	48	46	38	50	52	36	51	52	46	50
Na televiziji, radiju, u novinama ili časopisima	30.5	32	29	33	28	31	30	29	29	29	37	20	28	35
U školi svog djeteta	20.0	18	22	22	21	18	21	16	23	19	21	18	19	21
Od mog djeteta	19.1	17	21	15	19	23	18	19	20	22	19	15	19	19
Sa veb sajtova sa informacijama o bezbjednosti na internetu	10.1	12	8	13	9	9	5	10	15	6	12	11	10	11
Od organizacija za dobrobit djece/dobrotvornih organizacija poput nevladinih organizacija koje se bave pitanjima djece	5.4	5	6	6	7	4	6	5	8	5	6	6	5	6
Od relevantnih institucija ili lokalnih vlasti	4.8	4	6	6	4	5	6	4	7	4	6	3	4	6
Od provajdera internet usluga	3.7	4	3	3	4	4	3	4	3	2	5	3	4	3
Od proizvođača i prodavaca koji prodaju uređaje i proizvode	2.7	4	1	3	2	3	1	3	2	2	4	2	3	3
Sopstveno iskustvo	0.6	1	0	1	1	0		1	1	1	1	0	1	0
Ne dobijam informacije o ovome	19.1	18	20	17	20	19	29	17	12	27	14	20	21	16
Ne znam	3.4	4	3	3	4	3	2	3	5	4	4	2	4	2

473

Uopšteno gledano gdje biste voljeli da dobijete informacije i savjete o tome kako da pomognete i podržite svoje dijete na internetu i osigurate da je bezbjedno u budućnosti?

Moguće više odgovora; Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
U školi svog djeteta	51.8	52	51	56	54	46	46	51	49	47	55	52	48	59
Na televiziji, radiju, u novinama, časopisima	35.2	39	31	34	33	39	36	34	34	38	36	30	37	31
Od porodice i prijatelja	24.4	22	27	24	20	28	31	24	18	25	27	18	26	20
Od svog djeteta	21.7	18	25	18	22	25	23	21	23	27	22	13	22	20
Od organizacija za dobrostanje djece/dobrotvornih organizacija poput nevladinih organizacija koja se bave pitanjem dece	19.1	19	19	22	21	15	10	19	22	13	23	19	20	18
Od relevatnih institucija ili lokalnih vlasti	18.5	20	17	22	19	16	11	17	24	9	20	28	20	16
Od provajdera internet usluga	17.4	17	18	18	19	15	6	20	23	9	22	20	18	16
Sa web-sajtova sa informacijama o bezbjednosti na internetu	13.5	14	13	16	12	14	4	13	22	10	14	17	17	7
Od proizvođača i prodavaca proizvoda	10.5	11	10	14	8	10	5	12	11	7	11	14	9	13
Drugo	0.2	0		0		0		0	0	0	0		0	0
Ne dobijam informacije o ovome	1.5	1	2	0	1	3	3	1	1	3	1	1	2	1
Ne znam	6.2	7	6	4	8	6	9	4	8	10	5	5	7	5

474

DEMOGRAFIJA

475

Prihodi domaćinstva

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.43		0.13			0.00			0.00			0.00	
Bez prihoda u proteklom mesecu	4.7	4	6	4	6	4	21	0		7	5		6	3
Manje od 90 Eur	0.5	0	1	1		1	1	1		1	1			1
91 to 120 Eur	0.7	1	1	1	0	1	3	0		2	0		1	1
121 to 150 Eur	1.2	2	0	1	1	2	5	0		4	0		1	2
151 to 180 Eur	1.7	2	2	2	2	1	7	0		5	1		1	3
181 to 230 Eur	5.6	5	6	3	7	6	23	1		13	2	4	4	9
231 to 270 Eur	2.5	3	2	1	1	5	7	2		4	2	2	3	2
271 to 350 Eur	9.1	9	9	8	12	7	19	12		14	7	7	8	10
351 to 410 Eur	7.9	8	8	8	6	9	8	14	1	9	9	4	7	9
411 to 480 Eur	6.2	8	5	8	5	5	3	13	2	5	7	6	5	8
481 to 550 Eur	6.6	6	7	8	7	5	1	14	4	9	5	5	6	8
551 to 650 Eur	7.8	8	8	9	8	6	1	14	9	6	9	8	9	5
651 to 750 Eur	9.0	10	8	11	5	11	0	15	13	5	10	12	9	9
751 to 850 Eur	8.1	7	9	9	8	8	0	7	23	1	9	16	9	7
851 to 1000 Eur	7.5	7	8	7	8	8		3	28	3	8	13	9	5
1001 to 1150 Eur	2.4	1	3	3	1	3			11	1	4	2	2	2
Preko 1151 Eur	2.9	3	3	3	2	3		2	10	1	3	4	3	3
Odbija da odgovori	15.5	16	15	14	18	14				11	17	18	17	12
Total	100%													

476

Da li ste pohađali školu?

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.89		1.00			0.97			1.00			0.96	
Ne	0.4	1		1	0	0	2			0	0	0	0	1
Da	99.6	99	100	99	100	100	98	100	100	100	100	100	100	99
Total	100%													

Koji je naviši nivo škole ili višeg/visokog obrazovanja koji ste pohađali?

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	906	465	441	254	314	339	195	366	204	263	439	205	601	305
sig		0.88		0.61			0.00			0.00			0.00	
Prva 4 razreda osnovne škole	0.5	0	1	0	1	0	2	0		1	1		0	1
Pohađao/la starije razrede osnovne škole ali nije završio/la	0.2	0	0			1	1			0	0		0	
Završena osnovna škola	5.9	6	5	4	6	7	17	4		13	2	5	3	11
Pohađao/la II ili III stepen (zanat – dva ili tri razreda srednje škole), ali nije završio/la	1.4	2	1	1	2	1	6	0		3	1	0	1	1
Ima završen II ili III stepen (zanat – dva ili tri razreda srednje škole)	10.1	9	12	10	8	12	20	9	2	12	9	10	8	14
Pohađao/la srednju školu (IV) stepen, ali nije završio/la	2.9	3	3	3	2	4	4	4	0	4	3	2	3	2
Završena srednja škola (IV stepen)	53.1	54	52	51	54	53	46	66	34	56	52	52	52	55
Pohađao/la višu školu ali nije završio/la	0.5	1	0	0	0	1		1		1	1		0	1
Završena viša škola	5.2	5	6	7	5	4	1	4	10	2	7	6	6	3
Pohađao/la fakultet ali nije završio	3.1	3	3	4	2	3	1	2	6	2	3	4	3	3
Završen fakultet	17.0	17	17	20	19	13	2	8	48	6	22	21	21	9
Total	100%													

477

Da li je drugi roditelj, ili staratelj pohađao/la školu?

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.33		0.29			0.00			0.55			0.17	
Ne	1.2	2	1	1	2	1	3	0		0	2	1	1	1
Da	93.1	92	94	95	93	91	80	96	100	94	92	95	92	95
Ne postoji drugi roditelj	5.7	6	5	4	5	8	16	4		6	6	5	7	4
Total	100%													

Koji je naviši nivo škole ili višeg/visokog obrazovanja koji je pohađao drugi roditelj ili staratelj?

Baza: oni koji su odgovorili „DA“ u prethodnom pitanju (93% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	848	433	414	243	293	312	161	350	204	247	405	195	555	293
sig		0.85		0.04			0.00			0.00			0.00	
Prva 4 razreda osnovne škole	0.4	0	1		0	1		1				2	0	1
Pohađao/la starije razrede osnovne škole ali nije završio/la	0.2		0			1	1			0	0		0	0
Završena osnovna škola	4.6	5	4	3	3	7	20	2		10	2	3	2	9
Pohađao/la II ili III stepen (zanat – dva ili tri razreda srednje škole), ali nije završio/la	1.2	1	1	1	2	1	5			1	1	1	1	1
Ima završen II ili III stepen (zanat – dva ili tri razreda srednje škole)	11.5	13	10	9	10	15	25	11	2	13	12	8	10	13
Pohađao/la srednju školu (IV) stepen, ali nije završio/la	3.8	4	4	4	1	6	7	4	0	3	4	4	4	3
Završena srednja škola (IV stepen)	56.2	53	59	58	62	49	38	71	42	62	51	61	55	59
Pohađao/la višu školu ali nije završio/la	0.2	0	0	1				0	0		0		0	0
Završena viša škola	6.6	8	6	8	8	5	3	5	14	4	9	6	8	4
Pohađao/la fakultet ali nije završio	2.4	3	2	3	2	3		2	5	0	4	1	3	1
Završen fakultet	13.0	13	13	15	11	13	0	4	36	5	16	16	16	8
Total	100%													

478

Nacionalnost

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.99		0.32			0.00			0.00			0.00	
Crnogorac	59.5	57	62	62	63	55	43	62	72	40	74	53	65	49
Srbin	20.9	22	20	23	20	20	21	21	19	27	17	23	20	23
Albanac	0.7	1	0	1	1	1	1	1		0	1	1	1	0
Musliman	12.6	13	12	11	11	15	25	11	6	24	4	16	10	17
Bošnjak	3.5	4	3		5	5	8	2		8	1	2	1	7
Hrvat	0.1	0				0		0				1		0
Rom	0.6	1	1	0		1	1	1			1	1	0	1
Drugo	0.7	1	1	1	0	1	1	0	2	1	0	2	1	1
Odbija da odgovori	1.3	1	1	1	0	2	1	1	1	0	2	2	2	1
Total	100%													

Da li ste religiozni?

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.34		0.06			0.02			0.00			0.19	
Ne	19.4	18	21	14	21	21	27	18	17	27	14	22	21	17
Da	80.6	82	79	86	79	79	73	82	83	73	86	78	79	83
Total	100%													

479

Koje ste veroispovesti?

Baza: religiozni roditelji (81% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	734	384	350	218	248	268	146	300	170	193	380	160	479	255
sig		0.38		0.94			0.01			0.00			0.00	
Katolik	1.6	2	1	2	0	2	2	2	1		1	5	2	2
Pravoslavac	79.0	77	81	80	81	76	70	77	89	70	89	66	84	70
Musliman	19.2	21	17	18	18	22	28	20	11	30	9	29	14	29
Odbija da odgovori	0.2		0		0			0			0		0	
Total	100%													

Imate li plaćen posao?

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.57		0.71			0.00			0.00			0.00	
Ne	37.5	38	37	35	39	38	72	37	3	55	32	26	33	47
Da	62.5	62	63	65	61	62	28	63	97	45	68	74	67	53
Total	100%													

Ako NE, zašto nemate posao?

Baza: oni koji imaju plaćen posao (37% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	341	180	161	90	122	129	143	136	7	147	140	54	198	143
sig		0.52		0.70			0.99			0.95			0.96	
Bolestan/a sam	3.4	4	3	2	5	3	5	1		3	2	9	3	4
U penziji sam	16.4	15	18	17	10	22	17	19		17	19	10	16	16
Ja sam student/kinja	0.6		1		1	1	1			1	1		1	1
Tražim posao	35.1	38	32	36	36	34	29	35	53	37	36	29	34	36
Brinem se o drugima, stalno sam kod kuće, bavim se kućom	35.7	33	39	39	38	31	39	40	27	34	36	39	38	33
Drugo	8.9	11	7	7	10	10	10	6	20	10	6	13	8	10
Total	100%													

Da li drugi roditelj ili staratelj ima stalni posao?

Baza: oni koji imaju drugog roditelja ili staratelja (94% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	859	442	417	245	300	314	167	351	204	248	414	196	563	296
sig		0.43		0.01			0.00			0.00			0.01	
Ne	30.0	31	29	22	33	33	73	24	4	45	27	17	27	36
Da	70.0	69	71	78	67	67	27	76	96	55	73	83	73	64
Total	100%													

481

Ako ne, zašto ne?

Baza: drugi roditelj ili staratelj nema stalan posao (28% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	257	138	120	55	99	103	123	85	8	112	111	34	152	105
sig		0.49		0.14			0.08			0.02			0.25	
Bolestan/a je	5.7	7	4	3	6	7	7	5		3	8	9	8	3
U penziji je	9.6	8	11	8	4	15	8	12		9	13		8	12
Traži posao	49.6	46	54	63	49	43	59	37	48	55	50	29	53	45
Brine o drugima, stano je kod kuće, bavi se kućom	20.9	22	20	16	25	20	13	30	13	17	18	43	20	22
Drugo	14.2	16	12	11	16	15	13	17	39	15	12	19	12	17
Total	100%													

Tip domaćinstva

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.87		0.75			0.00			0.30			0.28	
Uža porodica – roditelji/staratelji/hranitelji koji žive samo sa svojom djecom	74.6	73	76	76	77	72	67	73	86	71	76	77	75	74
Višegeneracijska porodica	19.2	20	18	19	19	20	20	21	11	24	17	17	18	22
Samohrani roditelj sa djecom	6.0	6	6	5	5	8	13	6	2	4	7	6	7	4
Drugo	0.3	1				1			1	0	0		0	
Total	100%													

482

Ukupan broj članova domaćinstva

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.63		0.04			0.00			0.00			0.00	
2.00	3.2	3	3	3	1	6	5	3	2	3	3	3	4	1
3.00	17.2	17	17	24	17	12	10	14	32	8	20	22	19	14
4.00	37.8	41	34	38	38	37	24	41	45	32	39	42	40	33
5.00	26.9	24	30	23	27	30	33	28	17	33	26	20	25	30
6.00	8.9	8	9	8	10	8	15	9	3	16	5	8	8	11
7.00	4.6	4	5	4	5	5	9	5	1	6	4	4	2	9
8.00	0.8	1	0	0	1	1	2		0	1	1		1	1
9.00	0.3	0	0		0	1	0	1		0	0	0	0	0
10.00	0.4	0	1	1	1		2			1	0		0	1
Total	100%													

Ko su sve članovi domaćinstva?

Baza: Ukupna ciljna populacija

	N	Ne	Da	Total
Majka	911	3.2	96.8	100%
Otac	911	7.6	92.4	
Maćeha ili hraniteljska majka	911	98.6	1.4	
Očuh ili hraniteljski otac	911	99.2	0.8	
Baka(e)/djeda(e) ili drugi rođaci	911	83.8	16.2	
Braća i sestre (uključujući polu-braću, polu-sestre/hraniteljske braću sestre)	911	20.7	79.3	
Drugo	911	97.8	2.2	

483

Majka

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.08		0.07			0.00			0.37			0.81	
Ne	3.2	4	2	2	2	5	7	2	2	3	3	5	3	3
Da	96.8	96	98	98	98	95	93	98	98	97	97	95	97	97
Total	100%													

Otac

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.02		0.11			0.00			0.95			0.05	
Ne	7.6	6	10	6	6	10	17	7	2	8	7	8	9	5
Da	92.4	94	90	94	94	90	83	93	98	92	93	92	91	95
Total	100%													

484

Maćeha ili hraniteljska majka

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.57		0.99			0.77			0.41			0.32	
Ne	98.6	98	99	99	99	98	96	99	100	98	99	98	99	98
Da	1.4	2	1	1	1	2	4	1		2	1	2	1	2
Total	100%													

Očuh ili hraniteljski otac

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.98		0.98			0.99			1.00			0.86	
Ne	99.2	99	99	99	100	99	98	99	99	99	99	99	100	98
Da	0.8	1	1	1		1	2	1	1	1	1	1	0	2
Total	100%													

485

Baka(e)/djeda(e) ili drugi rođaci

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.17		1.00			0.01			0.00			0.00	
Ne	83.8	82	86	84	84	84	79	82	90	78	88	83	86	79
Da	16.2	18	14	16	16	16	21	18	10	22	12	17	14	21
Total	100%													

Braća i sestre (uključujući polu-braću, polu-sestre/hraniteljske braću sestre)

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.32		0.01			0.00			0.00			0.00	
Ne	20.7	22	19	27	17	19	10	18	37	11	26	22	24	14
Da	79.3	78	81	73	83	81	90	82	63	89	74	78	76	86
Total	100%													

486

Drugo

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.35		0.12			0.93			0.73			0.46	
Ne	97.8	97	98	97	99	97	97	97	98	97	98	99	98	97
Da	2.2	3	2	3	1	3	3	3	2	3	2	1	2	3
Total	100%													

Mogu li samo da proverim koliko dece ispod 18 godina živi u vašem domaćinstvu i da zapišem njihovu starost i pol?

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.88		0.00			0.00			0.20			0.13	
1.00	41.0	42	39	34	33	53	31	40	53	33	43	47	41	40
2.00	37.1	38	36	43	42	28	32	40	36	36	37	38	40	32
3.00	18.3	17	20	21	19	15	29	18	10	25	16	14	16	23
4.00	2.7	2	3	2	4	2	5	1	1	4	3	2	2	3
5.00	0.7	0	1	1	1	0	2	0		2	0		0	2
6.00	0.2	0				0	1				0		0	
7.00	0.1		0		0		1				0		0	
Total	100%													
Prosek	1.8	1.8	1.9	1.9	2.0	1.7	2.1	1.8	1.6	2.0	1.8	1.7	1.8	1.9

487

Mogu li samo da proverim koliko dece ispod 18 godina živi u vašem domaćinstvu i da zapišem njihovu starost i pol? – starost

Baza: Ukupna ciljna populacija

	N	0.00	1.00	2.00	3.00	4.00	5.00	6.00	7.00	8.00	9.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	Total
Dete br. 1	911		0.7	0.5	0.2	0.7	0.6	0.7	0.6	1.3	9.2	9.2	6.0	9.9	10.2	9.7	12.7	12.1	15.5	0.3	100%
Dete br. 2	538	0.2	0.8	1.0	1.4	2.4	4.0	4.0	5.8	8.8	7.4	8.8	8.0	12.0	9.4	8.8	9.4	3.6	3.7	0.5	
Dete br. 3	200		2.2	5.6	4.8	6.5	6.7	5.8	8.8	8.5	11.1	10.2	6.0	8.2	2.5	2.9	5.7	1.4	3.0		
Dete br. 4	33	2.9	6.5	12.5	12.2	10.2	8.5	11.5	10.1	6.5	1.5	3.1	3.4	3.2			2.1	3.4	2.4		
Dete br. 5	9		18.4	11.8	11.8	15.4					12.5	10.7					11.8	7.7			
Dete br. 6	3			55.2					44.8												
Dete br. 7	1							100.0													

Mogu li samo da proverim koliko dece ispod 18 godina živi u vašem domaćinstvu i da zapišem njihovu starost i pol? - pol

	N	Muški	Ženski	Total
Dete br. 1	911	52.6	47.4	100%
Dete br. 2	538	49.8	50.2	
Dete br. 3	200	53.1	46.9	
Dete br. 4	33	39.7	60.3	
Dete br. 5	9	30.8	69.2	
Dete br. 6	3	55.2	44.8	
Dete br. 7	1	100.0		

488

Ima li vaše dijete koje je učestvovalo u istraživanju neku od sljedećih poteškoća?

Baza: Ukupna ciljna populacija

	N	Da	Ne	Ne znam, nisam siguran	Total
Fizičke smetnje u razvoju (dijete u kolicima, dijete sa otežanim kretanjem, slijepo, gluvo, nijemo, dijete, itd.	911	1.1	98.9		100%
Fizička slabost/bolest (astma, dijebetes...)	911	1.0	98.8	0.2	
Smetnje sa mentalnim zdravljem (intelektualne smetnje, smetnje u okviru kojih vam je potrebna stručna pomoć psihologa ili psihijatra, ljekara – npr. ukoliko vase dijete ima nagle, drastične promjene raspoloženja)	911	0.6	99.3	0.1	
Poremećaj ponašanja (ponašanja koja su toliko upadljiva da ste morali da zatražite stručnu pomoću)	911	0.4	99.5	0.1	
Poteškoće sa učenjem (poteškoće u čitanju, pisanju, govoru ili računanju)	911	0.8	99.1	0.1	
Druge vrste invaliditeta	911	0.2	99.8		

Fizičke smetnje u razvoju (dijete u kolicima, dijete sa otežanim kretanjem, slijepo, gluvo, nijemo, dijete, itd.)

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.92		0.99			1.00			0.99			0.80	
Da	1.1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1
Ne	98.9	99	99	100	99	99	99	99	99	100	99	99	99	99
Total	100%													

489

Fizička slabost/bolest (astma, dijebetes...)

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		1.00		1.00			1.00			1.00			0.98	
Da	1.0	1	1	1	1	1	0	2	1		1	1	1	1
Ne	98.8	99	99	98	99	99	99	98	99	100	98	99	99	99
Ne znam, nisam siguran	0.2	0	0	0	0		0	0		0	0		0	0
Total	100%													

Smetnje sa mentalnim zdravljem (intelektualne smetnje, smetnje u okviru kojih vam je potrebna stručna pomoć psihologa ili psihijatra, ljekara – npr. ukoliko vase dijete ima nagle, drastične promjene raspoloženja)

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		1.00		1.00			1.00			1.00			1.00	
Da	0.6	1	0	1	1	0	0	1	1		1	1	1	0
Ne	99.3	99	100	99	99	100	99	99	99	100	99	99	99	100
Ne znam, nisam siguran	0.1	0		0			0				0		0	
Total	100%													

490

Poremećaj ponašanja (ponašanja koja su toliko upadljiva da ste morali da zatražite stručnu pomoć)

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		1.00		1.00			1.00			1.00			1.00	
Da	0.4	0	0	1	0		0	0	1		0	1	0	0
Ne	99.5	99	100	99	100	100	99	100	99	100	99	99	99	100
Ne znam, nisam siguran	0.1	0		0			0				0		0	
Total	100%													

Poteškoće sa učenjem (poteškoće u čitanju, pisanju, govoru ili računanju)

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		1.00		1.00			1.00			1.00			0.99	
Da	0.8	1	1	1	1	1	0	1	1		1	1	1	1
Ne	99.1	99	99	99	99	99	100	98	99	100	99	99	99	99
Ne znam, nisam siguran	0.1	0		0				0			0			0
Total	100%													

491

Druge vrste invaliditeta

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.95		1.00			1.00			1.00			0.96	
Da	0.2	0		0	0			0			0	0	0	
Ne	99.8	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Total	100%													

Pol ispitanika

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.00		0.06			0.11			0.43			0.40	
Muški	25.4	31	19	26	21	29	23	23	31	26	24	28	25	27
Ženski	74.6	69	81	74	79	71	77	77	69	74	76	72	75	73
Total	100%													

492

Starost ispitanika – upisati godine

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		0.97		0.00			0.94			0.98			0.61	
20.00	0.3		1			1						1		1
24.00	0.1		0		0					0				0
25.00	0.2	0	0	1			1	0	0	0	0	0		1
26.00	0.1		0	0							0		0	
27.00	0.3	0	0	1				0	1		0	0	0	0
28.00	0.7	1	1	2			1	1	1	1	1	0	1	0
29.00	0.8	0	1	3			1	1	1	0	1	1	1	0
30.00	2.9	3	3	9	1	0	2	3	4	2	3	4	4	2
31.00	2.2	3	2	6	2	0	3	2	2	4	2	0	2	2
32.00	3.1	4	2	8	3	0	4	4	3	3	3	3	3	4
33.00	2.7	3	3	5	3	1	2	3	4	1	4	1	3	1
34.00	3.6	4	3	5	6	1	3	3	5	3	4	4	3	5
35.00	6.3	6	6	10	9	1	5	7	2	5	7	5	6	6
36.00	4.2	4	5	5	6	2	6	3	6	4	4	6	5	3
37.00	4.0	4	4	5	3	4	7	3	4	5	4	3	4	4
38.00	6.7	8	6	6	10	5	7	7	5	10	7	2	6	7
39.00	5.1	5	5	5	5	6	3	5	8	3	5	8	6	4
40.00	6.2	6	7	4	7	7	4	8	5	6	6	6	8	3
41.00	4.7	3	6	4	5	5	5	5	5	5	4	5	5	3
42.00	5.6	6	5	2	5	9	3	5	6	4	7	5	5	6
43.00	4.6	5	5	4	5	5	4	5	5	5	4	5	5	4
44.00	4.2	3	6	3	5	4	8	3	3	6	3	4	4	4
45.00	6.0	7	5	2	9	7	5	5	5	6	6	7	4	9
46.00	3.0	3	3	1	4	4	7	2	3	3	3	2	2	5
47.00	2.9	4	2	2	1	5	2	3	2	3	2	4	3	3
48.00	2.9	2	3		4	4	2	3	3	3	3	2	3	3
49.00	2.5	3	2	1	2	4	1	2	5	3	3	1	3	2
50.00	3.9	4	4	1	4	6	2	6	3	2	3	8	4	4
51.00	1.0	1	1		1	2	2	1		2	0	1	1	1
52.00	1.7	2	1	1	1	3	2	2	1	3	1	1	1	2
53.00	1.2	1	1	0	0	3	2	0	1	1	1	1	2	1
54.00	1.5	1	2	1	1	2	0	2	3	1	2	1	2	1
55.00	1.0	1	1	0	0	2	0	2	0	1	1	2	1	1
56.00	0.6	1	0		1	1	1	0	1	1	0	0	1	0
57.00	0.8	1	0	0		2	0	1	1	0	1	1	0	2
58.00	1.1	1	1	1		2	1	1	1	1	1	1	0	2

493

59.00	0.4	1	0			1	0	0	1	1		1	0	1
60.00	0.3	0	0		0	0		0		0	0		0	0
61.00	0.1	0		1			1			1				0
62.00	0.2	0	0	0		0	0	0		0	0		0	0
65.00	0.1	0		0			0					0	0	
66.00	0.2	0	0			0	0		0	1				0
69.00	0.1	0		0					0		0		0	
74.00	0.1		0		0		0				0			0
Total	100%													

494

U kakvom ste vi srodstvu sa detetom/tom decom u domaćinstvu?

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	911	469	441	255	315	341	200	366	204	264	441	206	604	307
sig		1.00			1.00			1.00			1.00		0.93	
Otac/Majka	98.9	99	98	99	100	98	97	100	100	99	99	99	99	99
Očuh/Maćeha	0.2	0				0	1				0		0	
Hranitelj	0.1		0			0	0			0			0	
Drugo	0.9	0	2	1	0	1	2	0	0	1	1	1	1	1
Total	100%													

495

Starost drugog roditelja/staratelja/hranitelja

Baza: oni koji imaju drugog roditelja/staratelja/hranitelja (94% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	859	442	417	245	300	314	167	351	204	248	414	196	563	296
sig		0.24			0.00			1.00			1.00		0.90	
20.00	0.2	0				1		1			0			1
25.00	0.2	0			0			0			0		0	
28.00	0.3	1		1			1		1	1	0	0	0	0
29.00	0.8	1	1	2	0		1	1	2	1	1	0	1	1
30.00	1.0	0	2	3		0	1	1	2	1	1	1	1	2
31.00	1.3	1	1	4	1			1	3	1	2	1	1	1
32.00	2.2	4	1	5	1	1	1	2	4	2	2	3	2	3
33.00	1.4	1	1	3	1	1	2	1	2	2	1	2	1	2
34.00	1.8	1	2	4	2		2	1	3	2	2	1	2	2
35.00	4.8	3	7	9	4	2	3	5	5	4	6	4	6	3
36.00	3.4	3	4	7	3	0	1	2	6	2	4	3	4	3
37.00	4.0	4	4	7	4	2	3	4	5	4	4	5	4	4
38.00	5.0	7	3	8	5	3	6	5	5	4	6	4	6	4
39.00	3.2	4	2	3	4	2	3	4	2	2	3	5	4	2
40.00	7.7	7	8	6	10	7	5	7	8	5	8	11	9	4
41.00	4.5	5	4	5	4	4	3	4	4	8	4	2	3	6
42.00	4.2	5	4	6	4	3	6	5	2	4	5	3	4	5
43.00	6.2	8	4	3	9	7	7	6	8	6	6	5	7	5
44.00	4.1	3	6	3	4	4	4	4	6	5	4	4	4	4
45.00	7.5	6	9	4	10	8	8	9	6	9	8	6	7	9
46.00	4.6	5	4	2	4	7	4	5	4	6	3	7	4	6
47.00	4.3	4	5	2	4	7	6	4	4	6	4	3	4	4
48.00	5.1	4	6	3	5	7	6	6	3	5	4	8	4	6
49.00	2.1	2	2	1	3	2	2	3	2	3	2		2	2
50.00	4.4	3	6	1	6	6	4	6	3	3	5	5	5	4
51.00	2.7	2	3	1	2	5	3	2	3	3	3	2	2	3
52.00	1.7	2	2	1	1	4	2	2	1	2	2	2	2	2
53.00	2.2	3	1	0	2	4	3	2	1	4	2	1	2	2
54.00	1.1	1	1	1	1	1	1	2		2	1	1	1	2
55.00	1.8	2	1	0	3	2	2	2	0	1	2	3	2	1
56.00	1.3	1	1	1	0	3	1	2	1	1	1	3	1	3
57.00	1.1	1	1		1	2	4	0	0	0	1	1	1	2
58.00	1.1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1		1	0
59.00	0.5	1	0	1	0	1	2		0	1	0	0	0	1
60.00	1.0	0	2	1	1	1	1	1	1	0	1	2	1	2
61.00	0.2		0		0	0	0			0	0		0	

496

62.00	0.1	0				0			1	0			0	
63.00	0.1	0				0		0		0				0
64.00	0.2	0	0			1	0			0	0		0	0
65.00	0.1	0		0				0			0			0
74.00	0.1	0			0				0			0	0	
79.00	0.3		1			1			1			1		1
Total	100%													

U kakvom je srodstvu drugi roditelj/staratelj/hranitelj detetom/decom u domaćinstvu?

Baza: oni koji imaju drugog roditelja/staratelja/hranitelja (94% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	859	442	417	245	300	314	167	351	204	248	414	196	563	296
sig		1.00			1.00			1.00			1.00		1.00	
Otac/Majka	98.9	99	99	99	99	98	98	100	99	98	99	99	99	99
Očuh/Maćeha	0.8	0	1	1	1	1	2	0	1	1	1	1	1	1
Hranitelj	0.1		0			0	0			0			0	
Drugo	0.2	0			0	0	0		1	0	0		0	
Total	100%													

497

DEMONSTRACIJA VJEŠTINA

498

499

Naveli ste da umete da sačuvate fotografiju koju pronađete na internetu. Da li biste hteli da mi pokažete kako to radite?

Baza: oni koji su u C1.1, C1.2, C1.3. odgovorili 3 ili 4 (51% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	465	237	228	170	154	141	69	175	143	107	239	119	334	131
sig		0.06		0.07			0.00			0.00			0.99	
Uspješno urađeno	68.6	66	71	71	66	68	47	71	76	51	73	75	69	68
Neurađeno	3.4	2	5	1	5	5	7	1	4	2	2	7	3	3
Provjera nije moguća	10.8	12	10	8	16	9	23	10	5	22	10	3	11	12
Odbija da odgovori	17.1	20	14	19	13	19	22	18	14	24	15	15	17	17
Total	100%													

Sada bih Vas zamolila da mi pokažete kako biste objavili fotografiju psa koju ste maloprije skinuli sa interneta na svom profilu na društvenoj mreži

Baza: oni koji su odgovorili 1 u b2a i 3 ili 4 u C1.2 (25% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	226	110	116	88	80	59	24	87	81	36	132	58	168	58
sig		0.99		1.00			1.00			0.97			0.86	
Uspješno urađeno	90.6	90	92	93	91	86	100	89	92	90	89	96	89	96
Neurađeno	2.9	4	2	1	3	5		3		5	2	3	4	
Provjera nije moguća	1.6	2	1	1		5		2	2	2	2		1	2
Odbija da odgovori	4.9	5	5	6	5	3		5	6	3	7	1	6	2
Total	100%													

Da li možete da mi pokažete kako biste na internetu pronašli tekst koji se bavi dječijim zdravljem, na primjer liječenjem malih boginja?

Baza: oni koji su odgovorili 3 ili 4 u C2.2 (65% ciljne populacije)

	Total	Pol deteta		Starosne kategorije			Socioekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	9 -11	12-14	15-17	Nizak	Srednji	Visok	Sever	Centar	Jug	Urban	Rural
N	588	303	285	192	194	201	93	235	162	140	312	136	412	176
sig		0.54		0.07			0.02			0.00			0.85	
Uspješno urađeno	61.5	58	65	69	59	57	46	61	73	47	64	71	62	60
Neurađeno	1.7	2	1	0	2	2	5	1	1	1	1	3	2	2
Provjera nije moguća	10.3	11	9	9	14	9	15	11	4	20	9	3	10	11
Odbija da odgovori	16.2	18	15	16	16	16	20	16	15	25	13	15	17	15
MISS	10.2	11	9	6	9	15	14	11	8	7	12	8	9	12
Total	100%													

5.4. Kvalitativno istraživanje

5.4.1. Načini pristupa i mogućnosti na internetu

5.4.1.1 Učestalost korišćenja interneta i razlozi za njegovo korišćenje

Iz razgovora sa djecom stiče se utisak da je internet za većinu djece u Crnoj Gori integrativni dio njihovog svakodnevnog života - putem interneta djeca komuniciraju sa drugima, informišu se, nalaze izvore zabave i obavljaju školske obaveze. Nemogućnost djece da procijene koliko vremena dnevno provode na internetu uz vidno pozitivan stav prema njemu govori o tome da su u njihovom životu virtuelni i realan svijet gusto isprepletani. **Mlađa djeca (9 do 11 godina) provode manje vremena na internetu nego starija djeca (13 do 17 godina) - svega par sati dnevno.** Razlog tome leži u činjenici da roditelji mlađe djece još uvek imaju značajnu ulogu u postavljanju ograničenja u vezi sa vremenom provedenim na internetu i aktivnostima koje na njemu obavljaju.

Na internetu sam 24h

Dječak, 14 godina, Podgorica

Dešava mi se da zaspim sa internetom

Dječak 15 godina, Podgorica

Generalno, **roditelji iskazuju negativan stav** prema količini vremena koje djeca provode na internetu. Razlozi za ovakav stav leže u tome što roditelji smatraju da je pojava interneta dovela do smanjenja fizičke aktivnosti kod djece i smanjenja potrebe da djeca obavljaju različite aktivnosti uživo u interkaciji sa drugom djecom.

Čini se da je učestalo korišćenje interneta velikim dijelom rezultat toga što **skoro sva intervjuisana djeca posjeduju pametne telefone,** preko kojih mogu koristiti internet kad god imaju pristup**.** Najvažniji doprinos ovako učestalom korišćenju interneta predstavljaju **društvene mreže, sajtovi preko kojih se mogu gledati različiti video sadržaji i slušati muzika kao i igrati video igrice**.

5.4.1.2 Korišćenje društvenih mreža

Društvene mreže u životima djece imaju višesturku ulogu. Prvenstveno, one pružaju mogućnost različitih oblika **komunikacije** – ne isključivo verbalnim putem, porukama ili komentarima, već i dijeljenjem multimedijalnih sadržaja, najčešće fotografija ili video snimaka. Ovi raznovrsni oblici komunikacije usmjereni na veliki broj prijatelja na ovim društvenim mrežama (često preko 1000 prijatelja) pružaju djeci mogućnost da predstave sebe na različite načine, gradeći poželjnu sliku o sebi. Naši sagovornici navode da komuniciraju sa većim brojem osoba putem društvenih mreža nego uživo.

Mali broj **onih koji nemaju profil na društvenim mrežama** svoj stav obrazlažu viđenjem društvenih mreža kao **nepotrebnih i dosadnih**. Svega mali broj, isključivo mlađe djece (9 do 11 godina) za nekorišćenje društvenih mreža navodi razloge koje su, kako nam se čini, usvojili od svojih roditelja (navodi se mogućnost razvijanja zavisnosti, kao i pretjerano oduzimanje vremena koje se po njima može bolje iskoristiti), a pojedinima su razlozi nekorišćenja društvenih mreža izričite zabrane od strane roditelja.

Dodatni razlog za pozitivan stav koji većina naših sagovornika ima prema društvenim mrežama predstavlja mogućnost sklapanja prijateljstava sa različitim ljudima. U prilog tome govori veliki broj prijatelja koji djeca imaju na ovim mrežama. Sklapanjem prijateljstava sa nekim na društvenoj mreži, bilo da je on dobar prijatelj ili poznanik ili neko koga uopšte ne poznaju, dovodi do stvaranja **osjećaja veće upućenosti** u živote drugih i čini se da djeci to često predstavlja izvor satisfakcije i zabave.

Djevojčice, posebno starijih razreda osnovnih škola (13 do 15 godina) i djevojčice u srednjim školama (16 i 17 godina) u najvećoj mjeri posvećuju pažnju svom **vizuelnom identitetu na društvenim mrežama**, za razliku od dječaka svih uzrasta kojima je ovo značajno manje važno. Upravo iz ovog razloga, **kod djevojčica posebnu popularnost imaju društvene mreže Instagram i Snapchat.** Osnovna funkcija ovih društvenih mreža je dijeljenje fotografija, a najčešće se na njima dijele popularni „selfiji“ i fotografije koje opisuju događaje iz svakodnenog života. Prisutna je i razlika između mlađih i starijih djevojčica kada su u pitanju razlozi zbog kojih im se dopada ova društvena mreža. Starije djevojčice favorizuju Snapchat zbog **automatskog nestajanja postavljenog sadržaja** posle izvjesnog perioda. Ovo im, čini se, daje veću slobodu kada je u pitanju učestalost objavljivanja i odabir sadržaja. Mlađe djevojčice (9 do 11 godina) su pak zainteresovane za ovu aplikaciju više zbog mogućnosti **dodavanja različitih vizuelnih efekata svojim fotografijama.**

Snapchat je nova društvena mreža koja nas je sve oduševila. Dugo nije radio, kad su pustili da se skine u našoj državi, svi su imali snappchat I svi

su bili oduševljeni i bilo je zanimljivo da mijenjamo te efekte i da se dopisujemo.

Devojčica, 14 razed, Podgorica

Po meni, ta mreža služi da ljudi koje imaš u prijateljima mogu da vide neke trenutke iz tvog svakodnenog života, recimo ja na primer, postavljam slike sa velikog odmora, kad idem kući, kad jedem neko jelo sa drugaricom.. To služi da ljudi koji te ne poznaju vide kako tvoj svakodnevni zivot funkcioniše.

Djevojčica, 15 razed, Bar

Značajno **manju upoznatost sa Snapchat-om iskazuju romska djeca, djeca sa posebnim potrebama, djeca u domovima za decu bez roditeljskog staranja i djeca iz institucija za djecu u sukobu sa zakonom.**

Najzad, društvene mreže predstavljaju i **značajan izvor informisanja** za svu djecu putem kojeg se informišu o sadržajima koji su njima važni. Među ove sadržaje spadaju događaji iz života poznatih ličnosti (o kojima se saznaje preko objava svojih prijatelja ili putem stranica namijenjenih promovisanju ovih ličnosti), zatim aktuelni i popularni sadržaji, tračevi iz škole i informacije koje su im važne za izvršavanje školskih obaveza. Informišu se o domaćim zadacima, kada će biti provere znanja, šta su sve propustili ukoliko nisu prisustvovali nekom času**. Na jugu i centru Crne Gore nastavnici često preko društvenih mreža komuniciraju sa svojim učenicima**, najčešće oko tema nastavnih ili vannastavnih školskih aktivnosti. Dječaci se ističu po tome što pored navedenih stvari prate i sportske sadržaje.

5.4.1.3 Korišćenje YouTube-a

Osim društvenih mreža, svakodnevno se koristi i YouTube, prevashodno za zabavu, ali i za informisanje. Čini se da YouTube takođe igra izuzetno važnu ulogu u životu djece sa potpunim oštećenjem vida kao i da im ovaj sajt predstavlja najveći prozor u svijet interneta s obzirom na to da ga navode kao nešto što najčešće koriste (za slušanje emisija, filmova, muzike i za potrebe završavanja školskih obaveza).

Primjećuje se razlika između dječaka i djevojčica u tome koje sadržaje najčešće prate preko YouTube-a. Dok su djevojčice u većoj meri okrenute ka **praćenju muzičkih noviteta, gledanju serija i filmova,** dečaci češće koriste YouTube za **gledanje sportskih sadržaja**, ali i jedni i drugi u velikoj mjeri prate **jutjubere.** Čini se da jutjuberi danas zauzimaju isti status kao i poznate ličnosti

504

poput glumaca i muzičara kada je u pitanju njihova popularnost, te da su **postali novi uzori djece, prije svega mlađe (9 do 11 godina).**

Dječaci i djevojčice se razlikuju u tome koje jutjubere najčešće prate. Dječaci najčešće prate takozvane **gejmere** - jutjubere koji igraju igrice i u isto vrijeme ih komentarišu, demonstriraju kako se igraju i savetuju kako poboljšati uspeh u igrici. Djevojčice su pak više okrenute ka **jutjuberkama koje daju savjete na temu šminkanja i oblačenja** ili onima koje daju savjete za pravljenje različitih rukotvorina. Zanimljivo je da su popularni snimci na kojima jutjuberi prikazuju kako izgleda njihov svakodnevni život (takozvani *Video blogovi*, skraćeno *Vlogovi*). Jedan manji broj djece iz većih gradskih sredina se po uzoru na njih takođe odlučio da se oproba kao Jutjuber – dječaci snimaju sebe dok igraju i komentariušu igrice, ali i druge zanimljivosti koje rade, dok su sadržaji video snimaka devojčica slični video sadržaijima jutjuberki koje najčešće prate. Youtube se takođe koristi kao **sredstvo za rješavanje različitih problema** (''Know how'' video klipovi), a i u izvesnoj mjeri i **za potrebe škole** (razjašnjenje lekcija koje učenici nisu razumjeli na času, uputstva za rješavanje zadataka iz matematike ili fizike).

5.4.1.4 Ostale aktivnosti na internetu

Kada je riječ o ostalim aktivnostima na internetu donekle postoje razlike u zavisnosti o uzrasta i pola djece. Kada su u pitanju **igrice,** čini se da su one popularnije kod mlađih djevojčica (9 do 11 godina) kao i kod dječaka svih uzrasta, bilo da su to igrice koje se igraju onlajn sa drugim ljudima, bilo da su to one koje se igraju samostano na računarima. Djevojčice i dječaci koji igraju igrice razlikuju se po tipu igrica koje preferiraju. Najpopularnije igrice kod **dječaka jesu igrice koje podrazumijevaju scene nasilja, koje se istovremeno igraju u timovima, sa umjerenim stepenom težine, koje zahtijevaju promišljanje i grupno dogovaranje** (Counter strike, League of legends, Dota) Kod **djevojčica** su popularniji **virtuelni svjetovi** kao što je Minceraft ili igranje različitih igrica znanja. Čini se da **igrice mogu imati višestruku ulogu** u životima djece – one na izvjestan način doprinose **osećaju postignuća** a kod onih igrica koje se igraju u timovima i osjećaju pripadnosti grupi i ujedno razvijaju **timski duh i stratešku komunikaciju među saigračima**.

Kod dječaka u srednjoj školi je primijećena pojava **klađenja preko interneta i plaćanje usluge sportske prognoze** (navodne dojave za namještene mečeve), koje ocjenjuju kao lake načine za zaradu. Sva intervjuisana djeca najrjeđe koriste internet za informisanje o društvenim temama, a pažnju jedino privlače senzacionalistički naslovi ili vijesti o poznatim ličnostima.

5.4.1.5 Upotreba interenta za potrebe obrazovanja

Iz razgovora sa svim našim sagovornicima, stiče se utisak da se korišćenje interneta u obrazovne svrhe vrši uglavnom kada se od djece to zahtijeva. Djeca svih uzrasta navode da za potrebe škole najčešće koristi **Wikipedia-u**, na kojima lako pronalaze potrebne informacije i nerijetko ih koriste za izradu učeničkih radova, često bez prethodne provjere njihove tačnosti.

505

Osim Wikipedia-e, ponovo se koristi i YouTube, na kojima se gledaju upustva za rješavanje zadataka iz matematike i fizike. Djeca spontano navode da im je o**vakav tip učenja lakši i zanimljiviji u odnosu na klasični udžbeničk**i. Da je internet od velike koristi kada je u pitanju škola, navode i **roditelji romske populacije koji često koriste internet kao alat putem koga oni sami mogu da pomognu djeci oko rešavanja školskih zadataka.**

...Nekako je lakše nego u knjizi, udžbenik nije baš nešto i, zapamtimo bolje sa interneta, za čas posla nađemo...

Djevojčica 14 godina, Podgorica

Na primer kad učimo matematiku ili fiziku, kada učimo formule, imaju sajtovi gde su zadaci pojašnjeni urađeni i za pismeni kada se spremamo, dosta nas preuzima te zadatke sa interneta i vježba. I ima slika i objašnjenja

Djevojčica 15 godina, Podgorica

Ima zadataka iz matematike koje ne znam ni ja da izračunam, pa mogu sa telefona da računaju, tablicu množenja. Ima jedan sajt napišeš npr. sadržaj zadatka i daje ti primjere kako možes da se potrudiš da naučiš, a ne daje ti rješenje zadatka, i meni je to zanimljivo i korisno kada sam gledao. Tako da je to pomoć I nama roditeljima koji trebamo pomoći djeci.

Roditelj romske populacije, Podgorica

Nastavnici i roditelji, međutim, ističu i negativnu stranu korišćenja interneta u školske svrhe. Negativne strane interneta po njihovom mišljenju, kada je u pitanju obrazovanje, **jesu sajtovi sa diplomskim radovima, skraćenim lektirama i sastavima koje djeca slobodno preuzimaju i prepisuju u soptvene radove.** O ovom problemu izvještavaju i sami nastavnici koji navode da i oni lično posjećuju ove sajtove da bi ušli u trag zloupotrebama ove vrste svojih učenika. Drugi veliki problem predstavlja korišćenje interneta tokom same nastave ili kontrolnih ili pismenih zadataka. **Djeca često slikaju kontrolne, domaće radove i šalju jedni drugima ili odraslima koji im pomažu u njihovom rešavanju i na taj način dobijanju dobre ocjene sa malo truda.**

506

Ima jedna žena drži privatne časove, njoj djeca šalju zadatke sa časa i onda im ona preko vibera uradi cio zadatak na času.

Nastavnica u srednjoj školi, Podgorica

Meni je dijete 7.razred i njoj matematika ide dobro, ima dobre rezultate. Dijete pored nje sjedi, uzme slika kontrolni, pošalje majci ona odradi zadatke i ovaj prepiše preko vibera. Pa gdje je tu logika?

Roditelj, Podgorica

5.4.1.6 Kako djeca pristupaju internetu?

Kao što je ranije spomenuto, na učestalo korišćenje interneta utiče činjenica da skoro sva intervjuisana djeca imaju **pametne telefone.** Ovo je uređaj preko kojeg naši sagovornici **najčešće pristupaju internetu.** Razlog za preferenciju telefona u odnosu na ostale uređaje leži u ocjeni telefona kao **praktičnijeg** od ostalih uređaja. Čini se da se pod praktičnošću telefona ne misli samo na njegovu laku prenosivost i time mogućnost da ga djeca stalno imaju uz sebe, već i na **lakši pristup sadržajima koje djeca najviše koriste – putem aplikacija na koje se ulazi samo jednim klikom**.

Naši sagovornici sa smetnjama u razvoju takođe najčešće pristupaju internetu preko **telefona,** iz istog razloga - veće praktičnosti**. Kada su u pitanju djeca sa oštećenjem vida, čini se da veća praktičnost telefona od ostalih uređaja još više dolazi do izražaja.** Ovdje su posebno važne **aplikacije za sistem trenutnih poruka koje pružaju mogućnost slanja i primanja ne samo pisanih već i glasovnih poruka.** Izgleda da ova opcija osobama sa **oštećenjem vida** olakšava komunikciju sa drugima. Sa druge strane iako je komunikacija time olakšana, nužan uslov je i dobar pristup internetu kako onih koji šalju tako i onih koji primaju glasovne poruke. Glasovna poruka **zahtijeva mnogo više megabajta te dobar protok pa problem može nastati ukoliko bi pristup internetu bio otežan kod bilo koje od strana koje se služe ovom opcijom.**

Još jedan od razloga praktičnosti telefona kada su u pitanju osobe sa oštećenjem vida može biti i to što je na **računaru teže ovladati softverom sa govornom podrškom.** Naša sagovornica **sa potpunim oštećenjem vida** navodi da još uvijek nije naučila kako da koristi softver za slepe osobe kada je u pitanju računar i iz razgovora sa njom se stiče utisak **da učenje korišćenja računara za nju predstavlja veliki korak**. Ovladavanje korišćenjem računara za nju predstavlja cilj pred kojim je dug put - nešto što zahtijeva dosta vremena, kako kaže ‘’treba prvo cio operativni sistem da se savlada’’. Može se reći da korišćenje pametnog telefona sa softverom za osobe oštećenog vida

507

otvara ovim osobama veće mogućnosti komunikacije i informisanja, ali ostaje pitanje koje bi se još mogućnosti otvorile ukoliko bi i kompjuter postao uređaj preko koga naši sagovornici ulaze u svijet interneta.

Meni je mnogo teže da kucam na kompjuteru, lakše je na telefonu. Jednostavno je manji, efikasniji I kompaktniji.

Djevojčica, 14 godina, Podgorica

Nekad šaljem poruku u pisanom formatu, al što mi je najgore kad nemam interneta trebam poruku preko običnog ovako telefona, sms, i trebam da otkucam i baš mi teško pada da pišem dugu. Nije meni problem da mi govorna pročita al meni je muka da ja šaljem. Meni pošalju pisanu ja njima glasovnu i kažu meni nemam toliko interenta za glasovnu ali hajde.

Djevojčica sa potpunim oštećenjem vida, Podgorica

U domu za djecu bez roditeljskog staranja, u insitutuciji za djecu u sukobu sa zakonom kao i u pojedinim romskim porodicama, internet je značajno manje dostupan.

Kada su u pitanju **djeca iz doma bez roditeljskog staranja, ne posjeduju svi mobilni telefon, a još rjeđe sopstveni računar**. Internetu pristupaju samo na mjestima na kojima je pristup wifi-ju moguć ili preko zajedničkog računara iz doma i to u slučajevima kada im je neophodno da pronađu nešto za školu, u čemu im ponekad pomažu vaspitači.

Sa druge strane, iako je kod **djece romske populacije dominantan vid pristupanja internetu preko mobilnog telefona,** treba imati u vidu **različitost uslova u kojima romske porodice** žive te ne možemo reći da postoji neka pravilnost u načinu na koji pristupaju internetu – u nekim porodicama se internetu isključivo pristupa preko mobilnog telefona kao supstituta za računar, dok u nekim romskim domaćinstvima postoji stalan pristup internetu, kako preko računara, tako i preko telefona. Takođe, **čini se da romskoj djeci pristup internetu preko kućnog računara često može biti ograničen zbog brojnosti članova porodice.**

Ja sam dva sata na računaru, pa puštam brata, pa strica... To je dogovor.

Dječak iz romske populacije, 11 godina, Podgorica

508

Djeci **u insitutciji za djecu u sukobu sa zakonom pristup internetu ograničen je na svega sat vremena dnevno, a određenoj djeci je pristup internetu u potpunosti zabranjen**. Pojedina djeca iz ove ustanove idu u školu, a dok su u školi dobijaju na korišćenje telefon preko kojeg mogu pristupiti internetu onda kada im je dostupan wi-fi. Kada su na internetu, najčešće ga koriste za aktivnosti koje inače rade njihovi vršnjaci – posećivanje društvenih mreža, slušanje muzike i igranje igrica. Iz razgovora sa djecom iz ove ove institucije, stiče **se utisak da kod njih ne postoji potreba za internetom u mjeri u kojoj je ona postoji kod naših ostalih sagovornika**, što se između ostalog može zaključiti i na osnovu opšteg utiska sa diskusuje – **sagovornici su djelovali mnogo manje zainteresovani za temu od svih ostalih sagovornika i nije djelovalo da im restrikcija interneta na svega sat vremena dnevno predstavlja veliki problem.**

5.4.2. Vještine korišćenja interneta

5.4.2.1. Samoprocjena sopstvenih vještina

Kada su u pitanju vještine korišćenja interneta, primjetne su razlike u samoprocjeni između mlađih i starijih sagovornika.

Starija djeca (13 do 17 godina) vrlo samouvjereno procjenjuju sopstvene vještine i znanja koja su potrebna za korišćenje intereneta. Razlog ovoj samouvjerenosti može ležati u činjenici da većina djece upravo svojim nastavnicima ili roditeljima **pomaže pri korišćenju interneta**, pogotovo u severnim područjima Crne Gore. I roditelji i nastavnici opažaju djecu kao **superiorniju** u korišćenju interneta u odnosu na njih same i nerijetko navode da od njih traže savjete za korišćenje interneta. Čini se da je ovakvo viđenje djece od strane roditelja i nastavnika posebno izraženo kada je riječ o **vještinama korišćenja pametnih telefona – ono što je za roditelje i nastavnike teško i nepoznato na telefonu, djeca to obavljaju sa lakoćom**.

Kad nekog zovemo, djeca nam pomažu, povezuju prijatelje. Ja preko telefona ništa ne izbacujem na fb, jer više imam vremena kući na taj stari monitor I lakše se snalazim, a kad hoću nešto da izbacim na telefon zovem djecu, i onda mi oni pomažu.

Roditelj, romska populacija, Podgorica

Za razliku od starije djece, **mlađa djeca (9 do 11 godina), pre svega djevojčice, otvoreno navode da nemaju dovoljno razvijene vještine** za korišćenje interneta.

Kao najveća poteškoća kod mlađe djece ističe se **nedovoljno razumijevanje sadržaja na internetu**, koje je često posljedica **nedovoljnog poznavanja engleskog jezika**. Upravo zbog ovoga, nekoliko njih navodi da je imalo probleme koji se tiču otvaranja profila na društvenim mrežama, preuzimanja muzike ili filmova ili blokiranja sadržaja. **Mlađe djevojčice** ove probleme

su **rješavale najčešće u saradnji sa roditeljima ili drugim starijim članovima porodice**, dok su pak **dječaci ove probleme rešavali samostalno**, ili nešto rjeđe u saradnji sa bratom, sestrom ili drugom.

Istovremeno, stiče se utisak da su **mlađa djeca manje vješta i kada su u pitanju internet pretraga i provjera tačnosti informacija na internetu.** Ovo takođe može biti posljedica slabijeg razumijevanja sadržaja na internetu. Informacije se pretražuju prevashodno za potrebe izvršavanja školskih obaveza pri čemu se uglavnom traži pomoć neke starije bliske osobe. Što se tiče provjeravanja tačnosti informacija, **svega par mlađih sagovornika je navelo da provjeru vrši upoređivanjem informacija prikupljenih iz različitih izvora ili upoređivanjem informacija sa interneta sa informacijama iz udžbenika**, dok ove aktivnosti značajno češće sprovode starija djeca (13 – 17 godina).

Starija djeca smatraju da su im vještine korišćenja interneta vrlo razvijene i ne iskazuju potrebu za dodatnim znanjima i vještinama. Postojeća znanja koja starija djeca imaju su u najvećoj mjeri stečena samostalno ili uz pomoć vještijih članova porodice ili prijatelja. **Prilikom susretanja sa nekim problemom** (na internetu ili van njega), **često se** u potrazi za rješenjem **prvo okreću internetu i to Youtube klipovima** na temu kako uraditi nešto („know how“). Pomoć IT stručnjaka se navodi kao posljednji korak, kada sve drugo zakaže.

Kao i djeci predstavnicima opšte populacije, našim sagovornicima **sa smetnjama u razvoju malo šta predstavlja problem** kada je korišćenje interneta u pitanju. Vještinama korišćenja interneta ovladali su uglavnom samostalno ili uz pomoć neke bliske osobe. **Sličan stav prema svojim vještinama iskazuju i pripadnici marginalizovanih grupa**. Dok se **djeca iz romske populacije često obraćaju članovima svoje porodice za pomoć**, na primjer za izradu domaćih zadataka ili pronalaženje informacija, **sagovornici iz doma za djecu bez roditeljskog staranja i iz insitutcije za djecu u sukobu sa zakonom** se češće obraćaju svojim **vaspitačima** za pomoć ili ove probleme rješavaju **samostalno ili uz pomoć prijatelja.**

5.4.2.2 Primjena veština za potrebe obrazovanja

Iako učenici, prije svega stariji (13 do 17 godina), lako pronalaze odgovore na ono što ih zanima na internetu, **nastavnici navode da se učenici rijetko trude kada je u pitanju korišćenje interneta za potrebe škole**. Primjeri učeničkih radova su često proizvod lako uočljiv zloupotreba („copy-paste“ primjeri izrade domaćih i pismenih zadataka). Prema mišljenju roditelja i nastavnika, **internet takođe značajno negativno utiče na pismenost djece**, ali i na **njihov rječnik** koji, po njihovim riječima biva osiromašen, a sa druge strane sadrži veliki broj internetizama („lajkovanje“, „tagovanje“ „šerovanje“). Ipak, učenici su mišljenja da učestalo korišćenje interneta pozitivno utiče na **razvijanje informatičkih znanja koja mogu koristiti u školi** (učenici navode da na časovima informatike uče samo programe MS Office paketa, a da su ostale stvari naučili nezavisno od škole) i **posredno na učenje engleskog jezika.**

510

5.4.2.3 Primjena veština potrebnih za unaprjeđenje bezbjednosti na internetu

Kada je reč o opcijama za unaprjeđenje bezbjednosti na internetu, gotova sva intervjuisana djeca koja imaju profile na društvenim mrežama su **koristila opciju za blokiranje osoba ili neželjenih sadržaja, kao i ograničavanje vidljivosti svojih objava.** Primjetna je **razlika između dječaka i djevojčica** u **tome koliko pažnje poklanjaju podešavnjima privatnosti** - **dječaci se manje od djevojčica obaziru na ovo** jer, kako neki navode, to nije u sferi njihovih interesovanja. **Ponašanje dječaka iz insitutcije za djecu u sukobu sa zakonom,** kada je u pitanju podešavanje privatnosti, **se ne razlikuje od ponašanja dječaka iz opšte populacije** - čini se da ni oni ne poklanjaju puno pažnje podešavanjima privatnosti. Kada je riječ o opciji deaktivacije vidljivosti lokacije – iskustva djece su podijeljena: mlađe djevojčice kojima je ova opcija upaljena navode da su roditelji to od njih tražili kako bi u svakom trenutku imali informaciju gdje se one nalaze, dok neka starija djeca navode da su **namjerno isključili ovu opciju upravo da roditelji i drugovi ne bi znali gdje se oni nalaze**.

5.4.2.4 Poželjne vještine

U očima djece **poseban status ozloglašenih (ali „poštovanih“) stručnjaka** imaju tzv. **hakeri.** „Hakovanje“ se vidi kao nešto što znaju samo oni koji su jako vješti u korišćenju interneta i to je za brojne intervjuisane dječake poželjna vještina. **Nekoliko dječaka je navelo da zna da „hakuje“ igricu, a skoro svi znaju nekoga ko zna da „uhakuje“ profil**. Sa druge strane, djevojčice se više plaše hakovanja profila, te bi voljele da imaju više znanja koja bi im omogućila zaštitu profila od hakovanja. **Od poželjnih vještina kod sve djece takođe se izdvajaju i poznavanje Phootoshop-a, ali i programiranje.**

Jedna od sagovornica **sa tjelesnim smetnjama** navela je da **ne zna kako da blokira neželjene reklame** te da bi volela to da nauči. Naši sagovornici sa **oštećenjem vida,** mada generalno zadovoljni sopstvenim vještinama korišćenja interneta, naveli su par stvari koje bi voljeli da nauče. Kao što je navedeno, jedna djevojčica bi volela da ovlada **softverom za govornu podršku na računaru**, dok drugi sagovornik sa oštećenjem vida ima svoj Youtube kanal koji je samostalno otvorio, iako je postavio svoj snimak, **ne zna kako da ga ukloni sa svog kanala**.

511

5.4.3. Rizici na internetu

Raznovrsni su primjeri rizika na internetu koje naši sagovornici navode. **Najčešća negativna iskustva na internetu koje djeca navode su „hakovanja profila“, primanje poruka od nepoznatnih ljudi, ali i vrijeđanje između vršnjaka preko društvenih mreža.** Primijećene su i izvesne razlike između mlađe i starije djece u učestalosti navođenja određenih primera rizika.

5.4.3.1. Hakovanje profila

Kada je reč o hakovanju profila, čini se da je ova pojava značajno rasprostranjenija među starijom djecom (13 do 17 godina) nego mlađom (9 do 11 godina). Takođe, iz razgovora sa našim sagovornicima stiče se utisak da je češća pojava da su **dječaci hakeri**, **a djevojčice žrtve hakovanja** nego obrnuto. **Žrtva hakovanja** bila je i jedna od naših sagovornica sa **tjelesnim smetnjama – jednom od strane nepoznate osobe, drugi put od svog druga**.

Prema rečima dječaka **vještine hakovanja su upravo naučili preko prethodno navedenih „know how“ YouTube tutorijala.** Razlozi za hakovanje su razlozi uobičajni za ovaj uzrast, kao što su zadirkivanje, znatiželja, ali nerijetko se kao razlozi spominju i namjerna povrjeđivanja drugih ili svađe. Onima koji su žrtve hakovanja rješavanje ovog problema može značajno otežati to što se **rijetko kada otkrije ko je haker.** Neke od djevojčica koje su bile **žrtve hakovanja** navode da su **trpjele dugoročne posledice** ovog čina – bilo im je potrebno dosta truda i vremena kako bi svojim prijateljima objasnile da je sadržaj koji je podijeljen na profilu upravo delo hakera, dok se nekima dešavalo i da se zbog toga posvađaju ili prekinu kontakt sa prijateljima.

Među dječacima je **rasprostranjena razmena profila (ili računa) u igrici ili prodavnici aplikacija koji su zaštićeni personalizovanom šifrom**. Svaki profil ima pristup određenim aplikacijama, igricama i pogodnostima u njima tako da se razmjenom šifri dolazi do njih bez plaćanja. Razmjena šifri se obavlja putem elektronske pošte, ali se događa da jedna strana ne ispuni svoj dio dogovora - što je svojevrtsan način hakovanja.

5.4.3.2 Izloženost neprijatnim sadržajima

U drugu grupu rizika može se svrstati **potencijalna izloženost djece različitim sadržajima na internetu,** neadekvatnim za njihov uzrast**. Pornografski i nasilni sadržaji** su oni koje roditelji i nastavnici ocjenjuju kao najneprikladnije za djecu i smatraju da su ovi sadržaji djeci lako dostupni. U skladu sa ovakvim viđenjem roditelja i nastavnika, **dječaci neretko navode da često gledaju ove sadržaje ili da ih često dijele međusobno**, dok su djevojčice uzdržane po ovom pitanju. Roditelji brinu i o tome da djeca mogu doći u kontakt sa **sadržajima koji ih mogu navesti na pogrešne obrasce ponašanja** (roditelj iz socijalno deprivirane sredine daje primjer da dijete na YouTube-u može naučiti kako da obija bravu).

Kod **mlađe djece** je prisutna pojava **primanja uznemiravajućih poruka sa pretećim sadržajima** uglavnom preko Vibera. U ovim porukama djeca se uslovljavaju da proslijede poruku određenom broju ljudi i eksplicitno se navodi da će im se nešto loše desiti ukoliko to ne urade. Dok mlađe dječake ove poruke iritiraju i u glavnom ne veruju u njihovu tačnost, mlađe djevojčice uglavnom iskazuju strah od ovih poruka i najčešće se obraćaju roditeljima kada prime ovakve sadržaje.

Za djecu posebno uznemiravajući su takozvani „**skriveni sajtovi**“ (Dark Web) na kojima postoje eksplicitne scene nasilja, pristup ilegalnoj trgovini i slično. Iako je mali broj starije djece (13 do 17 godina) pristupao ovim sajtovima, mnogi su svjesni njihovog postojanja.

Na kraju, kao manje uznemiravajuće, ali iritantne djeca ocjenjuju reklame i „pop-up“- ove, koje ujedno vide kao najveće prenosioce kompjuterskih virusa.

5.4.3.3 Vršnjačko nasilje i internet

Stiče se utisak da je zloupotreba fotografija i video snimaka na internetu redovna pojava u Crnoj Gori. Jedna od vrsta zloupotreba jeste **ucjenjivanje objavljivanjem privatnog sadržaja.** Na objavljene/„procurele“ privatne fotografije i video snimke seksualnog tipa djevojčice i dječaci različito reaguju. Dok djevojčice prevashodno navode da su zbog ove projave opreznije prilikom postavljanja i slanja svojih fotografija, **dječaci vrlo rado učestvuju u dijeljenju ovih procurelih saržaja** i ne pokazuju empatiju prema žrtvama ove vrste zloupotrebe.

Druga vrsta učestale zloupotrebe ovog tipa je i kreiranje **stranica ili lažnih profila na društvenim mrežama, sa ciljem ismijevanja ili vrijeđanja** određene osobe (na takvim stranicama se uglavnom objavljuju fotografije, često digitalno izmijenjene, na kojima je u nezgodnoj situaciji snimljena ismijana osoba, što je okidač za fizičko nasilje bio jednoj od žrtava takve stranice sa kojom smo razgovarali - dječku iz Ljubovića). Takođe, često **su žrtve ovakvog oblika zlouoptrebe** učenici **sa tjelesnim ili psihičkim smetnjama ili odlični učenici**. Poseban problem kod ovakvog tipa zloupotrebe predstavlja činjenica da su ove stranice lako dostupne svima kao i da mnogi preuzimaju ovakve fotografije sa interneta. Tako, i u slučaju njihovog povlačenja sa društvenih mreža, ovi sadržaji mogu ostati arhivirani kod djece koja su ih preuzela. Tako, postoji mogućnost njihovog ponovnog postavljanja na internet što predstavlja dodatni psihički pritisak na žrtve. **Ovom riziku su ponekad izloženi i sami nastavnici**. Pojedini nastavnici navode da su učenici pravili njihove lažne profile ili da su na internetu pronašli sopstvene slike praćene negativnim komentarima. Nerijetko su navodili da im je bilo potrebno dosta vremena da otkriju ko stoji iza ovih djela. **Kao problem vide i to što su roditelji često otežavali proces sankcionisanja počinilaca** pravdanjem postupaka svoje djece terminima „dječija igra“ ili „djrčiji nestašluci“.

> Djeca snimaju neku siromašnu djecu, njihovu odjeću, nas profesore. Kažu mi učenici da ako primijete da je neki profesor neugledan, da ima loš auto, oni snimaju, slikaju to i komentarišu međusobno.

513

Nastavnica, Podgorica

Osim toga, učenici često koriste društvene mreže za provokaciju drugih na internetu i za svađanje. Podijeljena su mišljenja djece oko toga ko učestalije ulazi u konflikte na društvenim mrežama – dječaci češće navode djevojčice kao glavne aktere, dok djevojčice smatraju da je ova pojava jednako rasprostranjena i kod dječaka i kod djevojčica**. Nerijetko se žrtvama dodatno prijeti fizičkim nasiljem ukoliko prijave ova dešavanja roditeljima ili nastavnicima.** Tako, često ovi vidovi nasilja ili ostanu skriveni od roditelja ili nastavnika, ili prođe dosta vremena prije nego što se djeca ohrabre da se obrate roditelju ili nastavniku.

Naši sagovornici su navodili i primjere kada se svađa ili provokacija započeta na društvenoj mreži završi fizičkim okršajem.

Na primjer kod nas objave status pa počnu da prozivaju. Zato što se oni posvađaju i svako ima svoje prijatelje, ova se druži sa ovom, a ova sa onom, pa se one umešaju i još više ih posvađaju preko komentara, i sad ne smiješ da se posvađaš sa nekim preko Facebook-a, to odmah počnu prozivanja, na tuču te izazivaju, katastrofa!

Djevojčica 13 godina, Podgorica

Potom, društvene mreže se koriste i za **organizaciju tuča, često masovnih kao i za dijeljenje snimaka ovih tuča.** Ovi sadržaji značajno privlače pažnju sve djece i često se u komentarima snimaka vrijeđa onaj koji je „izgubio“ u tuči, a hvali se „pobjednik“. **Nastavnici saznaju za ove tuče često prekasno** – tek po objavljivanju ovih snimaka kada preuzimaju kaznene mjere kako za one koji su učestvovali u tuči tako i za one koji su tuču snimali. Nastavnici navode da im je teško da sprovedu **preventivne aktivnosti** u cilju sprječavanja ove pojave, jer se komunikacija oko zakazivanja tuče odigrava skriveno od njih, te da oni jedino mogu da reaguju u slučajevima kada ih o zakazanoj tuči obavijesti neki učenik.

Naši učenici su zakazivali tuču sa učenicima iz druge škole preko Facebook-a, a čitava prepiska je trajala nedeljama, a da mi nismo znali. Niko nije mogao da pretpostavi da će doći to toga. To je bila masovna tuča. Nije u našem okruženju, bila je u dvorštu te druge škole, nošeno je i oružje. Učenici su isključeni iz škole, ali trebalo je to sprečiti da smo znali.

Nastavnica u srednjoj školi, Podgorica

5.4.3.4 Iskustva sa kontaktiranjem od strane nepoznatih ljudi

Kontaktiranje od strane nepoznatih ljudi je iskustvo koje je skoro svako od naših sagovornika navelo da je imalo. Ovo kontaktiranje se obavlja uglavnom putem društvenih mreža, preko lažnih ili pravih profila, ili putem neke od aplikacija za sistem trenutnih poruka (Viber, Whatsapp). Čini se da djeci veći problem predstavlja kontaktiranje sa lažnih profila nego kontaktiranje od strane nepoznatih osoba. **Zahtjev za prijateljstvo ne prihvata se ukoliko djeca procijene da je profil lažan.** U ovoj proceni vode se različitim pokazateljima: mali broj prijatelja ili fotografija, nepostavljanje lične fotografije, nedostatak objava, identične slike na dve društvene mreže.

Primijećene su razlike između mlađe i starije djece u pogledu načina reagovanja na kontaktiranje od strane nepoznatih osoba **za profile za koje procijene da su pravi– starija djeca (13 do 17 godina) nerijetko navode da prihvataju zahteve za prijateljstvo, dok kod mlađe djece (9 do 11 godina) ovo izostaje**, najčešće zbog roditeljskih pravila koja se poštuju.

Naime, prema rečima starije djece, **značajnu ulogu u slanju, odnosno prihvatanju zahteva za prijateljstvo igra fizički izgled**. Dječaci su skloni da pretražuju na društvenim mrežama profile djevojčica dok ne naiđu na neki koji im se dopada i onda da započnu komunikaciju sa njima. Shodno tome, djevojčice navode da isto tako prihvataju zahteve za prijateljstvo od dječaka koji im se dopadaju i da lakše stupaju u komunikaciju sa njima. Tako, ostaje otvoreno pitanje bezbjednosti djece na internetu, jer lako skalpanje prijateljstva na društvenim mrežama, samo zbog fizičkog izgleda, može biti pogodno tlo za rizike koji mogu da uslijede. **Upravo su ovo rizici oko kojih roditelji u Crnoj Gori najviše brinu**. Roditelji smatraju da zbog pubertetskog perioda u kojem im je sve interesantno, djeca lako mogu stupiti u komunikaciju sa nepoznatima, kao i da djeca nemaju dovoljno znanja i vještina da uvijek prepoznaju namjere osoba sa kojima stupaju u kontakt.

U prilog ovome, govori i činjenica da je nekoliko starijih djevojčica sa sjevera imalo **virtuelnih i realnih kontakata sa osobama koje prethodno nisu poznavale**. Jedna djevojčica je **aktivno posjećivala sajtove za upoznavanje i komunikaciju sa nepoznatim osobama** i navodi da joj je komunikacija sa njima izrazito prijatna, kao i da im se često povjerava. Iako su joj roditelji zabranili posjećivanje ovih platformi, ona to i dalje čini krišom, preko svog mobilnog telefona.

Negativna iskustva su imale djevojčice koje su zakazale susret sa muškim osobama koje su prvo upoznale preko društvene mreže. Osobe koje su se sastale sa njima su se lažno predstavljale, imale su značajno više godina nego što su navele, a ovo viđenje je čak imalo elemente fizičkog nasilja (djevojčice su bile fizički spriječene da odu sa mjesta sastanka). Djevojčice su prijavile slučaj članovima porodice, a u jednom slučaju su roditelji prijavili slučaj policiji.

515

Naši sagovornici iz insitutciije za djecu u sukobu sa zakonom **su podijeljeni po tome koji su im kriterijumi za prihvatanje odnosno neprihvatanje zahtjeva za prijateljstvo na društvenim mrežama** - dok neki navode da ne razmišljaju o tome koga prihvataju za prijatelje, drugi kažu da prihvataju samo one koje poznaju.

5.4.4. Rizični i protektivni faktori

5.4.4.1 Percepcija i doživljaj internet rizika

Iako navode slična negativna iskustva na internetu, **primjećuju se razlike između dječaka i djevojčica u pogledu njihove percepcije i doživljaja ovih iskustava**. Čini se da dječaci i djevojčice različitog uzrasta sa različitim stepenom ozbiljnosti gledaju na navedene rizike kao i da ih drugačije emotivno doživljavaju.

Djevojčice često iskazuju zabrinutost oko postojećih rizika, ali kao što je prethodno navedeno, kod **pojedinih starijih djevojčica su registrovana ponašanja na interentu koja ih izlažu rizicima**. **Mlađe djevojčice** iskazuju **najveći stepen straha od potencijalno negativnih stvari na internetu**. Učestalo se navode **otmice ili silovanja** zbog kontakta sa nepoznatima na društvenim mrežama o kojima su saznale, između ostalog, i preko televizije. Generalno, **dječaci iskazuju manji stepen zabrinutosti za navedne rizike** i čini se **ravnodušnije reaguju na njih** često vodeći se idejom da se navedeni rizici ne mogu desiti baš njima.

Može da se desi prevara, djevojka se neka javi momku: Da se upoznamo, ja sam tu sa Starog, da se nađemo tu i tu. Sastanak na slijepo, on dodje, ona isto dođe, ali ga kidnapuje sa nekim momkom, bace ga u auto, odvezu ga negdje, uzmu bubreg i organe.

Dječak, 14 godina, Podgorica

5.4.4.2 Načini reagovanja na internet rizike u zavisnosti od pola i uzrasta djece

Generalno o stvarima koje se dešavaju na internetu djeca najčešče **razgovaraju** sa prijateljima, značajno rjeđe sa članovima **porodice** ili nastavnicima.

Djevojčice, naročito mlađe, izjavljuju da uglavnom razgovaraju sa svojim roditeljima ili starateljima, prijateljima i drugim bliskim osobama i traže savjet kako da riješe određeni problem. **Traženje pomoći je, srazmerno procijenjenoj veličini rizika**. Na kontaktiranje nepoznatih ljudi koje su ocijenili kao uznemiravajuće **starije devojčice i dečaci reaguju samostalno – blokiranjem**. Međutim, **kod drugh oblika uznemiravanja**, kao što su hakovanje profila ili primanje seksualnih poruka, **djevojčice su ova iskustva najčešće dijelile sa roditeljima**,

516

braćom i sestrama i bliskim prijateljima kako bi od njih dobili savjet na koji način da riješe problem. Savjete koje su dobili ocjenjuju kao odgovarajuće i korisne i navode da bi ukoliko bi se ponovo našle u istoj situaciji primijenile isti tip reakcije. **Djevojčice koje su bile izložene direktnim rizicima imaju manji stepen tolerancije na buduće događaje,** one češće navode da bi se ukoliko bi se oni ponovili dirketno obratili roditeljima za pomoć, dok djevojčice i dječaci koje nisu imale ozbiljnija iskustva bi i dalje prvenstveno pokušali samostalno da riješe problem.

Dječaci rijetko pričaju sa roditeljima o negativnim iskustvima na internetu, i pokušavaju svoje probleme da reše samostalno ili samo uz pomoć drugova, čak su prijavljene situacije kada dječaci zbog prijetnji nasilnika nisu rekli roditeljima za uznemiravanje preko interneta. Jedine konsultacije koje traže od svojih roditelja jesu tokom kupovine preko interneta.

Iz razgovora sa **djecom sa smetnjama u razvoju**, stekli smo utisak da je **nivo svijesti** o potencijalnim rizicima na internetu kod ove **djece na visokom nivou** te da se oni veoma **odgovorno ponašaju na internetu –vode računa o privatnosti, za prijatelje ne prihvataju osobe koje ne poznaju.** Takođe, čini se da **svi sagovornici sa smetnjama u razvoju imaju razvijen odnos povjerenja sa nekom odraslom osobom** kojoj bi mogli da se obrate u slučaju da se nešto loše desi**. Prijatelje i porodicu uključuju u svoje online aktivnosti u meri u kojoj to rade i djeca opšte populacije sa kojom smo razgovarali** – to su uglavnom zajedničke aktivnosti gledanja filmova ili serija, pružanje odnosno davanje pomoći jednih drugima kada je to potrebno, kao i povremene zajedničke aktivnosti traženja informacija koje su im od koristi (filmovi, serije, stvari za kupovinu...)

Djeca se rjeđe obraćaju nastavnicima za pomoć prilikom susretanja sa različitim interent rizicima. **Djevojčice iz centralnog i južnog regiona Crne Gore često navode i da su njihovi nastavnici bili uključeni u rješavanje problema** koji su nastali na društvenim mrežama. Na primjer, **tuče se zakazuju u grupnim razgovorima preko interneta te neko od đaka obavijesti nastavnicu o zakazanoj tuči i na taj način se spriječi njihovo održavanje**. Manji broj učenica se po pitanju svojih problema obratio svojim nastavncima – **djevojčice koje su imale hakovan profil su to uradile kako bi im nastavnice pomogle da uspostave bolju komunikaciju sa svojim vršnjacima** i zadovoljne su sa pomoći koja im je pružena. Dječaci znatno ređe traže pomoć od nastavnika.

5.4.4.3 Posredovanje roditelja u bezbednosti djece na internetu

Roditelji su saglasni da **je vaspitanje, pre svega odnos povjerenja između djece i roditelja**, faktor koji ima najveću moć da zaštiti djecu od rizika na internetu. Kako **većina roditelja nema povjerenje u sopstvena znanja i vještine potrebne za različite oblike direktne zašite djece na internetu**, većina njih navodi da pokušava otvoreno da razgovara sa djecom oko toga koje su dobre stvari, kao i oko toga na koje načine da se zaštite od loših stvari na internetu. **Najčešći bezbjednosni saveti koje roditelji daju svojoj djeci su upravo oni savjeti koje starija djeca često**

517

ne poštuju: da ne prihvataju pozive za prijateljstvo na društvenim mrežama od nepozatnih ljudi i da ne komuniciraju sa njima.

Najefikasniji način je razgovor, ako imate ostvareno povjerenje i komunikaciju. Ali ima djece koja ne pričaju sa roditeljima, koja će pola informacije podijelit, a pola će ostavit za sebe. U tom slučaju mora postojati neki monitoring, mada i taj monitoring... Koja je granica do koje vi možete ići?

Roditelj djeteta sa posebnim potrebama, Podgorica

Aktivnosti koje naši sagovornici sprovode u cilju zaštite svoje djece na internetu su mahom usmerene ka **provjeravanju njihovih aktivnosti i njihovih uređaja**. Ovo se prije svega odnosi na **roditelje mlađe djece** – oni u najvećoj mjeri provjeravaju telefone svoje djece ili istorijat na internet pretraživaču ili raspolažu njihovom šifrom od profila na društvenim mrežama. Roditelji smatraju da su **ovi načini nadgledanja djece efikasni**, a navode i primjere kojima ovo mišljenje potkrjepljuju:

Moje dijete je imalo 9 godina i na FB je prihvatilo zahtjev za prijateljstvo svoje drugarice, pa je došao zahtjev od nekog dječkića koji je bio zajednički prijatelj sa tom drugaricom. I kada ga je prihvatila, pojavile su se pornografske slike na tom profilu, odmah smo ga blokirali. Možda nije ni loše što je vidjela to tada, od tad mnogo vodi računa koga prihvata.

Roditelj, Podgorica

Ja sam ušla na ćerkin profil da vidim sa kim se dopisuje i tu sam vidjela nekog dječkića kojeg nisam poznavala. Kada sam pogledala dopisivanje, vidjela sam da nešto nije u redu, prosto vidite po načinu izražavanja da to nije dijete nego odrasli čovek. Onda sam ja uzela da se dopisujem sa njim sa ćerkinog profila i malo po malo, priča je išla u drugom smeru. Blokirala sam tu osobu, a njoj sam objasnila da postoje poremećene osobe na internetu i da nečija slika na internetu ništa ne znači i da ne prihvata ljude koje ne zna.

Roditelj, Podgorica

518

Imam prijateljicu koja je samohrana majka, ima dvoje djece, između ostalog ima ćerku od 16 godina. Ona je sa posla otvorila lažni profil, stavila neke sličice i sve vrijeme se dopisivala sa svojom ćerkom. I kako je teklo dopisivanje, dogovorili su sastanak i onda se pojavila ona, njena majka, pa je bilo veselo po ćerku.

Roditelj, Podgorica

Sa druge strane**, roditelji starije djece nešto rjeđe navode da direktno provjeravaju mobilne telefone svoje djece,** a kod većine njih je **rasprostranjeno mišljenje da djeca imaju dovoljno znanja i vještina da od njih sakriju ono što žele te da** stoga ovakve provjere nemaju puno smisla**.** Oni koji još uvek provjeravaju profile svoje djece na društvenim mrežama su mahom roditelji ženske djece, jer, prema njihovom mišljenju, upravo su maloljetne devojčice u pubertetskom dobu najpodložnije različitim rizicima.

Što se **direktnih zabrana u vezi sa internetom tiče**, svega mali broj naših sagovornika navodi da ih primenjuje. To su uglavnom **roditelji mlađe djece**, a ono što im zabranjuju **jesu gledanje pornografskih i nasilnih sadržaja.** Roditelji starije djece se ponovo u većoj meri oslanjanju na komunikaciju i objašnjavanju zašto neki sadržaji nisu primereni, jer je kod njih **prisutna sumnja u to koliko je zabrana bilo kakvih sadržaja djelotvorna zbog lake dostupnosti sadržaja ove prirode na internetu.**

Kada je u pitanju **direktni monitoring deteta** dok je za računarom ili telefonom čini se da se ovaj vid kontrole najređe primenjuje, te da se događa samo kada roditelji i djeca obavljaju neku zajedničku aktivnost na internetu.

Očekivano, zbog činjenice da roditelji posjeduju oskudna znanja o internetu, **niko od naših sagovornika nije koristio softverske opcije roditeljske zašitite na internetu**, a većina njih nije ni čula za ove mogućnosti zaštite. Manji broj onih koji su čuli za ove opcije su roditelji kojima je posao usko povezan sa korišćenjem interneta, a **nekorišćenje ovih opcija opravdavaju izostankom loših iskustava na internetu kada su u pitanju njihova djeca**. Upoređivanjem rizika kojima su djeca u Crnoj Gori bila izložena i aktivnosti koje rodtelji sprovode da bi sprečili rizike, jasno je da se virtuelni život djece, pogotovo starije, odvija daleko od očiju roditelja. **Zbog neinformisanosti, nedostatka vještina i znanja roditelja važno je edukovati i roditelje o vrstama zaštite na internetu kako bi bilo moguće da se pojačaju njhove preventivne aktivnosti.**

519

5.4.4.4 Posredovanje škole u bezbjednosti djece na internetu

Kao i roditelji, **i nastavnici iskazuju nedovoljno sigurnosti u sopstvene kapacitete** da pruže pomoć djeci na internetu kao i da učestvuju u njihovoj zaštiti od internet rizika. Stiče se utisak da nastavnici u većoj mjeri **ispunjavaju obrazovnu ulogu u ovom procesu, dok vaspitnu prepuštaju roditeljima**. **Savjeti koji se djeci daju za korišćenje interneta su mahom oni koji se tiču štetnosti provođenja previše vremena na internetu, kao i savjeti za bezbjednost na društvenim mrežama, slični onima koje djeca već dobijaju od roditelja.** U starijim razredima, tvrde nastvnici, se teme zaštite na društvenim mrežama obrađuju u okviru časova informatike, dok djeca navode da ove teme nisu bile obrađivane na ovom predmetu. U **svega par škola su bile organizovane radionice na ovu temu koje su bile pozitivno ocijenjenje kako od djece, tako i od nastavnika i roditelja**.

Za problem rasprostranjenog vršnjačkog internet nasilja roditelji krive to što škola ne ispunjava vaspitnu ulogu, a sa druge strane, nastavnici tu odgovornost pre svega pripisuju roditeljima. Nastavnici smatraju da ovoj pojavi dodatno doprinosi činjenica da roditelji nisu dovoljno upućeni u aktivnosti svoje dece na internetu kao i da im ranom kupovinom pametnih telefona i dozvoljavanjem njihovog nošenja u školu dodatno omogućavaju ovu pojavu. Sa druge strane, **roditelji smatraju da nastavnici nisu dovoljno motivisani da se angažuju u prevenciji ovog problema**. Opravdanje za ovakvo mišljenje nalaze u činjenici da znaju za slučajeve ovog tipa nasilja koji su trajali duže vrijeme, sa nerijetko ozbiljnim psihičkim ili fizičkim posljedicama po žrtve nasilja, a da nastavnici nisu bili upućeni u ova dešavanja.

Iako je registrovano prebacivanje odgovrnosti roditelja i nastavnika jednih na druge kada je je u pitanju rješavanje problema vršnjačkog internet nasilja, **obije strane iskazuju zaintersovanost za buduću saradnju radi unaprjeđenja zaštiite djece na internetu**. I nastavnici i roditelji mišljenja su da bi se **organizovanjem različitih radionica na ovu temu, gdje bi osim osmišljavanja načina na koji treba zaštititi djecu na internetu, takođe bilo važno i edukovati obije strane dodatno o internetu čime bi se unaprijedio njihov osjećaj kompetentnosti da pomognu djeci, a samim tim i spriječile neke neželjene aktivnosti na internetu.**

5.4.4.5 Internet sada, internet u budućnosti

Djeca, roditelji i nastavnci su saglasni da **djeca previše vremena provode na internetu**. Iako pojedini roditelji, **mahom roditelji mlađe djece pokušavaju da svojoj djeci ograniče vrijeme** koje provode na internetu, oduzimanjem telefona tokom učenja ili spavanja, istovremeno znaju da **ovakva rješenja nisu dugoročna i vaspitna, već samo trenutna**. Nešto **oprečniji** stav imaju neki **roditelji djece sa posebnim potrebama** – za njih internet ima višestruku ulogu u vaspitanju djece, on može poslužiti kao nagrada, kao učilo i kao sredstvo umirenja djeteta, pa često djeci dopuštaju i duži boravak na internetu nego što smatraju da je zdravo.

520

Ponekad mi roditelji kažu da ne izlazim napolje dovoljno i uzeli su mi telefon na 48 sati, dok su bili na poslu nije mi bilo prijatno pošto su me svi u školi zapitkivali da li sam vidjela na internetu nešto sto se tad događalo, ali mislim da su mi roditelji bili u pravu.

Djevojčica, 13 godina, Podgorica

Bez interneta ne možemo dan da zamislimo u našoj porodici.

Roditelj deteta sa Daunovim sindromom

Iako otvoreno iskazuju da previše vremena provode na internetu, većina djece smatra da je ovo ponašanje teško promenljivo. **Budućnost je teško zamisliva bez interenta –** većina djece koristi svaki slobodan trenutak da bude na internetu, da što više stvari iz privatnog života podijeli na društvenim mrežama ili da pređe još jedan nivo igrice, ponovo dajući prednost virtuelnom nad realnim životom.

Sad kad bi neko ukinuo internet bila bi opšta histerija. Ali znate kako kada niste u mogućnosti na primjer polomila si telefon i ne može da se nabavi taj uredjaj nekako naučite kao da niste imali internet a brzo se vratite na staro. A mislim da sada, kad smo svi 24/7 aktivni da bi nam sad to bila opšta histerija kad ne bi bilo interneta.

Djevojčica, 14 godina, Podgorica

Svega manji broj djece iz opšte populacije smatra da je prekomjernim korišćenjem interneta ili njegovom zloupotrebom za izradu domaćih ili kontrolnih zadataka **ugrožen neki budući segment njihovog života i često se vode logikom da su ovakvi obrasci ponašanja prisutni kod svih,** te ne vide razlog da se razlikuju od ostale djece.

521

Sada je vrijeme telefona i sigurno niko ne bi uzeo u zamjenu za telefon knjigu!

Djevojčica, 13 godina, Bar

Primjetno je da od **djece sa smetnjama u razvoju** koju smo intervjuisali, **najviše vremena na internetu** provode naši sagovornici sa **telesnim smetnjama** - gotovo da se ne razlikuju od naših sagovornika iz opšte populacije, dok se s druge strane pokazalo da je **internet najmanje zanimljiv dječacima sa lakšim intelektualnim smetnjama te da oni na njemu provode najmanje vremena.**

Kao što je već navedeno, čini **se da su sagovornici iz institucije za djecu u sukobu sa zakonom generalno manje zainteresovani za korišćenje interneta**, a to se dijelom može vidjeti i iz reakcija pojedinih sagovornika na pitanje šta bi promijenili kod interneta:

Ja bih isključio internet skroz. Pogrbe se, ne izlaze iz kuće.

Dječak iz institucije za djecu u sukobu sa zakonom, Ljubović

Ili na pitanje šta vam se sviđa na internetu:

Ma ništa nije zanimljivo.

Dječak iz institucije za djecu u sukobu sa zakonom, Ljubović

Iako se djeca u insitutcijama za djecu u sukobu sa zakonom ne razlikuju od djece opšte populacije u pogledu aktivnosti koje sprovode na internetu (boravak na društvenim mrežama, igranje igrica, gledanje fimova, slušanje muzike..) u periodu kada im je internet dozvoljen, niko ne nadgleda njihove aktivnosti na interentu.

Nema ko da provjerava, to je naša privatna stvar.

Dečak iz institucije za djecu u sukobu sa zakonom, Ljubović

522

Pitanje je da li **je restrikcija interneta na sat vremena dnevno nešto što doprinosti vaspitanju ove djece, njihovoj boljoj budućnosti**. Čini se da bi **povećanje vremena koje provode na internetu, uz, pre svega dobra usmerenja od strane vaspitača na one stvari koje im mogu obogatiti život u instituciji,** moglo pozitivno uticati na djecu – možda bi umjesto restrikcije interneta na sat vremena dnevno, bilo bolje što više iskoristiti prednosti interneta u svrhe vaspitanja ove djece i razvijanja kulture korišćenja interneta kod njih.

Kada su u pitanju **djeca iz Doma za djecu bez roditeljskog staranja, situacija je nešto bolja kada je u pitanju pristup internetu. Mada nemaju izričite zabrane korišćenja interneta, mogućnosti života u ovoj ustanovi im ne omogućavaju korišćenje interneta** u mjeri u kojoj to čine djeca predstavnici opšte populacije. Samim tim, i korišćenje svih prednosti interneta je ograničeno, te bi kao za djecu iz insitutcije za djecu u sukobu sa zakonom , veća dostupnost internetu, uz pravo usmeravanje od strane vaspitača, moglo pozitivno uticati na njihov budući razvoj.

Kako su društvene mreže najvažniji segment interneta za većinu djece, upravo se od njih najviše očekuje u budućem periodu. Za djecu najpoželjnije promjene na internetu jesu njegova sveopšta dostupnost i brzina, a od društvenih mreža se očekuje povećanje njihovog broja, sa dodatnim poboljšanim opcijama. **Istovremeno, upravo su društvene mreže ono čega se roditelji najviše plaše kada je u pitanju korišćenje interneta od strane njihove djece u budućem periodu.** Sve veći jaz između roditelja i djeteta u pogledu znanja, vještina i informisanosti o internetu dovodi do toga da roditelji navode da je **potreban sistematski pristup u rešavanju problema.** Pre svega se misli **na veće angažovanje državnih institucija, ali i provajdera internet usluga,** koji, prema mišljenju roditelja, treba u većoj meri da se bave problemima izloženosti djece internet rizicima. Dodatno, svi intervjusani nastavnici i roditelji navode da nisu upoznati na koji način se Crna Gora bavi rješavanjem ovakvih i sličnih problema i generalno se ocjenjuje da bi strateški i zakonodavni okvir Crne Gore trebalo da se bavi ovim problemima. Stoga, svi akteri obrazovno-vaspitnog procesa djece navode da je potrebno uključivanje svih relevantnih strana u rješavnje problema bezbednosti djece na internetu – od same države, preko državnih nadležnih institucija, međunarodnih i NVO organizacija, sa naglaskom na edukaciju roditelja i nastavnog osoblja. Tako, iako postoji saglasnost svih da je internet i više nego moćno oružje za informisanje, edukaciju i prikupljanje korisnih informacija, važno je da se **ostvarivanjem partnerskog odnosa sa djecom razvijaju ona ponašanja kod njih koja podstiču ove aktivnosti, uz zaštitu sopstvene, i u isto vrijeme neugrožavanje tuđe bezbjednosti na internetu.**

523